

Henning Mankell
Kennedy agya

A fordítás a Leopárd Förlag AB, Stockholm és a Leonhardt & Hoier Literary Agency A/S Copenhagen engedélyével készült.
Eredeti cím: Kennedys Hjärna by Henning Mankell

Kennedys Hjärna © 2005 by Henning Mankell

Hungárián translation © Molnár Erika, 2010

Minden jog fenntartva. Tilos e kiadvány bármely részét sokszorosítani, információs rendszerben tárolni vagy a kiadóval történt előzetes írásbeli megállapodás nélkül elektronikus, mechanikus, fényképeszeti vagy bármely más adatátviteli formában továbbadni.

M-érték Kiadó Kft., Budapest, 2010
Felelős kiadó a M-érték Kft. ügyvezető igazgatója
Irodalmi vezető Ambrus Éva
Felelős szerkesztő Simonits Mária

A kiadó könyveinek kizárólagos terjesztője a Pécsi Direkt Kft.
7630 Pécs, Üszögi-kiserdő u. 1.

www.alexandra.hu

www.konyvnagyker.hu

ISBN 978 963 9889 76 7

Ellennek és Ingmarnak

1. rész

Krisztus zsákutcája

A vereséget nem palástolni, hanem
megvilágítani kell, mert a vereség teszi
emberré az embert. Aki nem érti meg
vereségei mibenlétét, üres kézzel indul
a jövőbe.

Aksel Sandemose

1.

Az összeomlás ősszel jött, és előzetes figyelmeztetés nélkül sújtott le rá. Nem hagyott árnyékokat maga körül, hangtalanul mozgott. Még csak nem is sejthette, hogy mi közeledik felé.

Mintha zsákutcába került volna egy sötét sikátorban. Az igazság azonban az volt, hogy kénytelen volt elhagyni a romokat és helyette szembenézni azzal a valósággal, amellyel tulajdonképpen soha nem foglalkozott. Egy hatalmas erő kiröpítette egy olyan világba, ahol senkit sem érdekelték különösebben a görög bronzkor sírjainak ásatásai.

Lent a mélyben, poros, sáros gödrökben élte az életét, összekuporodva törött vázák fölött, melyeket kirakójáték módjára próbált összeilleszteni. Rajongott a romjaiért, és nem vette észre, hogy a világ körülötte éppen összeomlani készül. Ő volt az a régész, aki a múltból átsétált a jelenbe egy olyan sírhoz, amely még a gondolataiban sem létezett soha.

Nem voltak előjelek. A tragédiának kivágták a nyelvét, mielőtt egy figyelmeztetést kiálthatott volna neki.

Louise Cantor Svédországba készült, hogy részt vegyen egy szemináriumon a folyamatban lévő bronzkori sírok ásatásairól. Előző este mélyen elvágta a lábát egy kerámiaszilánkkal a fürdőszobában. A seb erősen vérzett, a törött darab a Kr. e. 400 körüli időszakból származott, és a padlón folyó vér látványától felfordult a gyomra.

A Peloponnészosz félszigeten, Argoliszon élt, szeptember volt, és az éves ásatások éppen a befejezéshez közeledtek. Már érezte néha azokat a gyenge szélfuvallatokat, amelyek a közelgő téli hideget hordozták magukban. A mazsola- és kakukkfűillatú száraz meleg a végére járt.

Elállította a vérzést, és levágott egy ragtapaszt. Gondolatban egy emlék száguldott felé.

Egy rozsdás szög, amely teljesen keresztülment a lábán, nem azon, amelyiket most elvágott, hanem a másikon, a jobb lábán. Öt- vagy hatéves volt, és a barna szög áthatolt a bokáján, felhasította a bőrt és a szöveteket, mintha nyársra húzták volna. Sikoltzott az iszonyattól, és közben az járt a fejében, hogy most már tudja, mennyire fáj annak a férfinak, aki a kereszten lóg elöl abban templomban, ahol egyedül szokott játszani néha.

Felnyársalnak minket ezek a hegyes karók, gondolta, amíg feltörölte a vért a repedezett csempelapokról. Egy nő mindig ezeknek a karóknak a közelében él, amelyek megpróbálják bántani mindazt, amit a nő védelmez.

Besántikált a háznak abba a részébe, amely a dolgozószobája és egyben a hálószobája volt. Az egyik sarokban egy nyikorgó hintaszék és egy lemezjátszó állt. A hintaszéket ajándékba kapta az öreg Leandrosztól, az éjjeliőrtől. Leandrosz az 1930-as évek elején, amikor a svéd ásatások elkezdődtek Argolisznál, szegény, de kíváncsi gyerekként sündörgött a munkálatok körül. Mostanában éjjeliőrként aludta át mélyen az éjszakákat a Masztosz-dombnál, de emiatt senki nem bántotta. Leandrosz kabala volt, egy hiedelem, hogy nélküle az ásatások folytatásához szükséges anyagi támogatások veszélybe kerülnek. Leandrosz így öreg napjaira egy fogatlan és gyakorta elég koszos védőangyallá vált.

Louise Cantor leült a hintaszékbe, és miközben sérült lábát nézte, Leandroszra gondolva elmosolyodott. A legtöbb svéd régész ismerőse lázadóan ateista volt, és nem volt hajlandó másként tekinteni a különböző hatóságokra, mint az ásatások akadályozóira. Egypár isten, amelyik már rég elvesztette a jelentőségét, aligha lehet bármilyen hatással is arra, ami a régészeti támogatásokat jóváhagyó vagy elutasító, távoli svéd hatóságoknál

történik. A bürokrácia egy alagútvilág volt, ahol léteztek bejáratok és kijáratok, de köztük semmi, és a döntés, amely végül a forró görög sírgödrökbe érkezett, többnyire szerfölött érthetetlen volt.

Egy régész mindig is kettős kegyelem szorításában él, gondolta. Soha nem tudjuk, hogy megtaláljuk-e, amit keresünk, vagy azt keressük-e, amit találni akarunk. Ha szerencsénk van, az nagy kegynek számít. De mindig társunk marad a kétség, hogy kapunk-e engedélyt és elég pénzt ahhoz, hogy folytassuk a leereszkedést a romok lenyűgöző világába, vagy pedig a tőgy hirtelen úgy dönt, hogy nem tejel tovább. A saját, személyes hozzájárulása volt a régészeti zsargonhoz, hogy a jóváhagyó hatóságokra mint szeszélyes tőgyű teheneke tekintsenek.

Ránézett az órájára. Görög idő szerint negyed kilenc volt, egy órával később, mint Svédországban. A telefonért nyúlt, és a fia számát hívta Stockholmban.

A telefon kicsöngött, de senki nem vette fel. Amikor az üzenetrögzítő bekapcsolt, csukott szemmel hallgatta végig a fia üzenetét.

A hang megnyugtatta. *Ez egy üzenetrögzítő, és tudod, hogy kell használni. Megismétlem angolul. This is an answering machine and you know what to do. Henrik.*

Üzenetet hagyott: *Ne felejtsd, hogy megyek haza. Két napot Visbyben leszek, munkaiügyben. Aztán megyek Stockholmba. Szeretlek. Nemsokára találkozunk. Lehet, hogy később még hívlak. Ha mégsem, akkor jelentkezem Visbyből.*

Elment a kerámiadarabért, amelyik elvágta a lábát. Az egyik legközelebbi kollégája, egy lelkes lundi egyetemista lány találta meg. Ugyanolyan cserép volt, mint a millió többi, egy darab attikai kerámia. Úgy gondolta, egy vázából való, amely az ötödik évszázad elején készülhetett, még mielőtt a vörös szín lett a domináns.

Szerette rakosgatni a kerámiadarabokat, elképzelni olyan dolgokat, melyeket teljes valójukban talán soha nem fog tudni rekonstruálni. Ezt a darabot Henriknek szánta, ajándékként. Ráhelyezte a bepakolt utazótáska tetejére, melyet már csak le kellett zárnia.

Szokás szerint nyugtalannak érezte magát az elutazás előtt. Ez alkalommal nem sikerült megbirkóznia növekvő türelmetlenségével, és úgy döntött, megváltoztatja az esti terveit. Egészen addig, míg megvágta a lábát, úgy tervezte, hogy az estét felkészülésre fordítja, és dolgozik az attikai kerámiát bemutató tanulmányán. Most lekapcsolta az íróasztali lámpát, feltett egy lemezt, és hátradőlt a hintaszékben.

Mint mindig, amikor zenét hallgatott, elkezdtek ugatni a kutyák kint a sötétben. A kutyák a szomszéd Mitszoszéi voltak, aki nőtlen volt, és egy markológép résztulajdonosa. Az övé volt a kis ház is, amelyet most bérelt. A legtöbb kollégája bent lakott Argoliszban, de Louise úgy döntött, hogy az ásatások közelében marad.

Már majdnem elaludt, amikor összerándult. Hirtelen úgy érezte, hogy nem akarja az éjszakát egyedül tölteni. Halkabbra vette a zenét, és felhívta Vaszilisz. A férfi megígérte, hogy másnap reggel kiviszi autóval az athéni reptérre. Mivel a Lufthansa gépe Frankfurtba nagyon korán száll fel, öt óra körüli indulást terveztek. Most úgy érezte, nem akar egyedül lenni egy olyan éjszakán, amelyet úgyis csak nyugtalan alvással töltene el.

Ránézett az órájára, és úgy gondolta, Vaszilisz még bizonyára az irodájában van. Az egyik ritka vitájuk a férfi munkája miatt történt. Louise még mindig úgy gondolt az esetre, hogy érzéketlen volt, amikor kijelentette, hogy a könyvvizsgáló-szakma valószínűleg a leggyűlékonyabb foglalkozás, ami csak létezik.

Szó szerint emlékezett rá, hogy mit mondott. Gonoszság volt, de nem szándékos.

– A leggyűlékonyabb szakma, ami csak létezik. Olyan csontszáraz és élettelen, hogy bármelyik pillanatban magától is belobbanhat.

A férfi meglepődött, talán szomorú is lett, de leginkább dühös. Louise abban a pillanatban megértette, hogy Vaszilisznek nem csak a szex miatt volt fontos. Olyan ember állt előtte, akivel megoszthatta a szabadidejét is, annak ellenére vagy éppen azért, mert a

férfit nem érdekelte a régészet. Megijedt, hogy a férfi szakítani fog vele, annyira megbántotta, de sikerült meggyőznie, hogy csak tréfált az előbb.

– A világot a pénztárkönyvek irányítják – mondta. – A pénztárkönyvek a mi korunk szertartásai, a könyvvizsgálók pedig a főpapjaink.

Tárcsázta a számot. A telefon foglaltat jelzett. Lassan hintázott a székben. Vaszilisszel egy véletlen folytán ismerkedett meg, de nem véletlenül történik az életben az összes fontos találkozás?

Első szerelmével, a vörös hajú férfival, aki medvére vadászott, házakat épített, és időközönként mély melankóliába süllyedt, egy stoppolás alkalmával ismerkedett meg. Egy barátnőjét látogatta meg Hedében, és lemaradt a Svegbe tartó buszról. Emil egy ócska teherautóval jött, ő tizenhat éves volt, és még nem bírta rávenni magát, hogy kilépjen a nagyvilágba. Emil hazáig vitte. 1967 tele volt, és fél évbe került, amíg sikerült kitörnie a férfi gigászi öleléséből. Svegből Östersundba költözött, elkezdte a gimnáziumot, és egy napon eldöntötte, hogy régész lesz. Uppsalában voltak más férfiak is, és mindegyikbe véletlenül botlott bele. Aron, aki később a férje lett, és Henrik apja, és aki miatt megváltoztatta a nevét Lindblomról Cantorra, egy Londonból Edinburghba tartó gépen ült mellette. Louise az egyetemről kapott ösztöndíjat, hogy részt vehessen egy előadáson a klasszikus régészetről, Aron pedig Skóciába tartott horgászni, és ott fent a levegőben, magasan a felhők fölött, elkezdtek beszélgetni.

Elhessegette a gondolatait Aronról, nem akart mérges lenni. Újra tárcsázta a számot, de a készülék továbbra is foglaltat jelzett.

A válasz után az összes férfit mérlegre tette. Nem tudatosan, hanem mintegy létezett egy lelki mérőszalag benne, amelyen Aron volt a referencia, és mindenki, akivel találkozott, túl rövidnek, túl hosszúnak, túl unalmasnak, túl tehetségtelennek találtatott; egyszóval Aron minden alkalommal győztesen került ki az összehasonlításból. Még mindig nem találkozott senkivel, aki versenyre kelhetett volna az emlékével. Ez a tény egyszerre kétségbeesetté és dühössé tette; mintha a férfi továbbra is irányította volna az életét, noha már rég nem kellene hogy köze legyen hozzá. Aron megcsalta, becsapta, és amikor a dolgai kezdtek kiderülni, egyszerűen eltűnt, mint egy kém, aki visszatér titkos megbízójához, amikor a lelepleződés fenyegeti. Iszonyatos sokként érte az egész, nem sejtette, hogy más nők is voltak a férje életében. Egyikük ráadásul a legjobb barátnője volt, egy másik régész, aki a thászoszi Dionüszosz-templom ásatásainak szentelte életét. Henrik még nagyon kicsi volt, ő maga pedig egyetemi rektorhelyettesként próbálta túltenni magát a történeteken, és összefércelni darabokra hullott életét.

Aron úgy semmisítette meg, ahogy egy vulkánkitörés tud megsemmisíteni egy közösséget, egy embert vagy egy vázát. Gyakran saját magára gondolt, amikor ült a kerámiacserepekkel, és megpróbált elképzelni egy olyan egészet, amit soha nem fog tudni összeállítani. Aron nemcsak darabokra törte, hanem el is rejtett párat a szilánkokból, hogy megnehezítse számára az identitása helyreállítását emberként, nőként és régészként.

A férfi előzetes figyelmeztetés nélkül hagyta el őt, csak egy levél maradt néhány hanyagul odavetett sorral, amelyben tájékoztatta, hogy a házasságuknak vége, nem bírja tovább, sajnálja, és reméli, hogy a közös fiukat nem fogja ellene fordítani.

Aztán nem hallatott magáról hét hónapig. Végül érkezett egy levél, amelyet Velencében adtak postára. Láta a kézíráson, hogy a férfi ittas állapotban írt; abban a bizonyos Aron-részegségben, amelybe néha belevetette magát, és amely néha több mint egy hétig is tartó mámor volt, hullámhegyekkel és –völgyekkel. Aron tehát írt neki, érzélgős és önsajnálkozó volt, és megkérdezte, el tudja-e képzelni, hogy újra kezdjék. Akkor történt meg először, ahogy ott ült a bortól foltos levéllel a kezében, hogy felfogta: valóban vége van. Akarta is meg nem is visszafogadni a férfit, de nem merte, mert tudta,

hogy az újra lerombolná az életét. Egy ember tönkremehet, és aztán felállhat az életben egyszer, gondolta. De kétszer nem, az túl sok. Ezért azt válaszolta, hogy a házasságuknak vége. Ami Henriket illeti, rajtuk, kettőjükön múlik, hogy kiderítsék, milyen jellegű kapcsolatot szeretnének fenntartani, ő, Louise, nem fog közéjük állni.

Eltelt majdnem egy év, mire a férfi újra jelentkezett, ez alkalommal egy recsegő telefonhívás formájában, amely Új-Foundlandról érkezett, ahová azért vonult vissza több, hasonló beállítottságú számítógépszennivel, hogy létrehozzanak egy szektajellegű szervezetet. A férfi zavaros szavakkal azt magyarázta, hogy kutatásokat folytatnak arról, miképp működnek majd a jövő archiválási folyamatai, amikor az összes emberi tapasztalat egyesekkel és nullákkal lesz kifejezhető. A mikrofilmnek és a föld alatti bunkereknek már nincs jelentősége az egyesített emberi tapasztalat szempontjából, most már a számítógép az, amely garantálni fogja, hogy az emberiség nem hagy őrült maga után egy bizonyos korszakban. De vajon lehet-e garantálni, hogy ebben a mágikus félvilágban, ahol ő él, a számítógépek nem kezdenek el saját tapasztalatokat létrehozni, amelyeket aztán el is raktároznak?

A telefonvonal recsegett, Louise nem sokat értett abból, amit hallott, de a férfi legalább nem volt részeg és önsajnálkozó.

Aron kérte, hogy küldjön el neki egy litográfiát, amely egy galambra vadászó sólymot ábrázolt. A képet még a házasságuk elején vették, amikor betévedtek egy galériába. Pár héttel később Louise elküldte a képet. Nagyjából ezzel egyidejűleg arra is rájött, hogy a férfi – még ha titokban is – újra felvette a kapcsolatot a fiukkal.

Aron még mindig az útjában állt. Néha már elvesztette a reményét, hogy valaha is ki tudja majd törölni a férfi arcát az emlékei közül, és megszabadulhat a mércétől, amellyel a többi férfit mérte, és ami mindig oda vezetett, hogy előbb vagy utóbb elítélte és elhagyta őket.

Felhívta Henriket. Minden alkalommal, amikor a régi fájdalmak Aron miatt feltörték, a fia hangjára volt szüksége, hogy ne járja át a keserűség. Újra csak a rögzítő válaszolt, és most üzenetet hagyott, hogy már csak Visbyből fog jelentkezni.

Mindig egyfajta gyerekes aggódást érzett, amikor a fia nem válaszolt. Néhány másodpercig balesetet, tüzet, betegséget látott maga előtt, majd megnyugodott. Henrik óvatos volt, nem tette ki magát feleslegesen veszélynek, bár sokat utazott, és gyakran az ismeretlent kereste.

Kiment a kertbe, és rágyújtott. Mitszosz házából egy férfi nevetése hallatszott. Panajotisz volt az, Mitszosz bátyja. Panajotisz, aki a család bánatára nyert a lottón, és ezáltal megteremtette könnyelmű életének szégyentelen anyagi lehetőségeit. Louise elmosolyodott a gondolatra, leszívta a füstöt a tüdejébe, és arra gondolt szórakozottan, hogy a hatvanadik születésnapján abbahagyja a dohányzást.

Egyedül volt a sötétben, a csillagos ég tiszta, az este enyhe volt, hűvös szélfuvallatok nélkül. Idáig utaztam, gondolta. Sveg és Härjedalen melankolikus vidékéről Görögországba, a bronzkori sírokhoz. A hóból és a hidegből a meleg és száraz olívaültetvényekhez.

Elnyomta a cigarettát, és bement a házba. A lába sajgott. Megállt, és bizonytalanul azon gondolkodott, hogy most mihez kezdjen. Végül felhívta Vasziliszt még egyszer. A szám már nem volt foglalt, de nem is vette fel senki.

Vaszilisz és Aron arca azonnal egybefolyt a képzeletében.

Vaszilisz becsapja őt, úgy tekint rá, mint életének egy nélkülözhető alkotórészére.

Féltékenyen tárcsázta a férfi mobiltelefonjának a számát. A telefon kicsengett. A görög

női hang arra kérte, hogy hagyjon üzenetet. Louise összeszorította a fogát, és néma maradt.

Becsukta a táskáját, és ugyanabban a pillanatban eldöntötte, hogy befejezi Vaszilisszel a kapcsolatot. Bezárja a pénztárkönyvet, úgy, ahogy az előbb a bőröndjével tette.

Elnyújtózott az ágyon, és a néma mennyezeti ventilátort bámulta. Hogyan volt egyáltalán képes viszonyt folytatni Vaszilisszel? Hirtelenében felfoghatatlan volt az egész, undort érzett, nem is a férfi iránt, hanem saját magával szemben.

A ventilátor nem mozdult, a féltékenység elmúlt, és a kutyák is csendben voltak kint a sötétben. Ahogy mindig is tette, amikor egy fontos döntés meghozatala előtt állt, gondolatban egyes szám harmadik személyben beszélt önmagáról.

Ez itt Louise Cantor, 2004 őszén, és íme az élete feketén-fehéren, pontosabban vörösen-feketén, ami a szokásos színegyveleg a görög földből kiásott urnadarabokon. Louise Cantor ötvennégy éves, és nem ijed meg arcának vagy testének látványától a tükörben. Még mindig vonzó, nem öregedett meg, a férfiak észreveszik, ha nem fordulnak is meg utána. És ő? Ki után fordul meg? Vagy tekintetét már csak a föld felé fordítja, ahol a múlt szándékai és nyomai még mindig ösztönözni tudják további keresésre? Louise Cantor most bezárt egy Vaszilis nevű könyvet, ez a könyv soha többé nem fog kinyílni. Még csak arra sem kap engedélyt, hogy kivigye Louise Cantort az athéni repülőtérre holnap reggel.

Felkelt az ágyból, és megkereste egy helyi taxitársaság telefonszámát. Egy nagyothalló nővel beszélt, akinek sikerült elkiabálnia a megrendelését. Ettől fogva már csak remélhette, hogy az autó valóban megérkezik. Miután Vaszilis azt ígérte, hogy négy órakor nála lesz, a taxit háromra rendelte.

Leült az íróasztalához, és írt egy levelet Vaszilisznek. *Vége van, elmúlt. Egyszer mindennek vége. Úgy érzem, úton vagyok valami más felé. Sajnálom, hogy feleslegesen utaztál, hogy felvegyél. Próbáltam telefonálni. Louise*

Átolvasta a levelet. Megbánta? Néha az is előfordult; sok búcsúlevelet írt már az életében, amit aztán soha nem küldött el. De nem ez alkalommal. Beletette a levelet egy borítékba, leragasztotta, és kint a sötétben a postaládához erősítette egy ruhacsipesszel.

Az ágyon szunyókált néhány órát, ivott egy pohár bort, majd egy doboz altatót bámult mereven anélkül, hogy bármilyen döntést hozott volna.

Amikor a taxi három óra előtt három perccel megérkezett, kint a kapunál várta. Mitszosz kutyái ugattak. Befészkelte magát a hátsó ülésre, és becsukta a szemét. Az utazás megkezdődött, végre el tudott aludni.

Napkeltekor ért a repülőtérre. Anélkül hogy tudta volna, egyre közelebb került a rá váró katasztrófához.

2.

Miután beadta a táskáját a Lufthansa egyik fáradt alkalmazottjának, és elindult a biztonsági ellenőrzés felé, egy esemény mély benyomást tett rá.

Utólag azt gondolta, észre kellett volna vennie, hogy ez intő jel, figyelmeztetés volt. De akkor ez eszébe sem jutott: csak egy magányos nőt látott ülni a köpadlón, zsinórral átkötött batyukkal és régimódi táskákkal körülvéve. A nő sírt. Teljesen mozdulatlan volt, a tekintete befelé forduló. Öreg volt, beesett arca hiányzó fogakról árulkodott. Talán Albániából való, gondolta. Sok albán nő keres munkát itt Görögországban, és elvégeznek bármit, hiszen a kevés is több a semminél, és Albánia reménytelenül szegény ország. Az idős nőnek kendő volt a fején, nem muzulmán módra, hanem a tisztességben megöregedett idős asszony módján megkötve. Csak ült a földön, és sírt. Teljesen egyedül volt, mintha ezen a repülőtéren ért volna szárazföldet batyuival és romba dőlt életével, amelyből már csak teljességgel hasznavehetetlen hajóroncsok maradtak.

Louise megtorpant, a többi siető utas néha beleütközött, de ő mozdulatlan maradt, mintha csak erős szellőkéseknek próbált volna ellenállni. A csomagok közt ülő nő arca barna és ráncos volt, bőre mint a megdermedt lávavidék. Létezik egy különös fajta szépség az idős asszonyok arcán, amikor a csontvázon már csak egy vékony hártya marad, amelybe az élet összes fázisa belevésődött. A két száraz barázda, amely a szemeitől az arcán át haladt, most megtelt az idős nő könnyeivel.

Egy számomra ismeretlen fájdalmat öntöz, gondolta Louise. De valami belőle létezik bennem is.

Az asszony hirtelen felemelte a fejét, a tekintetük találkozott egy pillanatra, és a nő lassan megcsóválta a fejét. Louise ezt úgy értelmezte, hogy a segítségére – még ha nem tudta is, milyen formában nyújtotta volna – nincsen szükség. Továbsietett a biztonsági ellenőrzéshez, a fokhagyma- és olívaszagú felhőben utat vágva magának a tolongó tömegben. Mikor megfordult, mintha egy emberi testekből álló függőnyt húztak volna össze; az idős asszony nem látszott többé.

Louise-nak volt egy naplója, amelyben egészen fiatal kora óta rögzítette azokat az eseményeket, amelyekről úgy gondolta, soha nem fogja elfelejteni őket. Ez is ilyen pillanat volt. Miközben a kézitáskáját a biztonsági ellenőrzés futószalagjára, a telefonját pedig egy kis kék dobozba helyezte, és áthaladt a mágikus, a jókat a rosszaktól elválasztó kapun, gondolatban azt fogalmazta, hogy mit fog írni a naplójába.

Vásárolt egy üveg Tullamore Dew-t magának és két üveg Retsinát Henriknek. Azután leült a kijáráthoz, és ingerülten rájött, hogy a naplót Argolíszban felejtette. Láta maga előtt: ott feküdt az íróasztal szélén, a zöld lámpa mellett. Elővette a szeminárium programfüzetét, és a hátoldalára jegyzetelt.

„Síró asszony az athéni repülőtéren. Az arca olyan, mintha egy emberi rom lenne, amire több ezer év után bukkant egy kíváncsi és tolakodó régész Miért sírt? Ez egy egyetemes kérdés. Miért sír egy ember?”

Becsukta a szemét, és arra gondolt, hogy vajon mi lehetett a batyukban és a rongyos táskákban.

Üresség, gondolta. A táskák vagy üresek, vagy rég kihunyt tüzek hamujával vannak telis-teli.

Amikor a járatához szólították, egy rándulással ébredt. Az ablak mellé szólt a jegye, a

mellette ülő férfiről lerítt, hogy fél a repüléstől. Úgy döntött, hogy Frankfurtig alszik, és majd csak az átszállás után, a stockholmi járaton fog reggelizni.

Amikor megérkezett Arlandára, és felvette a táskáját, még mindig fáradt volt. Csak az utazást megelőző várakozást élvezte, magát az utazást már nem. Attól tartott, hogy pánikrohamot fog kapni az egyik útja során, ezért több éve hordott magával nyugtatót erre az esetre.

Megkereste azt a terminált, ahonnan a belföldi járatok indulnak, leadta a táskáját egy, az athéninál kevésbé fáradt repülőtéri alkalmazottnak, és leült várni. Egy kitáruló ajtón keresztül megcsapta a svéd ősz egyik szellőkése. Megborzongott és eldöntötte, hogy ha már úgyis Visbyben lesz, kihasználja az alkalmat, és vesz egy gotlandi gyapjúból kötött pulóvert. Gotlandnak és Görögországnak a birka a közös jellemzője, gondolta. Ha Gotlandon is lennének olívaültetvények, a különbség elenyésző lenne.

Gondolkodott, hogy felhívja-e Henriket. De lehet, hogy a fia aludt, számára a napok fordítva működtek, inkább csillagfényben, mint napsütésben dolgozott. Ehelyett felhívta az apját, aki Svegtől nem messze, Ulvkällában lakott, a Ljusnan-tó déli partján. Az apja soha nem aludt, bármely napszakban felhívhatta. Még soha nem sikerült úgy telefonálnia, hogy a férfit alváson kapja. A gyermekkorára is így emlékezett. Az apja mindig ébren volt, vigyázott rá, készen arra, hogy bármelyik pillanatban megvédje őt.

Beütötte a számot, de az első kicsengés után meggondolta magát. Nem volt semmi mondanivalója. Eltette a telefont a táskájába, és Vasziliszre gondolt. A férfi nem kereste a mobilján, és nem hagyott üzenetet. De miért is tenné? Mégis egy tűszúrásnyi csalódottságot érzett, amit azonnal el is hessegetett: nem volt hely a megbánásra. Louise olyan családból származott, ahol senki nem bánta meg a végleges döntéseit, még akkor sem, ha teljességgel balul ütöttek ki. Az ember jó képet vágott még a legrosszabb helyzetekben is.

* * *

Erős szél fújt a tenger felől, amikor a repülőgép földet ért a Visby melletti repülőtéren. A szél belekapott a kabátjába, ahogy előrehajolva besietett a terminál épületébe. Egy férfi névtáblával várta. A Visbybe tartó úton látta, hogy az erős szél lefújja a fákról a legtöbb levelet. Nyílt ütközet folyik az évszakok között, gondolta, olyan csata, amelynek a kimenetele már eleve eldőlt.

A Strand Hotel a kikötőtől felfelé, egy emelkedőn állt. A szoba ablaka nem a térre nyílt, ezért csalódottan arra kérte a recepcióst, hogy szobát cserélhessen. Az új szobája kisebb volt, de a helyes irányba nézett, és Louise teljesen mozdulatlanul állva bámult ki az ablakon. „Mi az, amit látok? – gondolta. – Mit remélek, mi fog itt történni?”

Ez a visszatérő mantrája volt. *Ötvennégy éves vagyok. Idáig jöttem, hová tartok most, mikor érek az út végére?*

Nézte, ahogy egy idős hölgy a kutyáját rángatta az emelkedőn felfelé. A kutyával sokkal inkább együtt érzett, mint a rikító vörös kabátos nővel.

Nem sokkal négy óra előtt átsétált a parton álló főiskolára. Az út rövid volt, ezért volt ideje körbenéznie a kihalt kikötőben is. A víz csapdosta a kőmólót. Más színe volt, mint a görög szárazföldet és a szigeteket körülvevő tengernek. Ez itt vadabb, gondolta. Nyersebb; egy fiatal tenger, amely nyugtalanul kést ránt az útjába eső hajók és kikötők ellen.

A szél még mindig erős volt, már-már viharos. Egy komp tartott a kikötő kijáratá felé.

Louise Cantor pontos ember volt. Nem túl korán érkezni ugyanolyan fontos volt, mint nem túl későn. Szívélyes, nyúlajak nyomait magán viselő férfi fogadta a bejáratnál. Az egyik szervező volt, bemutatkozott, és elmesélte, hogy már találkoztak egyszer, pár éve.

Louise nem emlékezett rá. Felismerni egy másik személyt, ez az egyik legnehezebb emberi mutatvány, ezzel tisztában volt. Az arcok megváltoznak, néha egészen a felismerhetetlenségig. Ennek ellenére rámosolygott a férfira, és azt mondta, hogy emlékszik, nagyon is emlékszik rá.

A huszonkét résztvevő egy személytelen előadóteremben gyülekezett. Feltették a névtábláikat, kávéztak és teáztak, azután végighallgatták a lett dr. Stefanis akadozó angol nyelvű megnyitóját az újdonsült minoikus agyagleletekről, amelyeknek korát érdekes módon rendkívül nehéz volt meghatározni. Louise nem értette a nehézség mibenlétét, a minoikus kerámia egyszerűen minoikus volt, és kész.

Nemsokára észrevette, hogy nem figyel az előadásra. Még mindig Argoliszban volt, a kakukkfű- és mazsolaillatban. Az ovális asztal körül ülő embereket nézegette. Vajon melyik hallgatta az előadást, és ki volt az, aki – akárcsak ő – félig eltűnt egy másik valóságban? Nem ismert senkit a többiek közül, kivéve azt a férfit, akivel állítólag egyszer már találkozott a múltban. A többség a skandináv és a balti államokból érkezett, és volt köztük pár, egyenesen a terepről érkezett régész, akárcsak ő.

Dr. Stefanis váratlanul abbahagyta a beszédet, mintha nem bírta volna a saját helytelen angol kifejezéseit tovább hallgatni. Az udvarias taps után egy rövid, fölöttébb nyugodt vita alakult ki. A szeminárium bevezetése a másnapra vonatkozó gyakorlati felvilágosítással zárult. Ahogy kifelé haladt az épületből, egy ismeretlen férfi megállította, hogy egy helyi újság számára fényképet készíthessen egypár időlegesen összerelt régészről. A férfi feljegyezte a nevét, aztán végre kimenekülhetett az erős szélbe.

Fent a szobájában elaludt, és fogalma sem volt, hogy hol van, amikor felébredt. A telefon az asztalon volt. Fel kellett volna hívnia Henriket, de úgy döntött, majd vacsora után. Kint a téren találmra elindult egy irányba, és végül egy pinceétteremben kötött ki, ahol kevés vendég, de jó konyha volt. Megivott néhány pohár bort, és egy ideig kedvetlenül a Vaszilisszel való szakításon gondolkodott. Azután újból megpróbált a másnap tartandó előadására koncentrálni. Megivott még egy pohár bort, és gondolatban végigment a mondandóján. A szöveg ugyan le volt írva, de mivel egy régi előadás volt, szinte kívülről tudta.

Az agyagban található fekete színről fogok beszélni. A vörös szén-oxid fekete lesz az égési folyamat alatti oxigénhiány miatt. De ez már az égés utolsó fázisa. Az első fázisban keletkezik a vörös vas-oxid, a váza vörös lesz. A feketének és a vörösnek egymásban van az eredete.

A bor megtette hatását, kimelegedett, a fejében hullámok gördültek előre-hátra. Kifizette a számlát, kiment a viharos szélbe, és arra gondolt, hogy alig várja már a holnapot.

Beütötte a stockholmi lakás számát. Még mindig az üzenetrögzítő kapcsolt be. Előfordult, hogy Henrik, ha fontosnak ítélte, felmondott egy külön üzenetet számára; egy üzenetet, amelyet aztán az anyja megosztott az egész világgal. Louise most annyit mondott csak, hogy Visbyben van, és majd megy. Aztán felhívta a fia mobiltelefonját. Nem volt válasz.

Halvány aggodalom suhant át rajta, egy olyannyira röpké érzés, hogy szinte alig vette észre.

Aznap éjjel nyitott ablak mellett aludt. Valamikor éjfél tájékán arra ébredt, hogy egypár részeg fiatalember egy számukra elérhetetlen, könnyűvérű lányról énekelt.

Másnap délelőtt tíz órakor megtartotta előadását az attikai agyagról és összetételéről. Beszélt a tömény vastartalomról, majd összehasonlította a vas-oxid vörös színét a Korinthuszról származó, mészből gazdag agyaggal és a fehér vagy néha már szinte zöldes

árnyalatú cserepekkel.

Gyenge kezdés után – mint kiderült, a résztvevők többsége egy hosszú, borozós vacsorával töltötte az előző estét – sikerült felkeltenie az érdeklődést. A tervek szerint, pontosan 45 percig beszélt, és hosszú tapsot kapott. A rá következő vita során egyik kérdés megválaszolása sem okozott nehézséget számára, és a kávészünetben már úgy érezte, hogy megállta a helyét, ami az utazást illeti.

A viharos szél lecsendesült. Kivitte a kávécsészét magával, és a térdén egyensúlyozta, amikor leült egy padra. A telefonja elkezdett berregni. Biztos volt benne, hogy Henrik hívja, de aztán látta, hogy Vaszilisz az, Görögországból. Tétovázott, majd végül nem vette fel. Nem mert vállalni a kockázatot, hogy hirtelen egy idegörlő veszekedés középpontjában találja magát. Ahhoz még túl korán volt, Vaszilisz kibírhatatlanul kötekedő tudott lenni, ha úgy akarta. Idővel majd úgyis visszatér Argoliszba, és akkor felkeresi a férfit.

Visszatette a telefont a táskájába, megitta a kávé, és hirtelen úgy döntött, elege van. A nap többi előadójának bizonyára érdekes mondanivalója van, de ő már nem akart tovább maradni. Ahogy meghozta a döntését, a kávécsészével a kezében megkereste a forradásos ajkú férfit. Azt mondta, hogy az egyik barátja váratlanul megbetegedett, nem életveszélyesen ugyan, de ahhoz elég súlyos az állapota, hogy kénytelen legyen megszakítani a részvételét.

Utólag elátkozta a saját szavait. A szavak üldözőbe vették; farkast kiáltott, és a farkas jött.

De abban a pillanatban az őszi nap süttött Visby felett. Louise visszatért a szállodába, a recepció segítségével átcserélte a jegyét, és sikerült helyet szereznie egy három órakor induló járatra. Még arra is volt ideje, hogy sétáljon egyet a körfal mentén. Bement két üzletbe, és felpróbált pár kézi kötésű gyapjúpulóvert, de nem talált megfelelőt. Egy kínai étteremben ebédelt, és úgy döntött, nem hívja fel Henriket többé, inkább meglepi az érkezésével. Saját kulcsa volt a fia lakásához, Henrik azt mondta, hogy bármikor bemehet, nincsenek titkai az anyja előtt.

* * *

Idejében kiért a repülőtérre, az egyik helyi újságban az előző nap készült fotót nézegette. Kitépte az oldalt, és eltette a táskájába. Ezután bejelentették, hogy technikai hibát észleltek azon a gépen, amellyel utazott volna, és egy helyettesítő gépre kell várnia, amelyik már úton van Stockholmból.

Bár nyugtalan nem lett, de érezte, ahogy nő benne a türelmetlenség. Mivel nem volt olyan járat amelyikre át tudta volna igazolni a jegyét, kiment a terminál épülete elé, és rágyújtott. Most már megbánta, hogy nem beszélt Vaszilisszel, akár szembe is nézhetett volna egy olyan férfi haragjával, akinek a hiúsága sérült, és nem tudott elfogadni egy nemet.

Mégsem telefonált. Csaknem két óra késéssel felszállt a gépe, és már elmúlt öt óra, amikor Stockholmba érkezett. Egyenesen a Söder városrészbe, Henrik lakására indult egy taxival. Egy közlekedési baleset miatt dugóba kerültek; mintha egy láthatatlan erő visszatartotta, kímélni akarta volna valamitől. Erről persze semmit sem tudott, csak a türelmetlensége fokozódott, és arra gondolt, hogy Svédország sok tekintetben kezd hasonlítani Görögországra, ami az egy helyben álló kocsisorokat és állandó késéseket illeti.

Henrik a Tavast utcában lakott, egy csendes negyedben, távol Söder legforgalmasabb részétől. Louise kipróbálta, hogy a kód ugyanaz-e, mint legutóbb, a hastingi csata éve, 1066. A kapu kinyílt. Henrik legfelül lakott, ahonnan kilátás nyílt a bádogtetőkre és a

templomtornyokra. Egyszer elmesélte, anyja legnagyobb megrökönyödésére, hogy ha kint egyensúlyoz az egyik keskeny korláton, akkor egészen a tengerig ellát.

Kétszer csemetett, aztán a kulccsal kinyitotta az ajtót. Megcsapta a lakás állott szaga.

Abban a pillanatban megijedt. Valami nem volt rendben. Visszatartotta a lélegzetét, és hallgatózott. Az előszobából belátott a konyhába. Ott nincs senki, gondolta. Megjöttem? – kiabálta. Senki nem válaszolt. Az aggodalma eltűnt. Felakasztotta a kabátját, és lerúgta a cipőjét. Az ajtón lévő levélnyílás alatt nem voltak sem borítékok, sem reklámok a földön. Henrik tehát nem utazott el.

Kiment a konyhába. A mosogatóban nem voltak edények. A nappaliban szokatlan rend uralkodott, az íróasztal üres volt. Kinyitotta a hálósobába vezető ajtót.

Henrik a takaró alatt feküdt. Feje súlyosan terült el a párnán. A hátán hevert, egyik karja lelógott a padlóra, a másik a mellkasán nyugodott.

Louise azonnal felfogta, hogy a fia halott. Az őrvongó próbálkozástól, hogy megszabaduljon ettől a felismeréstől, felsikított.

Henrik azonban nem mozdult. A fia feküdt az ágyában, és nem létezett többé.

Szeptember tizenhetedike, péntek volt. Louise úgy érezte, testestül-lelkestül feneketlen mélységbe zuhant.

Még mindig sikítózva kifutott a lakásból. Azok, akik hallották, azt mondták utólag, hogy olyan volt a hangja, mint egy végső kétségbeesésében vonító állaté.

3.

A káoszban egyetlen magányos gondolat vált megfoghatóvá. Aron. Hol van? Létezik egyáltalán? Miért nem áll most mellette, az oldalán? Henrik a közös teremtményük volt, és a férfi *ebből* nem vonhatta ki magát. De Aron természetesen nem állt mellette, távol volt, mint ahogy korábban is mindig, egyfajta könnyű füstfelhő, amit nem lehetett sem megfogni, sem támaszként használni.

Utóbb egyetlen igazi emléke sem maradt a következő órákról, csak annyit tudott, amennyit mások elmeséltek neki. Egy szomszéd kinézett a lépcsőházba, és a földön fekvő találta, miután leesett a lépcsőn. Aztán egy csomó ember jött, mentősök és rendőrök. Bár ellenállt, visszavezették a lakásba. Nem akart visszamenni oda, nem akarta látni, amit látott, Henrik csak elment valahova, és hamarosan hazajön. Egy gyerekes arcú rendőrnő megsimogatta a karját, olyan volt, mint egy öreg, barátságos nagynéni, aki megpróbál vigasztalni egy kislányt, aki éppen elesett, és lehorzsolta a térdét.

De Louise-nak nem a térdéről jött le a bőr, hanem szinte megsemmisült a fia halála miatt. A rendőrnő megismételte a nevét, Emmának hívták. Az Emma régimódi név, amely mostanában megint népszerű lett, gondolta Louise zavarodottan. Minden visszatér, gondolta, még a saját neve is, amelyet régebben csak a gazdagok és az előkelők használtak, de mostanra valahogy keresztülszivárgott a társadalmi osztályok födémjén, és mindenki számára megengedett lett. Az apja, Artur választotta ezt a nevet neki, és az iskolában csúfolták miatta. Abban az időben élt egy Louise nevű királynő Svédországban, vén volt már, és egy kiszáradt fához hasonlított. Louise egész gyermekkorától gyűlölte a nevét, egészen addig, míg sikerült lezárnia Emillel a történetet, és kiszabadítania magát a medveölelésből. Attól kezdve a neve hirtelen egyfajta különleges értékévé változott.

A gondolatok kavargtak a fejében, miközben az Emma nevű rendőrnő mellette ült, és úgy paskolgatta a karját, mintha a katasztrófa vagy maga a múltó idő ütemére tette volna.

Louise-nak volt egy látomása, egyike annak a kevés dolognak, amire utólag emlékezett anélkül, hogy mások emlékeztették vagy részletesen elmesélték volna. *Az idő olyan, mint egy távolodó hajó.* Louise a mólón maradt, és az élet órászerkezete egyre lassabban ketyegett. Ő itt maradt, a nagy körforgáson kívül. Nem Henrik halt meg, hanem ő maga.

Néha-néha megpróbált elszökni, megszabadulni a barátságosan paskolgató rendőrnőtől. Utólag azt mondták, olyan szívbe markolón kiabált, hogy végül valaki belékényszerített egy tablettát, amitől kábult és bágyadt lett. Arra még emlékezett, ahogy a kis lakásban tolongó emberek lassabban kezdtek el mozogni, mint egy filmben, amelyben eltévesztik a másodpercenként lejátszandó filmkockák számát.

Miközben zuhant le a szakadékba, zavaros gondolatai támadtak Istenről. Soha nem folytatott olyan igazi beszélgetéseket vele, azóta legalábbis nem, hogy valamikor kamaszkorában keresztülment egy elkerülhetetlen vallásos kételkedésen. Egy iskolába tartó osztálytársát egy Luca-nap előtti, havas téli reggelen halálra gázolta egy hókotró. Ez volt az első alkalom, hogy a halál, teljes komolyságában, egészen a közelében csapott le. A halálnak nedves gyapjúsága volt, és téli hidegbe és vastag hóba burkolózott. A tanárnő sírt – már maga ez a tény irtózatossá tette a támadással ért fel, látni a szigorú tanárnőt, hogy úgy zokog, mint egy elhagyott és megrémült kisgyerek. Egy égő gyertya állt a halott lány padján, amely véletlenül pont az övé mellett volt. Eltűnt a pajtása; a halál azt jelentette, hogy *eltűnni*, semmi mást. Az először ijesztő, majd később egyenesen iszonyatos felismerés az volt, hogy a *halál véletlenszerűen csap le*. Gondolatban magát kérdezgette, ez mégis hogy lehet, majd hirtelen megértette, hogy akinek ezt a kérdést fel kell tennie, az

az nem más, mint az a férfi, akit Istennek hívnak.

De a férfi nem válaszolt, bár Louise minden lehetséges eszközt bevetett, hogy felhívja magára a figyelmét, még egy kis oltárt is készített a fáskamra egyik sarkában – azonban semmilyen belső hang nem válaszolt a kérdéseire. Isten egy távol lévő felnőtt volt, aki csak akkor szólított meg egy gyereket, ha éppen kedve volt hozzá. Louise végül felfedezte, hogy igazából nem is hitt Istenben, legfeljebb szerelmes volt belé, éppolyan titokban, mint egy pár évvel idősebb, elérhetetlen fiúba.

Ez után az esemény után Isten nem volt része az életének, egészen eddig a napig, de Isten persze most sem beszélt hozzá. Egyedül volt. Csak ő volt, a karját simogató rendőrnő és az emberek, akik halk hangon beszéltek, lassan mozogtak, és mintha valami elveszett dolgot kerestek volna.

Hirtelen nyugalmat érzett, mintha egy hangszalagot vágtak volna el. A hangok megszűntek körülötte. Helyettük a fejében suttozta valami újra és újra, hogy ez az egész nem igaz. Henrik csak fekszik és alszik, nem halt meg. Egyszerűen nem halhatott meg. Hiszen eljött hozzá az anyja, hogy vele legyen.

Egy civil ruhás, fáradt szemű rendőr óvatosan arra kérte, hogy menjen ki vele a konyhába. Később rájött, ez azért történt, nehogy meglássa, amint Henriket elszállítják. Leültek a konyhaasztalhoz, a tenyerével érezte az asztalon heverő morzsákat.

Henrik nem halhatott meg, hiszen itt kenyérmorzsák vannak!

A nyomozó megmondta a nevét, majd megismételte, mire Louise végre felfogta, hogy mit mond. Göran Vrede*. Igen, gondolta Louise. Kimondhatatlan haragot fogok érezni, ha az, amit most nem vagyok hajlandó elhinni, mégis igaznak bizonyul.

A férfi kérdéseket tett fel, amikre ő kérdésekkel válaszolt, és amiket a férfi megválaszolt. Mintha egy körben kerülgettek volna egymást.

Az egyetlen tény Henrik halála volt. Göran Vrede azt állította, hogy nem találtak erőszakra utaló nyomokat. Henrik nem volt beteg esetleg? Louise azt válaszolta, hogy a fia soha nem volt beteg, a gyerekbetegségeket komplikáció nélkül átvészelte, és csak nagyon ritkán kapta el a fertőzéseket. Göran Vrede egy kis noteszba jegyzetelt. Louise a férfi vastag ujjait nézte, és azon gondolkodott, ezek az ujjak vajon elég érzékenyek-e ahhoz, hogy megtalálják az igazságot.

– Biztos, hogy valaki megölte. – mondta Louise.

– Nincs külső erőszakra utaló nyom.

Tiltakozni akart, de nem volt hozzá ereje. Még mindig a konyhában ültek. Göran Vrede megkérdezte, van-e valakije, akit értesíteni tud. A férfi adott neki egy telefont, és Louise felhívta az apját. Amikor Aron távol volt, és nem vállalta a felelősséget, mindig az apja lépett a helyére. A telefon kicsengett, de senki nem vette fel. Az apja talán kint van az erdőben, és a szobrait farigcsálja. A telefon nem ér el hozzá. De ha elég hangosan kiabálna, azt meghallaná? Ebben a pillanatban a férfi beleszólt.

Louise az apja hangjának hallatára azonnal elkezdett sírni. Mintha visszaszáguldott volna az időben, és átváltozott volna azzá a tehetetlen teremtéssé, aki egykoron volt.

– Henrik meghalt.

Louise hallotta, ahogy az apja veszi a levegőt. Olyan volt a tüdeje, mint egy medvéé, óriási oxigénadagokra volt szüksége.

– Henrik meghalt – mondta megint.

Hallatszott, ahogy a férfi sziszeg valamit, lehet, hogy azt mondta, „szent Isten”, de az is, hogy káromkodott egyet.

---

* Vrede=harag, düh (svéd).

– De hát mi történt?

– A konyhájában vagyok. Aludt az ágyában. De halott volt.

Fogalma sem volt, mit mondjon még, ezért átadta a telefont Göran Vredének, aki felállt, mintegy részvétét kifejezve. Amikor végighallgatta a rendőr beszámolóját, belátta végül, hogy a fia valóban meghalt. Nem üres szavakról és képzelődésről volt szó, valami vizuális hatásokból és a saját ijedtségéből álló háborzongató színjátékról. Henrik halott volt.

Göran Vrede befejezte a beszélgetést.

– Az apja azt mondta, hogy ivott, ezért most nem tud autóba ülni. De hív egy taxit. Hol lakik?

– Härjedalenben.

– És taxival jön? Hiszen az ötszáz kilométer!

– Igen, taxival. Szerette Henriket.

Egy szállodába vitték, ahol valaki szobát foglalt neki. Amíg Arturra várt, egész idő alatt egyenruhás emberek váltották egymást mellette. Még több nyugtatót kapott, talán el is aludt, bár erre utólag már nem emlékezett tisztán. Henrik halála ezekben az első órákban mintha ködbe burkolózott volna.

Az egyetlen gondolat, amelybe azon az estén, amikor a taxira és vele Arturra várt, bele tudott kapaszkodni, az volt, hogy egyszer régen Henrik felépített egy mechanikus poklot. Hogy miért pont ez jutott eszébe, nem tudta, olyan érzése volt, mintha az emlékeit tároló belső polcok hirtelen összedőltek volna, és a tartalmuk rossz helyre került. Bármilyen gondolatot vagy emlékképet próbált megfogni, mindig megakadályozta benne valami váratlan dolog.

Henrik abban az időben tizenöt vagy tizenhat éves lehetett. Louise éppen az Észak-Görögországra jellemző temetkezési mintázatok és az attikai bronzkori sírok közötti különbségeket ecsetelő doktori értekezésén végezte az utolsó simításokat. Már egy ideje nem aludta ki magát, aggódott, hogy a tanulmány kellőképpen meggyőző erejűnek bizonyul-e majd. Henrik is dühösen és nyugtalanul viselkedett, az apja elleni félbehagyott lázadását most az anyjára irányította, és Louise rettegett, hogy a fia lassan belecsúszik egy olyan társaságba, ahol a drogok és a társadalom megvetése voltak a fő hajtóerők. De végül minden lecsendesedett, és egy nap Henrik mutatott neki egy képet egy mechanikus poklóról egy koppenhágai múzeumból. Azt mondta, meg akarja nézni, és az anyja azonnal felfogta, hogy nem fogja hagyni lebeszélni magát róla. Louise azt javasolta, utazzanak együtt. Kora tavasz volt, a doktori megvédése csak májusban volt esedékes, és amúgy is szüksége volt egy kis pihenésre.

Az utazás kettejük közeledése volt. Ez volt az első alkalom, hogy átlépték az anyagyerek kapcsolat határait. Henrik kezdett felnőtté válni, és azt követelte, hogy az anyja is felnőttként vegyen részt a kapcsolatukban. Elkezdett kérdezősködni Aronról, és Louise végre először komolyan mesélt arról a viharos, szenvedélyes történetről, amelynek az egyetlen pozitív következménye a közös fiuk, Henrik létezése lett. Louise megpróbálta elkerülni, hogy rosszat mondjon Aronról, nem akart beszélni a férfi hazugságairól és állandó kifogásairól, amelyeket Aron arra használt, hogy elkerülje a felelősségvállalást a születendő gyerekért. Henrik figyelmesen hallgatta, a kérdései elárulták, hogy már rég megfogalmazta őket.

Két szeles napot töltöttek el Koppenhágában, csúszkálva a havas latyakban, de megtalálták a mechanikus poklot, és ez olyan érzéssel töltötte el őket, hogy győzedelmesen végrehajtották az expedíció küldetését. A poklot egy ismeretlen mester készítette, vagy inkább egy örült a korai 1700-as években, és nem volt nagyobb, mint egy

babaház. Rugókkal lehetett felhúzni, aztán pedig végignézni, ahogy bádogból kivágott ördögök falták fel a kétségbeesett embereket, akik a pokoldoboz tetején lévő rúdról zuhantak a mélybe. A tűz sárgára festett fémlapokból lángolt fel, és volt még egy hosszú farkú főördög is, amelyik ritmusosan ugrált fel s alá, míg a rugók bírták – majd hirtelen az egész mozdulatsor leállt. Sikerült rávenniük a múzeum egyik alkalmazottját, hogy felhúzza a rugókat, bár ez tilos volt; a mechanikus pokol törekeny és nagyon értékes volt. Nem volt semmi hozzá fogható a világon.

Henrik akkor eldöntötte, felépíti a saját mechanikus poklát. Louise nem hitte el, hogy komolyan gondolja, és abban is kételkedett, hogy a fiának van elegendő technikai tudása ahhoz, hogy elkészítse a szükséges szerkezetet. De három hónappal később Henrik behívta a szobájába, és mutatott neki egy majdnem tökéletes másolatot a Koppenhágában látott konstrukcióról. Louise meglepődött, és egyidejűleg elárasztotta az Aron iránt érzett keserűség, akit nem érdekelt, hogy a fia mit képes létrehozni.

Miért gondolt most erre, miközben az örökös rendőrökkel ült, és az apjára várt? Talán azért, mert akkor régen szinte hálát érzett Henrik létezése miatt, és ez az életnek olyan értelmet adott, amelynek semmilyen disszertáció és régészeti ásatás nem tudott a nyomába érni. Ha van értelme az életnek, akkor az egy ember, gondolta, semmi más, mint egy ember.

Henrik most meghalt. És vele együtt ő is. Hullámokban jött a sírás, mint a zivatarfelhők, amelyek kiöntik tartalmukat, hogy aztán gyorsan eltűnjenek megint. Az idő hirtelen minden jelentőségét elveszítette. Fogalma sem volt, meddig várt. Nem sokkal Artur érkezése előtt arra gondolt, hogy Henrik – akármilyen nehezen alakult is az élete – soha nem tette volna ki őt ennek az elviselhetetlen fájdalomnak. Louise volt a garancia arra, hogy a fia nem végezne magával a saját kezével.

De mi maradt akkor? Valakinek meg kellett ölnie. Megpróbálta ezt elmondani a rendőrnőnek, aki vigyázott rá. Kis idővel később Göran Vrede jött be a hotelszobába. Súlyosan leült a szemközti székbe, és megkérdezte, hogy miért.

- Mit miért?
- Miért gondolja, hogy meggyilkolták?
- Nem létezik más magyarázat.
- Voltak ellenségei? Történt valami?
- Nem tudom. De mi más okból halt volna meg? Még csak huszonöt éves.
- Nem tudjuk. De nem találtunk erre utaló nyomokat.
- Biztos, hogy megölték.
- Semmi nem utal erre.

Louise nem tárgított. Valaki megölte a fiát. Ez egy nyers és brutális gyilkosság volt. Göran Vrede a noteszhez a kezében hallgatta, de nem írt semmit, és ez felháborította.

– Miért nem jegyzetel? – kiáltott rá hirtelen tehetetlenségében. – Hiszen azt próbálom elmondani, hogy mi történhetett!

A rendőr kinyitotta a noteszt, de továbbra sem írt bele semmit.

Abban a pillanatban Artur lépett be a szobába. Úgy volt öltözve, mint aki egyenesen egy esős vadászatról jön, és sokáig gyalogolt végtelen mocsarakon át. Gumicsizmát viselt, és azt a régi bőrdzsekit amelyre Louise még a gyerekkorából emlékezett; a dzsekinnek erős dohány- és olajszága volt, és még valamié, amit soha nem tudott igazán meghatározni. Artur arca sápadt, a haja kócos volt. Louise felugrott és belekapaszkodott. Az apja ugyanúgy fog segíteni neki megszabadulni ettől a rémálomtól, mint ahogy kicsi korában is, amikor felébredt éjszakánként, és bebújhatott hozzá az ágyába. Ilyenkor mindent

átadhatott neki. Egy pillanatra úgy érezte, hogy ami most történt, csak képzelgés volt. Aztán meglátta, hogy az apja sírni kezd, és akkor Henrik másodszorra is meghalt, és Louise megértette, hogy soha nem is fog felébredni.

Mostantól senki nem tudta megvigasztalni, a katasztrófa beteljesedett. De Artur tovább kényszerítette, a kétségbeesése közepette is határozottságot mutatott. Információt követelt. Göran Vrede újra megjelent. A szeme vörös volt, és ez alkalommal már elő sem vette a noteszét. Artur tudni akarta, hogy mi történt, és Louise most, hogy az apja ott volt a közelében, már mert figyelni.

Göran Vrede elismételte, amit korábban is mondott. Henrik kék pizsamát viselt a takaró alatt, és valószínűleg már legalább tíz órája halott volt, amikor Louise rátalált.

A legnyilvánvalóbb az volt, hogy semmi furcsát nem fedeztek fel. Bűncselekménynek semmi nyoma nem volt, nem találtak küzdelemre, betörésre, hirtelen támadásra vagy akár arra utaló jelet, hogy valaki a lakásban tartózkodott Henrik halála idején. Nem volt búcsúlevél, amiből öngyilkosságra lehetett volna következtetni. Feltehetőleg valami megrepedt vagy szétpattant benne, talán egy agyi ér, de egy veleszületett szívproblémáról is lehet szó, amit korábban nem vettek észre. Az orvosok dolga lesz kideríteni az igazságot, miután a rendőrök végeztek.

Louise felfogta a szavakat, de szinte azonnal elkezdett valami motoszkálni benne. Valami nem stimmelt. Henrik beszélt hozzá, még ha halott volt is: arra kérte, hogy óvatos legyen és figyeljen.

Már hajnalodott, mikor Göran Vrede felállt és kiment, miután Artur megkérte, hogy hagyja őket magukra. Lefektette Louise-t az ágyra, majd maga is mellé feküdt, és megfogta a kezét.

Louise hirtelen felült. Most értette meg, hogy Henrik mit akart neki idáig mondani.

– Soha nem aludt pizsamában.

Artur felült az ágyban, majd felállt. ,

– Mit akarsz ezzel mondani?

– A rendőrök azt mondták, hogy Henrik pizsamában volt. De én tudom, hogy soha nem hordott pizsamát. Volt pár darabja, de nem vette fel őket

Artur értetlenül nézte.

– Mindig meztelenül aludt – folytatta Louise. – Ebben biztos vagyok. Mondta nekem, hogy nem szokott felvenni semmit. Úgy kezdődött, hogy meztelenül aludt nyitott ablaknál, hogy eddze magát.

– Még mindig nem értem, hová akarsz kilyukadni.

– Biztos, hogy valaki megölte.

Látta az apján, hogy nem hisz neki. Nem bírta tovább erősködni, gyenge volt. Várnia kell. Artur leült az ágy szélére.

– Értesítenünk kell Aront – mondta.

– Miért kellene értesítenünk?

– Azért, mert ő Henrik apja.

– Aron soha nem foglalkozott a fiával. Aki most meghalt. És Aronnak semmi köze ehhez.

– Mégis tudnia kell róla.

– De miért?

– Ez így helyes.

Tiltakozni akart, de a férfi megfogta a karját.

– Ne tedd ezt még nehezebbé. Tudod, hol van Aron?

– Nem.

– Tényleg nem volt semmi kapcsolat köztetek?

- Semmi.
- Egyáltalán semmi?
- Nagy ritkán telefonált. Küldött egy-két levelet.
- Azt mégis tudnod kell, hogy merrefelé él!
- Ausztráliában.
- Csak ennyit tudsz? Hogy Ausztráliában?
- Azt sem tudom, hogy ez igaz-e. Mindig valami új járatot ásott, amin keresztül eltűnhetett, ha valami nyugtalanította.
- Mint egy róka. Csak éppen nem hagyott címet, ahova utána lehet küldeni a leveleit.
- Valahogy biztosan meg lehet találni. Azt sem tudod, hogy Ausztráliában merre van?
- Nem. Egyszer azt írta, hogy a tenger mellett akar élni.
- Egész Ausztráliát tenger veszi körül.

Artur nem beszélt többet Aronról, de Louise tudta, addig nem adja fel, amíg minden tőle telhetőt meg nem tesz, hogy megtalálja a férfit.

Olykor-olykor elszunnyadt, és amikor felriadt, az apja mindig ott volt mellette. Néha telefonon beszélt, vagy halk hangon tárgyalt valamelyik rendőrrel. Louise nem figyelt, a kimerültség annyira összepréselte a tudatát, hogy már nem tudott egyes részleteket megkülönböztetni. Csak a fáradtság maradt, és a hosszúra nyúlt rémálom, amely nem akarta elereszteni.

Nem tudta, mennyi idő telt el addig, míg Artur szólt, hogy felutaznak Härjedalenbe. Louise nem tiltakozott, hanem követte az autóhoz, amelyet az apja bérelt. Észak felé utaztak, hallgatásba burkolózva. Artur nem a szokásos, az ország belső vidékén kanyargó utat választotta, hanem a part menti országutat. Elhagyták Ljusdalt, Järvsjöt és Ljusnant. Kolsättnél Artur váratlanul elmesélte, hogy régen ott még komp járt. Mielőtt a híd megépült, komppal szállították át az autókat, ha valaki Härjedalenbe igyekezett.

Az őszi színek élesek voltak. Louise hátul ült a kocsiban, és a színek játékát figyelte. Elaludt, mire hazaértek. Apja az ölében vitte be a házba, és lefektette. Leült Louise mellé a foltos, elnyúhatatlan vörös kanapéra, amely ott állt, mióta Louise az eszét tudta.

– Tudom – mondta Louise. – Egész idő alatt tudtam. Biztos vagyok benne. Valaki megölte. Őt is, engem is.

– Te élsz – válaszolta Artur. – Te határozottan élsz.

Louise megrázta a fejét.

– Nem – mondta. – Nem élek. Én is meghaltam. Akit te látsz, az valaki más, nem én. Hogy ki, azt nem tudom. De minden megváltozott. És Henrik nem természetes halállal halt meg.

Louise felállt, és az ablakhoz ment. Sötét volt, a kerítés mellett álló utcai lámpa halványan világított, és lassan ingadozott a szélben. Látt a saját arcát visszatükröződni az ablaküvegben. Mindig is így nézett ki. Sötét, középhosszú haj, középen elválasztva. Kék szem, keskeny ajkak. Még ha belül minden megváltozott is, az arca ugyanaz maradt.

Egyenesen belenézett a saját tekintetébe.

Ekkor újra elkezdett ketyegni az idő benne.

4.

Hajnaltól Artur kivitte a nedves kéreg- és mohaillatú erdőbe. Az eget köd takarta el. Ezen a reggelen fagyott először, ropogott a lábuk alatt a talaj.

Valamikor az éjszaka folyamán Louise felébredt, és kiment vécére. Egy félig nyitott ajtón keresztül látta az apját abban a régi olvasófülkében ülni, amelynek a rugói már egészen a földig értek. A férfi kezében egy meggyújtatlan pipa volt – évekkel ezelőtt váratlanul abbahagyta a pipázást, mintha csak arra jött volna rá, hogy elfüstölte azt a dohány mennyiséget, amit kiszabott magának ebben az életben. Louise állt, nézte, és arra gondolt, hogy mindig így élte meg az apját. Akárhány éves volt is, állt egy félig nyitott ajtó mögött, és figyelte a férfit, meggyőződve róla, hogy ott van, és vigyáz rá.

Artur korán felébredt, nem akart lehetőséget adni neki, hogy tiltakozzon, amikor felszólította: úgy öltözzön, az erdőbe mennek. Csendben átkeltek a folyó felett, és északra fordultak, a hegyek felé vezető útra. Az ábrák csikorogtak, az erdő mozdulatlan volt. Artur megállt a favágók gyalogújánál, és átölelte a vállát. Alig észrevehető ösvények kanyarogtak mindenfelé a fák között. A férfi kiválasztott egyet, és beléptek a nagy csendbe. Egy fenyőfákkal benőtt, egyenesen talajuk területéhez értek. Ez volt a férfi galériája. A szobrok körülvezték őket. A fatörzsekben kivésott arcok és a kemény fából szabadulni próbáló testek látszóttak. Voltak olyan fák, amelyeken több arc és test is volt, mintegy összefonódva egymással, más fákra csak egy kisebb arc nézelődött, több méterrel a talaj fölött. A férfi néha térdre állva, néha primitív, saját kezűleg összetakolt létrán egyensúlyozva készítette a műveit. A szobrok egy része már nagyon régi volt, több mint negyven éve véste ki őket, még fiatal korában. A növekvő fák szétrepesztették a képeket, megváltoztatták a testeket és az arcokat, ugyanúgy, ahogy az emberek is megváltoznak. Néhány fa megrepedt, a fejek úgy néztek ki, mintha agyonütötték vagy lefejezték volna őket. A férfi elmesélte Louise-nak, néha előfordult, hogy emberek jöttek éjszakánként, és lefűrészelték a szobrokat, hogy elvigyék őket. Néha az egész fát kivágták. De Arturt nem érdekelte, húsz hektár fenyőerdő volt a birtokában, és úgy érezte, ez több mint elég, amíg csak él. Senki nem fogja tudni ellopni mindazt, amit magának és azoknak készített, akik látni akarják a szobraikat.

Az első fagyos éjszakát követő reggel volt. Artur lopva figyelte a lányát, az összeomlás jeleit keresve. De Louise még mindig kába volt az erős nyugtatóktól, így a férfi abban sem volt biztos, hogy a lánya egyáltalán észreveszi a fák törzséből őt figyelő tekinteteket.

Elvitte a legszentebb helyre, három terebélyes fenyőhöz, amelyek szorosan összenőttek. Fivérek, gondolta a férfi, fivérek vagy nővérek, akik nem tudnak elválni egymástól. Sokáig idejárt, és figyelte a fákat, évekig tévővázott. Minden egyes szobor benne élt a törzsben, neki csak ki kellett várnia a pillanatot, amikor az addig láthatatlan megmutatkozott. Akkor megélezte a késeket és a vésőt, és elkezdett dolgozni, felfedve azt, ami a fában rejtőzött. Ám a három óriási fenyő néma maradt. Néha úgy hitte, lát valamit halványan abból, ami a kéreg alatt rejtőzik. De mégis habozott, valami nem volt rendben, tovább kellett keresnie, mélyebben. Aztán egy éjszaka kóbor kutyákról álmodott, és amikor visszatért az erdőbe, megértette, hogy állatok laknak a fenyőfákban, de nem igazi kutyák, hanem egyfajta átmenet a kutya és a farkas között, vagy talán hiúz. Elkezdett vésni, elmúltak a kétségei, s most három állat – amelyek egyszerre kutyák és macskák is voltak – mászott felfelé a vastag fatörzseken, mintha csak magukból akarnának kimászni.

Louise most látta először az állatokat. Az apja figyelte, ahogy a történetet keresgélte. A szobrok ugyanis nem képek, hanem történetek voltak, hangok, amelyek suttogtak, kiáltottak, és követelték, hogy figyeljen rájuk. A galériának és a régészeti ásatásoknak közös haj szálgyökerei voltak. De az állatok hangjai eltűntek, és most értelmeznie kellett a többi jelet, amelyet kiküldtek.

„A csendnek van a legszebb hangja” – mondta az apja egyszer. Ezeket a szavakat Louise soha nem felejtette el.

– Van nevük? A macskakutyáknak vagy kutyamacskáknak?

– Az egyetlen név, amivel elégedett vagyok, a tied.

Továbbmentek az erdőben, az ösvények keresztezték egymást, madarak rebbentek fel, és szálltak tova. Hirtelen – anélkül hogy Artur ezt tervezte volna – abban a völgyben találták magukat, ahol a férfi Heidi arcát véste ki. A fájdalom még most is súlyosan nehezedett rá. Minden évben, újra és újra kifaragta a nővel közös bánatát. Az arc egyre törékenyebb, elmosódottabb lett. A fájdalom mélyre hatolt a törzsben, amikor a férfi teljes erőből belevágott a fába és vele magába is.

Louise ujjával megsimogatta az anyja arcát. *Heidi, Artur felesége és Louise anyja.* Tovább simogatta a nedves fát, a szobor szemöldökéhez egy gyantacsík volt odafagyva, mintha egy forradás lett volna Heidi bőrén.

Artur érezte, hogy Louise azt szeretné, beszéljen. Annyi minden maradt kimondatlan Heidiről és a haláláról. Lábujjhegyen jártak egymás körül az évek alatt, és a férfi soha nem bírta rávenni magát, hogy elmondja azt, amit tud, és legalább egy részét annak, amit nem tudott, de hitt.

Negyvenhét éve halt meg. Louise hatéves volt, tél volt, és Artur messze, egészen a hegyvidék határán, távoli erdőkben dolgozott favágóként. Nem tudni, hogy Heidit mi hajtotta. Az viszont biztos, hogy nem a halálra készült, amikor megkérte Rutot, a szomszédasszonyt, hogy vigyázzon éjszaka a kislányra, amíg ő elmegy, hogy legkedvesebb időtöltésének, a korcsolyázásnak hódoljon. Nem érdekelte, hogy a hőmérő mínusz tizenkilenc fokot mutatott, csak fogta a taposószánt, és még azt sem közölte Ruttal, hogy az Undertjärnhez megy ki.

Hogy mi történt utána, már csak találgatni lehetett. Leszánkózott a tóhoz, felcsatolta a korcsolyát, és kisiklott a fekete jégre. Majdnem telihold volt, máskülönben a sötétség visszatartotta volna. Valahol a jégen elesett, és eltörte a lábát. Azok, akik két nappal később megtalálták, látták, hogy megpróbálta visszavonszolni magát a partra, de nem volt hozzá elég ereje, magzati pózba kuporodva feküdt a jégen. A korcsolyaélek sajátos karmoknak tűntek a lábán, és csak nagy nehézséggel lehetett lefejtetni odafagyott arcát a jégről.

Olyan sok kérdés merült fel. Kiáltozott? Mit kiabált? És kinek? Istent szólította vajon, amikor rájött, hogy meg fog fagyni?

Senkit nem lehetett hibáztatni, vagy ha mégis, akkor csak Heidit magát, hogy nem mondta meg senkinek, merrefelé indul korcsolyázni. Mindenki a Vändsjö felé kutatott, és csak Artur mondta, amikor hazajött, hogy az asszony talán ahhoz a kis tóhoz ment, ahol nyaranta fürdeni szokott.

A férfi minden tőle telhetőt megtett, hogy a borzalom ne érintse meg a kislány Louise-t. A környezetükben mindenki segített ebben, de mégsem tudta senki megakadályozni, hogy a szomorúság beszívárogon a gyermek életébe. A szomorúság olyan volt, mint a könnyű füst vagy mint az őszi egerek, amelyek bármilyen szűk kis lyukba bebújnak.

A szomorúság olyan volt, mint egy kisegér: mindenhová beférközött.

Az első évben minden egyes éjszaka az apjánál aludt, csak így tudott harcolni a sötétség ellen. Heidi fényképeit nézegették, neki is terítették, és azt mondták, hogy mindig hárman lesznek, még akkor is, ha most csak ketten ülnek az asztalnál. Artur megpróbált ugyanúgy főzni, mint ahogy Heidi, és bár ez soha nem sikerült neki, Louise – kicsi kora ellenére – mégis mintha megértette volna, hogy az apja mit szeretne megadni neki.

Összenőttek az évek során. A férfi továbbra is favágóként dolgozott, és kevés szabad idejében a szobrait faragta. Voltak, akik bolondnak tartották, és alkalmatlannak arra, hogy a kislány gondját viselje. De mivel Louise jól nevelt volt, és soha nem verekedett vagy káromkodott, végül is az apjánál maradhatott.

És most hirtelen ott állt Heidi, az anyja, a német nő az oldalukon újra. Henrik pedig, a soha nem látott unoka, meghalt.

Az egyik halál összefügg a másikkal. Lehetséges bármit is enyhíteni vagy felfogni úgy, hogy az ember belenéz egy sötét üvegbe, amely visszatükröz egy másikat?

A halál sötétséget jelent, az ember hiába kutat fény után. A halál sötét padlás és pince, nyers föld- és magányszagú.

– Szinte semmit nem tudok róla – mondta Louise, és megborzongott a korai keléstől.

– Olyan volt, mint egy mese, anyád különös sorsa, ami hozzám vezette – válaszolta a férfi.

– Nem Amerikával volt kapcsolatos? Valami, amit én soha nem értettem? Te pedig soha nem meséltél róla?

Elindultak az ösvényen. A fatörzsekből figyelő arcok követték a lépteiket. A férfi elkezdett mesélni, és most úgy gondolt magára mint Arturra, és nem mint egy apára. Most ő volt a mesélő, és ennek meg akarta adni a módját. Ha ezzel távol tudja tartani a lányát Henriktől és a katasztrófától, még ha csak rövid időre is, akkor sikerül valami jót tennie.

Mit is tudott tulajdonképpen? Heidi a háború után jött Härjedalenbe, 1946-ban vagy 1947-ben. Csak tizenhét éves volt, bár mindenki idősebbnek nézte. A vemdali turistaszállóban kapott munkát, takarított, és ágyat húzott a vendégeknek. Fakihordás közben találkozott vele, a lány mókásan törte a svédet, és 1948-ban összeházasodtak, bár Heidi még csak tizennyolc éves volt. Rengeteg okmányt kellett beszerezniük, mivel a lány német állampolgár volt, és senki nem tudta bizonyosan, hogy Németországot minek tekintse. Létezett egyáltalán ilyen ország, vagy csupán egy megégett, porig bombázott, katonák által megfigyelt senki földje volt? De Heidi sosem keveredett bele a náciizmus szörnyűségeibe, hanem maga is áldozat volt. 1950-ben várandós lett, és Louise megszületett annak az évnek az őszén. Heidi nem mesélt túl sokat a származásáról, kivéve annyit, hogy az anyai nagyanyja svéd volt, Sara Fredrikának hívták, és az első világháború idején ment ki Amerikába. Vele volt Laura nevű lánya is, és nehéz körülmények között éltek. Az 1930-as évek elején Chicago peremkerületében laktak, és Laura megismerkedett egy német szarvasmarha-kereskedővel, akivel visszatért Európába. Összeházasodtak, és Laura zsenge kora ellenére 1931-ben megszületett a lányuk, Heidi. A szülők meghaltak a második világháború egyik éjszakai bombázása során, Heidi a háború végéig úgy élt, mint egy menekülő állat, majd véletlenül az jutott az eszébe, hogy Svédországba utazik, amely megúsza a világháború borzalmait.

– Egy svéd lány, aki Amerikába megy? És akinek a lánya Németországba költözik, hogy aztán bezáruljon a kör az unokával? Aki meg visszatér Svédországba?

– Heidi úgy gondolta, hogy a története nem is olyan szokatlan.

– A nagymamája hova való volt? Találkozott vele?

– Nem tudom. Egy tengerről és egy szigetről mesélt, egy partszakaszról valahol. Úgy sejtette, hogy a nagyanyjának valami homályos oka volt arra, hogy elhagyja Svédországot.

– Maradtak még rokonok Amerikában?

– Heidinél nem voltak sem okmányok, sem címek. Azt mondta, hogy élve jött ki a

háborúból, de ez minden. Nem volt semmije. Még az emlékei is ki lettek irtva. Az egész múltját szétbombázták és megsemmisítették a lángoszlopok.

Visszaértek a gyalogúthoz.

– Kifaragod majd Henrik arcát?

Mindketten elsírták magukat. A galéria hirtelen bezárta kapuit. Beültek az autóba. Ahogy a férfi elfordította volna az indítókulcsot, Louise rátette a kezét a karjára.

– Mi történt? Nem lehet, hogy öngyilkos lett.

– Talán beteg volt. Nagyon veszélyes országokban utazgatott.

– Ezt sem hiszem el. Tudom, hogy van valami, ami nem stimmel.

– Mégis, mi történhetett?

– Nem tudom.

Visszautaztak az erdőn keresztül, a köd megritkult, az őszi nap tiszta, a levegő erős volt. Louise nem tiltakozott, amikor a férfi elszántan leült a telefonhoz, hogy megtalálja Aron nyomát.

Olyan, mint a régi vadászkutyái, gondolta Louise. A kopók és a nyomkeresők, amelyek jöttek-mentek, vadásztak az erdőben, majd megöregedtek és elpusztultak. Most az apja is egy kopó lett, az álla és az arca bozontos bundával fedve.

Egy egész nap az időeltolódás és a canberrai svéd nagykövetség fogadóóráinak számolgotásával, valamint arra irányuló próbálkozásokkal telt el, hogy megtalálják a felfoghatatlanul sok tagot számláló Svéd-Ausztrál Egyesület képviselőjét. De Aron Cantornak nem volt nyoma. Nem jelentkezett be a nagykövetségen, és nem került kapcsolatba a svéd egyesülettel. Még a Perthben élő vén kertész, Karl-Håkan Wester – aki tudvalevőleg ismerte az összes, Ausztráliában élő svédet – sem tudott felvilágosítást adni.

Felmerült bennük, hogy hirdetést adnak fel, vagy kerestetik, de Louise úgy gondolta, Aron olyan ijedős, hogy színt tud váltani. Azzal zavarja össze a követőit, hogy saját maga árnyékává válik.

Nem fogják megtalálni Aront. És talán nem ez volt, amire legbelül vágyott? Hogy megfossa a férfit attól a jogától, hogy a fiát a sírba kísérhesse? Hogy bosszút álljon mindazokért a sebekért, amelyeket a férfi okozott neki? Artur nyíltan megkérdezte, és Louise az igazságot válaszolta, hogy nem tudja.

Ezekben a szeptemberi napokban az idő nagy részében sírt. Artur némán ült a konyhaasztal mellett. A férfi nem tudta megvigasztalni, a csend volt az egyetlen, amit nyújtani tudott. De a csend hideg volt, és csak fokozta a kétségbeesését.

Egyik éjszaka bement az apja szobájába, és bebújt mellé az ágyba, mint ahogy a Heidi magányos halálát követő éjjeleken is tette. Teljesen mozdulatlanul feküdt, fejét az apja karján nyugtatva. Egyikük sem aludt, egyikük sem szólalt meg. Az ébrenlét olyan volt, mint a várakozás végére való várakozás.

De hajnalban Louise nem bír mozdulatlanul feküdni tovább. Még ha most nem tudta is, de meg kell próbálnia megérteni, hogy milyen homályos erők fosztották meg az egyeden fiától.

Korán felkeltek, és a konyhaasztalhoz ültek. Kint csendes őszi eső szemerkélt. A madárberkenye fénylett. Louise kölcsönkérte az autót, hogy azonnal visszaindulhasson Stockholmba. Apja aggódni kezdett, de Louise megnyugtatta. Nem fog gyorsan vezetni, és szakadékba sem fog hajtani, nem fog senki más meghalni miatta. Ám vissza kell térnie Henrik lakásába, mert biztos benne, hogy a fia hagyott valamilyen nyomot. Levelet nem találtak, de Henrik nem levelet írt, hanem valami más jelet hagyott, amit csak ő, Louise tud értelmezni.

– Nincs más választásom – mondta. – Meg kell tennem. Aztán visszajövök ide.

Artur egy pillanatig tétozott, aztán kimondta az elkerülhetetlent. A temetés?

– Itt fogjuk eltemetni. Hol máshol? De az még várhat.

Egy órával később elindult. Az autónak fáradtságos munka, vadászat és olajos szerszám illata volt. Egy rongyos kutyaszőnyeg hevert még mindig a csomagtartóban. Lassan vezetett a fenyőerdőkön keresztül, és mintha egy szarvast látott volna Dalagräns közelében egy irtáson. Késő délután érkezett Stockholmba. Csúszkált az autóval a latyakos, síkos utakon, és miközben a vezetésre koncentrált, arra gondolt, hogy ez a legfőbb kötelessége Henrik iránt. Életben kell maradnia. Senki más nem fogja tudni kideríteni, mi történt valójában. A fia halála azt követelte, hogy ő maradjon.

Bejelentkezett egy szállodába a Slussennél, ami valójában túl drága volt. Az autót egy mélygarázsban parkolta le. Alkonyatkor visszament a Tavast utcába. Hogy összeszedje magát, kinyitotta azt az üveg whiskyt, amelyet még az athéni repülőtéren vásárolt.

Mint Aron, gondolta. Soha nem bírtam, amikor egyenesen az üvegből ivott. Most ugyanazt csinálom.

Kinyitotta a bejáratú ajtót. A rendőrség nem plombálta le. Bent a földön néhány szórólapp hevert, de levél nem volt közöttük, csak egy képeslap valami Vilgottól, aki az írországi kőfalakról írt lelkesen. A zöld képeslapon volt egy lejtő a szürke tenger felé, de kőfalak furcsa módon nem látszottak sehhol. Louise mozdulatlanul állt az előszobában, és visszatartotta a lélegzetét, amíg megpróbálta kontrollálni a pánikot és az ösztönös vágyat, hogy elfusson onnan. Azután levette a kabátját és a cipőjét. Lassan végigsétált a lakáson. Az ágyról hiányzott a lepedő. Amikor visszaért az előszobába, leült a telefon melletti zsámolyra. Az üzenetrögzítő lámpája villogott. Megnyomta a lehallgatás gombot. Először egy Hans nevű ember beszélt, aki azt tudakolta, hogy Henriknek van-e kedve elkísérni az Etnográfiai Múzeumba és megnézni egy kiállítást a perui múmiákról. Aztán egy kattanás hallatszott: egy telefonáló, aki nem hagyott üzenetet. A hangszalag forgott tovább. Most ő következett Mitszosz házából. Hallotta a soha meg nem valósuló viszontlátás miatt érzett örömet. Azután megint ő telefonált, ez alkalommal Visbyből. Louise visszatekerte a szalagot, és újra meghallgatta az üzeneteket. Először Hans, aztán egy ismeretlen, majd ő maga. Nem mozdult a telefon mellől. A lámpa már nem villogott, helyette Louise-ban kezdett valami világítani, egy figyelmeztető jel, ugyanúgy, ahogy az üzenetrögzítő lámpája is jelezte korábban a bejövő üzeneteket. Üzenetet kapott. Visszatartotta a lélegzetét, és megpróbálta elkapni a gondolatot. Abban nem volt semmi különleges, hogy valaki telefonált, majd szó nélkül lerakta, ezt ő maga is megtette néha, minden bizonnyal Henrik is. Valójában a saját üzenetei keltették fel a figyelmét. Henrik meghallgatta őket egyáltalán?

Hirtelen rájött. A fia soha nem hallgatta meg őket. A telefoncsengés fölöslegesen visszhangzott az éterben.

Megijedt. Érezte, minden erejére szüksége lesz ahhoz, hogy folytatni tudja. Henrik bizonyosan hagyott itt valamit a számára. Bement abba a szobába, amelyet a fia dolgozószobának használt, s ahol egy tévé és egy hifiberendezés is volt. A szoba közepére állt, és lassan körülnézett.

Úgy tűnt, semmi nem hiányzik. Túl nagy rend van, gondolta. Henrik nem nagyon takarított. Néha vitakoztak azon, hogy érdemes-e pedánsnak lenni. Ment egy újabb kört a lakásban. Talán a rendőrség takarított ki? Tudnia kell. Megkereste Göran Vrede telefonszámát, és sikerült elérnie. Hallotta a férfi hangján, hogy elfoglalt, ezért egyenesen a takarításról kérdezte.

– Takarítani nem takarítunk – mondta Göran Vrede –, de természetesen igyekszünk a helyére tenni mindent, amit elmozdítunk.

– Hiányzik a lepedő a fiam ágyáról.

– Erről nem mi tehetünk. Nem volt rá ok, hogy bármilyen személyes tárgyat magunkkal

vigyünk, hiszen nem találtunk bűncselekményre utaló jelet.

A férfi elnézést kért, dolga volt, de adott másnapra egy időpontot, amikor beszélni tudnak. Louise újra a szoba közepére állt, és figyelmesen körülnézett. Azután átkutatta a fürdőszobai szennyeskosarat. Egy farmernadrágon kívül mást nem talált. Módszeresen átvizsgálta az egész lakást, de nem talált használt lepedőt sehol. Leült a kanapéra, hogy a szobát másik szemszögből lássa. Valami nem stimmel ebben a nagy rendben, de nem tudta eldönteni, mi az, aminek másképp kellene kinéznie. Henrik biztosan nem takarítana azért, hogy valamit üzenjen nekem, gondolta. Képtelen volt rájönni, mi az, ami zavarja. Kiment a konyhába, és kinyitotta a hűtőszekrényt. Majdnem üres volt, de nem is várt mást.

Figyelme az íróasztal felé fordult. Kihúzogatta a szekrény fiókjait. Papírok, fényképek, régi, eltépett szállókártyák. Találomra válogatott. 1999. augusztus 12-én Henrik a Quantas légitársaság járatával utazott Szingapúrba. A 37G jelű széken ült. A kártya hátoldalán egy feljegyzés volt. „Fontos! Felhívni!” Semmi más.

Folytatta az óvatos közeledést a fia életéhez, azokhoz a részekhez, amelyeket nem ismert. Megfordította a sivatagi kaktuszokat ábrázoló asztali alátétet. Egy levél feküdt alatta. Azonnal látta, hogy Aron írta. Ezek az ő szálkás, mindig sietve odavetett betűi voltak. Louise habozott, hogy elolvassa-e. Akarja igazából tudni, hogy milyen kapcsolatban voltak azok ketten? Felemelte a borítékot, és megfordította, hátha talál egy olvasható címet rajta.

A konyhaablakhoz állt, és megpróbálta elképzelni, hogy a férfi vajon miképp reagálna. Aron, aki mindig takarékoskodott az érzésekkel, és aki állandóan igyekezett hideg távolságtartással kezelni az életet és a felmerülő kellemetlenségeket.

Szükségem van rád, gondolta. Úgy, ahogy Henriknek és nekem is szükségünk volt rád. De te nem jöttél, amikor kiáltottunk érted. Legalábbis hozzám nem jöttél.

Visszament az íróasztalhoz, és a levelet nézte. Azután – anélkül hogy elolvasta volna – zsebre tette.

Az íróasztal alatt, egy dobozban voltak Henrik naplói és naptárai. Louise tudta, hogy a fia rendszeresen készített feljegyzéseket, de nem akarta kockáztatni, hogy a naplókából arra jöjjön rá, hogy soha nem ismerte a fiát. Ez még várhat. Talált egypár CD-t is, amelyekre Henrik azt írta, hogy számítógépes fájlok másolatai. Louise körülnézett, de nem látott számítógépet sehol. A CD-ket betette a kezításkájába.

Kinyitotta a 2004-es naptárt, és az utolsó bejegyzéshez lapozott. Henrik két nappal azelőtt írta, hogy az anyja elutazott Görögországból. *Szeptember 13., hétfő. Megpróbálni megérteni.* Ez volt minden. Mit kellett volna megértenie? Azután visszafelé lapozott, de kevés feljegyzést talált az utolsó hónapokban. Amikor előrement az időben, azokra a napokra, amelyeket Henrik már soha nem fog megélni, egyetlen sort talált: *Október 10. B-hez.*

„Nem talállak – gondolta. – Még mindig nem sikerült egyetlen nyomot sem megfejtennem. Mi történt ebben a lakásban? És benned?”

Hirtelen rájött. Valaki más is volt még a lakásban azután, hogy Henriket elszállították, és az ajtót bezárták. Valaki ugyanúgy bement, mint ahogy az előbb ő is.

A nehézséget nem Henrik nyomainak a megtalálása jelentette, hanem az, hogy mások nyomai összezavarták. Az iránytű körben forgott.

Módszeresen átkutatta az íróasztalt és az összes fiókot, de nem talált több levelet Arontól.

Hirtelen fáradtnak érezte magát. *Kellett, hogy hagyjon valami nyomot.* Az érzés visszalopózott: valaki járt a lakásban. De vajon ki ment be azért, hogy elvigyen egy lepedőt, és kitakarítson? Valami másnak is el kellett tűnnie, valaminek, amit most még

nem tud felfedezni. Miért a lepedő? És ki vitte el?

Elkezdte átnézni a szekrényeket. Az egyikben talált pár, kopott zsinórral átkötött, vastag dossziét. A fedőlapra Henrik fekete filctollal ennyit írt: *K. A.* Kivette a dossziékat, és letette őket maga elé az asztalra. Az első dosszié fénymásolatokkal és nyomtatott papírokkal volt tele. A szövegek angolul íródtak. Lapozgatott, majd olvasni kezdett. Meglepte, amit talált. A szöveg az amerikai elnök, Kennedy agyáról szólt. Összehúzott szemöldökkel olvasott, majd előlről kezdte az egészet, és az első, hanyag átfutás után most már alaposan odafigyelt.

Mikor pár órával később becsukta az utolsó dossziét, biztos volt afelől, hogy Henrik nem természetes halállal halt meg. A katasztrófa kívülről érkezett.

Az ablakhoz állt, és lenézett a sötét utcára.

„Árnyak járnak ott kint – gondolta. – És az egyik árnyék megölte a fiamat.”

Egy pillanatra mintha egy homályos alakot látott volna megmozdulni a sötét házfal mellett. Aztán minden mozdulatlan lett megint.

Már elmúlt éjfél, amikor elhagyta a lakást, és visszaindult a szállodába. Olykor-olykor hátrafordult, de senki nem követte.

5.

A szállodai szoba csenddel vette körül. Az olyan helyiségek, amelyekben az emberek folyvást cserélődnek, nem gyűjtenek emlékeket. Louise az ablakhoz állt, és kinézett a Gamla Stanra. Miközben a forgalmat figyelte, arra gondolt, hogy egyeden hang sem bír áthatolni a vastag üvegtáblákon.

Magával vitt egypárat a legvastagabb dossziék közül. A szállodai íróasztal kicsi volt, ezért az ágyon terítette szét a papírokat. Újra olvasni kezdett, és szinte az egész éjszakát ezzel töltötte. Fél négy és negyed öt között elaludt a dossziékból kiömlő papírtenger közepén. Egy rándulással ébredt, és olvasott tovább. Arra gondolt, hogy szinte régészként válogatja szét Henrikről az információkat. Miért tanulmányozta a fia olyan behatóan, hogy mi történt több mint negyven évvel ezelőtt a Kennedy nevű amerikai elnökkel? Mi után kutatott? Milyen információ rejtőzött az esemény mögött? És hogyan kutakodhat az ember olyasvalami után, amit egy másik ember keresett? A helyzet ahhoz hasonlított, mint amikor egy darabokra tört, antik görög vázát tartott a kezében. Egy halom törött, szortírozatlan cserép, amiből neki kellene összeraknia az ezeréves hamuból feltámadó főnixmadarat. Tudásra és türelemre volt szükség, hogy ez sikerüljön, és hogy ne vegye el a kedvét a sok egymásnak ellentmondó darab, amelyek mintha soha nem akartak volna illeszkedni egymáshoz. De mihez kezdjen most? Hogyan tudja összeragasztani a darabokat, amelyeket Henrik hagyott maga után?

Az éjszaka folyamán újra és újra zokogásban tört ki. Vagy lehet, hogy egész idő alatt sírt, csak nem volt tudatában annak, hogy a könnyek néha elálltak? Átolvasta az összes megdöbbenő, többnyire angol nyelvű dokumentumot, amit Henrik összegyűjtött. Talált köztük könyvekből és dokumentumgyűjteményekből másolt kivonatokat, néhány e-mailt egyetemi könyvtáraktól és magánszervezetektől.

Egy eltűnt agyról volt szó. A halott elnök agyáról.

Hajnalban, amikor már nem bírt tovább olvasni, elnyújtózott az ágyon, és gondolatban megpróbálta összefoglalni a legfontosabb adatokat.

1963 novemberében, közép-európai idő szerint körülbelül déli 12 órakor John Fitzgerald Kennedy elnököt lelőtték, amikor a feleségével egy nyitott tetejű autóban ülve, díszkísérettel hajtott át Dallas belvárosán. Egyetlen fegyverből három golyót lőttek ki. Három lövedéket, melyek örületes sebességgel repültek előre, és csontból, húsból és inakból álló véres masszává daráltak össze mindent, ami az újukba került. Az első lövés a torkán érte az elnököt, a második célt tévesztett, a harmadik azonban az elnök fejét találta el, és egy nagy lyukat ütött, amelyen keresztül agyvelő préselődött ki hatalmas erővel. Az elnök testét még aznap elszállították Dallasból az elnöki különgéppel. A kabinban Lyndon Johnson elnök káromkodott, miközben Jackie Kennedy véres ruhában állt mellette. A halott elnök felboncolását egy légi támaszponton végezték el később. Az összes eseményt egyfajta függöny vette körül, senki nem tudja pontosan, mi történt. Csak sok évvel később állapították meg, hogy Kennedy elnöknek a boncolás után megmaradt agyállománya eltűnt. A helyzet tisztázására elindított nyomozások közül egyik sem vezetett célhoz. Valószínűleg Robert Kennedy, az elhunyt elnök fivére vette magához és ásta el az agymaradványokat. Senki nem tudott azonban bizonyosat, pár évvel később pedig Robert Kennedyt is meggyilkolták. Kennedy elnök agya így eltűntnek nyilvánítottatott.

Louise csukott szemmel feküdt az ágyon, és próbálta megérteni. *Mit keresett Henrik?*

Gondolatban végighaladt azokon a feljegyzéseken, amelyeket Henrik írt a dokumentumok szélére.

A halott elnök agya olyan, mint egy merevlemez. Esetleg valaki attól tartott, hogy lehetségessé válik dekódolni az agyat pontosan úgy, mint ahogy az ember lejuthat egy merevlemez pincéjébe, és előáshat olyan szövegeket, melyeknek már régen meg kellett volna semmisülniük?

Henrik nem válaszolt a kérdésre.

Louise az oldalára fordult, és egy festményt nézett a falon a fürdőszobaajtó mellett. Három tulipán egy bézs vázában, az asztal sötétbarna, a terítő fehér. Unalmas festmény, gondolta. Nem lélegzik, a virágoknak nincs illatuk.

Az egyik dossziéba Henrik belerakott egy naplóból kitépett, teleírt oldalt. Arra próbált választ találni, hogy miért tűnhet el egy agy.

Félelem a tartalmától és attól, hogy lehetséges lesz kiszabadítani egy halott ember legbelsőbb gondolatait. Mint kifúrni egy pénztárgépet vagy ellopni egy naplót egy ember leghátsóbb archívumából. Elképzelhető mélyebbre hatolni valaki belső világába annál, mint hogy ellopják a gondolatait?

Louise nem értette, hogy ki félt, és mitől. Mit gondolt Henrik, mit mesélhetett volna a halott elnök neld? Egy régen befejezett történetet? Hogyan bonyolódott az az eseménysor, amit Henrik keresett?

Ez téves nyom, gondolta. Felült az ágyban, és megkereste azt az oldalt, amelyen Henrik feljegyzései voltak. Láta, hogy a fia gyorsan írt. A szöveg rendezetlen volt, sok áthúzással, az írásjelek hiányosak. Ezenkívül úgy tűnt, Henrik nem rendes alátétet, hanem talán a térdén írhatott. Az egyik szó a *trófea* volt.

Egy scalp is lehet dicső vadászszákmány, mint egy szarvasagancs vagy egy oroszlánbőr. Miért ne lehetne akkor egy agyból trófea? De ki akkor a vadász?

Robert Kennedy neve állt ott kérdőjelekkel a végén.

A harmadik motívum az ismeretlen alternatíva volt.

Valami, amit az ember még elképzelni sem tud. Amíg az agynak nem találnak a nyomára, az ismeretlen alternatívával is számolni kell. Nem tudok eltekinteni az ismeretlen tényezőktől.

Még sötét volt, amikor felkelt, és újra az ablakhoz ment. Esett az eső, az autók fényszórói csillogtak. Kénytelen volt a falhoz támaszkodni, hogy el ne essen. *Mit keresett a fia?* Hányingere lett, képtelen volt tovább a szobában maradni.

Nem sokkal hét óra után összehajtogatott Henrik papírjait, kifizette a hotelszobát, és leült az étteremben egy csésze kávéval.

A mellette lévő asztalnál egy férfi és egy nő ült, és egy színdarabból végszavaztak egymásnak. A férfi nagyon öreg volt. Rövidlátó szemmel olvasta a szerepfüzetet, a keze remegett. A nő vörös kabátot viselt, és monoton hangon válaszolgatott. A darab egy szakításról szólt, és egy előszobában vagy talán egy lépcsőházban játszódott. Louise nem tudta eldönteni, hogy a férfi vagy a nő hagyta el a másikat.

Megitta a kávé, és elhagyta a szállodát. Az eső elállt. Felsétált az emelkedőn Henrik lakásához. A fáradtság miatt üresnek érezte magát, az érzések mardosták. *Mindig csak az*

előttem álló lépésre fogok gondolni. Mindig csak egy lépés, több nem.

Leült a konyhaasztalhoz, és a tekintetével elkerülte a még mindig az asztalon heverő kenyérmorzsákat. Újra átlapozta Henrik határidőnaplóját. A *B* betű gyakran szerepelt. Megpróbált hozzáképzelní egy nevet, Birgitta, Barbara, Berit. Sehol nem talált magyarázatra való utalást. Miért ez az egész érdeklődés Kennedy elnök és az agya iránt? Henrik szinte a megszállottja lett valaminek. De vajon valóságos volt, amit keresett, vagy csak egy szimbólum? Létezett a törött váza a való világban, vagy csupán délibáb volt?

Rákényszerítette magát, hogy kinyissa a fia szekrényét, és átkutatta a ruhák zsebeit. Csak néhány érmét talált, leginkább svédet, és egy-két eurót. Az egyik dzsekizsebben egy piszkos buszjegy volt. Kivitte a jegyet a konyhába, és az asztali lámpa alá tartotta. *Madrid*. Henrik tehát járt Spanyolországban. Ezt nem mondta az anyjának, Louise erre emlékezett volna. Legtöbbször csak azt mesélte el, hogy merre járt – azt soha, hogy miért. Csak a célállomást tudatta, a szándékot nem.

Visszament a szekrényhez. Az egyik nadrágzsebben egy szárított virág maradványát találta, amely szétporlott a kezében. Semmi mást.

Elkezdte átkutatni az ingeket.

Csengettek. Louise összerezett. A csengőhang belé hasított. Hevesen vert a szíve, ahogy kiment az előszobába, és ajtót nyitott. De nem Henrik állt ott, hanem egy alacsony, sötét hajú és sötét szemű lány, állig begombolt kabátban.

A lány várakozón nézett Louise-ra.

– Henrik itthon van?

Louise elkezdett sírni. A lány észrevétlenül pár lépést tett hátrafelé.

– Maga mit csinál itt? – kérdezte a lány ijedten.

Louise képtelen volt válaszolni. Megfordult, és visszament a konyhába. Hallotta, ahogy a lány óvatosan becsukja a bejárati ajtót.

– Mit csinál itt? – kérdezte a lány megint.

– Henrik meghalt.

A lány megrándult, és kapkodva lélegzett. Mozdulatlanul állt, és Louise-ra bámult.

– Te ki vagy? – kérdezte Louise.

– Nazrinnak hívnak, és Henrikkel jártam. Talán még járok is. Mindenesetre barátok vagyunk. Nála jobb barátot elképzelni sem lehet.

– Meghalt.

Louise felállt, és kihúzott egy széket a lánynak, aki még mindig nyakig begombolkozva állt. Miközben Louise elmesélte a történeteket, Nazrin lassan megrázta a fejét.

– Nem lehet, hogy Henrik meghalt – mondta, amikor Louise végül elhallgatott.

– Nem. Egyetértünk. Tényleg nem halhatott meg.

Louise a lány reakciójára várt, de hiába, semmi nem történt. Aztán Nazrin óvatosan kérdezni kezdett. Louise úgy látta, a lány még mindig nem fogja fel, amit hall.

– Beteg volt?

– Soha nem volt beteg. Keresztülment pár gyerekbetegségen, például kanyarós volt, de alig volt valami tünete. Kamaszkorában egy ideig gyakran vérzett az orra. Aztán az is elmúlt. Azt gondolta, ez annak a jele volt, hogy az élet túl lassan telik.

– Ezt hogy értette?

– Nem tudom.

– De nem halhatott meg csak úgy?! Ilyesmi nem történhet.

– Nem, valóban nem. És mégis megtörténik. Az, ami nem történhet meg, a legrosszabb, ami megtörténhet.

Louise hirtelen növekvő haragot érzett amiatt, hogy a lány nem kezdett el sírni. Mintha ezzel meggyalázta volna Henriket.

- Azt akarom, hogy menj el – mondta.
- Miért menjek el?
- Azért jöttél, hogy Henrikkel találkozz. Henrik nincs többé. Tehát menj el.
- Nem akarok elmenni.
- Azt sem tudom, ki vagy. Soha nem beszélt rólad.
- Tudom, hogy nem mesélt rólam neked. *„Az ember nem élhet titkok nélkül.”*
- Henrik ezt mondta?
- És azt is, hogy erre te tanítottad meg.

Louise haragja elpárolgott. Elszégyellte magát.

– Félek – mondta. – Reszketek. Elvesztettem az egyetlen gyermekemet. Elvesztettem a saját életemet. Itt ülök, és arra várok, hogy mikor fogok darabokra esni.

Nazrin felállt, és átment a másik szobába. Louise hallotta, ahogy felzokog. A lány sokáig távol volt. Mire visszajött, már kigombolta a kabátját, és sötét szeme vörös volt.

– Megbeszéltük, hogy elmegyünk „a nagy sétára”. Így hívtuk. Ki szoktunk menni a városból a víz mellett, amilyen messzire csak bírtunk. Az úton kifelé csendben kellett lenni, visszafelé beszélhettünk.

– Hogy lehet, hogy nem töröd a svédet, pedig Nazrinnak hívnak?

– A reptéren, Arlandán születtem. Akkor már két napja ott ültünk, és arra vártunk, hogy elhelyezzenek egy menekülttáborban. Anya az útlevel-ellenőrzésnél szült meg a földön. Nagyon gyorsan ment. Pont ott születtem, ahol Svédország kezdődik. Sem anyának, sem apának nem volt útlevele. De én, ahogy odaszülettem a földre, azonnal svéd állampolgárságot kaptam. A mai napig van egy öreg útlevelellenőr, aki néha felhív.

– Hogy találkoztál Henrikkel?

– Egy buszon. Egymás mellett ültünk. Elkezdett nevetni, és mutatott valamit, amit filccel írtak a busz oldalára. Szerintem egyáltalán nem volt vicces.

– Mi volt az?

– Már nem emlékszem. Aztán eljött a munkahelyemre. Asszisztens vagyok egy fogorvosnál. Henrik vattát tömött a szájába, és azt állította, hogy fáj a foga.

Nazrin levette a kabátját. Louise a testét figyelte, és megpróbálta meztelenül elképzelni Henrikkel.

Kinyújtotta a kezét az asztal felett, és megszorította Nazrin karját.

– Biztos tudsz valamit. Én Görögországban voltam. Te itt voltál. Történt valami? Henrik megváltozott?

– Jókedvű volt, vidámabb, mint régebben bármikor. Soha nem láttam még ennyire feldobva.

– Mi történhetett?

– Fogalmam sincs.

Louise látta, hogy Nazrin az igazat mondja. Olyan ez, mint különböző üledékrétegekben ásni, gondolta. Néha még egy tapasztalt régésznek is eltart egy ideig, amíg észreveszi, hogy új földréteghez ért. Előfordul, hogy az ember csak utólag jön rá, hogy keresztülásta magát egy földrengés maradványain.

– Mikor fedezted fel rajta ezt a vidámságot?

A válasz meglepte.

– Amikor visszajött egy útból.

– Hova utazott?

- Nem tudom.
- Nem mondta meg, hogy hol volt?
- Nem mindig. Akkor nem mondott semmit. A repülőtéren vártam. Frankfurtból érkezett. Hosszú utazáson volt előtte, de nem tudom, hogy hol.

Louise fájdalmat érzett, mint amikor egy fog megsajdul. Henrik ugyanúgy Frankfurtban szállt át. Ő maga Athénból érkezett; vajon a fia gépe honnan ereszkedett alá a felhők közül?

– Valamit biztosan mondott. Észre kellett venned valamit. Le volt sülve? Hozott ajándékokat?

– Nem mondott semmit. És majdnem mindig le volt sülve. Sokkal vidámabb volt, mint amikor elutazott. Ajándékokat pedig soha nem hozott nekem.

– Mennyi ideig volt távol?

– Három hétig.

– És nem mesélte el, hol volt?

– Nem.

– Mikor történt ez az utazás?

– Körülbelül két hónapja.

– Nem magyarázta meg, hogy miért nem mesél semmit?

– Azt mondta, ez az ő kis titka.

– Így mondta?

– Pontosan így.

– És nem hozott neked semmit?

– Már mondtam. Nem vett soha ajándékot. Viszont írt nekem verseket.

– Miről?

– A sötétségről.

Louise csodálkozva nézett a lányra.

– Az utazáson olyan verseket írt neked, amelyek a sötétségről szólnak?

– Hét vers volt, háromnaponta írt egyet az úton. Furcsa emberekről szóltak, akik állandó sötétségben élnek. Olyan emberekről, akik feladták a kijárat keresését.

– Ez nagyon komoran hangzik.

– Borzasztó versek voltak.

– Megvannak még?

– Henrik azt akarta, hogy elolvasás után égessem el őket.

– De miért?

– Ezt én is megkérdeztem. Azt mondta, nincs már szükség rájuk.

– Máskor is csinált ilyet? Hogy megkért, égesd el a verseit?

– Soha máskor. Ez volt az egyetlen alkalom.

– Beszélt neked valaha is egy eltűnt agyról?

Nazrin értetlenül nézett rá.

– John Kennedyt 1963-ban Dallasban megölték. A boncolás után eltűnt az agya.

A lány megrázta a fejét.

– Nem tudom, miről beszélsz. 1963-ban még nem is éltem.

– De Kennedy elnökről bizonyára hallottál.

– Talán.

– Henrik soha nem beszélt róla?

– Miért beszélt volna?

– Csak kérdezem. Rengeteg olyan cikket találtam a papírjai között, amely Kennedyről szól. És egy eltűnt agyról.

– Miért érdekelte volna ez Henriket?

– Nem tudom. Csak azt hiszem, hogy valamiért fontos.

A levélbedobó nyílás becsapódott. Mindketten megrándultak. Nazrin kiment az előszobába, majd sonkát és számítógépet extra áron kínáló szórólapokkal tért vissza. Letette őket a konyhaasztalra, de már nem ült vissza.

– Nem tudok tovább maradni. Úgy érzem, megfulladok.

Sírni kezdett. Louise felállt és átölelte.

– Miért lett vége? – kérdezte, amikor Nazrin megnyugodott. – Miért lett barátság a szerelemből?

– Henrik egyszerűen ilyen volt. De én szerettem továbbra is. Abban reménykedtem, hogy majd minden a régi lesz.

– Mitől lett olyan vidám? Egy másik nő miatt?

Nazrin válasza gyors volt. Louise rájött, hogy ezt a kérdést már magának is feltette.

– Nem volt másik nő.

– Segíts nekem megérteni! Te másképp láttad őt, mint én. Nekem a fiam volt. Az ember soha nem látja tisztán a saját gyerekeit. Mindig van egyfajta elvárás vagy aggodalom, ami eltorzítja a képet.

Nazrin újra leült. Louise látta, ahogy a lány tekintete fel alá vándorol a konyhaszekrényen, mintha egy fix pontot keresne.

– Talán rosszul fogalmaztam – mondta Nazrin. – Lehet, hogy nem is váratlan vidámságról volt szó, hanem hirtelen megszűnt szomorúságról.

– Henrik soha nem volt lehangolt.

– Talán csak nem mutatta neked. Hiszen te mondtad az előbb. Kivel őszinte egy gyerek teljesen? A szüleivel biztosan nem. Amikor találkoztam Henrikkel a buszon, nevetett. De az a Henrik, akit azután megismertem, mélységesen komoly ember volt. Olyan volt, mint én. A világot egy növekvő siralomvölgynek látta, amely a végleges katasztrófa felé tart. Zaklatott lett, amikor a szegénységről beszélt. Bár megpróbálta kifejezni a haragját, inkább csak a szomorúságát sikerült megmutatnia. Túl gyenge volt, azt hiszem. Vagy pedig nekem nem sikerült teljesen belelátnom. Úgy gondoltam rá, mint egy sikertelen idealistára. De talán más volt az igazság. Tervezett valamit, ellen akart állni. Emlékszem, egyszer ennél az asztalnál ültünk, ő pont ott, ahol most te, és azt mondta: „Minden embernek meg kell csinálnia a saját ellenállási mozgalmát. Nem lehet mindig a másokra várni. Ez a borzasztó világ megköveteli mindenkitől, hogy ne vonja ki magát. Amikor tűz van, senki nem kérdezi, honnan lehet vizet szerezni. A tüzet el kell oltani.” Emlékszem, arra gondoltam, olyan patetikusan beszél, mint egy pap. Lehet, hogy a papok romantikusak? Elegem volt néha a komolyságából, az a szomorúság olyan volt, mint egy felszín, amin csak kopogtatni tudtam. Világmegmentő volt, aki leginkább magát sajnálta. Persze létezett komolyság a felszín alatt, ezt én is elismertem. Komolyság, bánat és visszafojtott harag. Amikor megpróbált dühös lenni, leginkább egy félős kislányra hasonlított. De mindez megváltozott, mikor visszajött arról az utazásról.

Nazrin elhallgatott. Louise látta, hogy igyekszik visszaemlékezni.

– Azonnal észrevettem, hogy valami történt. Lassan mozgott, ahogy jött ki a repülőtérről, majdnem mintha tétozott volna. Elmosolyodott, amikor meglátott. De emlékszem, úgy viselkedett, mintha abban reménykedett volna, hogy senki nem fogja várni. Olyan volt mint máskor, megpróbált olyan lenni, mint máskor. De szórakozott volt, még akkor is, amikor lefeküdtünk egymással. Nem tudtam, hogy féltékeny legyek-e vagy sem. De elmondta volna, ha egy másik nő kerül a képbe. Megpróbáltam kérdezősködni, hogy merre járt, de csak rázta a fejét. Amikor kipakolta a táskáját, láttam, hogy vörös homok van az egyik cipőjének a talpán. Rákérdeztem, de nem válaszolt semmit, ideges

lett. Aztán hirtelen mintha megint megváltozott volna. A szórakozottság eltűnt, vidámabb lett, könnyedebb, mint aki láthatatlan terheket tett le. Észrevettem, hogy fáradt volt néha délutánonként, amikor jöttem; fenn volt egész éjszaka, de soha nem kaptam választ arra, hogy mivel foglalkozott. Írt valamit, folyton új dossziék kerültek a lakásba. Egész idő alatt a szabadjára eresztendő haragról beszélt, meg arról amit eltüntettek, és napvilágra kell hogy kerüljön. Néha úgy hangzott, mintha a Bibliából idézett volna, mintha elkezdett volna egyfajta prófétává alakulni. Egyszer megpróbáltam viccelni ezzel. Iszonyúan dühös lett. Ez volt az egyetlen alkalom, hogy valóban mérgesnek láttam. Azt hittem, meg fog ütni. Felemelte ökölbe szorított kezét, és ha nem kiáltok egyet, biztos, hogy megütött volna. Megijedtem. Bocsánatot kért, de nem hittem neki.

* * *

Nazrin megállt. A konyhafalon keresztül áthallatszottak a szomszédos lakás zajai. Louise megismerte a zenét, a fődala volt egy filmnek, amelynek a címére már nem emlékezett.

Nazrin tenyerébe hajtotta az arcát. Louise mozdulatlanul ült és várt. Mire várt? Nem tudta.

A lány felállt.

– Mennem kell. Nem bírom tovább.

– Hol tudlak elérni?

Nazrin felírta a telefonszámát az egyik szórólapra. Aztán kabátjával a kezében megfordult és kiment. Lépteinek zaja visszhangzott a lépcsőházban, majd becsukódott a külső kapu.

Pár perccel később Louise is elhagyta a lakást. A Slussen felé ment le, találmra választotta az utat, és szorosan a házfalak mellett haladt, attól félve, hogy hirtelen elkapja egy pánikroham. A Slussennél megállított egy taxit, és kiutazott Djurgårdenbe. A szél lecsendesedett, a levegő kissé megenyhült. Kóborolt az őszi parkban, és gondolatban visszatért Nazrin mondataihoz.

Inkább abbamaradt szomorúság, mint hirtelen feltámadó öröm. Egy utazás, amelyről nem akart beszélni.

A megszállottság? A dossziék? Meg volt róla győződve, hogy ezek álltak a középpontban. A változás, amelyet Nazrin észrevett, ezek miatt történt. Tehát Henrik érdeklődése a halott elnök agya iránt nem volt régi. A kíváncsiság később született.

A fák között sétált, miközben körüljárta a gondolatait. Néha nem tudta eldönteni, hogy az őszi avar a lába alatt vagy a fejében zörög.

Hirtelen eszébe jutott a levél, amelyet talált, Aron levele. Kivette a zsebéből, és kinyitotta.

A levél rövid volt.

Még mindig nincs jéghegy. De nem adom fel. Aron

Megpróbálta értelmezni. Jéghegy? Ez egy kód volt? Valami játék? Visszatette a levelet a zsebébe, és sétált tovább.

Késő délután visszament Henrik lakásába. Valaki üzenet hagyott az üzenetrögzítőn. *Szia, Ivan vagyok. Majd hívlak később.* Ki ez az Ivan? Talán Nazrin tudja. Már majdnem felhívta a lányt, amikor meggondolta magát. Bement Henrik hálósobájába, és leült a matracra. Szédülni kezdett, de kényszerítette magát, hogy ülve maradjon.

Egy polcon fénykép állt kettőjükről.

Madeirára utaztak, amikor Henrik tizenhét éves volt. A szigeten töltött hét alatt tettek egy kisebb túrát az Apácák szigetére, és elhatározták, hogy tíz évvel később megint visszatérnek. Az utat a saját, külön bejáratú zárandokútjuk végső céljának tekintették. Louise hirtelen haragot érzett azért, hogy valaki megfosztotta őket ettől az utazástól. A halál olyan elviselhetetlenül hosszú, gondolta. Olyan végtelenül hosszú. Soha nem fogunk visszatérni már *Correia des fontes*re. Soha többé.

Pillantása körbevándorolt a szobán. Valami felkeltette a figyelmét. Tovább keresgélt a tekintetével. Egy falipolc, rajta két sor könyvvel, megállította. Először nem tudta, mi volt az, amit észrevett. Aztán látta, hogy néhány könyv az alsó polcon kilóg a sorból. Henrik ugyan nem volt a rendrakás bajnoka, de a rendetlenséget sem szerette. Lehetséges, hogy van valami mögötte? Felállt az ágyról, és egyik kezével a könyvek mögött tapogatózott. Két vékony füzetet talált. Kiment velük a konyhába. Ceruzával, golyóstollal és szálkás betűkkel teleírt, egyszerű, foltos füzetek voltak. A szöveget angolul írták. Az egyik füzet fedőlapján ez állt: *Memory Book for my mother Paula*.^{*}

Louise végiglapozta a vékony füzetecskét. Volt benne néhány szöveg, préselt virágok, egy kis gyík megszártott bőre, pár elsárgult fénykép és egy gyermekarcot ábrázoló krétarajz. Elolvasta a szöveget, és megértette, hogy egy haldokló AIDS-es nőről szól, aki a gyermekeinek készítette ezt a füzetet, hogy legyen mire emlékezniük, ha ő már nem lesz. „*Ne sírjatok túl sokat, csak annyit, hogy locsolni tudjátok vele a virágokat, amiket a síromra ültettek. Tanuljatok, és használjátok jól az életeteket. Használjátok az időtöket.*”

Louise nézte a fekete nő arcát, aki egy majdnem teljesen színét veszített fényképen egyenesen belemosolygott a fényképezőgép lencséjébe; belenézett egyenesen Louise fájdalmába és tehetetlenségébe.

Elolvasta a másik füzetet is. *Miriam emlékkönyve lányának, Rickinek*. Ebben nem talált fényképet, a szövegek rövidek voltak, a betűket valaki görcsösen véste a papírra. Préselt virágok sem voltak, néhány oldal üresen maradt. A könyvet nem fejezték be, egy mondat közepén maradt abba. „There are so many things I would...”^{**}

Louise megpróbálta befejezni a mondatot. Ahogy Miriam szerette volna. Vagy tette.

Amit mondani akartam neked, Henrik. És csinálni veled. De eltűntél, elrejtőztél előlem. És legfőképp iszonyatos fájdalmat okoztál; nem értem, miért tűntél el. Nem tudom, mi után kutattál, hogy mi volt az ami idáig hajtott, aminek ez lett a vége. Olyan eleven voltál, nem akartál meghalni. És most mégis halott vagy. Nem értem.

Az asztalon fekvő füzeteket nézte.

Nem értem, hogy miért volt nálad két AIDS-es, haldokló asszony emlékkönyve. És azt sem, hogy miért rejtetted el őket a polcon a többi könyv mögé.

Lassan kiterítette a fejében a cserépdarabokat. Kiválasztotta a legnagyobbakat. Abban bízott, hogy mágnesként fognak működni, és magukhoz vonzzák a többi, kisebb darabot, míg végül a teljes kép kezd körvonalazódni.

A vörös homok a cipője talpán. Mi volt az úti cél?

Visszatartotta a lélegzetét, és megpróbált egy mintázatot elképzelni.

Türeelmesnek kell lennem. Pontosan úgy, ahogy a régészet megtanította, hogy a történelem földrétegein csak tetterővel és szelídséggel lehet keresztülhatolni. Sietséggel sohasem.

---

* Emlékkönyv anyámnak, Paulának (angol)

* * Olyan sok dolgot szeretnék még... (angol)

Késő este hagyta el a lakást. Egy másik szállodába jelentkezett be a városban. Felhívta Arturt, és elmondta, hogy hamarosan visszautazik. Azután megkereste Göran Vrede névjegykártyáját, és felhívta. A férfi álomittasnak tűnt, amikor felvette a telefont. Megbeszélték, hogy Louise másnap kilenc órára bemegy az irodájába.

Megivott egypárat a minibárban lévő kis szeszes italos üvegekből, aztán nyugtalanul aludt nem sokkal éjfél utánig.

Az éjszaka hátralevő részében ébren feküdt.

A cserépdarabok némák maradtak.

6.

Göran Vrede a rendőrség bejáratánál várta. Dohányfüst illata érződött rajta, és miközben felfelé tartottak, elmesélte, fiatalkorában arról álmodozott, hogy csontokat fog keresni. Louise-nak először fogalma sem volt, hogy Göran Vrede mire gondol; már csak a rendőr túlsúfolt íróasztala mellett ülve kapta meg a magyarázatot. A férfit iskolai éve alatt lenyűgözte az emberi maradványok után kutató Leakey család, amelynek tagjai – bár igazi embereket soha nem találtak – emberszabásúakra bukkantak a kelet-afrikai mély völgyben, Rift Valleyben.

Göran Vrede levett egy papírhegyet az íróasztaláról, és benyomott egy kódot a telefonon a bejövő hívások letiltására.

– Még álmodtam is róla. Legbelül tudtam, hogy rendőr leszek, de arról ábrándoztam, hogy majd én fogom megtalálni azt, amit a „hiányzó láncszem”-nek hívnak. Mikor vált a majom emberré? Pontosabban szólva: mikor hagyta abba az ember a majomléte? Néha-néha, amikor van egy kis időm, megpróbálok utánaolvasni, hogy az utóbbi években milyen eredményekre jutottak a témában. De egyre inkább kezdem belátni, hogy én már csak rendőrként fogok hiányzó láncszemeket találni.

Váratlanul elhallgatott, mint aki véletlenül egy titkot árult el. Louise enyhe szomorúsággal nézte a szemben ülő férfit, akinek egy megvalósulatlan álma volt; a világ tele volt olyan középkorú emberekkel, mint Göran Vrede. Az eredeti álomból a végére már csak az egykori izzó szenvedély halvány visszatükröződése maradt.

Ő, Louise, miről álmodott? Tulajdonképpen semmiről. A régészet az első szenvedélye volt, miután Emil, az óriás, elengedte, és Louise 190 km-t utazott Östersundba, hogy újra ember legyen belőle. Gyakran gondolta, hogy az élete akkor dőlt el, amikor a busz megállt Rätansbyben, félúton Östersund és Sveg között, ahol szembetalálkoztak a dél felől érkező busszal. Egy lacikonyhás bódé állt a pályaudvar épülete mellett. Ahogy a busz megállt, az összes utast azonnal elviselhetetlen éhség fogta el. Akik a sor végén álltak, néha étel nélkül maradtak: vagy a kolbász fogyott el, vagy a busz indult tovább.

Az egyik alkalommal Louise nem rohant, hogy beálljon a sorba. Ülve maradt a buszon, és akkor döntötte el, hogy régész lesz. Egészen addig ingadozott, belefogjon-e a hosszú orvosi képzésbe, mivel a gyerekorvos-hivatást is vonzónak találta. De akkor, az esti sötétségben, hirtelen elhatározta magát. A döntés teljesen egyértelmű volt, nem maradt semmi bizonytalanság benne. A múlt utáni nyomozásnak fogja szentelni az életét. Úgy képzelte, terepen fog dolgozni, de halványan sejtette azt is, hogy a jövője akár régi kéziratok titkainak megfejtésével, a korábbi régészgenerációk által kijelentett igazságok újratolmácsolásával is telhet.

Körülvették a mustáros-ketchupos kolbászt harapdáló emberek; Louise-t különös nyugalom szállta meg. Döntött.

Göran Vrede kiment a szobából, és egy csésze kávéval tért vissza. Louise korábban megköszönte, de nem kért. Kihúzta magát a széken azzal az érzéssel, hogy fel kell készülnie a férfival szembeni ellenállásra.

A rendőr barátságos, közvetlen hangon beszélt vele.

– Nincs semmi, ami arra utalna, hogy meggyilkolták a fiát.

– Mindent tudni akarok.

– Még mi sem tudunk mindent. Sokáig tart a kivizsgálás, amikor egy ember hirtelen meghal. A halál komplikált folyamat. Nagy valószínűséggel a legösszetettebb és legnehezebben átlátható folyamat, amivel az életben szembesülhetünk. Jóval nagyobb

tudással rendelkezünk az ember létrejöttéről, mint a haláláról.

– Én a fiamról beszélek! Nem egy magzatról vagy egy öregemberről az elfekvőben!

Utólag megkérdezte magát, hogy a kitörése vajon váratlanul érintette-e a rendőrt. Göran Vrede minden bizonnyal számtalan alkalommal volt ebben a helyzetben, szemben egy kétségbeesett szülővel, aki már nem kaphatta vissza a gyermekét, de mégis valamiféle jóvátételt követelt, bármilyen értelmetlen volt is. A bizonyítékát annak, hogy nem volt rossz szülő, hogy nem érheti vád gondatlanság miatt.

Göran Vrede kinyitott egy műanyag dossziét, amely az asztalon feküdt előtte.

– Nincs válasz – mondta. – Pedig kellene hogy legyen. Nagyon sajnálom. Egy sor szerencsétlen körülmény összjátéka miatt a teszteredmények megsemmisültek. Újra kell csinálnunk őket. Az orvosok és a laboratórium már dolgoznak rajta. Nagyon alaposak, ezért eltart egy kis ideig. Ugyanakkor az első, amit keresünk, a külső behatásra utaló jel. És ilyet nem találtunk.

– Henrik nem volt öngyilkostípus.

Göran Vrede sokáig nézett rá, mielőtt válaszolt volna.

– Az apámat Hugó Vredének hívták. Mindenki a világ legboldogabb emberének tartotta. Mindig nevetett, szerette a családját, és minden egyes reggel kitörő örömmel indult munkába. Nyomdászként dolgozott a Dagens Nyheternél. Mégis, negyvenkilenc éves korában váratlanul öngyilkos lett. Megérte az első unokája születését, fizetésemelést kapott a munkahelyén, és miután lezárt egy régóta tartó vitát a nővéreivel, egyedüli tulajdonosa lett egy nyaralónak kint Utön. Tizenegy éves voltam, kicsi még. Mindig bejött hozzám esténként elalvás előtt, és megölelt. Egy kedd reggel szokás szerint felkelt, megreggelizett, kiolvasta az újságot, olyan jókedve volt, mint máskor. Dúdolt, miközben felvette a cipőjét, és homlokon csókolta anyámat, amikor elment. Biciklivel indult munkába, a szokásos úton haladt. De pont mielőtt be kellett volna fordulnia a Tors utcába, hirtelen lekanyarodott az útról. Nem a munkahelye felé folytatta, hanem kibiciklizett a városból. Valahol Sollentuna közelében letért az egyik kis mellékösvényre, amely az erdőbe vitt. Volt ott egy ócskavaslerakó hely, amit még a repülőről is látni lehetett, amikor a leszállópálya felé közelített a gép Arlandán. Apám kitámasztotta a kerékpárt, és eltűnt a roncsok mögött. Később egy régi Dodge hátsó ülésén fekve találták meg. Bevett egy nagy adag altatót, és meghalt. Tizenegy éves voltam. Emlékszem a temetésre. Természetesen nagy volt a megrázkódtatás a halála miatt, de a legfájdalmasabb mégis az volt, hogy nem érttem. Az egész temetést áthatotta az a hatalmas, rejtélyes, kínzó „miért”. A halotti tor hosszan tartó némaság volt.

Louise kimerültnek érezte magát. Henriknek semmi köze nem volt Göran Vrede apjához.

Göran Vrede megértette a reakcióját. Lapozgatott az előtte fekvő dossziében, bár tudta, hogy mit tartalmaz.

– Nincs magyarázatunk rá, miért halt meg a fia. Az egyetlen, amiben biztosak lehetünk, az, hogy nem történt külső erőszak.

– Ennyit én is láttam.

– Semmi nem utal arra, hogy egy másik ember okozta volna a fia halálát.

– Mit mondanak az orvosok?

– Egyelőre annyit, hogy nem találtak egyszerű vagy azonnali magyarázatot. Ami nem is meglepő. Egy fiatal férfi hirtelen halálát valami váratlan dolog bekövetkezése okozhatja. Idővel meg fogjuk tudni.

– Mit?

Göran Vrede megrázta a fejét.

– Egy apró részecske nem működik tovább. Egy kis láncszem, amely elszakad, ugyanakkora kárt tud okozni, mint amikor egy védőgát átszakad, vagy egy hirtelen

vulkánkitörés következik be. Az orvosok keresnek.

- Valami természetellenesnek kellett történnie.
- Miért gondolja ezt? Magyarázza el!

Göran Vrede hangja megváltozott. Louise kihallotta a kezdődő türelmetlenséget.

- Ismertem a fiamat. Boldog ember volt.

- Mi az, hogy boldog ember?

– Nem akarok a maga apjáról beszélni. Én a fiamról beszélek. Nem önszántából halt meg.

- De senki nem ölte meg. Vagy természetes okok miatt halt meg, vagy megölte magát.

A patológusaink alaposan dolgoznak. Nemsokára tudni fogjuk a választ.

- És utána?

- Hogy érti?

- Miután kiderül, hogy nem találtak választ?

A csend oda-vissza vándorolt közöttük.

- Sajnálom, hogy jelen pillanatban nem tudok többet segíteni

- Senki nem tud segíteni nekem.

Louise indulatosan felállt a székből.

– Nincs magyarázat. Nincs hiányzó láncszem. Henrik azért halt meg, mert valaki így akarta.

Göran Vrede lekísérte a kapuig. Némán váltak el.

Louise megkereste az autóját, és elhagyta Stockholmot. Sala mellett megállt egy parkolóban, lehajtotta az ülést, és elaludt.

Vaszilisz ott volt az álmában. Arról biztosította, hogy neki semmi köze Henrik halálához.

Felébredt, és tovább vezetett észak felé. „Az álom üzenet volt – gondolta. – Bár Vaszilisz szerepelt benne, de valójában saját magamról álmodtam. Magamat próbáltam meggyőzni, hogy nem hagytam cserben Henriket. De nem hallgattam annyira Vasziliszre, mint amennyire kellett volna.”

Orsában megállt és megebédelt. Néhány foci- vagy talán hokimezt viselő fiatalember hangoskodott az egyik asztalnál. Louise-nak hirtelen kedve támadt mesélni nekik Henrikről és megkérni őket, hogy maradjanak csendben. Aztán elkezdett sírni. Egy sörhasú kamionsofőr őt figyelte. Louise megrázta a fejét, mire a férfi lesütötte a tekintetét. A férfi elgondolkodva kitöltött egy lottószelvényt, és Louise remélte, hogy nyerni fog.

Este volt már, amikor a fenyveseken hajtott keresztül. Egy tisztáson mintha szarvast látott volna. Megállt, és kiszállt az autóból. Keresett valamit, ami korábban elkerülte a figyelmét.

Henrik nem természetes halállal halt meg. Valaki megölte. Valami megölte. A vörös por a cipője talpán, az emlékkönyvek, a hirtelen öröm. Mi az, amit nem sikerül meglátnom? A darabok talán összeillenek anélkül, hogy észrevenném.

Noppikoskiban újra megállt, a fáradtság miatt képtelen volt tovább vezetni.

Újra Görögországról álmodott, bár ez alkalommal Vaszilisz csak az álom szélén bukkant fel homályosan. Egy ásatási terepen volt, amikor hirtelen beomlott alatta a talaj. Betemette a föld, és a rettegés azonnal a hatalmába kerítette. Abban a pillanatban ébredt

fel, amikor már nem tudott levegőt venni.

Továbbindult észak felé. Az utolsó álmon nem volt mit megmagyarázni.

* * *

Késő éjszaka ért Svegbe. Égett a konyhában a villany, ahogy befordult az udvarba. Az apja ébren volt, mint mindig. Mint oly sokszor korábban, most is megkérdezte magát gondolatban, hogy az apja vajon hogyan bírta életben maradni ennyi éven át a teljes alváshiány ellenére.

Artur a konyhaasztalnál ült, és a favágószerszámaikat olajozta. Nem látszott meglepődöttnek, hogy Louise az éjszaka közepén ért haza.

- Éhes vagy?
- Ettem Orsában.
- Az messze van.
- Nem vagyok éhes.
- Akkor beszéljünk másról.

Louise leült a szokásos helyére, kisimította a viaszosvászon terítőt, és elmesélte a történeteket. Utána sokáig csendben ült.

– Talán Vredének van igaza – mondta a férfi. – Adjunk nekik egy esélyt, hogy találjanak valami magyarázatot.

– Úgy érzem, nem tesznek meg mindent. Igazából nem is érdekli őket Henrik. Számukra csak egy fiatal férfi, aki több ezer más fiatalemberhez hasonlóan egyszer csak holtan fekszik az ágyában.

- Igazságtalan vagy.
- Tudom, hogy igazságtalan vagyok. De mégis így érzek.
- Várnunk kell egy darabig.

Louise tudta, hogy az apjának igaza van. Az igazság Henrik halálának okáról soha nem fog kiderülni, ha nem hagyatkoznak a törvényszéki orvos szakvéleményére.

Fáradt volt. Már éppen készült lefeküdni, de Artur visszatartotta.

– Megint megpróbáltam megtalálni Aront.

– És sikerült?

– Nem. De legalább megpróbáltam. Felvettem a kapcsolatot a canberrai nagykövetséggel, és beszéltem pár emberrel az egyesületben is. Soha nem hallottak még Aron Cantorról. Biztos vagy benne, hogy Ausztráliában él?

– Ami Aront illeti, soha nem voltam biztos semmiben.

– Szomorú lenne, ha nem tudná meg, hogy mi történt, és nem vehetne részt a temetésén.

– És ha nem is akar ott lenni? Ha nem is akarja, hogy megtaláljuk?

– Nem hiszem, hogy van valaki, aki nem akarna részt venni a saját fia temetésén.

– Te nem ismered Aront.

– Ebben igazad van. Nem nagyon engedted, hogy találkozzak vele.

– Ezt meg hogy érted?

– Ne igazsd fel magad. Tudod, hogy igazam van.

– Egyáltalán nincs igazad. Soha nem álltam közéd és Aron közé.

– Túl késő van már ehhez a vitához.

– Ez nem vita, hanem egy értelmetlen beszélgetés. Köszönöm, hogy megpróbáltad elérni. De Aron nem lesz ott a temetésén.

– Szerintem akkor is folytatnunk kellene a keresést.

Louise nem válaszolt. Artur pedig nem beszélt többet Aronról.

Aron nem volt jelen, amikor a fiát, Henrik Cantort eltemették a svegi temetőben két héttel később. Miután a gyászjelentést közzétették, sokan megkeresték Nazrint, aki segített Louise-nak a nehéz időszakban. Henrik sok barátja – a legtöbbről Louise soha nem hallott – jelezte, hogy szeretne részt venni a temetésen. De Härjedalen messze volt. Nazrin azt javasolta, tartsanak megemlékezést Stockholmban, a temetés után. Bár Louise belátta, hogy érdemes lenne találkoznia Henrik barátaival – hiszen magyarázattal szolgálhattak volna sok mindenre –, mégsem volt ereje a temetés megszervezésén kívül mással is foglalkozni. Megkérte Nazrint, hogy foglalkozzon az érdeklődőkkel.

A temetést egy szerdai napon, október 20-án egy órakor tartották. Nazrin előző nap érkezett egy Vera nevű lánnyal, aki – amennyiben Louise jól értette – valaha szintén együtt járt Henrikkel. A temetésre csak nagyon kevesen tudtak eljönni, és ez valamiképp Henriknek és a barátainak a cserbenhagyása volt. Mégsem lehetett másképpen megszervezni a búcsúztatást.

Louise és Artur között heves vita alakult ki arról, ki végezze a temetési szertartást. Louise makacsul állította, hogy a fia nem szeretett volna papot. Artur pontosan az ellenkező véleményen volt, és azt hangoztatta, hogy Henriket nagyon is érdekelték a lelki kérdések. De ki tudna méltó ceremóniát nyújtani Svegben? Nyblom atya nem prédikálta az Úr szavait túlzott buzgalommal, legtöbbször megelégedett a saját, hétköznapi kifejezéseivel. Az atyát meg lehetne győzni, hogy a szertartást Isten és a szentségek nélkül bonyolítsa le.

Louise feladta. Nem bírta tovább küzdeni. Napról napra gyengébb lett.

Október 19-én, kedden Göran Vrede telefonált, hogy közölje a boncolás eredményét. A halál altatók túladagolása miatt következett be. Ismételten sajnálatát fejezte ki, hogy a vizsgálat sokáig húzódott. Louise mintegy kábulatban hallgatta végig a férfit. Tudta, hogy a rendőr nem tájékoztatná az eredményről, ha nem lenne teljességgel biztos benne, ha nem ez lenne a megkérdőjelezhetetlen igazság. Göran Vrede megígérte, hogy elküldi az egész dokumentációt neki, újra részvétét fejezte ki, majd közölte, hogy a nyomozást ezennel lezárták. A rendőrség nem tud többet hozzátenni az esethez, és nincs értelme ügyészt bevonni, hiszen az öngyilkosság tényét megerősítették.

Amikor Louise beszámolt Arturnak, a férfi azt válaszolta:

– Most már legalább tudunk annyit, hogy nem érdemes tovább rágódnunk.

Louise tudta, hogy apja nem az igazat mondta, és a férfi élete végéig azon fog töprengeni, vajon mi történhetett. Miért döntött Henrik úgy, hogy megöli magát? Mármint ha valóban ez történt.

Nazrin és Vera sem hitték, hogy a Göran Vrede által elmondottak az igazságot fedik. „Ha tényleg meg akarta volna ölni magát, akkor más módon csinálta volna. Nem az ágyában, altatókkal. Ez túl fantáziátlan lett volna Henriknek” – mondta Nazrin.

Amikor Louise felébredt október huszadika reggelén, látta, hogy fagyott az éjjel. Lement a vasúti hídhöz, sokáig állt a korlátnál, és a fekete vizet bámulta, amely pontosan olyan fekete volt, mint a föld, amelybe Henrik koporsóját készültek leengedni. Ebben a tekintetben Louise hajthatatlan volt. A hamvasztás szóba sem jöhetett, Henrik testének úgy kell a földbe kerülnie, ahogy van, és nem hamuként. Lenézett a vízre, és eszébe jutott, amikor egyszer fiatalon és boldogtalanul itt állt, és talán azt mérlegelte, hogy befejezi az életét. Mintha Henrik mellette állt volna. A fia sem ugrott volna. Maradt volna, nem engedte volna el az életet.

Louise sokáig állt a hídon a kora reggelen.

Ma eltemetem az egyetlen fiamat. Soha többet nem lesz már gyerekem. Henrik koporsójában az én életem döntő hányada is benne fekszik. Olyan részem, amelyet már soha nem fogok visszakapni.

A koporsó barna volt, koszorú vagy rózsák nem voltak rajta. A kántor Bachot játszott, és valamit Scarlattitól, amit saját maga választott. A pap nyugodtan, modorosság nélkül beszélt, és Isten távol maradt a ravataltól. Louise Artur mellett ült, a koporsó másik oldalán Nazrin és Vera foglalt helyet. Bár Louise az egész temetést mintegy bizonyos távolságból élte meg, valahogy mégis róla szólt az egész.

A halottat már nem kell sajnálni, aki meghalt, az meghalt, és nem sír már. De mi van vele? Louise romhalmaznak érezte magát. Mégis, néhány boltív épen maradt benne, és ezeket meg akarta őrizni.

Nazrin és Vera korán elindult a hosszú visszaútra Stockholmba. Nazrin megígérte, hogy tartják majd a kapcsolatot, és segíteni fog, amikor Louise késznek érzi magát Henrik lakásának kiürítésére.

Az estét Arturral a konyhaasztal mellett ülve töltötték egy üveg pálinkával. Artur kávéval itta a sajátját, Louise limonádéval. Mintha szavak nélkül megegyeztek volna, mindketten leitták magukat. Tíz óra körül beesett szemmel támaszkodtak a konyhaasztalra.

– Holnap elutazom.

– Vissza?

– Nem mindig visszautazik valahova az ember? Görögországba megyek. Be kell fejeznem a munkámat. Hogy utána mi lesz, még nem tudom.

Másnap reggel korán Artur kivitte az östersundi repülőtérre. Egy futó havazás fehérre púderezte a földet. Artur átölelte, és arra kérte, legyen óvatos. Louise látta rajta, hogy még szeretne valamit mondani, de nem találja a szavakat. Amikor a repülőgépen ült Arlanda felé, arra gondolt, az apja biztosan már aznap elkezdi kifaragni Henrik arcát az egyik fából.

Frankfurtba 11.55-kor indult tovább, hogy aztán átszálljon Athén felé. De ahogy megérkezett Frankfurtba, a korábbi döntése úgyszólván darabokra hullott. Lemondta a jegyét az athéni gépre, majd sokáig ült, és bámult kifelé a ködös repülőtérre.

Tudta már, mit kell tennie. A döntésnek nem volt köze Arturhoz és ahhoz, hogy apjának igaza volt-e vagy sem.

Aron. Aron létezik. Léteznie kell.

Még aznap késő este felszállt a Quantas légitársaság egyik Sydney-be tartó járatára. A felszállás előtt felhívta az egyik kollégáját Görögországban, és elmondta, hogy még nem tud visszamenni.

Egy másik utazásnak, egy másik találkozásnak kell először megtörténnie.

A gépen mellette egy kísérő nélküli gyerek ült, egy kislány, aki nem sokat fogott fel a körülötte zajló eseményekből. Egy babára koncentrált egész idő alatt, amely furcsa átmenet volt egy elefánt és egy idős asszony között.

Louise kinézett a sötétségbe.

Aron. Aron létezik. Léteznie kell.

7.

A repülőgép leszállt Szingapúrban Sydney felé. Louise kiszállt a gépből, és a párás melegben a barna szőnyegpadlóval borított, hosszú folyosókon sétált, amelyek, úgy tűnt, csak újabb, távoli terminálokhoz vezetnek.

Megállt egy jegyzetfüzeteket is áruló butiknál, és vett egy lila zsebnaptárt, hímezett madarakkal a tetején. A lány a kasszájánál barátságos arccal mosolygott rá. Louise-nak azonnal telefutott a szeme könnyel. Sarkon fordult, és kiment az üzletből.

A visszaúton attól rettegett, hogy pánikrohama lesz. A falhoz simulva ment, felgyorsította a lépteit, és a saját lélegzetvételére koncentrált. Meg volt győződve róla, hogy bármelyik pillanatban elsötétülhet előtte a világ, és összeeshet. Nem akart a barna szőnyegen felébredni. Nem akart elesni. Most már nem, hogy meghozta a döntést: megkeresi Aront.

A gép nem sokkal hajnak két óra után szállt fel Sydney felé. Louise már Frankfurt után abbahagyta az időzónák számontartását. Súlytalan és időtlén állapotban utazott. Talán így volt a legmegfelelőbb megközelíteni Aront? Az együtt töltött évek alatt a férfinak különleges képessége volt arra, hogy ráérezzen, mikor tart Louise hazafelé, vagy közeledik hozzá. Amikor Louise haragudott rá, néha arra gondolt, hogy a férfit soha nem tudná hűtlenségen kapni.

Az ablak mellett ült, a 26D ülésen. Mellette egy barátságos férfi aludt, aki az ausztrál légierő nyugalmazott ezredeseként mutatkozott be. Az ezredes nem próbált beszélgetést kezdeményezni, és Louise hálás volt ezért. Ült az elsötétített repülőgépen, és néha ivott egy pohár vizet, amit a halk légikisasszonyok rendszeres időközönként tálcán kínáltak körbe. A folyosó másik oldalán egy vele egykorú nő ült, és az egyik rádióadót hallgatta.

Louise elővette az új zsebnaptárt, felkapcsolta az olvasólámpáját, keresett egy tollat, és elkezdett írni.

Vörös homok. Ezek voltak az első szavak. Miért pont ezek bukkantak fel a tudatában? Talán ez volt a döntő jelentőségű nyom? A legfontosabb cserépdarab, amely körül azután a többi részletet csoportosítani lehet?

Gondolatban újra átlapozta a két haldokló vagy talán halott asszony emlékkönyvét.

Hogyan kerültek ezek a könyvek a fia tulajdonába? Henrik nem olyan gyerek volt, akinek nem voltak emlékei a szüleiről. Sok mindent tudott – még ha nem is mindent – az anyjáról. És az apjával is rendszeres kapcsolatot tartott, még ha Aron az idő legnagyobb részében távol volt is. Miért voltak ezek a könyvek Henriknél? Kitől kapta őket?

Louise egy kérdést írt le. *Honnan származik a vörös homok?* Ennél tovább nem jutott. Eltette a naptárt, lekapcsolta az olvasólámpát, és lehunyta a szemét. *Szükségem van Aronra a gondolkodáshoz* A férfi – legjobb formájában – nemcsak figyelmes szerető volt, hanem ismerte a hallgatás művészetét is. Azon ritka emberek közé tartozott, akik anélkül tudnak tanácsot adni, hogy közben saját maguknak kovácsolnának előnyt belőle.

Louise kinyitotta a szemét a sötétben. Talán Aronnak és az együttélésüknek ez a része hiányzott a legjobban? A figyelmes és olykor mérhetetlenül bölcs férfi, akibe egyszer szerelmes lett, és akivel közös gyermeke született?

„Én azt az Aront keresem – gondolta. – A segítsége nélkül soha nem fogom megérteni, hogy mi történt. Soha nem fogok visszatalálni a saját életemhez a támogatása nélkül.”

Az éjszaka hátralevő részében olykor elszunnyadt, vagy keresgélt a rádióadók között, de zavarta a zene, amely nem illett bele az éjszaka sötétjébe. „Egy dobozban vagyok –

gondolta. – Egy vékony falú dobozban, amely képes ellenállni az erős hidegnek és a nagy sebességnek. Ebben a dobozban száguldom egy kontinens felé, amelyet még álmomban sem akartam felkeresni. Egy kontinens felé, ahova soha nem vágytam.”

A leszállás előtt pár órával az az érzése támadt, hogy a frankfurti döntése teljességgel értelmetlen volt. Soha nem fogja megtalálni Aront. Itt a világ végén kell majd egyedül megküzdnie, a növekvő depresszióval és szomorúsággal.

Am nem tudta megfordítani a dobozt, és visszalökni Frankfurt felé. Hajnalban a futómű földet ért a sydney-i repülőtér aszfaltján. Louise álmosan lépett ki a világba megint. Egy barátságos vámtisztviselő kivett egy almát a táskájából, és a szemétkosárba dobta. Louise keresett egy információs pultot, és foglalt egy szobát a Hiltonban. Összerezzen, amikor meghallotta a szoba árát, de már nem bírta újra kezdeni a foglalási procedúrát. Beült egy taxiba, és a szállodához hajtatott. Nézte a várost az erősödő hajnali fényben, és arra gondolt, hogy egyszer Aron is így utazhatott, ugyanazokon az autópályákon át, ugyanazokon a hidakon keresztül.

A szobájában nem lehetett kinyitni az ablakot. Azonnal hányingere lett. Ha nem lett volna annyira fáradt, kijelentkezett volna a szállodából, és keresett volna egy másikat. Mégis kényszerítette magát, hogy lezuhanyozzon, aztán meztelenül bebújt a takaró alá. „Úgy alszom, mint Henrik. Meztelenül. Miért volt rajta pizsama élete utolsó éjszakáján?”

Ezzel a megválaszolatlan kérdéssel aludt el, és csak tizenkettőkor ébredt fel. Kiment a szállodából, megkereste a kikötőt, elsétált az Operaházig, azután beült egy kis olasz étterembe, hogy egyen valamit. A levegő hűvös volt, de a nap melegített. Bort ivott, és megpróbálta eldönteni, mihez kezdjen. Artur már beszélt a nagykövetséggel, és felvette a kapcsolatot a svéd egyesületnél is valakivel, aki állítólag ismerte az összes bevándorolt svédet. De Aron nem bevándorló, gondolta Louise. És nem hagyná regisztrálni magát. Aron olyan férfi, akinek mindig legalább két ki- és bejárata van a bűvőhelyeihez.

Louise elhessegette a csüggedtségét. Meg kell keresnie a módját, hogyan találhatja Aront, ha valóban Ausztráliában él. A férfi senkit nem hagyott közömbösen. Ha valaki találkozott Aronnal, nem felejtette el soha többé.

Már éppen készült elhagyni az éttermet, amikor hallotta, hogy az egyik közeli asztalnál svédül beszél egy férfi. Egy elromlott autóról volt szó. A férfi befejezte a beszélgetést, és Louise-ra mosolygott.

– It is always problems with the cars. Always.*

– Beszélék svédül. De egyetértek, hogy mindig gond van az autókkal.

A férfi felállt, odament az asztalához, és bemutatkozott. Oskar Lundinnak hívták, és a kézfogása erőteljes volt.

– Louise Cantor. Milyen szép név. Csak ideiglenes látogató vagy bevándorló?

– Kimondottan ideiglenes. Még egy napja sincs, hogy megérkeztem.

A férfi kérdő mozdulatot tett az egyik szék felé, hogy leülhet-e. Egy pincér áthozta a kávéját.

– Szép tavaszi nap van – mondta. – Bár még hideg van, de a tavasz már közeledik.

– Régóta itt él?

– 1949-ben jöttem ide. Tizenkilenc éves voltam. Volt egy elképzelésem, hogy itt majd annyi pénzem lesz, mint a pelyva. Iszonyú rossz eredménnyel végeztem az iskolában. De érzésem volt a kerthez, a növényekhez. Tudtam, hogy mindig meg fogok majd élni sövénynyírásból vagy gyümölcsfametszésből.

– És miért jött ide?

---

* Mindig gond van az autókkal. Mindig. (angol)

– Borzasztó szüleim voltak. Már ha megengedi, hogy teljesen őszinte legyek. Az apám pap volt, és gyűlölt mindenkit, aki nem ugyanabban az Istenben hitt, mint ő. Én, aki egyáltalán nem voltam hívő, pogány voltam a szemében, és annyit ütött, amennyit csak bírt, egészen addig, míg elég nagy lettem ahhoz, hogy megvédjem magam. Attól kezdve nem szólt többet hozzám. Az anyám állandóan közvetíteni próbált. Egy irgalmas szamaritánus volt. Csakhogy közben volt egy láthatatlan pénztárkönyve is, és mindenért, amit értem tett, ellenszolgáltatást várt el. Úgy kényszerítette ki belőlem az érzéseimet, a rossz lelkiismeretemet, az önfeláldozása miatt érzett büntudatomat, mint amikor valaki egy citromot facsar ki. Ezért az egyetlen lehetséges utat választottam. Elmentem otthonról. Ez már több mint ötven éve történt. Soha nem mentem vissza. Még a temetésükre sem. Van egy nővérem, aki Svédországban él, és akivel minden karácsonykor beszélek. De egyébként itt van az életem. Kertész lettem. Van egy vállalkozásom, és nemcsak sövényt nyírunk, meg gyümölcsfákat metszegetünk, hanem komplett kertet telepítünk azoknak, akik képesek megfizetni.

A férfi megitta a kávé, és arrébb mozdította a székét, hogy a nap az arcát érje. Louise arra gondolt, hogy nincs veszítenivalója.

– Egy férfit keresek – mondta. – Aron Cantornak hívják. A férjem volt régen. Azt hiszem, itt él Ausztráliában.

– Csak hiszi?

– Nem vagyok biztos benne. Megkérdeztem a nagykövetséget és a baráti szervezetet.

Oskar Lundin elutasító grimaszt vágott.

– Azoknak fogalmuk sincs az itteni svédekről. A szervezet olyan, mint egy szénakazal, amelyikben minden tű elbújhat.

– Ez így működik? Hogy emberek azért jönnek ide, hogy elrejtőzzenek?

– Pontosan annyira, mint ahogy az itteni emberek meg Svédországba utaznak, hogy palástolják a bűneiket. Bár nem hiszem, hogy különösen sok svéd bűnöző bujkálna Ausztráliában, de biztosan akad egy-kettő. Tíz éve élt itt egy férfi Ångéből, aki gyilkosságot követett el. A svéd hatóságok soha nem találták meg. A férfi most már halott, és egy sírkő alatt fekszik Adelaide-ben. De feltételezem, hogy a maga volt férjét nem körözi büntény miatt.

– Nem. De meg kell találnom.

– Mindenki ezt akarja. Megtalálni azt, akit keres.

– Mit tenne az én helyemben?

Oskar Lundin egy ideig elgondolkodva kevergette a kávéját.

– Valószínűleg megkérném magamat, hogy segítsek – mondta végül. – Hihetetlenül sok kapcsolatom van az országban. Ausztrália még mindig olyan kontinens, ahol a legtöbb esemény mozgatórugói az emberi kapcsolatok. Kiabálunk és suttogunk egymásnak, és legtöbbször kiderítjük, amit akarunk. Hol tudom elérni?

– A Hiltonban lakom. Bár igazából nem engedhetem meg magamnak.

– Maradjon még két napig, ha telik rá a pénzéből. Több időre nem lesz szükség. Ha valóban itt él a férje, én meg fogom találni. Ha mégsem, akkor máshol érdemes keresgélnie. Új-Zéland bizonyul sokszor a következő állomásnak.

– Alig tudom elhinni, hogy ilyen szerencsés vagyok, és találkoztam magával. És hogy segít nekem, egy vadidegen embernek.

– Talán megpróbálom valóban véghezvinni mindazt a jót, amit az apám csak megjátszott.

Oskar Lundin magához intette a pincért, és fizetett. Megemelte a kalapját, ahogy elköszönt.

– Negyvennyolc órán belül jelentkezem. Remélhetőleg jó hírekkel. Bár már előre aggódom, hogy túl sokkal biztattam. Előfordult, hogy túl nagy termést ígértem a frissen ültetett almafáimra. Ezek az emlékek még mindig kísértenek.

Louise nézte, ahogy a férfi kimegy a napfénybe, és elsétál a kikötő mellett a kompállomásig, a felhőkarcolókkal a háttérben. Korábban sokszor tévesen ítélte meg az embereket. Most azonban nem kételkedett abban, hogy Oskar Lundin valóban megpróbál segíteni.

Huszonhárom órával később csörgött a telefon a szobájában. Éppen egy hosszú sétáról tért vissza. Séta közben megpróbálta elképzelni, mihez kezd majd, ha Oskar Lundin nem tud használható információt adni, vagy esetleg soha többé nem jelentkezik. Ugyanaznap beszélt az apjával is, valamint telefonált Görögországba, és elmondta, hogy a gyász miatt további egy, de esetleg két hetet is távol lesz. A bejelentését megértéssel fogadták, de Louise tudta, hogy hamarosan mutatkoznia kell az ásatáson, ha nem akarja, hogy a távolléte miatt eluralkodjon a türelmetlenség a többiekén.

Oskar Lundin hangja olyan volt, mint amilyenre emlékezett. Egy barátságos svédé, akinek hiányoztak a szókincséből azok a szavak, amelyek a távolléte alatt lettek divatosak Svédországban. Így beszéltek svédül gyerekkoromban, gondolta Louise az első találkozásuk után.

Oskar Lundin egyenesen a tárgyra tért.

– Azt hiszem, megtaláltam az elszökött férjét – mondta. – Kivéve, ha több Aron Cantor nevű svéd is tartózkodik Ausztráliában.

– Csak egy ilyen lehet.

– Van esetleg térképe Ausztráliáról?

Louise korábban vett egy térképet. Kiterítette maga előtt az ágyon.

– Tegye az ujját Sydney-re. Aztán kövesse az utat délre, Melbourne felé. Aztán menjen lefelé a déli partig, és álljon meg egy helyen, amit Apollo Baynek hívnak. Megvan?

Louise megtalálta a helységnevet.

– Azok alapján, amit sikerült kiderítenem, pár éve él ott egy Aron Cantor nevű férfi. Az informátorom nem tudta megmondani a pontos címet. Mindenesetre abban biztos volt, hogy a férfi, akit maga keres, Apollo Bayben lakik.

– Ki ez a valaki, aki ismeri Aront?

– Egy öreg halászhajó-kapitány, aki annyira megunta az Északi-tengert, hogy a földgolyó másik oldalára költözött. Sokat tartózkodik a déli parton. Végtelenül kíváncsi ember, aki ráadásul soha nem felejt el egy nevet sem. Szerintem meg fogja találni a férjét Apollo Bayben. Csendes hely, csak nyaranta pezseg ott az élet. Ilyenkor alig vannak.

– Nem tudom, hogy köszönjem meg.

– Miért kell a svédeknek olyan átkozottul sokat köszönetni? Miért nem lehetne segítőkész az ember anélkül, hogy egy láthatatlan kasszakönyvbe írogatna? De azért megadom magának a telefonszámomat, mivel szeretném tudni, hogy megtalálja-e a férjét végül.

Louise felírta Oskar Lundin telefonszámát a térképre. Amikor a férfi elköszönt, és lerakta a kagylót, olyan volt, mintha kalapot emelt volna. Louise teljesen mozdulatlanul állt, és érezte, hogy hevesen dobog a szíve.

Aron él. Tehát nem hibázott, amikor megszakította a visszautat Görögországba. Valami véletlen folytán egy szalmakalapos jó tündér mellé ült le egy étteremben.

„Oskar Lundin az apám testvére is lehetne – gondolta. – Két idős férfi, akik soha nem haboznának segíteni nekem, ha szükségem van rá.”

Mintha egy gát átszakadt volna benne, és az addig visszafojtott energiák most teljes erővel kiszabadultak. Pillanatok alatt bérelt egy autót, és kifizette a szállodai számlát. Elhagyta a várost, ráfordult az autópályára, és Melbourne felé haladt. Most már sietett. Aron talán az Apollo Bay nevű helyen tartózkodik, bár van rá esély, hogy hirtelen eltűnik. Ha megszimatolja, hogy valaki keresi, észrevétlenül távozik. Louise Melbourne-ben akart éjszakázni, másnap szándékozott megkeresni Apollo Bayt.

Talált egy klasszikus zenét játszó adót. Ez volt az első alkalom Henrik halála óta, hogy zenét hallgatott. Nem sokkal éjfél előtt Melbourne központjába érkezett. Halványan emlékezett rá, hogy gyerekkorában itt tartották az egyik olimpiát. Egy név bukkant fel, egy Nilsson nevű magasugróé, akit az apja nagyon sokra tartott. Artur megjelölte a ház falán, hogy a sportoló milyen magasra ugrott, és hogy végül milyen eredménnyel kapta meg az aranyérmet. De mi is volt a másik neve? Rickard, mintha úgy emlékezett volna. Nem volt benne biztos. Lehet, hogy összekeverte egy másik személlyel vagy akár egy másik versennyel. Úgy döntött, majd megkérdezi az apját.

A parlament épülete mellett bejelentkezett egy szállodába, amely ismét túl drágának bizonyult. Viszont fáradt volt, és képtelen volt időt fordítani a keresésre. Pár sarokra a szállodától talált egy mini kínai negyed. Egy félig üres étteremben, ahol a legtöbb pincér meredten bámulta a tévéképernyőt, bambuszrügyet és rizst evett. Megivott több pohár bort, ami a fejébe szállt. Egész idő alatt Aronra gondok. Vajon megtalálja holnap? Vagy a férfi már rég máshol van?

Vacsora után sétált egyet, hogy kiszellőztesse a fejét. Talált egy parkot kivilágított sétálóösvényekkel. Ha nem ivott volna bort, talán lecipelte volna a táskáját az autóba, és továbbindult volna. De alvásra volt szüksége. A borban bízott.

Lefeküdt az ágyra, és magára húzta a takarót. A hajnalig tartó, nyugtalan félálomban arcok siklottak elé.

Hét órakor megreggelizett, és elindult Melbourne-ből. Szakadt az eső, és a tenger felől fújó szél hideg és viharos volt. Fázott, ahogy beült az autóba.

Valahol kint az esőben ott van Aron.

Nem számít rám és arra a tragédiára sem, amellyel most szembesülni fog. Nemsokára utoléri a valóság.

Tizenegy óra körül megérkezett. Az egész autóút alatt megállás nélkül esett. Apollo Bay keskeny házsor volt egy öbölben. Móló tartotta távol a hullámokat a halászhajók kis flottájától. Leparkolt egy kávézónál, és a kocsiban ülve nézett ki az esőbe az előre-hátra mozgó ablaktörlők között.

Itt az esőben van Aron. De hogy találom meg?

A feladat egy pillanatig túl hatalmasnak tűnt, de nem állt szándékában feladni, most már nem, hogy elutazott a földgolyó másik oldalára. Kiszállt a kocsiból, és átfutott az utca másik oldalára, egy sportruházatot áruló üzletbe. Talált egy vízálló dzsekit és egy ellenzős sapkát. A kiszolgáló egy állapotos, túlsúlyos fiatal lány volt. Louise úgy döntött, nem veszíthet semmit, ha megkérdezi.

– Nem ismeri Aron Cantort? Egy svéd férfi. Jól beszél angolul, de van egy kis akcentusa. Állítólag itt lakik Apollo Bayben. Tudja, hogy kire gondolok? Vagy azt, hogy hol lakik? És ha nem, tudna javasolni valakit, akit megkérdezhetek?

Louise-nak úgy tűnt, a kiszolgáló nem erőlteti meg magát a válasszal.

– Nem ismerek egyetlen svédet sem.

– Aron Cantor? Ez eléggé szokatlan név.

A lány odaadta a visszajárót, és unottan megrázta a fejét.

– Itt állandóan jönnek-mennek az emberek.

Louise felvette a dzsekit, és kiment az üzletből. Az eső kezdett csendesedni. Elsétált a háziorvos mellett, és rájött, hogy egész Apollo Bay ennyiből áll. Egy utca az öböl mentén, egy háziorvos, semmi más. A tenger szürke volt. Bement egy kávézóba, teát rendelt, és megpróbált gondolkodni. Merre lehet Aron, ha valóban itt él? *Szeretett kint lenni, amikor esett és fújt. Szeretett horgászni.*

A teát felszolgáló férfi körbejárt a helyiségben, és az asztalokat törölte le.

– Hol lehet horgászni Apollo Bayben hajó nélkül?

– Kint szoktak állni a móló végén. Néha pedig a belső kikötőben.

Újra az Aron Cantor nevű idegenről kérdezett, de a férfi csak megrázta a fejét, és tovább törölgött.

– Talán a szállodában lakik? A kikötő felé van. Kérdezze meg ott.

Louise tudta, hogy Aron nem bírna hosszabb ideig egy szállodában lakni.

Az eső elállt, a felhők kezdtek felszakadozni. Louise visszament az autóhoz, és a kikötőhöz hajtott anélkül, hogy megállt volna az Eagle's Inn nevű szállodánál.

A kikötő bejáratánál leparkolta az autót, és elindult a mólón. A víz olajos, piszkos volt. Egy nedves homokkal megrakott uszály verődött ütemesen a móló elrongyolódott gumiabroncsaihoz. Az egyik, homárvarsákkal felszerelt halászhajó neve *Pietá* volt, és Louise elgondolkodott, hogy a név vajon jó szerencsét hoz-e. Tovább sétált a belső mólón. Elment pár fiú mellett, akik összeráncolt homlokkal horgásztak, anélkül hogy egy pillantást vetettek volna rá. Louise kinézett a külső mólókarra, amely messzire nyúlt a belső kikötőtől. Valaki állt ott, és horgászott, talán többen is. Louise visszament, és rákanyarodott a hosszú sétányra a mólón. A szél megerősödött, és viharos lökésekkel fújt a móló falát képező hatalmas kőblokkok között. A fal olyan magas volt, hogy Louise nem látta a tengert mögötte, csak a hangját hallotta.

Egy ember állt kint, és horgászott, most már látta. Darabosan mozgott, mint akit hirtelen türelmetlenség szállt meg.

Louise az öröm és a rémület keverékét érezte. Aron volt az, senki másnak nem volt olyan darabos mozgása, mint neki. De túl gyorsan történt, túl gyorsan sikerült megtalálnia a férfit.

Hirtelen belé vágott, hogy fogalma sincs róla, a férfi hogyan él. Lehet, hogy újránősült, és gyerekei is vannak. Az az Aron, akit egyszer szeretett és ismert, talán már nem létezik többé. Lehet, hogy a férfit, aki száz méterre állt tőle a fagyos szélben egy horgászbottal a kezében, már egyáltalán nem ismeri. Lehet, hogy inkább vissza kellene fordulnia a kocsihoz, és követni a férfit, amint végzett a horgászással?

Dühös lett a bizonytalansága miatt. Ahogy Aron közelébe került, mindig elveszítette a határozottságát. A férfinak még mindig hatalma volt fölötte.

Végül eldöntötte, hogy itt, a mólón fognak találkozni.

Innen nem tud elmenni, hacsak nem ugrik le a hideg tengerbe. Ez a móló egy zsákutca. Nem tud elmenekülni. Ez alkalommal elfelejtett titkos extra kijáratot biztosítani magának.

Ahogy Louise kiért a móló végére, Aron háttal állt neki. Látta a nyakát, és hogy a tarkóján a kopasz folt nagyobb lett. Mintha a férfi összement volna; a testtartása olyan gyengeségről árulkodott, amit Louise korábban soha nem kapcsolt hozzá.

A földön egy műanyag terítő hevert, a sarkán négy kőnehezékkel. A férfi három halat fogott. A halak a csuka és a tőkehal keverékéhez hasonlítanak, gondolta Louise, már ha egy ilyen átmenet egyáltalán elképzelhető.

Éppen a férfi nevét akarta kimondani, amikor az megfordult. A mozdulat gyors volt, mintha Aron veszélyt sejtett volna. Ránézett Louise-ra, de mivel az esőkabát kapucnija eltakarta a szemét, nem ismerte meg azonnal. Aztán hirtelen felfogta, ki áll vele szemben, és Louise látta, hogy a férfi megijedt. Tulajdonképpen a közös életük alatt szinte soha nem fordult elő, hogy Aron bizonytalanságnak vagy akár félelemnek a jelét mutatta volna.

Csak néhány másodpercig tartott, amíg a férfi visszanyerte az önuralmát. Leállította a botot néhány kő közé.

– Erre azért nem számítottam. Hogy itt fogsz megtalálni.

– Arra számítottál a legkevésbé, hogy egyáltalán keresni foglak.

A férfi komoly arccal várt, rettegve, hogy mi következik.

Louise a repülés és az autót út hosszú órái alatt úgy gondolta, hogy óvatosan, az utolsó lehetséges pillanatig várva fogja elmondani a Henrikkel történeteket. Most belátta, hogy ez nem lehetséges.

Újra eleredt az eső, a szél egyre viharosabb lett. A férfi hátat fordított a szélnek, és közelebb lépett. Az arca sápadt volt, a szeme vörös, mintha sokat ivott volna, az ajka cserepes. Régen mindig azt mondta: *Az a száj, amelyik nem csókol, előbb-utóbb berepedezik.*

– Henrik meghalt. Minden eszközzel próbáltalak elérni. Végül csak ez maradt, hogy idejöjjenek és megkeresselek.

Aron kifejezéstelen arccal nézett rá, mintha semmit nem értett volna. De Louise tudta, hogy kést döfött bele, és a férfi érzi a fájdalmat.

– Holtan találtam rá a lakásában. Az ágyában feküdt, mintha aludna. Svegben temettük el.

Aron megtántorodott, mint aki elesni készül. Neki támaszkodott a nyirkos kőfalnak, és kinyújtotta a karját. Louise megfogta a kezét.

– Ez nem lehet igaz.

– Én sem hiszem el, hogy megtörtént. De mégis igaz.

– Miért halt meg?

– Nem tudjuk. A rendőrség és az igazságügyi orvos szakértő szerint megölte magát.

Aron vadul bámult rá.

– Még hogy öngyilkos lett volna? Az egyszerűen kizárt!

– Szerintem is. De nagy mennyiségű altatót találtak a szervezetében.

Aron egy üvöltéssel a vízbe dobta a halakat, majd áthajította a vödört és a horgászbotot a mólón. Megragadta Louise karját, és elvonszolta onnan. Oda szólt neki, hogy kövesse a kocsiját, egy öreg, rozsdás Volkswagen buszt. Elhagyták Apollo Bayt, és azon az úton haladtak, amelyen korábban Louise érkezett. Azután Aron lekanyarodott egy útra, amely meredeken kigyózott felfelé a magas dombok között. Gyorsan és imbolyogva vezetett, mintha részeg lett volna. Louise szorosan a nyomában haladt. Mélyen a dombok között lefordultak egy útra, amely alig volt szélesebb egy ösvénynél. Meredeken haladtak felfelé, majd megálltak egy szinte a szakadék szélén egyensúlyozó faház előtt. Louise kiszállt az autóból, és azt gondolta, hogy pontosan így tudta elképzelni Aron egyik búvóhelyét. A kilátás végtelen volt, a tenger messzire nyújtózott a horizonton.

Aron feltépte az ajtót, felragadott egy üveg whisky a kandalló melletti asztrálról, és töltött egy pohárral. Kérdőn nézett Louise-ra, de ő a fejét rázta. Józnak kell maradnia. Épp elég, hogy Aron, amikor iszik, könnyen el tud jutni arra a pontra, amikor erőszakossá válik. Louise-nak már túl sok betört ablakhoz és darabokra tört székhez volt szerencséje ahhoz, hogy most megpróbálja elkerülni, hogy ezt újra átélje.

Kint a kertben, a tenger felé néző nagy ablak alatt egy terebélyes faasztal állt. Louise látta, hogy színpompás papagájok szállnak le rá, és kenyérmorzsákat keresgélnek. *Aron a papagájok országába költözött. Ezt soha nem gondoltam volna róla.*

Leült Aronnal szemben egy székre. A férfi görnyedten kuporgott egy szürke kanapén, a pohárral a kezében.

– Nem vagyok hajlandó elhinni, hogy ez igaz.

– Hat hete történt.

A férfi felugrott.

– És én miért nem tudtam róla?

Louise nem válaszolt, csak elfordította a fejét, s a piros és világoskék papagájokat nézte.

– Sajnálom, nem úgy értettem. Tudom, hogy kerestél. Nem hagytál volna értesítés nélkül, ha tudtad volna, hol vagyok.

– Nem könnyű megtalálni valakit, aki elrejtőzött.

Louise egész éjszaka ott ült, szemben Aronnal. Néha akadozva beszélgettek, hosszú szünetekkel. Tudták mindketten, hogyan kell hagyni a csendet vándorolni. Az is egyfajta beszélgetés volt, Louise ezt még közös életük elején megtanulta. Az apja, Artur is azok közé az emberek közé tartozott, akik nem szóltak feleslegesen. De Aron csendjének más hangzása volt.

Sokkal később Louise úgy gondolt erre az éjszakára Aronnal, mintha visszatértek volna abba az időbe, amikor Henrik született. Természetesen a fiukról beszélgettek. A fájdalom égbekiáltó volt. Mégsem kerültek egymáshoz olyan közel, hogy Louise átült volna a kanapéra a férfi mellé. Mintha nem bízott volna abban, hogy a férfi fájdalma elérte azt a szintet, ami elvárható lenne egy olyan embertől, aki épp most veszítette el a gyermekét. Ettől az érzéstől keserűség töltötte el.

Valamikor hajnal előtt megkérdezte Aront, hogy született-e több gyermeke. A férfi nem szólt semmit, csak meglepetten nézett rá, és Louise érezte, hogy megkapta a választ.

Hajnalban visszatértek a piros papagájok. Aron madáreledelt szórt az asztalra. Louise kikísérte és megrázkódott. A tenger messze alattuk szürke volt, a hullámok csapkodtak.

– Néha arról álmodom, hogy látok egy jéghegyet – mondta a férfi. – Egy olyan jéghegyet, amely egészen a Déli-sarkról úszott idáig.

Louise-nak eszébe jutott a levél, amelyet talált.

– Biztosan fantasztikus látvány lehet.

– A legfurcsább az, hogy ezek az óriási jéghegyek úgy olvadnak el, hogy észre sem vesszük. Magamra is mindig úgy gondolok, hogy én is olvadok, elfolyok. A halálom egy lassú hőmérséklet-emelkedés eredménye lesz.

Louise oldalról figyelte a férfit.

Megváltozott, de mégis ugyanaz maradt, gondolta.

Hajnalodott. Átbeszélgették az éjszakát.

Megfogta Aron kezét. Együtt nézték a tengert, egy jéghegy után kutatva, amely soha nem jön el.

8.

Három nappal a mólón, az esőben, szélben és fájdalomban történt találkozás után, Louise küldött egy képeslapot az apjának. Előtte már felhívta telefonon, és elmesélte, hogy megtalálta Aront. A vonal Svegbe meglepően tiszta volt, és az apja valahogy nagyon közel került hozzá. Artur megkérte, adja át üdvözetét és részvétét Aronnak. Louise mesélt az Aron asztalán gyülekező színpompás papagájokról, és megígérte, hogy küld képeslapot. Talált egyet az egyik kikötői butikban, amely tojáستól kezdve kézi kötésű pulóvereken át képeslapig mindent árult. A képen egy raj piros papagáj volt. Aron abban a kávézóban várta, ahol rendszerint elkezdte és befejezte a horgásztúráit. Louise megírta a képeslapot az üzletben, és bedobta egy postaládába a mellett a hotel mellett, ahol megszállt volna, ha nem találja meg Aront azonnal kint a mólón.

Az apjának azt írta, hogy Aron kényelmes remeteként él egy fakunyhóban az erdő mélyén, hogy lesoványodott, de elsősorban azt, hogy a férfi gyászol.

Igazad volt. Felelőtlenség lett volna, ha nem keresem meg. Neked volt igazad, nem nekem. A papagájok nemcsak pirosak, hanem kék, néha türkiz színűek. Nem tudom még, hogy meddig maradok.

Bedobta a képeslapot, és lement a strandra. Hideg, majdnem szélcsendes nap volt, az ég tiszta. Néhány gyerek egy rongyos focilabdával játszott, egy idős pár fekete kutyákat sétáltatott. Louise a parton gyalogolt, egészen a víz szélénél.

Három napot töltött együtt Aronnal. Az első, hosszú éjszaka utáni hajnalon, amikor megfogta a kezét, a férfi megkérdezte tőle, van-e szálláshelye. A házban két hálószoba volt, Louise használhatja az egyiket, ha szeretné. Mik a tervei? Összeomlott a gyásztól?

Louise nem válaszolt, csak elfoglalta a szobát. Elment a táskájáért, és késő délutánig aludt. Amikor felébredt, Aron nem volt a házban. A férfi hagyott egy üzenetet a kanapén, a szokásos szállás, türelmetlen betűkkel írva. A munkahelyére ment. „Egypár fát őrzök egy kis esőerdőben. Találsz ennivalót. Érezd otthon magad. Ez a fájdalom elviselhetetlen.”

Louise egyszerű vacsorát készített, felvette a legmelegebb ruháját, és kiült a tányérral a faasztalhoz. A szelíd papagájok hamarosan körbeülték, és várták, mikor osztja meg velük az ennivalót. Megszámolta őket, tizenketten voltak. Mint az utolsó vacsorán, a keresztre feszítés előtt, gondolta Louise. Most először, mióta átlépte Henrik küszöbét, egy pillanatra a béke érzése szállta meg. Végre volt még valakije Arturon kívül, akivel megoszthatta a fájdalmát. Aronnal tudott beszélni az összes, addig magában hordozott félelemről és kétségről. Henrik nem önkezével vetett véget az életének. Az altatókat természetesen nem lehetett letagadni, de mégis kellett léteznie egy mögöttes oknak is. A fiuk öngyilkos lett anélkül, hogy akarta volna.

Létezik egy másik igazság amely valamilyen módon Kennedy elnökkel és az eltűnt aggypal kapcsolatos. Ha valaki tud nekem segíteni, hogy megtaláljam az igazságot, az Aron.

Már sötét volt, amikor Aron visszatért. Lehúzta a csizmáját, szégyenlősen Louise-ra nézett, majd eltűnt a fürdőszobában. Amikor visszajött, leült Louise mellé a kanapéra.

- Megtaláltad az üzenetet? Ettél?
- Együtt a papagájokkal. Hogy szelídítetted meg őket ennyire?
- Nem félnek az emberektől. Nem vadásztak rájuk, nem is próbálták elfogni őket.

Hozzászóltam, hogy megosszam velük a kenyeremet.

– Azt írtad, hogy fákra vigyázol. Ez a munkád? Ebből élsz?

– Arra gondoltam, hogy holnap elvinnélek oda. Vigyázok a fákra, horgászok, és megpróbálok nem szem előtt lenni. Életem egyik nagy kudarcát jelenti, hogy ilyen könnyen megtaláltál. Persze örülök, hogy tőled tudtam meg, mi történt. Biztosan nem értettem volna, hogy Henrik miért nem ír többé nekem. Előbb vagy utóbb rájöttem volna – lehet, hogy egy véletlen folytán. Azt a sokkot nem éltem volna túl. Most te lettél a hírhozó.

– Mi történt a számítógépeiddel? Hiszen meg akartad óvni a világot attól, hogy elveszítse a modern kor összes emlékét. Egyszer azt mondtad nekem, a számítógépekben a nullák és az egyesek olyan ördögök, amelyek kicsalják az emberiségtől a történelmet.

– Sokáig hittem ebben. Úgy éreztük, mi fogjuk megmenteni a világot az üresség vírusának, az üres papírnak a pusztító járványától. Gyógyíthatatlan rák által elpusztított, kiüresedett archívumokat láttunk, és attól féltünk, hogy a jelenkori történetünk megfejthetetlen rejtvénné válik az utánunk jövőknek. Tényleg hittünk abban, hogy találunk majd egy olyan alternatív archiváló rendszert, amely megőrzi a jelenünket az utókornak. A nullák és az egyesek alternatíváit kerestük. Pontosabban mondva, egy olyan elixírt próbáltunk előállítani, amely azt volt hivatott garantálni, hogy a számítógépek egy nap ne legyenek hajlandók átengedni a tárolt információkat. Létrehoztunk egy formulát, egy levédetlen forráskódot, amelyet később eladtunk egy amerikai konzorciumnak. Elképesztően sok pénzt kaptunk érte. Ezenkívül írtunk egy szerződést, amely garantálta, hogy a szabadság huszonöt éven belül elérhető lesz a világ összes országának anélkül, hogy licencdíjat kellene fizetni érte. Egy nap ott álltam egy utcán New Yorkban, egy ötmillió dolláros csekkel a kezemben. Az egyik milliót megtartottam, a többit elajándékoztam. Értetted, amit elmeséltem?

– Nem mindent. De a legfontosabbakat igen.

– Elmondhatom részletesen.

– Nem most. Henriknek is adtál pénzt?

Aron megrezzent, és csodálkozva nézett rá.

– Ugyan miért adtam volna?

– Annyira azért nem szokatlan, hogy egy szülő anyagi támogatást nyújt a fiának a megélhetéshez.

– Én soha nem kaptam pénzt a szüleimtől. Ezért a mai napig hálás vagyok. Semmi nem tud úgy elrontani egy gyereket, mint amikor olyat kap a szüleitől, amit neki magának kellett volna megszereznie.

– Kihez került a pénz?

– Olyan sok mindenből lehetett választani. Mindent egy ausztrál alapítványnak adtam, amelyik az őslakosság méltóságának a megőrzéséért küzd. A fennmaradásukért és a kultúrájukért, ha egyszerűen akarok fogalmazni. Támogathattam volna a rákkutatást, az esőerdők megóvását vagy az erősödő sáskahadjáratok elleni védekezést Kelet-Afrikában. De egyszerűen csak húztam egy cetlit a kalapból. Így lett Ausztrália. Átutaltam az összeget, aztán ideutaztam. Senki nem tudja, hogy tőlem van a pénz, és ez a legjobb az egészben.

Aron felállt.

– Aludnom kell pár órát. A fáradtságtól nyugtalan leszek.

Louise tovább ült a kanapén, és hallgatta a férfi horkolását. A hangok hullámként gördültek át a tudatán. Emlékezett rájuk régől.

Este Aron elvitte egy étterembe, amelyik sólyomfészekként lógott magasan egy sziklaperem szélén. Majdnem egyedül voltak a helyiségben. Úgy tűnt, Aron jól ismeri a felszolgálót, eltűnt vele a konyhában.

A vacsora visszahozta Louise-nak az emlékeket arról az időről, amikor még együtt éltek. Főtt hal és bor. Mindig ez volt az ünnepi vacsorájuk. Louise-nak eszébe jutott egy különös sátoros nyaralás, amikor Aron sötét erdei tavakból fogott csukát ebédre. De ettek tőkehalat és merlánt is Észak-Norvégiában és lepényhalat Franciaországban.

Aron a fogások kiválasztásával beszélt hozzá. Ez volt a férfi módszere, hogy közeledjen hozzá, hogy óvatosan kiderítse: vajon él-e még közös múltjuk Louise számára, vagy már elfelejtette.

Louise-on szomorú szélfuvallat suhant át. A szerelmet nem lehet újraéleszteni, éppoly kevésbé, mint ahogy a fiukat sem fogják már soha visszakapni.

Azon az éjszakán mindketten mélyen aludtak. Louise egyszer azzal az érzéssel riadt fel, hogy a férfi bement a szobájába. De senki nem volt ott.

Másnap korán felkelt, hogy elkísérje Aront a kis esőerdőhöz, amiért a férfi felelt. Még nem kezdett világosodni, amikor elindultak. A piros papagájok eltűntek.

– Megtanultál korán kelni reggelenként – mondta Louise.

– Ma már nem értem, miért gyűlöltem olyan sok éven át a korai kelést.

Áthaladtak Apollo Bayen. Az esőerdő a tenger felé lejtő dombvonulatban feküdt. Aron elmesélte, hogy egy őskori, korábban Ausztrália egész déli részét beborító erdő utolsó maradványa. Jelenleg egy privát alapítvány tulajdonában van, amelyet olyan személyek finanszíroznak, mint például Aron, aki több millió dollárt tudott kiszámlázni a forráskód jogaiért.

* * *

Egy kavicsos lejtőn álltak meg. A magas eukaliptuszfák falat képeztek előttük. Egy ösvény kanyargott lefelé az egyik lejtőn, aztán eltűnt.

Elindultak lefelé, Aron ment elől.

– Gondozone az erdőt. Vigyázok, nehogy tűz keletkezzen, és nehogy szemeteljenek. Félórába telik, míg átgyalogolok az erdőn a kiindulópontig. Szoktam figyelni a turistákat. Sokan ugyanúgy néznek ki, amikor visszaérnek, sokan megváltoznak. Az esőerdőben ott van egy nagy rész a lelkünkben.

Az ösvény meredeken lejtett. Aron néha-néha megállt és mutogatott. A fák nevei, az életkoruk, a kis patakok a lábuk alatt; ugyanaz a víz amely már több millió éve itt folyik. Louise-nak olyan érzése támadt, mintha a férfi a saját életét mutatta volna meg, a saját változásait.

Legalul a völgyben, az esőerdő mélyén, egy pad állt. Aron letörölte a dzsekije ujjával. Csöpögött minden a nyirkosságtól. Leültek. Az erdő csendes, hideg és nedves volt. Louise arra gondolt, hogy élvezni ezt a helyet, pont úgy, mint ahogy a távoli, végtelen härjedaleni erdőket is szerette.

– Azért jöttem ide, hogy eltűnjek – mondta Aron.

– Te, aki nem tudtál élni, ha nem voltak emberek körülöttem. Hirtelen nem tudtad tovább elviselni őket?

– Történt valami.

– Micsoda?

– Nem hinnél nekem.

Valami megrebbent a fák, a tekergőző kúszónövények és bánok között. Egy madár szállt fel a távoli napfény felé.

– Elveszítettem valamit, amikor beláttam, hogy nem tudok tovább élni veletek. Cser-

benhagytalak téged és Henriket. De magamat is ugyanannyira elhagytam.

– Ez nem magyaráz meg semmit.

– Nincs mit megmagyarázni. Saját magam számára is ugyanolyan érthetetlen vagyok. Ez az egyetlen abszolút igazság.

– Számomra ez csak kifogás. Nem tudnál, csak most az egyszer, egyértelműen beszélni? Elmondani, hogy mi történt?

– Nem tudom megmagyarázni. Valami eltört. El kellett jönnöm. Egy éven át ittam, bolyongtam, herdáltam a pénzt, és felégettem a hidakat magam mögött. Aztán kerültem abba az örült társaságba, amelyik meg akarta menteni a világ emlékezetét. Úgy hívtuk magunkat, „Az emlékezet védelmezői”. Megpróbáltam halálra piálni magam, halába dolgozni magam, halába pihenni magam, halába horgászni magam, és addig etetni a piros papagájokat, amíg összeesem a kimerültségtől. De mindent túléltem.

– Szükségem van a segítségedre, hogy megértsem, mi történhetett. Henrik halála az én halálom is. Nem tudom újjáéleszteni magam, ha nem tudom meg, mi történt valójában. Mit csinált a halála előtti időben? Kikkel találkozott? Mi történt? Felhívott téged?

– Három hónappal ezelőtt hirtelen abbahagyta az írást. Azelőtt gyakran megtörtént, hogy akár hetente is jött egy levél tőle.

– Megvannak a levelei?

– Mindet megőriztem.

Louise felkelt a padról.

– Szükségem van a segítségedre. Szeretném, ha átnéznél egypár CD-t, amit magammal hoztam. Olyan anyag van rájuk másolva Henrik számítógépéről, amit nem értek. Azt akarom, hogy szedd össze minden tudásod, áss le a nullák és az egyesek közé, és derítsd ki, mi lett eltüntetve.

Továbbmentek a meredeken emelkedő ösvényen, amely visszavitte őket a kiindulóponthoz. Egy iskolabusz parkolt le éppen, a gyerekek tarka esőkabátokban tolongtak le róla.

– A gyerekek sok örömet adnak – mondta Aron. – Szeretik a magas fákat, a titokzatos vízmosságokat, a láthatatlan, de mégis hallható patakokat.

Beültek az autóba. Aron keze az indítókulcsra pihent.

– Amit a gyerekekről mondtam, igaz a felnőtt férfiakra is. Én is tudok szeretni egy olyan patakot, amelyet látni nem, csak hallani lehet.

Útban visszafelé a papagájos házhoz Aron megállt egy boltnál, és ennivalót vett. Louise bekísérte. Úgy tűnt, a férfi mindenkit ismer, ami meglepte Louise-t. Hogyan egyeztethető ez össze Aronnak azzal a vágyával, hogy láthatatlan és ismeretlen legyen? Ahogy haladtak felfelé a meredek hegyi úton, megkérdezte a férfit.

– Nem tudják, hol lakom, és hogy hívnak. Ismerni valakit és felismerni valakit – a kettő között nagy különbség van. Megnyugtatja őket, hogy ismerős az arcom. Idevalósi vagyok. Többet nem is akarnak tudni. Elég nekik, hogy egy visszajáró alak vagyok, akivel nincs gond, és aki mindig rendesen fizet.

Aron megfőzte az ebédet, újra halat. „Egyfajta megkönnyebbülés érződik rajta, amikor eszünk – gondolta Louise. – Mintha egy súly kerülne le róla; nem a szomorúság, hanem valami, ami velem kapcsolatos.”

Miután ettek, Aron újra megkérte, hogy meséljen a temetésről és a Nazrin nevű lányról.

– Soha nem írt róla neked?

– Soha. Ha írt is lányokról, névtelenek maradtak. Néha lett arcuk és testük, de nevük soha. Henrik sok szempontból elég furcsa volt.

– Rád hasonlított. Amikor kicsi volt, és később, kamaszkorában, mindig azt gondoltam,

hogy olyan, mint én. De most már tudom, hogy inkább rád ütött. Ha elég sokáig élt volna, talán tett volna egy kört, és visszajött volna hozzám.

Louise elsírta magát. Aron felállt, kiment, és madáreledelt szórt az asztalra.

A délután folyamán a férfi két köteg levelet tett elé.

– Elmegyek pár órára – mondta –, de visszajövök.

– Igen – válaszolta Louise. – Ez alkalommal nem fogsz eltűnni.

Anélkül hogy megkérdezte volna, Louise tudta, hogy Aron horgászni megy a kikötőbe. Elkezdte olvasni a leveleket, és arra gondolt, a férfi azért ment el, hogy egyedül hagyja őt. A magánnyal kapcsolatban mindig nagyon megértő volt, gondolta. Mindenekelőtt a sajátjával. De mostanra tálán megtanulta tisztelni mások igényeit is.

Két órán keresztül olvasta a leveleket. Az élmény egy ismeretlen országba való fájdalmas utazássá vált. Henrik világról – ahogy belátta, miután egyre mélyebbre hatolt – szinte semmit nem tudott. Aront soha nem értette igazán, és most rájött, hogy a fiuk ugyanúgy titkolózott. Louise csak a felszínt ismerhette. Henrik szerette őt, az érzései valódiak voltak, de a legtöbb gondolatát eltitkolta az anyja elől. Ez fájdalmasan érintette, tompa féltékenységet érzett, amit nem sikerült elűznie. Miért nem osztott meg vele annyi mindent a fia, mint az apjával? Hiszen, mindennek ellenére, mégis ő volt az, aki felnevelte, és felelősséget vállalt érte, miközben Aron az alkoholmámoros vagy éppen számítógépfixált álmaiban élt.

Kénytelen volt bevallani magának: a levelek kínozták, és haraggal töltötték el a halott iránt.

Mi volt az, amit felfedezett, amit nem tudott korábban? Amitől belátta, hogy Aron ismert egy Henriket, ő pedig egy másikat? Henrik ismeretlen nyelven szólította meg Aront. Észérveket használt, és nem érzésekről, benyomásokról beszélt, mint az anyjának írt levelekben.

Félretette a leveleket, és kiment. A tenger szürkén táncolt mélyen alatta, a papagájok az eukaliptuszfákon várakoztak.

Nekem is több arcom van. Egyféleképp viselkedtem Vaszilisszel, másképp Henrikkal, és megint másképp apámmal, és isten tudja, hogyan, Aronnal. Vékony gyapjúsálak könek össze saját magammal. De minden törékeny, mint egy rozsdás sarokvasakon lógó ajtó.

Visszament a levelekhez. Egy kilenc éven át tartó időszakot fedtek le. Először csak néhány, hébe-hóba érkezett levél volt, azután, időszakonként, egyre több. Henrik az utazásairól mesélt. Sanghajban kóborolt a híres strandsétányon, és lenyűgözte a sziluettvágó kínaiak ügyessége. *Úgy tudják kívágni a szilvetteket, hogy az ember lelkéből is látható lesz valami. Nem értem, ez hogyan lehetséges.* 1999 novemberében Phnompenben járt, útban Angkorvat felé. Louise az emlékeiben keresgélt. Henrik soha nem beszélt arról az útról, csak annyit említett, hogy egy barátnőjével különböző helyeken járt Ázsiában. Két levelében is megemlítette a lányt Aronnak, azt írta róla, hogy *szép, csendes, és nagyon vékony.* Együtt utazgattak az országban, és megijesztette őket *a borzalmas események utáni nagy csend. Kezdek rájönni, hogy ezzel szeretnék foglalkozni az életemben. Csökkenteni a kínokat, megtenni azt a keveset, ami tőlem telik, meglátni a nagyot a kicsiben is.* Henrik néha érzelmes, szinte patetikus lett a világ állapota fölött érzett átható fájdalmában.

De egyik levelében sem említette Kennedy elnök eltűnt agyát, és a lányokról szóló leírások között nem volt olyan, ami Nazrinra illett volna.

A legszembetűnőbb és legfájdalmasabb az volt, hogy a leveleiben soha nem említette

őt. Sehol egy szó a forró görög nap alatt keresgélő anyjáról. Soha egy célzás a kettejük kapcsolatára, a köztük kialakult bizalomra. Ezzel a némasággal a fia letagadta. Louise értette, hogy Henrik talán tapintatból hallgatott, de mégis csalásnak érezte. Kínozza a csend.

Továbbkényszerítette magát, és tágra nyitott érzékszervekkel ért az utolsó levelekhez. Akkor találta meg azt, amire talán tudattalanul is végig várt: egy borítékot olvasható bélyeggel. *Lilongwe Malawiban, 2004. május.* Henrik egy megrázó mozambiki élményéről mesélt. Egy betegeket és haldoklókat ápoló helyet látogatott meg. *A nyomorúság olyan elviselhetetlen, hogy elnémít. És legfőképpen ijesztő; a nyugati világban nem értik az emberek, hogy mi történik. Feladtuk a humanizmus utolsó bástyáit is anélkül, hogy egyáltalán készek lettünk volna megvédeni ezeket az embereket a fertőzéstől, vagy a haldoklókat méltóságteljes élethez segíteni, akármilyen rövid legyen is.*

Louise még két, boríték nélküli levelet talált. Feltételezte, hogy Henrik akkor már visszatért Európába. A leveleket két nap eltéréssel postázták, június 12-én és 14-én. Henrik kimondottan instabil benyomást keltett, az egyik levél mély letörtséget, a másik örömet árasztott. Az első levélben mintha feladta volna, a másodikban ez állt: *Egy iszonyatos felfedezést tettem, ami mégis tenni vágyással tölt el. És félelemmel is.*

Louise többször is elolvasta ezeket a mondatokat. Mit jelentenek? Egy felfedezés, tenni vágyás és félelem? És mit reagált Aron ezekre a levelekre?

Újra átfutotta a leveleket, megpróbált a sorok közt olvasni, de nem talált semmit. Az utolsó, június 14-i levélben Henrik utoljára írt a félelméről: *Félek, de megteszem, amit tennem kell.*

Louise kinyújtózott a kanapén. A levelek szárgululó véresejteként doboltak a halántékán.

Csak egy kis részét ismertem a fiamnak. Aron talán jobban ismerte. De mindenekelőtt más módon.

Aron sötétedéskor tért vissza, és pár halat hozott magával. Amikor Louise mellé állt a konyhában, hogy krumplit pucoljon, a férfi hirtelen átölelte, és megpróbálta megcsókolni. Louise elhúzódot. A helyzet váratlanul érintette, nem gondolta volna, hogy a férfi közeledni próbál majd.

– Azt hittem, szeretnéd.

– Mit?

A férfi vállat vont.

– Nem tudom. Nem akartam. Bocsánatot kérek.

– Dehogynem akartad. De ami közöttünk volt, már elmúlt. Legalábbis belőlem.

– Nem fog megtörténni újra.

– Nem. Ne történjen meg újra. Nem azért jöttem ide, hogy férfit találjak magamnak.

– Van valakid?

– A legjobb, amit tehetünk, hogy békén hagyjuk egymás magánéletét. Nem ezt mondtad régen mindig? Hogy az ember próbálja elkerülni, hogy túl mélyre ásson a másik lelkében?

– Ezt mondtam, és még ma is így gondolom. Csak annyit mondj, hogy van-e valaki komoly szereplő az életedben.

– Nem. Nincs senkim.

– Nekem sincs.

– Nem kell olyan kérdésekre válaszolnod, amiket fel sem tettem.

A férfi elgondolkodva nézett rá. Louise hangja éles, vádló volt.

Csendben ettek. A rádió ausztrál híreket sugárzott. Egy vonatütközés Darwinban, egy gyilkosság Sydney-ben.

Megitták a kávé, majd Louise elment a magával hozott CD-kért és papírokért, és letette őket Aron elé. A férfi sokáig nézte a holmikat anélkül, hogy értük nyúlt volna.

Aron újra eltűnt, Louise hallotta, ahogy beindul az autó motorja. A férfi valamikor éjfél után tért vissza. Louise már elaludt, de a kocsiajtó csapódására felriadt. Hallotta, ahogy a férfi halkán mozog a házban. Már azt hitte, Aron elaludt, amikor váratlanul meghallotta, hogy bekapcsolja a számítógépet, és elkezd gépelni. Óvatosan felkelt az ágyból, és a nyitott ajtón át nézte a férfit. Aron egy lámpát irányított a számítógépre, és a képernyőt tanulmányozta. Louise emlékezett rá, hogy ilyen volt a férfi, amikor még együtt éltek. Az erőteljes koncentráció miatt Aron arca teljesen mozdulatlaná vált. Most először, mióta a mólón találkozott vele az esőben, Louise-t elöntötte a hála a férfi iránt.

Most segít nekem. Már nem vagyok egyedül.

Nyugtalanul aludt az éjszaka folyamán. Néha-néha felkelt, és figyelte a férfit az ajtónyíláson keresztül. Aron vagy a számítógépen dolgozott, vagy Henrik papírjait olvasta. Hajnali négy körül nyitott szemmel feküdt a kanapén.

Nem sokkal hat óra előtt Louise halk neszeket hallott a konyha felől. Felkelt. Aron a tűzhelynél állt, és kávé főzött.

– Felébresztettek?

– Nem. Aludtál valamennyit?

– Keveset. Bár eleget. Tudod, hogy soha nem alszom valami sokat.

– Ahogy én emlékszem, tízig-tizenegyig is el tudtál aludni.

– Csak amikor hosszabb időn át keményen dolgoztam.

Louise a türelmetlenség jeleit fedezte fel a férfi hangjában, ezért azonnal visszavonulót fűjt.

– Hogy sikerült?

– Nagyon furcsa élmény volt megpróbálni behatolni a világába. Úgy éreztem magam, mint egy tolvaj. Hatékony barikádokat állított fel az illetéktelen behatolóknak. Nem tudtam átjutni rajtuk. Olyan érzés volt, mintha párbajt vívnék a fiammal.

– Mit találtál?

– Kell innom egy kávé először. Neked is. Amikor együtt éltünk, volt egy íratlan szabályunk: ne beszéljessünk, amíg nem kávéztunk udvarias csendben. Nem emlékszel?

Louise nem felejtette el. Az emlékeiben néma reggelik sorakoztak, amelyeket megosztottak egymással.

Miközben itták a kávé, a papagájok vörösben játszó felhőként örvénylettek a faasztal felett.

Elpakolták a csészéket, és leültek a kanapéra. Louise egész idő alatt fel volt rá készülve, hogy a férfi hirtelen átöleli. De Aron benyomta a számítógép indítógombját, és a képernyő fényeire várt. A gép dühödő dobszóló hangjába melegedett be.

– Henrik állította össze ezt a zenét. Nem túl bonyolult, ha valaki profin ért a számítógépekhez. Egy átlagos felhasználónak viszont nehéz. Volt Henriknek ilyesfajta végzettsége?

Nem tudod, mert soha nem voltál vele. Ő pedig a leveleiben nem írt neked soha arról, hogy mivel foglalkozik, vagy mit tanul. Tudta, hogy igazából úgysem érdekel.

– Amennyire én tudom, nem.

- Tulajdonképpen mit csinált? Azt írta, tanul, de azt nem, hogy mit.
- Egy félév vallástörténetet tanult Lundban. Aztán megunta. Halasztott, és redőnyszerelésből élt.
- Meg tudott élni belőle?
- Takarékos volt, még az utazásain is. Azt mondta, addig nem akar határozni arról, hogy mivel fog foglalkozni, amíg nem lesz teljesen biztos a döntésében. Mindenesetre nem sok köze volt a számítógéphez azonkívül, hogy használta. Mit találtál?
- Tulajdonképpen semmit.
- De hiszen egész éjjel fenn voltál?!

Aron rápillantott.

- Mintha hallottam volna néha, hogy ébren vagy.
- Természetesen ébren voltam. Csak nem akartalak zavarni. Mit találtál?
- Lett egy képem arról, Henrik hogyan használta a számítógépét. Minden, amit nem tudtam megnyitni, az összes zárt ajtó, a magas falak és zsákutcák, amiket beépített, arról árulkodnak, hogy mi rejtőzik mögöttük.
- És mi?

Aron hirtelen nyugtalannak tűnt.

- Félelem. Mintha az összes létező módon bebiztosította volna magát, hogy senki ne juthasson hozzá a gépe tartalmához. Ezek a CD-k olyanok, mint egy biztonsági boltív Henrik saját föld alatti világában. Én is elrejtettem bizonyos dolgokat a számítógépemben, de soha nem ilyen módon. Az egész nagyon profin van megcsinálva. Én ügyes tolvaj vagyok, meg szoktam találni a réseket, ha nagyon akarom. De most nem sikerült.

A félelem. Most újra itt van. Nazrin az örömről beszélt, de Henrik maga – életének utolsó időszakában – a félelemről. És Aron azonnal felfedezte.

- Azok a fájlok, amelyeket ki tudok nyitni, nem tartalmaznak semmi különösét. Nyilvántartotta a bevételeit és a kiadásait, kapcsolatban állt néhány internetes aukciós oldallal, leginkább könyvek és filmek miatt. Egész éjszaka a páncélaajtóin dörömböltem.
- És semmi érdekeset nem találtál?
- Tulajdonképpen mégis van itt valami. Egy fájl, amely rossz helyen feküdt, a rendszerfájlok közé mentve. Tiszta véletlen, hogy észrevettem. Nézd csak!

Louise közelebb hajolt a képernyőhöz. Aron rámutatott valamire.

- Ez egy kisméretű fájl, aminek semmi köze a rendszerfájlokhoz. Csak az a különös, hogy Henrik nem is próbálta elrejteni. Nincsenek barikádok.
- Mit gondolsz, miért csinálta így?
- Tulajdonképpen csak egy oka lehet. Miért hagyta védtelenül ezt a fájlt, miközben elrejtette az összes többi?
- Azért, hogy ezt valaki megtalálja?

Aron bólintott.

- Ez egy lehetséges válasz. Az áll benne, hogy Henriknek van egy lakása Barcelonában. Tudtál róla?
- Nem.

Louise a Henrik naplóiban talált *B* betűre gondolt. Lehet, hogy ez egy városra utalt, és nem egy személyre?

- Van egy kis lakása egy utcában, amelynek elég furcsa módon az a neve, hogy *Krisztus zsákutcája*. A város központi részén fekszik. Felírta a házfelügyelő nevét, Roig asszony, és hogy mennyi a lakbére. Ha jól értem a feljegyzéseiből, körülbelül négy éve bérlti a lakást, 1999 decembere óta. Úgy tűnik, az ezredfordulót megelőző utolsó napon kötötte a szerződést. Szerette Henrik a rítusokat? A szilveszteréjszakákat? A palackba zárt

üzeneteket? Fontos volt neki, hogy egy szerződést egy bizonyos napon írjon alá?

– Erre soha nem gondoltam. Az biztos, hogy szívesen visszatért olyan helyekre, ahol egyszer már járt.

– Az emberiség két csoportra oszlik. Vannak, akik gyűlölnék visszatérni, és vannak, akik szeretnek. Tudod, hogy én melyik csoportba tartozom. És te?

Louise nem válaszolt. Magához húzta a számítógépet, és a képernyőn látható szöveget olvasta. Aron felállt, és kiment a madaraihoz. Louise ösztönös aggodalmat érzett, hogy a férfi megint eltűnik. Felvette a kabátját, és kiment utána. A madarak felszálltak, és eltűntek a fák között. Álltak egymás mellett, és a tengert nézték.

– Egy nap látni fogok egy jéghegyet. Biztos vagyok benne.

– Egyáltalán nem érdekelnek a jéghegyeid. Azt akarom, hogy gyere velem Barcelonába, és segíts megérteni, mi történt Henrikkel.

Aron nem válaszolt, de Louise tudta, hogy a férfi ez alkalommal meg fogja tenni, amit kért tőle.

– Lemegyek a kikötőbe horgászni.

– Tedd azt. De intézd el, hogy valaki vigyázzon a fádra, amíg te távol leszel.

Két napra rá elhagyták a piros papagájokat, és elindultak Melbourne-be. Aron egy gyűrött barna öltönyt viselt. Louise vette meg a repülőjegyeket, de nem tiltakozott, amikor a férfi utólag pénzt adott neki. Negyed tizenegykor szabtak fel a Lufthansa Bangkokon és Frankfurton keresztül Barcelonába tartó járatára.

Útközben arról beszélgettek, hogy megérkezés után mihez kezdjenek. Nem volt kulcsuk a lakáshoz, és a házfelügyelő reakciója kiszámíthatatlan volt. Mit tegyenek, ha a nő nem hajlandó beengedni őket? Létezik svéd konzulátus Barcelonában? Lehetetlen volt előre látni, mi fog történni, de Louise ragaszkodott hozzá, hogy kérdéseket kell feltenniük. A csend hangszerével sehova sem juthatnak, legkevésbé közelebb Henrikhez. Ha másképp nem megy, az árnyékok között kell folytatniuk a keresést.

Louise teste megfeszült, amikor Aron a vállán aludt el, de nem mozdította el a férfi fejét.

Huszonhét órával később megérkeztek Barcelonába. Három nappal az után, hogy elköszöntek a piros papagájoktól, a Krisztus nevét viselő szűk zsákutcában álltak egy ház előtt.

Aron megfogta a kezét, és együtt beléptek.

2. rész

A fényhozó

„Jobb gyertyát gyújtani, mint szidni
a sötétséget.”
Konfucius

9.

Roig asszony, a házfelügyelő, balra a lépcsőházban, a földszinten lakott. A világítás sercegeve kapcsolódott fel. Úgy döntöttek, hogy az igazságot mondják. Henrik meghalt – ők a szülei. Aron becsengetett. Louise elképzelése a házfelügyelőnőről a 70-es évek közepén Párizsban töltött fél évének emlékeiből táplálkozott. Durva szálú, komoran hátrafésült haj, szuvas fogak. A háttérben egy bekapcsolt tévé és talán a ház urának asztalra rakott lábai.

Az ajtót egy huszonöt év körüli nő nyitotta ki. Louise látta, hogy Aron visszahőkölt a nő szépségétől. A férfi félig-meddig érthetően beszélt spanyolul. Fiatalkorában fél évig Las Palmason lakott, és különböző bárokban szolgált fel.

Roig asszonynak Blanca volt a keresztnéve, és barátságosan bólogatott, amikor Aron elmagyarázta, hogy ő Henrik apja, a mellette álló nő pedig Henrik anyja.

Blanca Roig mosolygott, és fogalma sem volt róla, hogy mi következik. Louise kétségbeesetten arra gondolt, hogy Aron mindent rossz sorrendben mondott. A férfi is belátta a baklövést, és segítségkérően bámult rá. De Louise elfordította a tekintetét.

– Henrik meghalt – mondta a férfi végül. – Ezért jöttünk. Hogy megnézzük a lakását, és elvigyük a holmiját.

Elsőre úgy tűnt, Blanca nem fogta fel, amit hallott, mintha Aron spanyol szavai hirtelen teljességgel érthetetlenekké váltak volna.

– Henrik meghalt – ismételte meg Aron.

Blanca elsápadt, és keresztbe tette a karját.

– Henrik meghalt? De hát mi történt?

Aron újra Louise-ra nézett.

– Autóbaleset.

Louise nem akarta hagyni Henriket autóbalesetben meghalni.

– Beteg lett – mondta angolul. – Beszél angolul?

Blanca bólintott.

– Beteg lett és összeesett.

Blanca hátralépett az ajtóból, és behívta őket. A lakás kicsi volt, két apró szobával és egy még kisebb konyhával; a fürdőszobát nejlonfüggöny takarta el. Legnagyobb meglepetésére Louise két nagyméretű, színes, hellén motívumokat ábrázoló posztert fedezett fel az egyik falon. Úgy tűnt, Blanca egyedül él a lakásban, Louise nem látott férfi vagy gyermek jelenlétére utaló jeleket. A nő hellyel kínálta őket. Louise látta rajta, hogy mélyen megrázták a hallottak. Lehet, hogy Henrik nemcsak a szokásos bérlő, hanem valami több is volt számára? Nagyjából egykorúak voltak.

Blancának könnyes volt a szeme. Louise arra gondolt, hogy akár Nazrin testvére is lehetne, hasonlítottak egymásra.

– Mikor volt Henrik utoljára a lakásban?

– Augusztusban. Késő éjjel jött, én aludtam, ő pedig mindig nagyon halkán mozgott. Másnap kopogtatott be hozzám. Kaptam tőle virágmagokat. Minden újtjáról hozott nekem.

– Meddig maradt?

– Egy hétig. Vagy talán tíz napig. Nem sokat láttam. Fogalmam sincs, hogy mit csinált. Mindenesetre, amit csinált, azt éjjel csinálta. Napközben aludt.

– Fogalma sincs, hogy mivel foglalkozott?

– Azt mondta, újságcikkeket ír. Állandóan sietett.

Louise és Aron gyorsan egymásra pillantottak. Csak óvatosan, gondolta Louise. Most nem szabad lerohanni.

– Az embernek mindig kevés ideje van, ha egy újságnak dolgozik. Nem tudja, miről írt?

– Azt mondogatta, hogy egy ellenállási mozgalom tagja.

– Ezt a szót használta?

– Lehet, hogy nem jól értettem, amit mondott. Mindenesetre azt magyarázta, úgy elképzeljem el, mint Spanyolországot a polgárháború alatt, és hogy ő azon az oldalon áll, amelyik Franco ellen harcolt. De nem beszéltünk túl gyakran erről, hanem inkább praktikus dolgokról. Mostam neki, takarítottam. Jól fizetett.

– Sok pénze volt?

Blanca összeráncolta a homlokát.

– Ha maguk a szülei, akkor tudniuk kellene.

Louise belátta, hogy közbe kell lépnie.

– Henrik abban az életkorban volt, amikor az ember már nem köt mindent a szülei orrára.

– Az az igazság, hogy soha nem beszélt magukról. Bár ezt talán nem kellett volna mondanom.

– Közel álltunk egymáshoz. Ő volt az egyetlen gyermekünk – mondta Aron.

Louise-t rémülettel töltötte el a gondolat, hogy a férfi milyen könnyedén hazudik. Vajon Henrik örökölte ezt a képességet? A fia is ennyire meggyőző volt, amikor nem az igazat mondta?

Blanca felállt, és kiment a szobából. Louise mondani akart valamit, de Aron a fejét rázta, és némán „várj”-t formázott az ajkaival. Blanca egy kulcsosomóval tért vissza.

– Legfelül lakott.

– Kitől bérelte a lakást?

– Egy nyugalmazott madridi katonatisztól. Valójában a lakás az ezredes feleségéé. De Mendez ezredes intézi a lakással kapcsolatos ügyeket.

– Nem tudja, Henrik hogyan találta meg ezt a helyet?

– Nem. Csak beállított egy nap, és már nála volt a bérleti szerződés. Előtte két problémás amerikai diák lakott fent, egész idő alatt üvöltették a zenét, és lányokat cipeltek haza. Nem kedveltem őket. Amikor Henrik ideköltözött, minden más lett.

Blanca kikísérte őket a lépcsőházba, és kinyitotta a liftajtót. Louise megállt.

– Volt itt valaki az utóbbi hetekben, aki Henrik után kérdezősködött?

– Nem.

Louise-nak valami felkeltette a figyelmét. Hirtelen éber lett. A nő válasza túl gyorsan jött, túlságosan felkészülten. Blanca Roig várt erre a kérdésre. Valaki járt már nála előttük, akit a nő nem akart elárulni. Ahogy beszabtak a liftbe Louise Aronra nézett, de úgy tűnt, Aron nem vett észre semmit.

A lift csikorogva haladt felfelé.

– Jártak Henrikhez vendégek?

– Soha. Vagy legalábbis nagyon ritkán.

– Ez furcsa. Henrik szerette az embereket maga körül.

– Akkor biztosan valahol máshol találkozott velük.

– Kapott leveleket? – kérdezte Aron.

A lift megállt. Ahogy Blanca kinyitotta az ajtót, Louise három zárat számolt meg. Leg-

alább az egyik újnak látszott. Blanca kitárta az ajtót, és félreállt az útból.

– A postája az asztalon van – mondta. – Lent vagyok, ha szükségük van rám. Még mindig nem fogtam fel, hogy meghalt. A maguk fájdalma borzasztó lehet. Én soha nem merek majd gyerekeket szülni, mert attól félek, hogy elveszítem őket.

Átnyújtotta a kulcsokat Aronnak. Louise enyhe frusztrációt érzett. Mások szemében mindig Aron volt a fontosabb.

* * *

Blanca eltűnt a lépcsőn lefelé. Megvárták, hogy az ajtaja becsukódjon a földszinten, és csak utána léptek be a lakásba. Valahonnan zene hallatszott. A lépcsőházi világítás kialudt. Louise összeresztett.

Másodszor lépek be egy olyan lakásba, ahol Henrik holtan fekszik. Bár most már a sírjában nyugszik, és nem ebben a lakásban, de mégis itt van.

Beléptek az előszobába, és becsukták az ajtót. A lakás kicsi és szűk volt, a tetőtéri ablak, a fedetlen tetőgerendák és a ferde falak miatt látszott, hogy eredetileg a padlásból választhatták le. Egy szoba, egy kis konyha, fürdőszoba végével. Az előszobából látni lehetett az egész lakást.

A posta egy kis asztalon hevert a konyhában. Louise átlapozta a papírokat: szórólapokat, egy villanyszámlát és egy új telefon-előfizetésre vonatkozó ajánlatot talált. Aron bement a lakás egyetlen szobájába. A helyiség közepén állt, amikor Louise utána ment. Láta, amit Aron is lát. Egy szobát csupasz falakkal, egy szobát dísz tárgyak nélkül. Egy vörös takaros ágyat, egy íróasztalt számítógéppel és egy könyvespolcot. Semmi mást.

Ez Henrik titkos élete volt. Egyikünknek sem mesélt erről a lakásról. Arontól megtanulta, hogyan kell különböző rejtékhelyeket felépíteni.

Nem beszéltek, csak körbejárták a lakást. Louise félrehúzta az egyik gardrób szekrényt takaró drapériát. Ingek, nadrágok, egy dzseki, egy kosár fehérnemű, néhány pár cipő. Felvett egy pár bakancsot, és a fény felé emelte. A gumitalpakon vörös homok volt. Aron leült az íróasztalhoz, és kihúzta az egyik fiókot. Louise visszatette a cipőt, és a férfi vállán át benézett a fiókba. Egy pillanatra kedve támadt, hogy az ujjával beletúrjon a férfi ritkuló hajába.

A fiók üres volt.

Louise leült egy zsámolyra az íróasztal mellé.

– Blanca nem mondott igazat.

Aron kérdően nézett rá.

– Amikor megkérdeztem, járt-e itt előttünk valaki, túl gyorsan válaszolt. Valami nem stimmel.

– Miért hazudna?

– Régebben mindig azt mondtad, hogy értékeled az intuíciomat.

– Sok mindent mondtam régen, amit ma nem mondanék. Most bekapcsolom a gépet.

– Még ne! Várj! El tudod képzelni Henriket ebben a lakásban?

Aron megfordult a székkal, és körbehordozta a tekintetét.

– Tulajdonképpen nem. De alig ismertem. Te tudsz válaszolni erre a kérdésre, nem én.

– Bizonyíthatóan itt lakott. Öt éven át bérelte titokban ezt a lakást. Mégsem tudom elképzelni őt itt.

– Tehát úgy érted, hogy egy másik Henrik lakott itt?
Louise bólintott.

Aronnak mindig könnyűszerrel sikerült követnie a gondolatmenetét. Régen, amikor még közel voltak egymáshoz, azt játszották, hogy ki kellett találni a másik gondolatait. Még ha a szerelem meghalt is, a játék talán él továbbra is.

– Egy másik Henrik, akit el akart rejteni.

– De miért?

– Nem te vagy a legalkalmasabb ennek a megválaszolására?

Aron türelmetlen grimaszt vágott.

– Én egy iszákos disznó voltam, aki elmenekült mindentől és mindenkitől, a másokért való felelősségtől és leginkább magamtól. Nem tudom elképzelni, hogy Henrik is ilyen lett volna.

– Hogy lehetsz biztos ebben? Hiszen a fiad volt.

– Soha nem engedted volna, hogy ennyire hasonlítson rám.

– Miért vagy ennyire meggyőződve az igazadról?

– Soha semmiben nem voltam biztos ebben az életben azonkívül, hogy a bizonytalanság és a kétkedés mindig az útítársaim voltak.

Aron ellenőrizte a számítógép csatlakozásait, és kinyitotta a tetejét. Egymáshoz dörzsölte az ujjbegyeit, mintha csak láthatatlan gumikesztyűt viselne, és pillanatokon belül operációba fogna.

Ránézett Louise-ra.

– Kaptam egy levelet Henriktől, amelyet nem mutattam meg neked. Az volt az érzésem, bizalmat szavazott nekem, és nem akarta volna, hogy ezt mással is megosszam. Talán csak én éreztem így. Mindenesetre amit elmesélt, olyan jelentőségű volt, hogy én sem akartam megosztani mással, még veled sem.

– Soha nem akartál semmit megosztani velem.

A férfi ideges lett.

– El fogom mondani.

Az utolsó levelek között érkezett, éppen amikor Aron már szakítani készült a nullákkal és az egyesekkel, elszántan arra, hogy maga mögött hagyja az archívumot. Akkor már visszatért New Yorkból, ahol átvette a jövőjét jelentő szabadjegyet garantáló csekket, és visszautazott Új-Foundlandra, hogy összeszedje a holmiját, amelynek nagy részét elégette. Aron számára ugyanolyan fontos volt elégetni egy régi kanapét vagy ágyat, mint felégetni a hidakat maga mögött. Henrik levele ekkor érkezett. Párizsban adták postára. Henrik egyik barátja, egy fiatal bosnyák csellista – soha nem derült ki, hogyan lettek barátok, sőt még az sem, hogy férfiről vagy nőről volt-e szó – megnyert egy ifjú szólistáknak kiírt versenyt, és lehetőséget kapott az egyik legnagyobb párizsi zenekarban való szereplésre. Henrik részt vehetett az egyik első próbán. A zenekar tagjai közt ült, a vonósok mögött, a fúvósok előtt. Az élmény megrázta, az erős hangok éles fájdalmat okozva hatoltak át rajta. Henrik mégis úgy írta le a benyomását, mint egy olyan pillanatot, amelyhez később mindig vissza tudott térni, hogy merítsen *abból a rendkívüli erőből, ami a fájdalomból származik*. Soha többet nem említette az esetet.

– Volt egy fiunk, aki egyszer egy zenekar közepén ült, és megtanult valamit a fájdalomról – mondta Aron. – Furcsa ember volt.

– Kapcsold be a számítógépet! – válaszolta Louise. – Folytasd a keresést!

Megfogott párat a polcon álló dossziék közül, és kivonult a konyhába. A halántékában doboltak az erek, mintha átvették volna azt a fájdalmat, amelyről a fia írt a levelében. Neki

miért nem mesélt Henrik semmit erről a benyomásáról? Miért döntött úgy, hogy Aronnal osztja meg ezt az élményt, egy olyan apával, aki soha nem törődött vele?

Louise kinézett a sötét háztetőkre. Az előbbi gondolatai felzaklatták. A szomorúság érzése mellett Henrik most egy másik fájdalmat okozott neki, és ezért a fájdalomért szégyellte magát.

Végül elűzte a gondolatot.

Van itt egy fontosabb dolog. Ez most mindennél pontosabb. Blanca nem mondott igazat. Egy új cserépdarabot találtam, amelyet most hozzá kell illesztenem a többihez, hogy megtaláljam az összefüggést. Nem tudom, hogy a hazugsága az eleje vagy a vége valaminek. Azért hazudott, mert Henrik megkérte rá? Vagy valaki más követelte tőle?

Elkezdte lapozgatni a dossziékat. Minden oldal egy új, egy ismeretlen egészből kiszakított részlet volt. Henrik kettős életet élt, volt egy lakása Barcelonában, amiről senki nem tudott. Honnan szerezte rá a pénzt? Egy lakás Barcelona központjában nem lehetett olcsó. Követni fogom az útját, minden oldal olyan, mint egy új kereszteződés.

Hamarosan felfedezte, hogy nem talál semmit Kennedyvel és az elnök agyával kapcsolatban, sem újságcikkekről vagy archivált anyagokról való másolatokat, sem saját feljegyzéseket. Ezzel szemben Henrik a világ legnagyobb gyógyszergyártó cégeiről gyűjtött anyagot, elsősorban kritikai hangvételű cikkeket és különböző szervezetek nyilatkozatait olyan címekkel, mint *Határ nélküli orvosok* és *A szegény világ kutatója*. Henrik néhány helyen aláhúzta és bejelölte a szöveget. Piros négyzetet és felkiáltójelet rajzolt egy bekezdés mellé, amely azt ecsetelte, hogy senkinek nem lenne szabad manapság maláriában meghalnia. Egy másik dossziében a pestis történetéről gyűjtött cikkeket és könyvrészleteket.

Cserépdarab cserépdarab után. De továbbra sem állnak össze. Hogy függ ez össze Kennedyvel és az agyával? Összefügg egyáltalán?

Hallotta, ahogy a szomszédos szobában Aron megköszörüli a torkát. A férfi néha gépelt valamit.

Sokszor ültünk így, amikor még együtt éltünk. Ő az egyik szobában, én a másikban, de az ajtó mindig nyitva állt közöttünk. Egy napon becsukta az ajtót. Mire kinyitottam, már eltűnt.

Aron kiment a konyhába, és ivott egy pohár vizet. Fáradtnak látszott. Louise megkérdezte, hogy talált-e valamit, de a férfi megrázta a fejét.

– Még nem.

– Szerinted mennyit fizetett ezért a lakásért? Nem lehetett valami olcsó.

– Majd megkérdezzük Blancát. Mi van a dossziékban?

– Rengeteg anyag különböző betegségekről. Malária, pestis, AIDS. De rólad semmi, és rólam sem. Vannak olyan részek, mondatok, néhány helyen csak szavak, amelyeket aláhúzott pirossal, és megjelölt felkiáltójellel.

– Akkor ott keresgélj. Vagy még inkább azokon a részeken, amelyeket nem húzott alá.

Aron visszaült a számítógéphez. Louise kinyitotta a kis hűtőszekrényt. Majdnem teljesen üres volt.

Elmúlt éjfél. Louise a konyhaasztalnál ült, és lassan lapozgatta az utolsó dossziékat. Még több újságkivágást talált, elsősorban angol és amerikai lapokból, de volt közöttük egy

cikksorozat a *Le Monde*-ból is.

Kennedy agya. Valahol van valami összefüggés a halott elnök agya miatt érzett megszállottságod és az előtted fekvő írások között. Megpróbálok a te szemekkel látni, a te kezéddel érinteni ezeket a dossziékat. Mi az, amit kerestél? Mi az, ami miatt meghaltál?

Megrándult. Anélkül hogy észrevette volna, Aron bejött a konyhába. Louise azonnal látta rajta, hogy a férfi talált valamit.

– Mi az?

Aron leült szemközt vele. Látszott rajta, hogy össze van zavarodva, talán fél is. Ez jobban megijesztette Louise-t, mint bármi más a világon. Az egyik ok, amiért egyszer régen beleszeretett a férfiba, az az érzése volt, hogy Aron képes lesz megvédeni minden veszélytől.

– Találtam egy titkos fájlt egy másik belsejében. Mint az orosz babák, amiket ki lehet venni egymásból.

Elhallgatott. Louise a folytatásra várt, de Aron néma maradt. Végül bement a szobába, leült a számítógéphez, és nekiállt olvasni. A szöveg rövid volt. Hogy valójában mire számított, utólag már soha nem tudta megmondani. Bármire, de nem erre.

Tehát én is a halált hordozom magamban. Ettől minden elviselhetetlen lesz. Talán meghalok, mielőtt betöltöm a harmincat. Mostantól erősnek kell lennem, és átfordítanom ezt az egészet az ellentétéjébe. Ennek a kibírhatatlan dolognak fegyverré kell válnia. Többé semmi nem tud megijeszteni. Még az sem, hogy HTV-pozitív vagyok.

Louise érezte, hogy kalapál a szíve. Összezavarodva arra gondolt, fel kellene hívnia Arturt. Ugyanakkor az is eszébe jutott, hogy vajon Nazrin tudta-e. *Ő is fertőzött volt? Henrik fertőzte meg? Ez volt az ok, amiért nem bírt tovább élni?*

A kérdések kavaroztak a fejében. Kénytelen volt nekitámaszkodni karjával az asztalnak, hogy ne essen el. Távolról még hallotta, hogy Aron feláll a konyhában, és belép a szobába.

Abban a pillanatban, ahogy összeesett, a férfi felfogta a karjával.

10.

Pár órával később bezárták a lakást, és kimentek friss levegőt szívni és reggelizni. Blanca aludt, vagy legalábbis nem adott életjelet magáról, ahogy elhagyták a házat. A hajnali enyhe levegő meglepte őket.

– Ha aludni akarsz, menj vissza a szállodába. Nekem levegőznöm kell. Egyedül is tudok sétálni.

– Ilyentájt Barcelonában? Szép kis világító mágnes lennél. Egy magányos nő egy barcelonai utcán – ki lehet az?

– Hozzászoktam, hogy egyedül is boldoguljak. Megtanultam, hogyan kell lerázni a toladó férfiakat, akiknek az egyik kezük a farkukon, a másik a pénztárcájukon van. Bár azt nem mutogatják.

Aron nem tudta elrejteni a megdöbbenését.

– Soha nem hallottalak így beszélni.

– Sok minden van, amit nem tudsz rólam. Például azt sem, hogy miképp válogatom a szavaimat.

– Ha egyedül akarsz lenni, gondold úgy rám, mint egy extra árnyékra. Mint egy kabátra, amit az ember a hóna alatt visz, ha nem biztos benne, hogy esni fog.

Az egyik főútvonalon haladtak, amely egy térbe torkollott. A forgalom gyér volt, az éttermek üresen álltak. Egy magányos rendőrautó haladt el lassan mellettük.

Louise nagyon fáradt volt. Aron némán ment az oldalán, és szokás szerint elrejtette, amit érzett és gondolt. Louise gondolatai Henrik HIV-fertőzöttsége körül kavargtak. A fia most már halott volt, elérhetetlen a testét megtámadó fertőzés számára. Lehet, hogy ez a vírus okozta mégis a halálát? Hogy nem bírta tovább hordozni azt a sorsot, amellyel hirtelen szembesülni kényszerült?

– Hogy lehet, hogy a boncolás során nem fedezték fel, mi volt Henrik vérében? – kérdezte Aron hirtelen. – Talán olyan friss volt a fertőzés, hogy még nem keletkeztek antitestek? De akkor hogyan lehetett Henrik biztos benne, hogy elkapta a fertőzést?

Aron elsírta magát. Hirtelen történt, minden előzetes jel nélkül. Hevesen zokogott; Louise nem tudott felidézni egyetlen olyan alkalmat sem, amikor a férfi sírt, kivéve, amikor részegre itta magát, és szentimentálisan bizonygatta határtalan szerelmét. Louise számára Aron könnyei összekapcsolódtak az alkohol és a másnaposság szagával. De most nem volt szó egyikről sem, csak a férfi fájdalomáról.

Egy utcán álltak Barcelonában. Hajnal volt, és Aron sírt. Amikor a férfi megnyugodott, kerestek egy nyitva tartó kávézót. Megreggeliztek, aztán visszamentek a lakásba.

Miután bementek, Aron eltűnt a fürdőszobában. Megfésülködve, tisztára mosott arccal tért vissza.

– Elnézést kérek, hogy elveszítettem a lélekjelenlétemet.

– Ne beszélj ilyen sok hülyeséget!

Aron nem válaszolt, csak elhárító mozdulatot tett a kezével.

Folytatták a keresést Henrik számítógépében, Aron egy elszánt nyomkövető céltudatosságával haladt.

– Unkasz – mondta Louise. – Emlékszel rá?

– Az *utolsó mohikán*. James Fennimore Cooper. Lenyűgözött gyerekkoromban. Arról álmodoztam, hogy én leszek az utolsó a törzsben, az Aron-törzsben. Tényleg lányok is

olvasták ezt a könyvet?

– Artur felolvasta nekem. Szerintem eszébe sem jutott, hogy nem lányoknak való. Csak azt olvasta fel nekem, amit maga is szívesen hallott. Gondolom, egy-két rablós könyv is bekerült a szórásba, amikor hét-nyolc éves lehettem. Mindenesetre *Az utolsó mohikánra* emlékszem.

– Mire emlékszel a legjobban?

– Amikor Munroe ezredes egyik lánya leugrik a szikláról, és a halálba menekül a vérszomjas indián elől. Úgy éreztem, én is olyan vagyok, a végsőig bátor, és sziklaperemekről fog szólni az életem.

Azon a napon Barcelonában Aron behatolt Henrik életébe. Louise nézőként vett részt a folyamatban. A férfi lázasan dolgozott azon, hogy betörjön a különböző szobákba, amelyeket Henrik megpróbált bezárni. Voltak ajtók, amelyeket kiszakított a keretükből, más ajtóknál álkulcsot használt – de a nyitott szobákban csak újabb kérdéseket találtak, válaszokat ritkán. Mikor lett Henrik beteg? Mikor fertőződött meg? És ki fertőzte meg? Tudta Henrik, hogy ki fertőzte meg? 2004 júliusában feljegyezte, hogy beteg: *A fertőzés bennem él, idáig csak szorongtam miatta, de most már biztosan tudom. A mai fékező gyógyszerekkel még akár tíz évig is élhetek, ha holnap új gyógyszerek jönnek, akkor még tovább. De ez mégis egy halálos ítélet. Ettől lesz a legnehezebb elvonatkoztatnom.* Sehol egy szó arról, hogy mi történt, és kivel, milyen események láncolatában.

Megpróbáltak visszafelé kutatni, keresték a fiuk összevissza írt, kaotikus naplóiban, és bár találtak néhány feljegyzést utazásokról, semmi nem lett világosabb; valahogy kicsúszott a kezükből az egész. Louise régi repülőjegyeket keresett, de nem talált egyet sem.

Aron behatolt egy könyvelőprogramba, amelyben Henrik – több-kevesebb rendszerességgel – rögzítette a pénzügyi helyzetét. Egyszerre kapták fel a fejüket. 1998 augusztusában Henrik egy jelentős összeget írt a bevételek alá, 100 000 dollárt.

– Több mint 800 000 svéd korona – mondta Aron. – Az isten szerelmére, honnan kapta ezt a pénzt?

– Nem írta oda?

– Itt csak a spanyol banknál lévő folyószámlaszáma szerepel.

Ahogy Aron folytatta a keresést, a megjelenő számoszlopok megdöbbenettk őket. Ugyanabban az évben, decemberben, 25 000 dobár bukkant elő a semmiből. Egy nap egyszer csak ott a pénz a folyószámlán, Henrik beírja az összeget anélkül, hogy feltüntetné a feladót. Miért kapott fizetést? Aron kérdően nézett Louise-ra, de nem kapott választ. Még több tételt találtak. 2000 tavaszán nagy összegek érkeztek Henrik számlájára. Aron kiszámolta, hogy összesen 250 000 dollárról volt szó.

– Kész vagyon állt rendelkezésére. Elköltötte a legnagyobb részét. Nem tudjuk, mire. De az biztos, hogy erre a lakásra bőven telt neki. És annyit utazhatott, amennyit csak akart.

Louise látta, hogy Aron egyre mélyebbre ereszkedik Henrik világában. Azt is észrevette, hogy a férfi aggódik.

Lehet, hogy valamit élesebben lát, mint én. Túl sok ez a pénz, ami a semmiből jött.

Aron tovább vizsgálódott, és közben zsákutcákról mormogott.

– Pont, mint az utca neve. *Krisztus zsákutcája.*

– Henrik gyakran mondta, hogy nem hisz a véletlenekben.

– Ennyi pénzzel a zsebében természetesen bárhol lakhatott volna.

Aron folytatta a billentyűzet püfölését. Hirtelen megállt. Louise éppen egy könyvespolc

előtt guggolt.

– Mi az?

– Valami kinyílik. Nem tudom, mi ez.

A képernyőn sűrű hóeséshez hasonlító csillogás látszott. Azután kitisztult a kép. Mindketten előrehajoltak, Louise szorosan Aron arca mellett.

Egy szöveg jelent meg: *A lámpás Diogenész kezében. Megértettem mostanra, hogy olyan korszakban élek, amikor az Igazság elrejtését tudománnyá változtatták, és művészi szintre emelték. Olyan igazságokat, amelyeket régebben magától értetődően engedtek megjelenni, ma eltiünetnek. Ha hiányzik a lámpás a kézről, akkor egy másik ember utáni kutatás szinte lehetetlenné válik. Hideg széllelések oltják ki a lámpa fényét. Választhatunk: kioltva hagyjuk, vagy meggyújtjuk újra. És folytatjuk a keresést az emberek után.*

– Ezt meg hogy értette? – kérdezte Aron.

– Diogenész megkérte Nagy Sándort, hogy álljon arrébb, mert eltakarja a napfényt – válaszolta Louise. – Diogenész lámpással a kezében keresett egy embert. Egy teljesen tökéletes embert, egy morális élőlényt. Diogenész kigúnyolta a kapzsiságot és a korlátoltságot. Hallottam már biztonsági cégekről és magánnyomozókról, akik ezt a nevet használják szimbólumként. *A fényhozók, azok, akik ellenállnak a sötétségnek.*

Tovább olvasták Henrik szövegmagyarázatát. *A gonosz szellemek között, akikkel a faltörő kosok felveszik a harcot, három olyan van, amelyik különösen megrémiszt. „Winkelman és Harrison”, akik titkos génkutatásokat folytatnak egy Virginia állambeli óriáskomplexumban, érdekes módon nem is messze a CIA főhadiszállásától. Senki nem tudja pontosan, hogy mi zajlik a szürke falak között, de angol fejedelmek – akik narkotikum- és fegyvereladásból, valamint európai és dél-amerikai szexrabszolgák közvetítéséből származó illegális pénzek után nyomoznak – találtak néhány kapcsolatot a Winkelman és Harrisonnal. A tulajdonos egy Riverton nevű, jelentéktelennek tűnő férfi, aki a Kajmán-szigeteken lakik, de ezt senki nem tudja biztosan. A másik szellem a svájci Balco konszern, amelyik azt állítja, hogy új, a rezisztens baktériumtörzsekkel szemben hatékony antibiotikumok kifejlesztésén dolgozik. De a háttérben valami más zajlik. Az a hír járja, hogy titokzatos kísérleti központokat tartanak fent Malawiban és Tanzániában, ahol AIDS-gyógyszerekkel kísérleteznek, és ahol senki nem tudja, hogy valójában mi történik. És van egy harmadik szellem, amelyiknek még neve sincs. Mindenesetre Dél-Afrikában van pár kutató, akik az AIDS ellenszerén dolgoznak titokban. Különös halálesetekről, eltűnt emberekről érkeznek hírek. Senki nem tud biztosat, de a kialudt lámpásokat meg kell gyújtani újra.*

Aron hátradőlt a széken.

– Először egyeden lámpásról beszél. Aztán hirtelen többről. Mit jelent ez az egész? Egy csoport, amelyik megpróbál behatolni a gyógyszergyárak színefalai mögé?

– Ez jellemző lenne Henrikre. Még akkor is, ha azt hittem, hogy sikerült immúnissá tennem az ellen, hogy a földben vágkáljon titkokat keresve.

– Soha nem akart az lenni, ami te?

– Régész? Soha. Még a homokozóban sem szeretett játszani kisgyerekként.

Aron a világító képernyőre mutatott.

– Nagyon is értett a számítógépekhez. Ráadásul ez a program nem a legújabb. Ez is elgondolkodtató. Ha ennyi pénze volt, miért nem vette meg a legfrissebb változatot? Csak egyetlen magyarázatra tudok gondolni.

- Mert másra akarta fordítani a pénzt?
- Minden fillérre szüksége volt. Valami máshoz. A kérdés csak az, hogy mihez.

Aron megnyitott egy másik járatot a számítógép alvilágában, és Henrik újabb titkát hozta a felszínre. Egy újságcikksorozat volt, amit közvetlenül a számítógépbe szkenneltek be.

- Nem itt csinálta – mondta Aron. – Itt nincs szkennер. A stockholmi lakásában volt?
- Én nem láttam.
- Tudod, mi az a szkennер?
- Az igaz, hogy a sírokban még egyszer sem találtunk. De azért előfordul, hogy használjuk őket.

Átolvasták a cikkeket, kettő az angol *The Guardian*ból származott, kettő pedig a *New York Times*ből és a *Washington Post*ből. Az írások olyan kórházi alkalmazottakról számoltak be, akik kenőpénz fejében zárójelentéseket adtak ki idegeneknek két személyről: az egyik férfi megőrizte anonimitását, a másik, Steve Nichols, felvállalta az arcát. Mindkét férfit nagy összegekre zsarolták HIV-fertőzöttségük miatt.

Henrik nem fűzött megjegyzést egyikhez sem. A cikkek hatalmas oszlopokként álltak egy olyan helyiségben, ahová Henrik be sem lépett. Lehet, hogy a számlájára beérkező nagy összegek zsarolásból származtak, és Henrik zsaroló volt? Louise biztos volt benne, hogy Aron ugyanezen gondolkozik. Az ötlet annyira visszataszító és lehetetlen volt, hogy Louise elhessegette. Aron azonban némán ült, és egyik ujjával a billentyűzetet simogatta. Lehetséges, hogy a Henrik által kutatott igazság egy sötét alagút, amely egy még sötétebb helyiségbe torkollik?

Nem volt válaszuk. Abba hagyták a keresést. Bezárták a lakást, és elhagyták a házat. Blanca nem mutatkozott. Átsétáltak a városon, és amikor visszaértek a szállodába, Aron megkérdezte, aludhatna-e a Louise szobájában.

- Képtelen vagyok egyedül maradni.
- Hozd a párnáidat is – mondta Louise. – És ne ébressz fel, ha már alszom, amikor jössz.

Louise pár órás alvás után arra ébredt, hogy Aron felkelt. A férfi felvette a nadrágját, de a felsőteste meztelen volt. Louise a szempillái résén át figyelte, és felfedezett egy forradást, amely a férfi bal lapockáján ment keresztül. Úgy nézett ki, mintha valaki megvágta volna. Azokban a régi időkben, amikor a feje még sokat pihent Aron vállán, nem volt ott semmiféle heg. Vajon mikor került oda? Valószínűleg az egyik, megszámlálhatatlanul sok részeg verekedés során, amelyek legtöbbjét a férfi maga okozta, és amelyekbe halálmegvető bátorsággal ugrott bele. Aron felvette az ingét, és leült Louise ágyának a szélére.

- Látom, ébren vagy.
  - Hova indultál?
  - Sehova. Ki. Kávéért. Nem bírok aludni. Lehet, hogy bemegyek egy templomba.
  - De hiszen téged soha nem érdekelt a templomba járás.
  - Még mindig nem gyújtottam gyertyát Henrikért. Ezt legjobb egyedül tenni.
- Aron felkapta a kabátját, biccentett egyet Louise felé, aztán eltűnt az ajtón át.

Louise felkelt, és kiakasztotta a „Ne zavarjanak!” táblát. Az ágyhoz visszafelé megállt a fali tükörnél, és szemügyre vette magát. *Vajon Aron melyik arcomat látja?* Sokszor hallottam, hogy mindig változik az arcom. Azok a kollégáim, akik közel állnak hozzám, és van bátorságuk elmondani, amit gondolnak, azt állítják, hogy minden reggel más arcot

veszek fel. Nem két arcom van, mint Janusnak, hanem tíz, tizenöt is, és mindig változnak. Láthatatlan kezek helyeznek egy maszkot rám hajnalonként, és aztán nem tudom, hogy aznap éppen milyen arckifejezéssel járkálok.

Ez a kép gyakran megjelent az álmaiban.

Louise Cantor régész egy klasszikus hellén színházi maszkkal az arcán egy sír fölé hajol.

Visszafeküdt az ágyba, de nem tudott újra elaludni. A kétségbeesés nyomasztó érzését nem sikerült elűznie. Felhívta Arturt. Az apja nem vette fel. Hirtelen ötlettől vezérelve megkereste Nazrin telefonszámát, de a lány sem válaszolt. Louise üzenetet hagyott. Elmondta, hogy később még telefonál, és őt most nehéz elérni, mivel éppen úton van.

Amikor kávézni indult, észrevette, hogy Aron az asztalon hagyta a szobájához a kulcsot.

Abban a gyanakvó időszakban, évekkel a házasságunk romba dőlése előtt, amikor azt hittem, hogy megcsal, átkutattam titokban a zsebeit és a táskáját. Elovastam a határidőnaplóját, és igyekeztem én átvenni a postát. Ha az akkor most lenne, megfognám a kulcsot, és bemennék a szobájába.

Elszégyellte magát a gondolat miatt. Az ausztráliai látogatás alatt, a piros papagájos házban, soha nem volt olyan benyomása, hogy létezett volna valami nő Aron életében; valaki, akit Aron azért rejtett el, mert Louise megérkezett. És ha lett volna is egy másik nő, semmi köze nem lett volna hozzá. A szerelmet, amit egyszer régen a férfi iránt érzett, nem lehetett kiásni a földből és restaurálni.

Ivott egy kávé, aztán elindult sétálni. Arra gondolt, hogy fel kellene hívnia a görögországi kollégáit. De mit mondana nekik?

Megtorpant a járda szélén, és belátta, hogy már soha nem fog visszatérni dolgozni Görögországba, csak azért, hogy néhány nap alatt összehajigolja a holmiját, és lezárja a házat. A jövő üres papírlapként állt előtte. Megfordult, és visszament a szállodába. Mivel éppen egy takarítónő dolgozott a szobájában, Louise a recepción várakozott. Egy szép arcú nő egy kutyát simogatott, egy férfi újságot olvasott nagyítóval. Aron még mindig nem érkezett vissza. Láta maga előtt a férfit egy templomban, égő gyertyával a kezében.

Semmit nem tudok a gyászáról, semmit nem tudok a fájdalomról. Egy szép napon vulkánkitöréssé fog válni. A visszafojtott láva a teste résein keresztül fog kipréselődni. Úgy fog meghalni, mint egy tüzet okádó sárkány.

Újra felhívta Arturt, aki ez alkalommal felvette. Előző éjszaka havazott. Louise tudta, hogy Artur szereti a havat, mert biztonsággal tölti el. Elmesélte, hogy Barcelonában van Aronnal, és hogy találtak egy ismeretlen lakást, amely Henriké volt. Arról azonban nem beszélt, hogy Henrik HIV-fertőzött volt. Nem volt biztos benne, Artur miképpen reagálna. A beszélgetés rövid lett, Artur nem szeretett telefonon beszélni. A kagylót mindig bizonyos távolságra tartotta a fülétől, ezért Louise-nak szinte kiabálnia kellett.

Louise elköszönt, majd Görögországot tárcsázta. Szerencséje volt, sikerült elérnie azt a munkavezetőt, egy uppsalai kollégát, aki helyettesítette. Louise kikérdezte a munkálatokról, és kiderült, hogy az őszi ásatások már az utolsó fázisban vannak. Minden a tervek szerint haladt. Louise úgy döntött, hogy nagyon egyértelműen fog nyilatkozni, ami a szerepét illeti: nem tudja, mikor lesz lehetősége újra átvenni a munkák vezetését. Ebben az időszakban a döntésének amúgy sincs túl nagy jelentősége, a téli szezon kezdetével a terepmunkákat nem lehet folytatni. Hogy mi történik utána, a következő évben, és hogy

megkapják-e az újabb anyagi támogatást – senki nem tudta.

A beszélgetés megszakadt. Amikor Louise megpróbálta újrahívni a számot, egy görögül beszélő nő hangja jelentkezett. Louise tudta, ez felhívás arra, hogy később próbálkozzon.

Lefeküdt az ágyra, és elaludt. Már fél egy volt, mikor felébredt. Aron még mindig nem tért vissza.

Most először halvány aggodalmat érzett. Tarthat négy óra hosszáig, hogy a férfi megiszik egy kávé, és gyújt egy gyertyát? Lehet, hogy Aron megint elhagyta? Nem bírta tovább? Megint fél évet kell majd várnia arra, hogy a férfi részegen és könnyes hangon felhívja a földgolyó valamelyik eldugott sarkából? Louise megfogta a kulcsot, és átment Aron szobájába. A férfi táskája kinyitva hevert egy zsámolyon. Hanyagul bepakolt ruhák, viharvert tokban egy borotvakészülék. Louise megtapogatta a ruhákat. Egy műanyag tasakban rengeteg pénzt talált. A bankjegyeket eltette a saját pénztárcájába, nehogy eltűnjenek. A táska legalján egy könyvet talált, amelyben Bill Gates elmélkedett a számítógépekről és a jövőről. Louise átlapozta a könyvet, és látta, hogy Aron megjelölt bizonyos fejezeteket, és megjegyzéseket írt a lapok szélére. „Mint Henrik – gondolta. – Ebben hasonlítanak egymásra. Én soha nem írtam egyetlen szót sem egy lap szélére. Visszatette a könyvet, és felvett egy másikat. Megoldatlan, klasszikus matematikai problémákat taglaló tanulmány volt. Az oldal, ahol Aron abbahagyta az olvasást, be volt hajtva. Egy új, a Fermat-sejtést elemző fejezet elején tartott.

Louise visszarakta a könyvet, és körülnézett a szobában. Átfutotta a szemeteskosarat, egy üres üveg vodkát talált. Aronnak nem volt szeszszaga reggelenként a mólós találkozás óta. Mégis megivott egy egész üveg vodkát, mióta Barcelonába értek. Louise nem látott sehol poharat, tehát a férfi egyenesen az üvegből ivott. De mégis mikor? Hiszen szinte egész idő alatt együtt voltak.

Louise visszament a szobájába, és belátta, hogy most nem tehet mást: ül, és Aronra vár. „Megbénulok, amikor a nyomkereső megáll – gondolta, és levertséget érzett. – Miért nem mozdulok?”

Üzenetet hagyott az asztalon, és kiment. Egy közeli kis étteremben megebédelt. Amikor fizetett, észrevette, hogy már három óra elmúlt, és arra gondolt, hogy Aronnak már vissza kellett érkeznie a szállodába. Megnézte a mobiltelefonját, de Aron nem jelentkezett, és üzenetet sem hagyott.

Elkezdett esni. A dzsekijét mélyen a homlokába húzva sietett haza. A férfi a recepcióban a fejét rázta. *Cantor úr még nem érkezett vissza. Hogy telefonált-e? Nem, nincs üzenet Cantor asszony részére.*

Komolyan aggódni kezdett, de ez már másfajta aggodalom volt. Nem azért lett nyugtalan, mert Aron elhagyta, hanem azért, mert érezte, hogy valami történt. Felhívta a férfi telefonját, de Aron nem válaszolt.

Egészen estig a szobájában maradt. Aron továbbra sem jelentkezett. Louise többször is felhívta, de a férfi mobiltelefonja ki volt kapcsolva. Hét óra körül lement a recepcióra. Leült egy fotelbe, és a szálloda kijárata, a recepció, a bár és az újságárus között mozgó embereket figyelte. A bár ajtaja mellett, az egyik sarokban egy férfi ült, és térképet böngészett. Louise titokban nézte. Valami felkeltette a figyelmét. Valami ismerősnek tűnt a férfiban. Lehet, hogy látta már korábban is? Bement a bárba, és ivott egy pohár bort, azután még egyet. Mire visszament az előtérbe, a férfi a térképpel eltűnt. A helyén egy nő ült és telefonált. A távolság miatt Louise nem tudta kivenni, milyen nyelven beszél, még kevésbé, hogy mit mond.

Fél kilenc körül ivott még egy pohár bort, aztán kiment a szállodából. Aron magával

vitte Henrik lakáskulcsát. Nyilvánvaló, hogy ott volt egész nap, Henrik számítógépe előtt. Gyorsan haladt, majd bekanyarodott *Krisztus zsákutcájába*. Amikor a kapuhoz ért, hirtelen hátrafordult. A sötétségben, ahová az utcai lámpák fénye már nem ért el, mintha egy árnyékot látott volna. A semmiből érkező félelem újra elárasztotta.

Erről a félelemről mesélt Henrik Nazrinnak és saját magának a feljegyzéseiben?

Kinyitotta a kaput, és becsöngetett Blanca ajtaján. Sokáig tartott, amíg a nő ajtót nyitott.

– Telefonáltam. Beteg az apám.

– Járt itt ma a férjem?

Blanca határozottan nemet intett.

– Teljesen biztos benne?

– Nem jött, és nem is ment el.

– Nála vannak a kulcsok. Biztosan félreértettük egymást.

– Majd én kinyitom magának. Csak csapja be, amikor elmegy.

Louise arra gondolt, hogy megkérdezhetné Blancát, miért nem mondott igazat. De valami visszatartotta. Most legelőször is azt kell kiderítenie, hogy Aron merre lehet.

Blanca kinyitotta az ajtót, és eltűnt a lépcsőházban. Louise mozdulatlanul állt a félhomályban, és hallgatózott. Egyesével felkapcsolta a lámpákat, és körbejárt a lakásban.

Valaki el akarta tüntetni Aront. Henrik miatt, az átkozott elnökagy miatt, Henrik utalásai, Henrik megszállottsága, a betegsége és a halála miatt. Aron volt a nyomkereső. Ő volt a legveszélyesebb, akinek elsőnek kellett eltűnnie, hogy az ösvényt ne lehessen megtalálni.

Louise megdermedt a félelemtől. Óvatosan az ablakhoz ment, és lenézett az utcára.

Senkit nem látott. Mégis olyan érzése volt, mintha valaki épp elment volna onnan.

11.

Louise-t álmatlanság kínozza, miután visszatért a szállodába. Arra az időre gondolt, amikor a legrosszabbul érezte magát Aron miatt, amikor a férfi elhagyta, és amikor könnyes, részeg leveleit küldözgette különböző ivóállomásokról szerte a világban. Aron most megint eltűnt. Louise pedig virrasztott.

Kétségbeesett próbálkozással, hogy elűzze a férfit távol tartó erőket, Louise bement Aron szobájába, és lefeküdt a férfi soha nem használt ágyába. De ott sem tudott elaludni. A gondolatai zuhanórepülésbe kezdtek. Meg kell állítania őket, mielőtt a földre csapódnak. Mi történt? Talán mégis tévedett? Lehet, hogy Aron elment, és másodszor is cserbenhagyta Henriket és őt? Hogy a férfi képes volt arra, hogy azt mondja: fájdalmában gyertyát akar gyújtani egy templomban, miközben már eldöntötte magában, hogy nem megy többé vissza?

Louise felkelt, és felhajtott pár üveget a minibárból. Nem érdekelte, mit iszik. Vodka, kakaólikőr és konyak keverékét öntötte magába. Az alkohol hatására egyfajta nyugalom áradt szét benne, ami – tisztában volt vele – csalóka volt. Az ágyon feküdt, és hallotta Aron hangját.

Senki sem tud lefesteni egy hullámot. Egy mozdulat, egy mosoly, egy tekintet megörökíthető egy ügyes művész által. Akárcsak a fájdalom és a félelem, mint Goyánál: a férfi, aki kétségbeesetten tárja szét a karját a kivégzőosztag felé. Mindez megfogható, és hiteles módon átadható. De egy hullám soha. A tenger mindig megmenekül; a hullámok újra és újra megszöknek az elől, aki megpróbálja befogni őket.

Lousie-nak a normandiai út jutott eszébe, az első közös útjuk. Aron a telefonok és a számítógépek jövőbeni szerepéről készült előadást tartani. Louise szabadságot kért az Uppsalai Egyetemtől, és vele tartott. Egy éjszakát egy párizsi hotelben töltöttek, ahol keleties zene szűrődött át a falakon.

Korán reggel vonattal utaztak tovább Caenba. Tombolt a szenvedély közöttük. Aron a mosdóhelyiségbe csalta, ott szeretkeztek, és Louise utólag arra gondolt, hogy ezt még a legvadabb fantáziáiban sem képzelte volna soha.

Caenban több órát eltöltöttek a gyönyörű katedrálisban. Louise távolról nézte Aront, és arra gondolt: ezzel a férfival fogom leélni az egész életemet.

Ugyanaznap este, miután Aron megtartotta nagy tapssal jutalmazott előadását, Louise elmesélte neki a katedrálisbeli élményét. Aron ránézett, megölelte, és azt mondta, hogy ő is így gondolja. Azért találkoztak, hogy most már örökké együtt maradjanak.

Másnap korán reggel, szitáló esőben indultak tovább Caenból egy bérautóval, az 1944. júniusi partraszállás helyszínét keresve. Aronnak volt egy rokona, aki a család egyesült államokbeli ágából származott. Lucas Cantor közlegény Omaha Beachen halt meg, még azelőtt, hogy partot ért volna. Miután találtak egy parkolóhelyet, a kihalt strandon kószáltak az esőben és a szélben. Aron zárkózott és néma volt, Louise nem akarta zavarni. Azt hitte, a férfi meg van hatva, de sokkal később Aron elmondta, hogy a szótlanlansága a csontig hatoló hidegnek és nedvességnek volt köszönhető. Kit érdekelt Lucas Cantor? Főleg harmincöt évvel később. Aki meghalt, az meghalt.

De mégis ott történt, egy normandiai strandon, hogy a férfi megállt, megtörte a csendet, a tengerre mutatott, és azt mondta, hogy nincs a világon olyan művész, aki hitelesen tudna megörökíteni egy hullámot. Még Michelangelo sem tudott volna megfesteni vagy akár Pheidiasz kifaragni egyet. A hullámok az emberek korlátairól árulkodnak.

Louise megpróbált tiltakozni, ellenpéldát találni. Hiszen az óceánokat festő Häggnek is sikerült, nem? Vagy ott vannak a magányos, gazdátlan flottákat ábrázoló bibliai motívumok vagy a japán fametszetek a tengerről. De Aron nem tárgított, ellenkezőleg: még a hangját is felemelte, ami meglepte Louise-t. Ilyen korábban soha nem fordult elő.

Senkinek nem adatik meg, hogy úgy tudjon lefesteni egy hullámot, hogy azt a hullám is elismerje. Ezt mondta Aron – és ezért így kellett lennie.

Soha többet nem beszéltek a hullámról, az volt az utolsó alkalom, a fagyos strandon, ahol Lucas Cantor elesett, még mielőtt partot ért volna. Miért jutott ez az egész most eszébe? Talán van valami üzenet az emlékből, magyarázat Aron eltűnéséről, amit ő, Louise küld saját magának?

Felkelt Aron ágyából, és a nyitott ablakhoz ment. Éjszaka volt, langyos szellő fúj be az ablakon. A forgalom gyér volt, valahonnan csörömpölés hallatszott.

Hirtelen megérezte, hogy az enyhe éjszaka megtévesztő. Aron nem fog visszatérni. Az átsuhanó árnyak a sötétségben, Blanca hazugsága, Henrik pizsamája – mind azt mondták neki, hogy az ő élete is veszélyben lehet. Hátrébb lépett az ablaktól, és ellenőrizte, hogy az ajtó zárva van. A szíve hevesen dobogott. Képtelen volt kontrollálni a gondolatait.

Újra a minibárhoz ment, és kivette a maradék üvegeket. Vodka, gin, whisky. Negyed öt volt, felöltözött. Sokáig levegő után kapkodott, amíg ki merte nyitni az ajtót. A folyosó üresen állt. Mégis úgy látta, mintha a liftnél egy árnyék tűnt volna el. Mozdulatlanul állt. Csak képzelődés volt; az árnyékokat saját maga hívta elő.

Lement a lifttel a néptelen recepcióhoz.

Egy hátsó szobába nyíló ablakon keresztül egy tévé kékes fénye szűrődött át. A készülék halkán szólt – egy régi film, gondolta Louise. Az éjszakai portás meghallotta és kijött. Fiatal volt, alig idősebb Henriknél. Az egyenruha hajtókájára ki volt tűzve a neve: Xavier.

– Cantor asszony korán felébredt. Enyhe éjszakánk van, de esik. Remélem, semmi nem zavarta meg az alvásban?

– Nem aludtam. Eltűnt a férjem.

Xavier vetett egy pillantást a kulcsszekrényre.

– Nálam van a férjem kulcsa. Nincs a szobájában. Tegnap délelőtt óta nem jött vissza, majdnem egy napja.

Úgy tűnt, Xavierre nincs túl nagy hatással Louise aggodalma.

– A holmija a szobájában van?

– Minden érintetlen.

– Akkor bizonyára vissza fog jönni. Nem lehet, hogy félreértésről van szó?

Azt hiszi, hogy összevesztünk, gondolta Louise dühösen.

– Szó sincs félreértésről. A férjem eltűnt. Attól tartok, hogy valami komoly baja esett. Segítségre van szükségem.

Xavier kétkedve nézett rá. Louise nem tért ki a tekintete elől.

Xavier végül bólintott, és felemelte a telefont. Katalánul mondott valamit. Óvatosan helyezte vissza a kagylót, mintha nem akarná felébreszteni az egész szállodát.

– A szálloda biztonsági főnöke, señor Castells itt lakik a szomszédban. Tíz perc múlva itt lesz.

– Köszönöm, hogy segít nekem.

Harminc évvel ezelőtt beleestem volna, gondolta. Pont úgy, ahogy szerelmes lettem egy férfiba egy Skóciába tartó repülőgépen is. De már nem leszek szerelmes. Sem ebbe a férfiba, sem Aronba, akit Ausztráliában kapartam elő, és aki most megint eltűnt.

Várakozott. Xavier egy csésze kávé telt el. Úrrá lett rajta a rettegés. Egy takarításhoz öltözött idős férfi csoszogott el előtte.

Señor Castells hatvan év körüli férfi volt. Hangtalanul lépett be a kapun, hosszú kabátot és Borsalino-kalapot viselt. Xavier Louise felé biccentett a fejével.

– Cantor asszony, az 533-as szobából, akinek eltűnt a férje.

Louise arra gondolt, hogy ez a mondat úgy hangzott, mintha egy filmben mondták volna. Señor Castells levette a kalapját, és éles tekintettel vizsgálta Louise-t. Bementek egy szobába a recepció mellett. A helyiség ablaktalan és kicsi volt, de kényelmes bútorokkal rendezték be. A férfi hellyel kínálta, és levette a kabátját.

– Hallgatom. Ne hagyjon ki semmit! Annyi ideje van, amennyit csak szeretne.

Louise lassan beszélt, magának is legalább annyira összefoglalva a helyzetet, mint señor Castellsnek, aki néha-néha feljegyzett valamit egy noteszbe. A férfi figyelme megerősödni látszott, akárhányszor Henrik és a halála szóba került. Louise végigmondta a történetet anélkül, hogy a férfi egyszer is megszakította volna. Señor Castells egy percig gondolataiba mélyedve ült, majd kihúzta magát a széken.

– Tehát ön nem lát semmilyen ésszerű magyarázatot arra, hogy a férje miért tartja távol magát?

– A férjem nem tartja távol magát.

– Megértem a fiuk halála miatt érzett fájdalmukat. Azonban ha jól értettem, a svéd rendőrség nem talált bizonyítékot arra, hogy a halál valaki más miatt következett volna be. Nem lehet, hogy egyszerűen arról van szó, hogy az ön férje rendkívül zaklatott? És szüksége van az egyedüllétre?

– Tudom, hogy történt valami. De nem tudom bebizonyítani. Ezért van szükségem segítségre.

– Nos, talán mégis türelemmel kellene lennünk még egy kis ideig.

Louise indulatosan felállt a székből.

– Nem hiszem, hogy érti – mondta. – Pokoli cirkuszt fogok csapni a szálloda körül, ha nem kapok segítséget. A rendőrséggel akarok beszélni.

– Természetesen beszélhet egy rendőrrel. Megértem a nyugtalanságát. Azonban javaslom, hogy üljön vissza a székre.

A férfit látszólag érintetlenül hagyta Louise kitörése. Felemelte a telefont, és beütött egy kódolt számot. Rövid beszélgetés következett. Señor Castells visszahelyezte a kagylót.

– Két, angolul beszélő nyomozó indult el ide. Le fogják írni az ön elbeszélését, és azonnal elindítják a férje utáni keresést. Amíg ideérnek, esetleg megihatnánk egy kávé.

Egy fiatal és egy idősebb férfi érkezett. Az üres bárban ültek le. Louise megismételte a történetet, a fiatal rendőr jegyzetelt. Kevés kérdést tettek fel. A beszélgetés végén az idősebb nyomozó egy fényképet kért Aronról.

Louise lehozta a férfi útlevelet. Aron nem utazott volna el nélküle, mutatott rá. A rendőrök elkérték az útlevelet, hogy lemásolhassák a fényképet, és feljegyezhesék az

adatokat. Megígérték, hogy Louise pár órán belül visszakapja az okmányt.

Hajnalodott, amikor a rendőrök elmentek. A biztonsági főnök eltűnt, irodájának az ajtaja be volt zárva. Xavier sem állt a recepcióban.

Louise felment a szobájába, lefeküdt az ágyra, és becsukta a szemét. *Aron bement egy templomba, és gyertyát gyújtott. Azután valami történt.*

Felült az ágyban. Egyáltalán eljutott egy templomig? Louise felkelt, és kiterítette az ágyra Barcelona belvárosának a térképét.

Melyik templom van legközelebb a szállodához vagy Henrik lakásához? A térkép pontatlan volt, lehetetlen volt eldönteni, hogy Aron melyik templomot választotta. Louise csak abban volt biztos, hogy a férfi nem ment messzire; Aron nem szeretett felesleges kerülőket tenni, ha kitűzött célja volt.

Amikor két órával később visszakapta az útlevelet, magához vette a kabátját és a kizárkázását, és elhagyta a szállodát.

Blanca a kapu üvegablakát mosta.

– Beszélnem kell magával. Most, azonnal.

Louise hangja metsző volt, mintha egy szokatlanul ügyetlen gyakornokot szidna le, aki képtelen teljesíteni az ásatásokon kapott feladatait. Blancának sárga gumikesztyű volt a kezén. Louise megérintette az egyik karját.

– Aron templomba indult tegnap. És nem jött vissza. Melyik templomot választhatta? Biztosan itt van a közelben.

Blanca a fejét rázta. Louise megismételte a kérdést.

– Templom vagy kápolna?

– Ahol nyitva van a kapu. Ahol meggyújthatott egy gyertyát.

Blanca elgondolkodott. Louise-t annyira idegesítette a sárga gumikesztyű, hogy kényszerítenie kellett magát, hogy ne tépje le.

– Rengeteg kisebb-nagyobb templom van Barcelonában. A legközelebbi az Iglesia de San Felip Neri – mondta Blanca.

Louise felállt.

– Odamegyünk.

– Mindketten?

– Maga meg én. Vegye le a kesztyűt!

* * *

A templom homlokzata repedezett volt, a sötét faajtó résnyire nyitva állt. A templomhajó félhomályos volt. Louise egy pillanatra megállt, hogy a szeme hozzászokjon a sötétséghez. Mellette Blanca keresztet vetett, térdet hajtott, majd újra keresztet vetett. Legelől az oltárnál egy nő port törölgetett. Louise Blanca kezébe nyomta Aron útlevelét.

– Mutassa meg neki a fényképet! – súgta. – Kérdezze meg, hogy felismeri-e Aront.

Louise a háttérben maradt, amíg Blanca megmutatta az útlevelet. Az asszony az egyik gyönyörűen festett ablakon keresztül beáradó fényben tanulmányozta az elé tartott fényképet. *Mária keresetre feszített, halott fiával, Magdaléna elfordított arccal.* Egy égből érkező, kékesen ragyogó fény.

Az eget le lehet festeni. Egy hullámot nem.

Blanca Louise-hoz fordult.

– Felismerte. Itt járt tegnap.

– Kérdezze meg, hogy mikor.

Kérdések és válaszok, Blanca, az asszony, Louise.

– Nem emlékszik.

– Emlékeznie kell! Fizessen neki, hogy emlékezzen!

– Nem hiszem, hogy pénzt akarna.

Louise rájött, hogy Blancán keresztül az összes katalán asszonyt megsértette. De abban a pillanatban nem bírt ezzel törődni. Ragaszkodott hozzá, hogy Blanca megismételje a kérdést.

– Talán egy és két óra között. Ramon atya nem sokkal előtte járt itt, és elmesélte, hogy a bátyja eltörte a lábát.

– Mit csinált a fényképen lévő férfi, amikor itt volt?

– Az első padsorban ült.

– Gyújtott gyertyát?

– Azt nem tudja. A férfi az ablakot nézte. Meg a kezét. Vagy csak ült, csukott szemmel. Nem nagyon figyelte. Ahogy az ember olyasvalakire néz, akit nem is lát igazán.

– Kérdezze meg, volt-e még valaki a templomban! Egyedül jött a férfi?

– Nem tudja, hogy egyedül jött-e. De a padban senki nem ült mellette.

– Bejött valaki időközben?

– Csak a két Perez nővér, de azok mindennap jönnek. Gyertyát gyújtanak a szüleikért, és már mennek is.

– Senki más?

– Senki, akire emlékezne.

Bár Louise nem értette a katalán nő szavait, mégis enyhe bizonytalanságot vélt felfedezni a hangjában.

– Kérdezze meg megint! Magyarázza el neki, nagyon fontos nekem, hogy emlékezzen. Mondja meg neki, hogy a halott fiamról van szó.

Blanca a fejét rázta.

– Nem kell elmondanom. Anélkül is megtesz minden tőle telhetőt.

Az asszony a portörklővel dobolt a lábán, és nem mondott többet.

– Meg tudja nekem mutatni pontosan, hogy hol ült Aron?

Az asszony meglepődött, de megmutatta. Louise leült.

– És ő honnan látta a férjemet?

A nő az oltár és az egyik boltív felé mutatott. Louise megfordult. A helyéről csak a külső kapu egyik felét lehetett látni. Még mindig résnyire nyitva volt. *Valaki bejöhetett úgy, hogy Aron észre sem vette. De akár kint is várhattak rá.*

– Meddig volt itt a férjem?

– Azt nem tudja. Éppen kiment egy új portörklőért.

– Meddig volt távol?

– Talán tíz percig.

– És mikor visszajött, Aron már nem volt itt?

– Igen.

Louise úgy érezte, valami nagyon fontos derült ki. Aron azért nem hagyott nyomokat, mert nem is sejtette, hogy valami történni fog. De ez a valami mégis bekövetkezett.

– Köszönje meg neki, és mondja meg, hogy nagyon sokat segített nekem.

Visszamentek Blanca lakásába. Louise megpróbált döntésre jutni. Szembesítse Blancát azzal a gyanújával, hogy hazudott korábban Henrik látogatóival kapcsolatban? Vagy csak óvatosan közelítsen hozzá, amíg Blanca önszántából elmondja az igazat? Talán fél Blanca valamitől? Vagy más húzódik meg a háttérben?

Leültek Blanca nappalijában.

– Teljesen egyértelműen akarok beszélni. Aron eltűnt, és attól félek, hogy valami történt vele.

– Mi történt volna?

– Nem tudom. De Henrik nem természetes halállal halt meg. Talán olyasvalamit tudott, amit nem kellett volna.

– Mégis mit?

– Nem tudom. És maga?

– Nekem soha nem mesélt a dolgából.

– A múltkor azt mondta, hogy a fiam beszélt az újságcikkeiről. Meg is mutatta őket?

– Nem.

Louise újra elkapott egy árnyalatnyi változást a nő hangjában. Blanca gondolkodott, mielőtt válaszolt volna.

– Soha?

– Nem emlékszem rá.

– És jó az emlékezete?

– Nem rosszabb, mint másoké, azt hiszem.

– Szeretnék visszatérni valamire, amit egyszer már megválaszolt. Hogy ellenőrizzem, jól értettem-e.

– Még sok dolgom van.

– Nem tartom fel sokáig. Azt mondta, hogy mostanában senki nem járt itt, aki Henriket kereste volna.

– Jól értette.

– Lehetséges, hogy valaki úgy kereste, hogy maga nem vette észre?

– Szinte kizárt, hogy ne halljam vagy lássam, ha valaki itt járkal.

– De néha azért kimegy vásárolni?

– Akkor a nővérem van itt. Amikor visszajövök, elmeséli nekem, hogy mi történt. Ha Henriknek látogatója lett volna, vagy valaki kérdezősködött volna utána, akkor tudnék róla.

– Amikor Aronnal éjszaka elmentünk, azt is hallotta?

– Igen.

– Mitől volt biztos benne, hogy mi vagyunk azok?

– Figyelem a lépéseket. Egyik lépés sem hangzik ugyanúgy, mint a másik.

„Nem talállok fogást rajta – gondolta Louise. – Nem fél, de mégis van itt valami, ami miatt nem mondja el a teljes igazságot. Mi az, amit nem árul el nekem?”

Blanca ránézett az órájára. A türelmetlensége őszintének tűnt. Louise úgy döntött, emeli a tétet, és megkockáztatja, hogy Blanca teljes visszavonulót fűj.

– Henrik több levelében is mesélt magáról.

Újabb gyors változás, ez alkalommal Blanca testtartásában. Alig látható, Louise mégis észrevette.

– Úgy mesélt magáról, mint a háziasszonyáról – folytatta. – Azt hittem, hogy a magáé a ház. A nyugdíjas tizedest soha nem említette.

– Remélem, nem kedvezőtlen dolgokat mesélt rólam.

– Egyáltalán nem. Ellenkezőleg.

– Ezt meg hogy érti?

A tét az asztalon hevert. Louise innentől nem hátrálhatott.

– Azt hiszem, odavolt magáért. Titokban. Szerelmes volt.

Blanca lesütötte a tekintetét. Louise már éppen folytatni akarta, amikor a nő egy mozdulatot tett a kezével.

– Az anyám egész életében zsarolt engem. Attól kezdve, hogy tizenkét éves koromban először szerelmes lettem, tépte-szaggatta az érzéseimet. Az anyám számára a férfiak iránt

érezte szerelmem az iránta érzett szeretetem elárulását jelentette. Ha szerettem egy férfit, akkor őt gyűlöltem. Ha egy férfival akartam lenni, akkor őt elhagytam. Iszonyatos asszony volt. Még mindig él, de már nem emlékszik rá, hogy én ki vagyok. Csodálatos érzés meglátogatni úgy, hogy nem ismer fel engem. Tudom, ez kíméletlenül hangzik, és igazából az is. De most már lehetek őszinte, megsimogathatom az arcát, és azt mondhatom, hogy mindig is gyűlöltem – ő pedig nem érti, miről beszélek. De egy dolgot megtanított nekem az anyám: ne menjek kerülő utakon, és soha ne gyalogoljak feleslegesen. Ne csináljam azt, amit most maga. Tehát ha kérdései vannak, tegye fel őket!

– Azt hiszem, szerelmes volt magába. Többet nem tudok.

– Szeretett engem. Amikor itt lakott, majdnem mindennap lefeküdtünk egymással. Soha nem éjszaka, akkor egyedül akart lenni.

Louise érezte, hogy valami elsötétedik benne. Lehet, hogy Henrik megfertőzte Blancát? Lehet, hogy a nő az ereiben hordozza a halálos vírust, anélkül hogy tudna róla?

– Szerette a fiamat?

– Számomra nem halt meg. Kívántam őt. De nem hiszem, hogy szerettem volna.

– Akkor mégis tud róla olyan dolgokat, amiket nem mondott el nekem.

– Mit akar, mit meséljek róla? Hogy miképp szeretkezett, milyen testhelyzeteket kedvelt, hogy akart-e olyan dolgokat csinálni, amikről az ember nem beszél?

Louise megalázva érezte magát.

– Semmi ilyenről nem akarok hallani.

– Nem is mondanék semmit. Mindenesetre senki nem volt itt, és senki nem kereste.

– Valami a hangjában arra késztet, hogy ne higgyek magának.

– Maga dönti el, mit hisz el, és mit nem. Miért hazudnék ilyesmiről?

– Nekem is pont ez a kérdésem. Miért?

– Azt hittem, rám gondolt, amikor megkérdezte, hogy Henriknek volt-e látogatója. Hogy ilyen furcsán próbált körülírni valamit, amit nem mert megkérdezni.

– Nem magára gondoltam. Henrik soha nem írt magáról. Csak találgattam.

– Fejezzük be az igazsággal ezt a beszélgetést. Van még kérdése?

– Voltak Henriknek látogatói?

Ami ekkor történt, meglepte Louise-t, és teljességgel megváltoztatta az irányát a kutatásnak, amivel a fia halálára próbált választ találni. Blanca váratlanul felállt, kihúzott egy fiókot egy kis íróasztalban, és egy borítékot vett elő.

– Henrik ezt adta nekem, amikor legutoljára itt járt. Azt mondta, szeretné, ha vigyáznék rá. Hogy miért, azt nem tudom.

– Mi van a borítékban?

– Le van ragasztva. Nem nyitottam ki.

– Miért csak most mutatja meg nekem?

– Azért, mert nekem adta ide. Nem említette sem magát, sem a férjét, amikor átadta.

Louise megfordította a borítékot. Lehet, hogy Blanca mégis kinyitotta? Vagy a nő igazat mondott? Egyáltalán volt valami jelentősége? Kinyitotta a borítékot. Egy levelet és egy fényképet talált. Blanca áthajolt az íróasztalon, hogy jobban lásson. A kíváncsisága őszintének tűnt.

Fekete-fehér, négyzet alakú fotó volt, talán egy útleveلفénykép kinagyítása. A kép felszíne szemcsés volt, a Louise-ra néző arc kontúrjai halványan elmosódtak. Egy fekete arc, egy mosolygó, szép fiatal nő. Fehér fogai kivillantak, a haja érdekesen összefonva, szorosan simul a fejéhez.

Louise megfordította a képet. Henrik egy nevet és egy dátumot írt rá. *Lucinda, 2003. április 12.*

Blanca Louise-ra nézett.

– Megismerem. Itt volt látogatóban.

– Mikor?

Blanca gondolkodott.

– Egy zivatar után.

– Ezt hogy érti?

– Volt egy felhőszakadás, amely elöntötte egész Barcelonát. A küszöbön keresztül dőlt be a víz. Ez a lány másnap érkezett. Gondolom, Henrik kiment érte a repülőtérre. 2003 júniusában, június elején. Két hétig maradt.

– Honnan jött?

– Azt nem tudom.

– És ki volt ő?

Blanca különös arckifejezéssel nézett rá.

– Azt hiszem, Henrik nagyon szerette. Mindig nagyon visszafogottan viselkedett, amikor néha összefutottam velük.

– Henrik soha nem mesélt róla a látogatása után?

– Soha.

– Mi lett a maguk kapcsolatával?

– Egyik nap lejött, és meghívott vacsorázni. Igent mondtam. A vacsora nem ízlett, de vele maradtam éjszakára. Mintha Henrik eldöntötte volna, hogy minden ugyanúgy lesz, mint ahogy a lány látogatása előtt volt.

Louise fogta a levelet, és elkezdte olvasni. Henrik sietős kézírása, vad cikornyák a tollal, néha alig olvasható angol mondatok. Nem volt benne megszólítás, a levél a közepén kezdődött, mintha egy ismeretlen összefüggésből ragadták volna ki.

Lucindán keresztül kezdem egyre tisztábban látni, amit próbálok megérteni. Soha nem hittem volna, hogy lehetséges az amit Lucinda mesélt, hogy a kapzsiság szellemében embereket milyen szégyentelen szenvedéseknek tesznek ki. Meg kell szabadítanom magam attól az illúziótól, amitől a legnehezebb: hogy nincs is akkora baj a világban, mint ahogy legsötétebb óráimban hittem. Lucinda olyan sötétségről beszél nekem, amely ugyanolyan kemény és áthatolhatatlan, mint a vas. Ott vadásznak azok a hüllők, akik elzáróztatották a szívüket, és akik az értelmetlenül meghaltak sírjain táncolnak. Lucinda lesz az útikalauzum; ha sokáig távol maradok, nála leszek. Egy cementből és rozsdás fémlemezekből összetákolts viskóban él, a romos házak mögött, az Avenida Samora Machel 10. szám alatt, Maputóban. Ha nincs ott, akkor a belvárosban, a Feira Popularon, a Malocura bárban dolgozik. Este tizenegy órától szolgál fel.

Louise átnyújtotta a levelet Blancának, aki lassan elolvasta, minden egyes szót némán formálva az ajkaival. Azután összehajtotta a levelet, és letette az asztalra.

– Mit érthet azon, hogy Lucinda lesz az útikalauza? – kérdezte Louise.

Blanca a fejét rázta.

– Nem tudom. De az biztos, hogy a lány fontos volt neki.

Blanca visszatette a levelet és a fényképet a borítékba, és odaadta Louise-nak.

– Ez a magáé. Fogja.

Louise belerakta a borítékot a táskájába.

– Hogyan fizette Henrik a bérleti díjat?

– Készpénzben nekem. Évente háromszor. Év végéig rendezve van minden.

Blanca kikísérte. Louise végignézett az utcán. A szemközti járdán egy pad állt. Egy férfi ült rajta, és olvasott. Louise csak akkor fordította el a tekintetét, amikor a férfi lassan lapo-

zott egyet.

– Mihez kezd most? – kérdezte Blanca.

– Nem tudom. De jelentkezni fogok.

Blanca futólag megsimogatta az arcát, és azt mondta:

– A férfiak mindig elmenekülnek, amikor túl nagy lesz a nyomás. Aron biztosan vissza fog jönni.

Louise gyorsan megfordult és elindult, hogy visszafojtsa a sírást.

Amikor visszaért a szállodába, a két rendőr várt rá. Leültek egy kanapéra a nagy előtér egyik sarkában.

A fiatalabb nyomozó vette magához a szót. Egy jegyzetfüzetből olvasott, az angol kiejtését néha nehéz volt megérteni.

– Sajnos nem találtuk meg a férjét, Aron Cantor urat. Nem került kórházba, és egyik hullaházban sincsen. Továbbá nem vitték be egyik rendőrszűkre sem. A férje adatai mostantól a rendszerünkben vannak. Nem tehetünk mást, mint hogy várakozunk.

Louise úgy érezte, mintha nem kapna levegőt. Nem bírta többet elviselni.

– Köszönöm a segítségüket. Megkapták a telefonszámomat. A svéd nagykövetség Madridban van.

A rendőrök tisztelegtek és távoztak. Louise visszasüllyedt a puha fotelba, és arra gondolt, hogy semmije nem maradt. Mindenét elveszítette.

Ólmos fáradtságot érzett. „Aludnom kell – gondolta. – Semmi mást. Most semmit nem látok tisztán. Holnap elutazom innen.”

Felállt, és a liftek felé indult. Még egyszer hátrafordult az előtérben. Senki nem volt ott.

12.

Amikor a repülőgép késő este felszállt a madridi repülőtérrel, olyan érzése volt, mintha minden erő elhagyta volna a testét. Louise az ablak mellett ült, a 27A jelzésű ülésen, és arcát az ablakhoz szorítva kényszerítette a gépet az emelkedésre. Be volt csípve; már Barcelona és Madrid között vörösbort és vodkát ivott anélkül, hogy bármit is evett volna. Madridban, az átszállásra várakozva, folytatta az ivást. Amikor végül hányingere lett, kelletlenül legyűrt egy omlettet. A várakozás hátralévő részében türelmetlenül járkált a repülőtéren. Arra gondolt, hogy biztosan fel fog ismerni egy arcot. A félelem és a bizonyosság növekedett benne, hogy valaki egész idő alatt szemmel tartja.

A repülőtérrel felhívta Nazrint és az apját. Nazrin egy stockholmi utcán állt éppen, a kapcsolat rossz volt, és Louise nem volt biztos benne, hogy a lány valóban felfogta, amit Henrik barcelonai lakásáról mondott neki. A beszélgetés megszakadt, mintha valaki hirtelen elvágta volna a rádióhullámot. Louise még négyszer hívta Nazrin számát, de egy hang arra kérte, hogy próbálkozzon később.

Artur a konyhájában ült, amikor Louise hívása beérkezett. Kávézós hangja van, gondolta Louise. Emlékszem, ezt játszottuk, amikor elköltöztem Östersundba, és hazatelefonáltam. Ki kellett találnom, hogy kávézott-e, vagy olvasott, néha még azt is, hogy főzött-e. Apa felírta a pontokat. Évente egyszer összesítette az eredményt. Akkor volt a legtöbb találatom, amikor kávézott.

Megpróbálta összeszedni magát, lassan beszélt – de az apja azonnal átlátott rajta.

- Hány óra van most Madridban?
- Ugyanannyi, mint nálad. Talán egy órával több vagy kevesebb. Miért kérdezed?
- Tehát nem este van?
- Délután van. Esik az eső.
- Miért vagy becsípve napközben?
- Nem vagyok becsípve.

Csend lett a vonal másik végén. Artur rögtön visszavonult, a hazugságokra mindig úgy reagált, mintha gyomorszájon vágták volna. Louise elszégyellte magát.

- Ittam egy kis bort. Mi a gond ezzel? Félek a repüléstől.
- Régebben nem féltél.
- Nem is félek. Elveszítettem a fiamat, az egyetlen gyermeket. És most Aron is eltűnt.
- Soha nem fogod átvészelni ezt, ha nem maradsz józan.
- Menj a pokolba!
- Menj te!
- Aron eltűnt.
- Régen is volt már ilyen. Mindig a lába közé húzta a farkát, ha úgy hozta kedve. Aron elszökik, ha túl nagy lesz a nyomás, kibújik az egyik föld alatti járaton.
- Ennek most semmi köze a nyomáshoz meg a föld alatti járatokhoz.

Elmondta Arturnak, mi történt. A férfi nem tett fel kérdéseket. Az egyetlen, amit Louise hallott, apja lélegzetvétele volt. *A legnagyobb biztonság gyerekkoromban. Látni és érezni, ahogy lélegzik.* Amikor befejezte a mesélést, csak a csend vándorolt közöttük Hjärjedaléntól Madridig és vissza.

- Követem Henrik nyomát. A levelet és a Lucinda nevű lányról készült fényképet.
- Mit tudsz te Afrikáról? Nem utazhatsz oda egyedül.
- Mégis ki jönne velem? Talán te?

– Nem akarom, hogy odautazz.
– Megtanítottál, hogy gondoskodjak magamról. A saját félelmem a garancia arra, hogy nem fogok ostobaságot csinálni.
– Részeg vagy.
– Majd elmúlik.
– Van pénzed?
– Nálam van Aron pénze.
– Biztos vagy abban, amit csinálsz?
– Nem. De akkor is utaznom kell.
Artur sokáig hallgatott.
– Itt esik az eső – mondta végül – Hamarosan havazni is fog. Látszik a hegyek fölött, a felhők egyre alacsonyabban járnak. Nemsokára megérkezik a hó.
– Ezt most meg kell tennem. Meg kell tudnom, hogy mi történt – válaszolta Louise.

A beszélgetés után Louise egy kiugró lépcső alá állt, és elrejtőzött néhány elhagyott csomagszállító kocsik között. Olyan érzése volt, mintha valaki kalapáccsal egy nagyot ráütött volna a nagy kinnal összehordott cserepébe. A darabok most még kisebbek lettek, még nehezebb lett egymás mellé illeszteni őket.

„Én vagyok a motívum – gondolta. – Most éppen az én arcomat ábrázolják a cserépdarabok. Semmi más.”

Nem sokkal este tizenegy előtt beszállt a Johannesburgba tartó repülőgépbe. Az utolsó, a rámpát és a repülőgépet áthidaló lépés előtt megtorpan. *Őrütség, amit csinálok. Befelé tartok a ködbe ahelyett, hogy kijönnék belőle.*

Egész éjszaka folytatta az ivást. Mellette egy gyomorfájással küszködő fekete nő ült. Nem beszéltek egymással, csak néhány pillantást váltottak elvétve.

Még a repülőtéren, a beszállásra várva, Louise gondolatai azon jártak, hogy igazából semmi nem utal arra, hogy a gép egy afrikai országba indul. A fekete vagy színes bőrű utasok kevesen voltak, a legtöbb várakozó európainak látszott.

Mit tudott valójában a fekete kontinensről? Hol helyezkedett el Afrika a tudatában? Az uppsalai évek alatt a dél-afrikai apartheid ellen vívott küzdelem szerves részét képezte az egyetemi szolidaritási mozgalomnak. Louise fél gözzel részt vett néhány szórványos tüntetésen. Nelson Mandela titokzatos, a tankönyveiben szereplő görög filozófusokhoz hasonlító, majdhogynem emberfeletti képességekkel bíró személy volt a szemében. Afrika igazából nem is létezett – egy homályos, gyakran elviselhetetlen képekből álló kontinens volt. Halott, felfúvódott tetemek, a hullahegyek kontinense. Éhes gyermekek szemét ellepő legyek, apatikus, kiürült mellű nők. Eszébe jutottak az Idi Aminről és fiáról készült képek, ólomkatonának öltözve, groteszk egyenruhákban. Louise mindig is gyűlöletet velt felfedezni az afrikaiak szemében. Vagy csak a saját félelmének visszatükröződését látta azokon a sötét felületeken?

Éjszaka átrepültek a Szahara felett. Olyan kontinens fölött repült, amely ugyanolyan ismeretlen és felderítetlen volt neki, mint a több száz évvel előtte utazó európaiaknak. Hirtelen belenyilallt, hogy elfelejtkezett a védőoltásokról. Lehet, hogy megtagadják tőle a beutazási engedélyt? Mi lesz, ha beteg lesz? Nem kellene maláriatablettákat szednie? Fogalma sem volt.

Ahogy az utastérben lekapcsolták a világítást, megpróbált végignézni egy filmet, de képtelen volt koncentrálni. Felhúzta a takarót az álláig, hátradöntötte az ülést, és behunyta a szemét.

Szinte azonnal összerándult, és a sötétbe bámult. *Mit is mondott magának? Hogyan kutasson valami után, amit egy másik ember keresett?* Nem bírta befejezni a gondolatmenetet, kicsúszott a kezéből. Újra becsukta a szemét. Néha elszunnyadt. Két alkalommal átmászott a mellette ülő alvó nőn, hogy vizet kérjen egy légikisasszonytól.

A trópusok felett váratlanul légörvénybe keveredtek, a gép erőteljesen rázkódott, kigyulladtak a biztonsági övek bekapcsolására felszólító fények. Az ablakon keresztül Louise látta, hogy kiterjedt viharzóna felett haladnak el. A villámok árkokat vágtak a sötétségbe, mintha valaki egy óriási hegesztőpisztolyt tartott volna a kezében. Vulcanus, gondolta Louise. Áll a kovácsműhelyében, és üti a vasat.

Hajnalban észrevette az első halvány fénysugarat a horizonton. Megreggelizett, érezte, ahogy a félelemtől görcsbe rándul a gyomra, majd végül meglátta a barna tájat maga alatt. Hát Afrika színe nem trópusi zöld? Az elé táruló látvány leginkább sivatagra vagy megperzselt tarlóra emlékeztetett.

Gyűlölte a földet érést, rettegett a leszállástól. Behunyta a szemét, és szorosan megmarkolta az ülés karfáját. A gép megérintette az aszfaltot, lelassított, majd befordult az egyik terminálnál, és megállt. Louise sokáig ülve maradt, nem akart tola-kodni a többi utas között, akik – úgy tűnt – már alig bírják kivárni, hogy elhagyhassák a ketrecet. Az idegen illatokkal terhes afrikai levegő lassan elnyomta a steril légkondicionálást. Louise újra lélegezni kezdett. A meleg és az illatok Görögországra emlékeztették, még ha másmilyenek voltak is. Ez itt nem kakukkfű és mazsola, gondolta. Más fűszerek ezek, talán bors és fahéj. És a tűz szaga.

Kiszállt a repülőgépből, megkereste a tranzitot, és ellenőriztette a jegyét. A pult mögött álló tiszt az útlevelét kérte. A férfi átlapozta az okmányt, majd ránézett.

– Nincs vízuma?

– Azt az információt kaptam, hogy Maputóban, a repülőtéren is lehet kapni.

– Néha igen, néha nem.

– És mi történik, ha nem?

A férfi megvonta a vállát. Fekete arca izzadságtól fénylett.

– Akkor érezze jól magát itt nálunk, Dél-Afrikában. Amennyire én tudom, Mozambikban sem oroszlánt, sem leopárdot, sem vízilovat nem fog látni.

– Nem azért jöttem ide, hogy állatokat nézegessek!

„Kiabálok – gondolta Louise elcsigázottan. – Ez a fáradt és nyugös hangom. Ki vagyok merülve, izzadok, a fiam meghalt. Hogyan is értethetném meg vele?”

– Meghalt a fiam – mondta hirtelen, olyan felvilágosítást adva, amely után senki sem érdeklődött.

A pult mögött álló férfi összeráncolta a homlokát.

– Biztos vagyok benne, hogy kap majd vízumot Maputóban – mondta. – Különösen ha meghalt a fia. Sajnálom.

Louise bement a hatalmas indulási csarnokba, átváltott valamennyi pénzt dél-afrikai randra, és ivott egy kávé. Később úgy emlékezett ezekre a repülőtéren töltött órákra, mint egy üres légtérben eltöltött hosszú várakozásra. Nem tudott visszaidézni semmiféle hangot vagy zenét a láthatatlan hangszórókból, sem indulási információkat vagy biztonsági felszólításokat. Csak nagy csendre és színek elmosódó kavalkádjára emlékezett.

Legkevesbé a körülötte lévőket tudta felidézni. Csak akkor zuhant vissza a valóságba, amikor beszálláshoz szólították a *South African Airways 143-as járatára Maputóba*.

Elaludt a kimerültségtől, és egy rándulással ébredt, amikor a gép földet ért Maputóban. Az ablakon keresztül látta, hogy a táj itt zöldebb, de továbbra is fakó, kopott, nyomorúságos füvel benőtt sivatag.

A vidék Aron kopaszodó halántékára emlékeztette.

* * *

Ahogy kiszállt a repülőből, és a terminál épülete felé haladt, a hőség mintha keményen mellbe vágta volna. Az erős napsütés miatt hunyorognia kellett. „Mi a fenét keresek itt? – gondolta. – Meg kell találnom egy Lucinda nevű lányt. De mi okból?”

Probléma nélkül kapott vízumot, bár erősen gyanította, hogy túl sokat kellett fizetnie a pecsétért az útlevelében. Fürdött az izzadságban. Megállt a táskájával. „Tervre van szükségem – gondolta. – Szereznem kell egy autót, és találnom kell egy szállodát. A szálloda a legfontosabb.”

Egy egyenruhás fekete férfi állt mellette. A tábláján „Hotel Polana” állt. A férfi észrevette, hogy Louise őt nézi.

– Hotel Polana?

– Igen.

– A neve?

– Nem rendeltem szobát.

Louise-nak sikerült elolvasnia a férfi kitűzőjét. Rogerio Mandlate.

– Mandlate úr szerint kaphatnék azért szobát?

– Semmit nem ígérhetek.

Négy másik fehér bőrű dél-afrikai nővel és férfival együtt elindult egy busszal. A város forrt a hőségben. Nagy kiterjedésű nyomornegyedek mellett haladtak el. Mindenhol emberek, gyerekek, elsősorban gyerekek.

Hirtelen belé nyilallt, hogy Henrik bizonyára ugyanezt az utat tette meg. A fia is ugyanezzel a látvánnyal találkozott. De vajon ugyanazt gondolta is? Erre a kérdésre már soha nem fog választ kapni.

A nap egyenesen a feje fölött tűzött, amikor megérkezett a fehér, palotaszerű szállodába. Az Indiai-óceánra néző szobát kapott. Beállította a légkondicionálót, hogy lehűtse a szobát, és a hárjedaleni metsző, téli reggelekre gondolt. „A nagy meleg és a nagy hideg kiegyenlíti egymást – gondolta. – Görögországban megtanultam kibírni a hőséget, mert a testem hozzá volt szokva a másik véglethez. Hárjedalen és Görögország is jól felvértezett engem erre az örülden forró klímára.”

Meztelenre vetkőzött, beállt a légkondicionáló keltette hűvös légáramlatba, majd lezuhanyozott.

Azután leült az ágy szélére, bekapcsolta a mobiltelefonját, és felhívta Aront. A férfi nem válaszolt, csak egy géphang kérte, hogy próbálkozzon később. Louise elnyújtózott az ágyon, magára húzta a vékony takarót, és elaludt.

Amikor felébredt, fogalma sem volt, hogy hol van. A szoba kihűlt, az óra szerint egy óra múlt tíz perccel. Több mint három órát aludt, álomtalanul, mélyen. Felkelt, felöltözött, éhesnek érezte magát. Betette az útleveleket, valamint a legtöbb pénzét a biztonsági széfbe, és beütött egy kódot, Aron telefonszámának első négy számjegyét, 8854. Gondolt rá, hogy később majd fel kell hívnia a férfit, és tájékoztatni, hogy hol érhető el, de előbb enni akart, és megnézni, mit jelent egy olyan országban tartózkodni, amelyről semmit nem

tud.

A gyönyörű előtérben csak a port törölgető fekete asszonyok emlékeztették arra, hogy Afrikában van.

Majdnem az összes vendég európai volt. Az étteremben egy salátát rendelt. Körülnézett. Fekete felszolgálók, fehér vendégek. Később keresett egy bankot, ahol váltani lehetett. Tovább sétált a szállodában. Egy újságosstandon vett egy Maputo-térképet és egy útikalauzt Mozambikról. A szálloda másik végében talált egy kaszinót. Nem ment be, csak bekukucskált: magányos, túlsúlyos férfiak ültek odabent, és a zsetonokat tologatták az asztalokon. Körbement a szálloda hátuljához a nagy medencéhez, egészen a kerítésig, ahol a szálloda parkja végződött a strand és a tenger felé. Beállt egy napernyő árnyékába. Az óceán az Égei-tengerre emlékeztette, ugyanaz a türkiz szín, ugyanazok az átmenetek az erős napfényben.

Egy felszolgáló bukkant fel mellette, és megkérdezte, kér-e valamit. *A fiamat*, gondolta Louise. *Az élő, eleven Henriket és Aron hangát a telefonban, ahogy azt mondja, hogy minden rendben van.*

Megrázta a fejét; a felszolgáló megzavarta a gondolkodásban.

Kiment a szálloda utcafrontjára, amely egy parkolóra nézett. Az utcai árusok a szálloda falán kívül tolongtak. Louise tétozott egy pillanatra, de aztán elindult a járdán, elhaladt az illatos szantálfából készült szobrokat mutogató árusok mellett. Zsiráfok, játékos elefántok, kis tárolódobozok, székek és groteszk kinézetű, fából faragott maszkok. Átvágott az utcán, gondolatban feljegyezve, hogy az Avis autókölcsönző egyik irodája a sarkon található, majd egy széles sugárúton haladt tovább, amelyet nagy meglepetésére Mao Ce-tungról neveztek el.

Egy csapat utcagyerek kuporgott egy égő szeméthalom körül. Az egyikük odarohant hozzá, és kinyújtotta a kezét. Louise megrázta a fejét, és gyorsított a tempón. A fiú gyakorlott volt, nem futott utána, hanem rögtön feladta. „Ez túl korai – gondolta Louise. – A koldusokkal majd később foglalkozom.”

Befordult egy kevésbé forgalmas utcára, aztán egy másikra, amelyet falak szegélyeztek, mögöttük csaholó kutyákkal. Az utca elhagyatott volt, ezek voltak a nap legmelegebb órái, a szieszta időszaka. Alaposan megnézte, hova lép. A járdakövek töröttek voltak, a csatornafedeleket leszakították. Azon tűnődött, miképp lehet közlekedni ezeken az utcákon sötétben.

Akkor megtámadták. Ketten voltak, és hátulról jöttek. Az egyik férfi hangtalanul átkarolta hátulról, és lefogta a karját. A másik egy kést nyomott az arcához. Louise látta, hogy a támadó szeme vérben úszik, a pupillája ki van tágulva – a férfi drog hatása alatt állt. Leginkább a *fuck** szót ismételte angolul. A karját megbénító férfi, akinek az arcát Louise nem láthatta, azt kiáltotta a fülébe: *Give me money.***

Louise megdermedt, sikerült távol tartania a pánikot. Lassan válaszolt: *Vegyenek el mindent amit akarnak, nem állok ellen.*

A mögötte álló férfi letépte a válláról a kezításkáját, és elrohant. Louise-nak arra sem volt ideje, hogy megnézzé az arcát, csak annyit sikerült elkapnia, hogy a férfi mezítláb van, a ruhái rongyosak, és nagyon gyorsan szalad. A szemben álló, kitágult pupillájú férfi még megvágta a késsel a szeme alatt, azután ő is elfutott. Neki sem volt cipője.

Mindketten Henrikkel nagyjából egyidősek lehetnek.

Aztán Louise elkezdett sikítani. Úgy tűnt, senki nem habja, csak a láthatatlan kutyák

---

* Baszd meg (angol)

* * Adj pénzt (angol)

ugattak a falak mögött. Egy autó közeledett felé az utcán. Louise elé állt, és a karjával integetett. Vérzett a szeme alatt, a vér fehér blúzára csöpögött. Az autó lassan megállt, Louise látta, hogy egy fehér férfi ül a kormány mögött. Louise tovább sikítózott, és a kocsit felé futott. Az autó akkor egy repülőrajttal hirtelen tolatni kezdett, megfordult, és elhajtott a másik irányba. Louise szédülni kezdett, képtelen volt tovább távol tartani magától a sokkot.

Annak az átkozott Aronnak ezt meg kellett volna akadályoznia. Itt kellett volna lennie, hogy megvédjen engem. De nincs itt, senki nincs itt.

Lerogyott a járdára, és mélyeket lélegzett, nehogy elájuljon. Amikor egy kéz megérintette a vállát, felkiáltott. Egy fekete asszony állt mellette. A nőnek egy tál mogyoró volt a kezében, erős izzadságszaga volt, a blúza rongyos, a teste köré tekert szövetdarab pedig piszkos volt.

Louise megpróbálta elmagyarázni, hogy megtámadták. Látszott, hogy a nő nem érti: először a saját nyelvén, majd portugálul mondott valamit.

A nő felsegítette. A *hospital* szót mondogatta, de Louise csak annyit válaszolt: *Polana, Hotel Polana*. A nő bólintott, a mogyorós tálát a fejére tette, erősen karon fogta Louise-t, és támogatta, ahogy elindultak. Louise egy zsebkendővel megállította a vérzést. A seb nem volt mély, igazából nem több mint egy karcolás a bőr felszínén. Louise mégis úgy érezte, mintha a kést egyenesen a szívébe szúrták volna.

A nő az oldalán bátorítón mosolygott. Megérkeztek a szálloda bejáratához. Louise-nál nem volt pénz, minden a táskájában volt. Széttárta a karját. A nő megrázta a fejét, egész idő alatt mosolygott, a fogai fehérek és egyenletesek voltak; azután továbbment az utcán. Louise nézte, ahogy a nő egyenesen belesétál a napfénybe, aztán eltűnik.

Miután felment a szobájába, és lemosta az arcát, minden összeomlott. Elájult a fürdőszoba padlóján. Amikor magához tért, nem tudta, mennyi ideig feküdt eszméletlenül – talán csak pár másodpercig.

Mozdulatlanul feküdt a kőpadlón. Valahonnan kintről egy férfi nevetése hallatszott, közvetlenül utána egy nő hangja, ahogy éljenez. Louise feküdt tovább a kövön, és arra gondolt, szerencséje van, hogy nem sebeztek meg komolyan.

Egyszer fiatalkorában, amikor néhány napot Londonban töltött, egy férfi megtámadta, és megpróbálta bevonszolni egy kapualjba. Louise akkor rúgkapált, kiabált, harapott, és kiszabadította magát. Ez után az esemény után nem találkozott erőszakkal többé.

Lehet, hogy a saját hibája volt, és meg kellett volna győződnie róla, hogy szabadon mozoghat a környező utcákon, még napközben is? Nem, nem az ő hibája volt, nem volt hajlandó bűnösnek érezni magát. Az a tény, hogy a támadóinak nem volt cipőjük, és rongyos ruhát hordtak, még nem jogosította fel őket arra, hogy kést nyomjanak az arcába, és elrabolják a táskáját.

Felült. Óvatosan feltápászkodott, aztán elnyújtózott az ágyon. Nem tudott szabadulni a megrázkódtatástól. Egy vázának érezte magát, amelyet a saját szeme előtt törnek darabokra. A szilánkok kavaroztak körülötte. Belátta, hogy Henrik halála most érte utol. Ez itt az összeomlás, és nincs már semmi, ami képes lenne egybetartani őt. Felült az ágyon, és tett egy gyámoltalan kísérletet az ellenállásra, de azonnal visszafeküdt, és hagyta magát elsodorni.

A folyami ár, amelyről már olyan sokat hallott, a hullám, amelyet senki nem tudott lefesteni, a hullám, amely elképzelhetetlen haraggá növekedett. Megpróbáltam utolérni a fiam. Itt vagyok Afrikában. De a fiam meghalt, és én nem tudom, miért vagyok itt.

Először jött a hullám, azután a gyengeség. Több mint egy napig feküdt az ágyban. Amikor a takarítónő reggel kinyitotta az ajtót, Louise elutasítón intett. Az éjjeliszekrényen talált palackozott vizet. Egy almán kívül, amit még Madridban vett, nem evett mást.

Az éjszaka folyamán egyszer az ablakhoz ment, és kinézett a kivilágított kertre és a csillogó úszómedencére. Abban az irányban volt a tenger, egy világítótorony hasította át a sötétséget, hajólámpások ringatóztak láthatatlan halászhajókon. Egy magányos éjszakai őr sétált körbe a parkban. Valami Argolísra emlékeztette Louise-t, a görögországi ásatásokra, amelyektől most nagyon távol volt. Azon tűnődött, vajon visszatér-e valaha is oda. El tudja egyáltalán képzelni az életét régészként a továbbiakban?

Henrik ugyanúgy meghalt, ahogy én is. Egy ember tönkremehet, és aztán felállhat az életben egyszer, de kétszer nem, az túl sok. Lehet, hogy Aron ezért tűnt el? Mert attól félt, hogy másodjára is átváltozik egy olyan kalapáccsá, amely porrá zúz engem?

Visszament az ágyhoz. Néha-néha elszunnyadt. Valamikor a délután folyamán úgy érezte, hogy kezd visszatérni az ereje. Vett egy fürdőt, majd lement és evett. Beült az egyik napernyő alá. Meleg volt, de a tengeri szél hűsített. A korábban vett térképet nézegette. Megtalálta a szállodát, azután sokáig kereste azt a helyet, amelyet *Feira Popular*nak hívnak.

Amikor befejezte az evést, egy fa árnyékába ült, és a medencénél játszó gyerekeket figyelte. A telefont a kezében tartotta – végül rászánta magát, hogy felhívja Arturt.

Az apja hangja egy másik bolygóról érkezett. A távolság miatt késlekedtek a mondataik. Összeütköztek egymással, egyszerre kezdtek beszélni.

– Furcsa, hogy ekkora távolságból is ilyen jó a hang.

– Ausztrália még messzebb volt.

– Minden rendben?

Louise már majdnem elmesélte, hogy kirabolták; egy pillanat erejéig az apjára akart támaszkodni az éteren keresztül, és sírni. Azután meggondolta magát, és nem mondott semmit.

– Kész palota ez a szálloda, ahol lakom.

– Azt hittem, Mozambik szegény ország.

– Nem mindenkinek. A gazdagságtól jobban lehet látni a nincsteleneket.

– Még mindig nem értem, hogy mit keresel ott.

– Amit mondtam. Meg akarom találni Henrik barátnőjét, a Lucinda nevű lányt.

– Hallottál valamit Aronról?

– Sem róla, sem tőle. Még mindig semmi nyoma. Azt hiszem, megölték.

– Miért akarná bárki is megölni?

– Nem tudom. De ezt próbálom kideríteni.

– Nekem csak te vagy. Félek, amikor ilyen messze vagy tőlem.

– Mindig óvatos vagyok.

– Néha az sem elég.

– Visszahívlak. Esett a hó?

– Ma éjszaka kezdett el esni, először csak szállingózott, aztán egyre sűrűbben. Itt ültem a konyhában, és néztem. Mintha egy fehér békesség esett volna a földre.

Fehér békesség esik a földre. Két férfi, akik megtámadtak. A szállodától követtek? Vagy ott várakoztak az árnyékban anélkül, hogy észrevettem volna őket?

Gyűlölte azokat a férfiakat, véresre verve, a fájdalomtól kiabálva akarta látni őket.

Tizenegy órakor lement a recepcióra, és kért egy taxit a *Feira Popular* irányába. A pult mögött álló férfi először csodálkozva, majd mosolyogva nézett rá.

– A portás majd segít önnek. Csak tíz perc az út odáig.

– Veszélyes környéknek számít?

Louise meglepődött a saját kérdésén. De a rablók – bárhova is utazzon – váratlan vendégként mindig is megjelennek majd a képzeletében, ezt tudta. Még a sok-sok évvel ezelőtti londoni támadója is felbukkant olykor a tudatában.

– Miért lenne veszélyes?

– Nem tudom. Ezért kérdezem.

– Előfordulhat egypár veszélyes nő arrafelé. De aligha fognak maga után érdeklődni.

Prostituáltak, gondolta Louise. Hiszen mindenütt ott vannak.

Átutazott a városon. A taxiban halszag volt, a sofőr túl gyorsan vezetett, és úgy tűnt, nem hiányolja túlságosan a nem létező visszapillantó tükröt. Az utazás a sötétségben egy föld alatti világba történő leereszkedéshez hasonlított. A sofőr egy vidámparkszerű létesítmény bejáratánál tette ki.

Louise kifizette a belépődíjat, újra elbizonytalanodva abban, hogy vajon becsapták-e, aztán belépett egy sor egymás hegyére-hátára épített étterem és bár közé. Látott egy elhagyatott rozszant körhintát, amelyen a falovak legtöbbszörének hiányzott a feje, és egy rozsdás kosarú óriáskereket, amely már réges-rég abbahagyta a forgást. Mindenhol zene, árnyékok, homályosan kivilágított helyiségek, melyekben emberek hajoltak üvegek és poharak fölé. Fiatal, fekete bőrű lányok miniszoknyában, félig meztelen mellel, túsarkúban libbentek tovább. A veszélyes nők vadászata a gyanútlan férfiakra.

Louise a *Malocura* nevű bárt kereste. Eltévedt az összevisszaságban, ugyanoda jutott vissza, ahonnan elindult, és kezdhette előlről a kutatást. Néha-néha megrándult, mintha a rablók megint megragadták volna. Akárhova nézett, csillogó késeket vélt felfedezni. Bement egy bárba, amelyik a többitől eltérően rendesen ki volt világítva. Megivott egy sört és egy pohár vodkát. Legnagyobb meglepetésére meglátott a repülőtérről vele tartó dél-afrikai utasok közül kettőt a bár egyik sarkában. A férfi és a nő egyaránt részeg volt. A férfi újra és újra vállon lökte a nőt, mintha fel akarta volna dönteni.

Elmúlt éjfél. Louise folytatta a keresést a *Malocura* után. Végül sikerült megtalálnia. A bárt valóban Malocurának hívták – az épületen egy papírtábla lógott –, és a külső falhoz közeb terület egyik sarkában állt. Louise benézett a félhomályba, mielőtt leült az egyik asztalhoz.

Lucinda a bárpultnál állt, és egy tálcára sörösüvegeket és poharakat áhított. Vékonyabb volt, mint ahogy Louise elképzelte. De kétségtelenül ő volt az.

Lucinda odament az egyik asztalhoz, és lepakolt a tálcáról.

Aztán találkozott a tekintetük. Louise megemelte a kezét. Lucinda odament az asztalához.

– Akar enni?

– Csak egy pohár bort kérek.

– Nem tartunk bort. Csak sört.

– Kávét?

– Itt nem szoktak kávét kérni.

– Akkor egy sört kérek.

Lucinda visszatért, és letette a poharat és a barna üveget az asztalra.

– Tudom, hogy Lucindának hívják.

– Ki maga?

– Henrik anyja vagyok.

Louise rájött, hogy elfelejtett valamit: Lucinda nem tudja, hogy Henrik meghalt. Most már túl késő volt, nem lehetett hátralépni, nem volt lehetőség a visszavonulásra.

– Azért jöttem, hogy elmondjam: Henrik meghalt. És azért is jöttem, hogy megkérdezzem magát, tudja-e, hogy miért.

Lucinda mozdulatlanul állt. A szeme mély volt, az ajkai egymáshoz préselve.

– Louise-nak hívnak. Vagy ezt mondta Henrik?

Említette valaha is, hogy van egy anyja? Beszélt rólam? Vagy ugyanolyan ismeretlen vagyok neked, mint te nekem?

13.

Lucinda levette a kötényt, sietve váltott pár szót a pult mögött álló, főnöknek látszó férfival, azután magával vitte Louise-t egy másik, homályosan kivilágított, félreeső bárba, ahol fiatal nők ültek sorban a falak mellett. Leültek egy asztalhoz, és Lucinda kérdés nélkül sört rendelt. Teljes csend volt a helyiségben. Sem rádió, sem lemezjátszó nem szólt. A keményen kisminkelt nők nem beszélgettek egymással. Néhányan csendben ültek és dohányoztak, mások a saját, élettelen arcukat tanulmányozták egy kézitükörben, vagy nyugtalanul lóbálták a lábukat. Louise látta, hogy sokan közülük nagyon fiatalok, tizenhárom, talán tizennégy évesek, nem több. A szoknyájuk olyan rövid volt, hogy alig takart valamit, magas sarkú cipőt hordtak, és a mellük szinte teljesen kilátszott. Úgy vannak kisminkelve, mint egy tetem, gondolta Louise. Temetésre vagy talán mumifikálásra váró holttestek. De a prostituáltakat nem őrzik meg az utókornak – lassan elrohadnak vastagon kisminkelt arcuk mögött.

Két üveg érkezett az asztalra poharakkal és szalvétával. Lucinda Louise-hoz hajolt. A szeme vörös volt.

– Mondja el megint! Lassan. Mondja el, mi történt.

Louise nem vett észre semmi színlelést Lucinda viselkedésében. A lány izzadságtól csillogó arca teljesen nyílt volt. Egyértelmű volt Louise számára, hogy Lucinda retteg attól, amit most váratlanul kénytelen lesz végighallgatni.

– Henriket holtan találtam a stockholmi lakásában. Járt ott nála valaha is?

– Soha nem voltam Svédországban.

– Holtan feküdt az ágyában. Tele volt altatóval. Attól halt meg. De miért lett öngyilkos?

Az egyik fiatal lány az asztalukhoz lépett, és tüzet kért. Lucinda meggyújtotta a cigarettáját. A fellobbanó láng fényénél Louise látta a fiatal nő nyüzött arcát.

Fekete foltok az orcákon, púderrel alig palástolva. Olvastam az AIDS tüneteiről. A halál fekete foltjai, nehezen gyógyuló sebek.

Lucinda mozdulatlanul ült.

– Egyszerűen nem értem.

– Senki sem érti. De maga talán segíthet nekem. Mi történhetett? Van Afrikának valami köze hozzá? A fiam itt járt a nyár elején. Mi történt akkor?

– Semmi olyan, amitől meg akart volna halni.

– Tudnom kell, hogy mi zajlott. Ki volt a fiam, amikor idejött, kikkel találkozott? És mivé vált a fiam, amikor elutazott innen?

– Henrik mindig ugyanaz volt.

„Időt kell adnom neki – gondolta Louise. – Sokkolta, amit elmondtam. De legalább most már azt tudom, hogy Henrik sokat jelentett neki.”

– Ő volt az egyetlen gyermekem. Csak ő volt nekem, senki más.

Louise egy gyors villanást fedezett fel Lucinda tekintetében, meglepődést, talán aggodalmat.

– Nem voltak testvérei?

– Nem, egyedüli gyerek volt.

- Nekem azt mondta, hogy van egy nővére. Hogy ő a fiatalabb.
- Ez nem igaz. Az anyja vagyok. Tudnék róla.
- Honnan tudjam, hogy maga igazat beszél?

Louise dühös lett.

– Én vagyok az anyja, és belepusztulok a fájdalomba. Megsért, ha megkérdőjelezi, hogy ki vagyok.

- Nem akartam megbántani. De Henrik sokszor beszélt a nővéréről.
- Nem volt nővére. De lehet, hogy szeretett volna egyet.

A fal mellett ülő lányok egyesével eltűntek a bárból. Hamarosan csak ketten maradtak a csendben és a félhomályban, kivéve a felszolgálót, aki a körmét reszelgette elmélyülten a pult mögött.

- Olyan fiatalok. A lányok, akik itt ültek.
- A legfiatalabbak a legkeresettebbek. A dél-afrikai férfiak odavannak a tizenkét-tizenhárom évesekért.
- Nem lesznek betegek?
- Úgy érte, AIDS-esek? A lány, akinek meggyújtottam a cigarettáját, beteg. De nem az összes. A korukbeli lányoktól eltérően ezek itt tudják, hogy mire figyeljenek. Vigyáznak magukra. Nem közülük hálnak meg a legtöbben, és nem ők azok, akik leginkább terjesztik a fertőzést.

De te igen, gondolta Louise. Te megfertőzted a fiamat, kinyitottad az ajtót, és hagytad, hogy a halál belopózzon az ereibe.

– A lányok gyűlölik, amit csinálnak. De csak fehér kuncaftjaik vannak. Ezért azt mondhatják a barátjuknak, hogy nem voltak hűtlenek. Csak fehér férfiakkal feküdtek le. Az pedig nem számít.

- És ez igaz?
- Miért ne lenne igaz?

Louise egyenesen Lucinda arcába akarta kiabálni a kérdését. Megfertőzted a fiamat? Nem tudtál róla, hogy beteg vagy? Hogy tehetted ezt?

De nem mondott semmit.

- Meg kell tudnom, hogy mi történt – szólalt meg egy idő után.
- Nem történt semmi, amikor itt volt. Egyedül volt, amikor meghalt?
- Igen.

Valójában fogalmam sincs, gondolta Louise. Lehet, hogy volt ott valaki.

Hirtelen magyarázatot kapott a pizsamára. Henrik nem az ágyban halt meg. Miután elveszítette az eszméletét, vagy már nem volt képes ellenábást tanúsítani, valaki levetkőztette, és ráadta a pizsamát. Nem ismerték azt a szokását, hogy meztelenül aludt.

Lucinda váratlanul sírni kezdett. Egész teste rázkódott. A körmét reszelő férfi a bárpultnál kérdőn nézett Louise-ra. Louise a fejét rázta, nem volt szükség segítségre.

Louise megfogta Lucinda kezét. Meleg és nyirkos volt. Erősen szorította. Lucinda megnyugodott, megtörölte az arcát egy szalvétával.

- Hogy találtál meg?
- Henrik hagyott egy levelet Barcelonában. Mesélt rólad.
- Mit mondott?
- Hogy te tudni fogod, ha történik vele valami.
- Mit fogok tudni?

– Fogalmam sincs.
 – Idáig utaztál, hogy találkozz velem?
 – Meg kell próbálnom megérteni, hogy mi történt. Ismert még itt valakit rajtad kívül?
 – Henrik nagyon sok embert ismert.
 – Az nem ugyanaz, mint egy barát.
 – Én voltam a barátja. És Eusebio*.
 – Kicsoda?
 – Henrik így hívta, Eusebio. Egy tisztviselő a svéd nagykövetségen, akivel vasárnaponként együtt fociztak a strandon. Elég esetlen férfi, semmiben sem hasonlított arra a focistára. Henrik nála lakott néha.
 – Én azt hittem, veled volt.
 – A szüleimmel és a testvéremmel lakom együtt. Ott nem aludhatott. Néha kölcsönkapott egy lakást a nagykövetségen azoktól, akik éppen elutaztak. Eusebio segített neki.
 – Tudod esetleg az igazi nevét?
 – Lars Håkansson. Nem tudom, jól ejtem-e.
 – Te is ott laktál Henrikkel?
 – Szerelmes voltam belé. Arról álmodoztam, hogy összeházasodunk. De soha nem laktam vele Eusebio házában.
 – Beszéltetek erről? Hogy összeházasodtok?
 – Soha. Csak én álmodoztam róla.
 – Hogy találkoztatok?
 – Ahogy az emberek találkoznak, véletlenül. Az ember megy az utcán, és befordul az egyik sarkon. Az élet a sarkon túl várakozó ismeretlenről szól.
 – Melyik sarkon ütköztetek egymásba?
 Lucinda megrázta a fejét. Louise látta, hogy nyugtalan.
 – Vissza kell mennem a bárba. Holnap beszélhetünk. Hol laksz?
 – A Hotel Polanában.
 Lucinda beszédes grimaszt vágott.
 – Henrik soha nem lakott volna ott. Nem volt rá pénze.

Dehogynem volt, gondolta Louise. Henrik még Lucindának sem árult el mindent.

– Tényleg drága – válaszolta Louise. – De az utazásom nem volt megtervezve, amint talán látod. Át fogok költözni egy másik szállodába.

– Mikor halt meg?

– Pár hete.

– A napot szeretném tudni.

– Szeptember tizenhetedikén.

Lucinda felállt az asztaltól.

– Még ne – mondta Louise, és visszatartotta a lányt. – Van még egy dolog, amiről nem beszéltem neked.

Lucinda visszaült. A férfi előjött a bárpult mögül, és Lucinda kifizette a fogyasztásukat. Louise pénzt vett elő, de Lucinda szinte ellenségesen rázta meg a fejét. A férfi visszament a bárpulthoz és a körömrészelőhöz. Louise lélekben lendületet vetett, hogy ki tudja mondani az elkerülhetetlen szavakat.

– Henrik beteg volt. AIDS-fertőzött.

Lucindán nem látszott megrendültség. Várta, hogy Louise mit fog még mondani.

– Nem érted, amit mondok?

---

* Híres portugál futballista

– Hallottam, hogy mit mondtál.

– Te fertőztetted meg?

Lucinda arca teljesen kifejezésteleenné vált. Úgy nézett Louise-ra, mintha nagy távolság lett volna köztük.

– Mielőtt bármi mást elmondanék neked, tudnom kell a választ erre a kérdésre.

Lucinda arca még mindig kifejezéstele volt. A hangja teljesen nyugodt volt, amikor válaszolt, de Louise megtanulta Aron mellett, hogy a haragot sokan el tudják rejteni közvetlenül a felszín alatt, főleg olyan emberek, akikről nehéz ezt feltételezni.

– Nem akartalak megbántani.

– Henrikben soha nem fedeztem fel azt, amit benned igen. Megveted a fekete bőrűeket. Lehet, hogy nem tudatosan, de az érzés ott van. Úgy gondolod, a saját gyengeségünknek köszönhetjük, hogy a kontinensünk ilyen nyomorban él. Mint a legtöbb fehér, te is azt hiszed, csak azt kell tudnod, hogyan halunk meg. Azzal nem foglalkoztok, hogyan élünk. Egy enyhe széláramlat, ennyi egy afrikai élete. Látom rajtad azt a megvetést, amit Henriken sohasem.

– Nem vádolhatsz azzal, hogy rasszista vagyok.

– Hogy ez jogos vád vagy sem, neked kell eldöntened. És ha tudni akarod, nem én fertőztem meg Henriket.

– Akkor hogyan kapta el a betegséget?

– Kurvázott. Bármelyik lánnyal együtt lehetett azok közül, akiket itt láttál.

– Nem azt mondtad, hogy ők nem fertőzöttek?

– Elég, ha csak egy az. Henrik nem vigyázott. Nem használt óvszert minden alkalommal.

– Uramisten!

– Elfelejtette, amikor részeg volt, és ment egyik lánytól a másikig. Aztán amikor visszamászott hozzám a kilengései után, mindig megbánta. De gyorsan felejtett.

– Nem hiszek neked. Henrik nem olyan volt.

– Hogy milyen volt és milyen nem, erről mi ketten soha nem fogunk tudni megegyezni. Én szerettem, te az anyja voltál.

– De nem fertőzött meg téged?

– Nem.

– Bocsánatot kérek a vádjaimért. Mégis nehezen tudom elhinni, hogy a fiam úgy élt, ahogyan te leírod.

– Nem ő volt az első fehér férfi, aki egy szegény afrikai országba érkezik, és ráveti magát a fekete nőkre. Semmi nem olyan fontos egy fehér férfi számára, mint hogy beférközzön egy fekete nő combjai közé. Egy feketének pedig ugyanolyan fontos, hogy elejtsen egy fehér asszonyt. Ha körbesétálnál ebben a városban, ezrével találnál olyan feketéket, akik készek lennének feláldozni az egész életüket csak azért, hogy egyszer rád feküdhessenek.

– Túlzol.

– Az igazságot néha csak a túlzások között lehet megtalálni.

– Késő van. Fáradt vagyok.

– Nekem még korán van. Csak reggel mehetek haza.

Lucinda felállt.

– Elkísérlek a kijáratig, és megvárom, amíg találsz egy taxit. Menj vissza a szállodádba, pihend ki magad. Holnap találkozhatunk megint.

Lucinda az egyik kapuhoz vezette Louise-t, és néhány szót mondott az egyik őrnek. Egy férfi bukkant elő az árnyékból, autókulccsal a kezében.

– Hazavisz.

– Holnap mikor?

Lucinda már megfordult, és elindult visszafelé. Louise látta, ahogy eltűnik az árnyékok között.

A taxinak benzinszaga volt. Louise megpróbálta elképzelni Henriket a rövid szoknyás, kemény arckifejezésű fiatal lányok között.

Amikor visszaért a szállodába, megivott két pohár bort a bárban. Újra látta a két fehér dél-afrikait, akikkel együtt utazott a buszon a reptérről.

Gyűlölte őket.

A légkondicionáló zümmögött a sötétben, amikor lefeküdt, és leoltotta a lámpát. Álomba sírta magát, mint egy kisgyerek. Álmában visszautazott a megégett afrikai földről a fehér hárjedaleni mezőkhöz, a hatalmas erdőkhöz, a csendhez és az apjához, aki meglepődve és büszkén nézett rá.

Másnap reggel egy fiatal recepciós nő felvilágosította, hogy a svéd nagykövetség a szálloda közvetlen közelében található. Ha Louise elsétál az utcai árusok és egy benzinkút előtt, máris a nagykövetség sárgásbarna épülete előtt találja magát.

– Tegnap kiraboltak, amikor a másik irányba indultam, és bekanyarodtam az egyik kis utcába.

A lány a pult mögött együtt érzően csóválta meg a fejét.

– Sajnos ez gyakran megtörténik. Az emberek szegények, és veszélyesek a vendégeinkre.

– Nem akarom, hogy megint megtámadjanak.

– Semmi nem történhet azon a rövid úton a nagykövetségig. Megsérült tegnap?

– Nem ütöttek meg. De megvágta egy késsel a szemem alatt.

– Igen, látom a nyomát. Nagyon sajnálom.

– Ez nem segít rajtam.

– Mit vettek el?

– A táskámat. De a legtöbb értékeimet itt hagytam a szállodában. Az útleveletem, a telefonomat, a bankkártyákat is. Egy kevés pénzt szereztek. És a barna fésűmet, hátha használni tudják.

Louise kint reggelizett a teraszon, és rövid időre egy felkavaró, jó érzés szállta meg. Mintha semmi rossz nem történt volna.

De Henrik meghalt, Aron eltűnt, és a sötétségben árnyékok járkáltak, olyan emberek, akik valamilyen oknál fogva Aronnal együtt mindkettejüket ellenőrzés alatt tartották.

Útban a svéd nagykövetség felé állandóan hátranézett. Egy nagy svéd vasmalmot ábrázoló szobor állt a zöldre festett kerítés előtt. Az egyenruhás őr kinyitotta előtte a kaput.

A recepciónál a király és a királyné szokásos portréja függött. Egy kanapén két férfi ült, és svédül beszélgettek a „vízhiányról és a szükséges erőfeszítésekről a Niassa tartományban, amint a jóváhagyás megérkezik”. Louise futólag szomorúan arra gondolt, hogy teljesen elveszítette a kapcsolatot az argolíszi ásatásokkal. Ugyan mire gondolt, amikor ott állt cigarettázva az éjszakában, miközben Mitszosz kutyái ugattak? A rá váró borzalom nem figyelmeztette előre.

Az az ember, aki cigarettával a kezében állt a sötétségben, nem létezett többé.

A recepciónál közölte, hogy Lars Håkanssonnal kíván beszélni. A kérését rögzítő nő tudni akarta, milyen ügyben.

– Ismerte a fiamat. Csak annyit mondjon neki, hogy Henrik anyja keresi. Ez biztosan elég lesz.

A nő intenzív nyomogatásba kezdett a belső telefonon, amíg megtalálta a Lars Håkansson nevű férfit.

– Lejön.

A vízről beszélgető férfiak eltűntek. Louise leült a sötétkék kanapéra, és várt.

Egy alacsony, ritkás hajú férfi, a túlzott napozástól szinte szétégett arccal, öltönybe öltözve jött ki az üvegajtón. Ahogy a férfi közeledett, Louise látta rajta, hogy óvatos.

– Maga tehát Henrik Cantor anyja?

– Igen.

– Sajnos meg kell kérnem, hogy mutassa meg az igazolványát. Ezekben az időkben óvatosnak kell lennünk. Nem hinném, hogy a terroristák a mi házunkat szemelték volna ki, de a külügyminisztérium biztonsági előírásai megszigorodtak. Nem vihetek be senkit az üvegajtón túlra, amíg nem bizonyosodtam meg a kilétéről.

Louise a hotel biztonsági széfjében heverő útleveleire és személyi igazolványára gondolt.

– Nincs nálam az útlevelem.

– Akkor sajnos itt kell maradnunk a recepción.

Leültek. Louise-nak továbbra is a férfi tartózkodó viselkedésén jártak a gondolatai. Rosszulesett neki.

– Nem lehetne, hogy az egyszerűség kedvéért abból indul ki, hogy valóban az vagyok, akinek mondom magam?

– Természetesen. Sajnálom, hogy a világ olyan, amilyen.

– Henrik meghalt.

A férfi csendben ült. Louise várt.

– Mi történt?

– Holtan találtam az ágyában, Stockholmban.

– Én azt hittem, Barcelonában lakott.

Óvatosan, gondolta Louise. Ez a férfi olyasmit tud, amiről te nem tudtál.

– Mielőtt meghalt, fogalmam sem volt róla, hogy van egy lakása Barcelonában. Azért utaztam ide, hogy megpróbáljak megérteni dolgokat. Maga találkozott Henrikkel, amikor itt járt?

– Jóban voltunk. Kellett, hogy említsen engem.

– Nem tette. Ugyanakkor egy Lucinda nevű fekete nő beszélt magáról.

– Lucinda?

– A Malocura nevű bárban dolgozik.

Louise elővette a fényképet, és megmutatta.

– Ismerem. De nem Lucindának hívják. Hanem Julietának.

– Lehet, hogy két neve van.

Lars Håkansson felkelt a kanapéról.

– Most megszegem az összes biztonsági előírást. Felmegyünk az irodámba. Nem valami kellemes, de legalább hűvösebb van.

Lars Håkansson szobája az Indiai-óceánra nézett. Háromszögletű vitorlával felszerelt halászhajók tartottak befelé az öbölbe. A férfi megkérdezte, kér-e kávé. Louise bólintott.

A férfi két fehér, a svéd zászlót ábrázoló csészével tért vissza.

– Bocsássa meg, hogy nem fejeztem ki részvéteket. Ez számomra is borzasztó hír. Nagyon kedveltem Henriket. Sokszor gondoltam arra, hogy szerettem volna egy olyan fiút magamnak, mint ő.

– Nincs gyereke?

– Négy lány egy korábbi házasságból. Egy csokor fiatal nő, akiket minden bizonnyal nagyra fog értékelni a világ. De fiam nincsen.

A férfi elgondolkodva cukrot tett a csészéjébe, és megkeverte a kávéval.

– Tehát mi történt?

– A boncolás nagy mennyiségű altatót mutatott ki a szervezetében, amiből azt a következtetést vonták le, hogy Henrik öngyilkos lett.

A férfi kérdően nézett rá.

– És ezt maga elhiszi?

– Nem. Ezért kutatok az igazi ok után. És azt hiszem, akármi történt is, itt van a kiindulópontja.

– Maputóban?

– Nem tudom. Ebben az országban, ezen a kontinensen. Remélem, maga tud segíteni abban, hogy megtaláljam a választ.

Lars Håkansson letette a kávéscsészét, és az órájára pillantott.

– Hol lakik?

– A nagykövetség szomszédságában.

– A Polana jó szálloda, de drága. A második világháború alatt hemzsegték benne a német és japán kémek. Most dologtalan dél-afrikaiakkal van tele.

– Másik szállodába fogok költözni.

– Egyedül élek, és rengeteg helyem van. Lakhat nálam. Úgy, ahogy Henrik is tette.

Louise azonnal úgy döntött, hogy elfogadja a meghívást.

* * *

A férfi felállt.

– Megbeszélésem lesz a nagykövettel és a segélyszervezettel. Olyan pénzről van szó, amely titokzatos módon eltűnt a minisztérium számlájáról. Természetesen korrupció van a háttérben, enyves kezű miniszterek, akik ebből akarnak házat építeni a gyerekeiknek. Elképesztő mennyiségű időt fordítunk az ilyen jelenségekre.

Lars Håkansson lekísérte a recepcióra.

– Henrik nálam hagyott egy sporttáskát, amikor legutóbb itt volt. Nem tudom, mi van benne. De amikor betettem egy gardrób szekrénybe, éreztem, hogy nehéz.

– Tehát valószínűleg nem ruhák vannak benne?

– Nem, inkább könyvek és papírok. Be tudom adni a szállodába ma este. Sajnos egy francia kollégával kell vacsoráznom, amit nem lehet visszautasítani. Leginkább egyedül szeretnék lenni. Mélységesen elszomorít, hogy Henrik nincs többé. Nem hiszem, hogy igazán felfogtam volna.

A nagykövetség épülete előtti kis udvaron búcsúztak el.

– Tegnap érkeztem, és azonnal kiraboltak.

– Megsérült?

– Nem, és egyébként is az én hibám volt. Tudom, hogy nem szabad üres utcákon sétálni, hanem emberek között kell mozogni.

– A legravaszabb rablóknak imponáló képességük van arra, hogy kiszúrják az újonnan érkezetteket. Mégsem lehet őket bűnözőnek hívni. A szegénység lélegzetelállító. Mit tehet egy ember, ha van öt gyereke, munkája viszont nincs? Ha a szegények közé tartoznék ebben a városban, akkor pontosan olyanokat rabolnék ki, mint amilyen én vagyok. Hét óra körül átviszem a táskát.

* * *

Louise visszament a szállodába. Hogy megpróbálja lerázni a kedvetlenségét, a szálloda egyik üzletében vett egy fürdőruhát, ami igazából túl drága volt. Azután beereszkedett a nagy, üres úszómedencébe, és hosszú időn át rózta egyik hosszú a másik után.

A Röstjärnenben lebegek, gondolta. Abban úsztam apámmal, amikor kislány voltam. Lehetetlen volt keresztüllátni a fekete vizén. Apa azzal ijesztgetett, hogy a tónak nincs alja. Nyári estéken jártunk ki úszni, amikor a szúnyogok a fejünk körül zümmögtek, és én csodáltam apát, mert olyan hatalmasakat tudott tempózni.

Visszament a szobájába, és meztelenül lefeküdt a lepedőre. A gondolatai csapongtak.

Lucinda és Nazrin? A lakás Stockholmban és a lakás Barcelonában? Miért hagyott Henrik maga után ilyen félrevezető nyomokat? És miért volt rajta pizsama, amikor meghalt?

Elaludt, majd a telefon csengésére ébredt.

- Lars Håkansson vagyok. Itt állok a recepción Henrik táskájával.
- Már hét óra van? Éppen zuhanyozom.
- Tudok várni. Korábban érkeztem. Még csak négy óra.

Louise gyorsan felöltözött, és lesietett a lépcsőn. Håkansson felállt, ahogy meglátta. A kezében egy fekete-piros Adidas sporttáskát tartott.

- Holnap tizenegyre magáért jövök.
- Remélem, nem leszek a terhére.
- Biztosan nem. Egyáltalán nem.

Louise visszament a szobájába, és kinyitotta a táskát. Legfelül egy pár nadrág és egy vékony, khakiszínű dzseki feküdt. Ezeket a ruhákat soha nem látta Henriken. A ruhák alatt műanyag tasakokban papírok és a stockholmi és a barcelonai lakásban találtakhoz hasonló dossziék heverték. Louise kiürítette a táskát az ágyra. A táska alján homokot talált. Átpergette az ujjain. *Megint a vörös föld.*

Elkezdte átnézni Henrik papírjait. Egy elszáradt rovar, egy lepke hullott ki egy köteg újságcikk közül. Az egyik írás angolul volt, a szerző Ronald Witterman, az Oxfordi Egyetem professzora, a cikk címe *A halál előszobája – egy utazás napjaink szegény világában* volt. Az írást áthatotta a harag, nyoma sem volt a professzorokra jellemző nyugodt és fegyelmezett stílusnak. Witterman tajtékozott a felháborodástól. „Még soha nem állt ennyi forrás a rendelkezésünkre ahhoz, hogy kibírhatóvá tegyük a világot a lehető legtöbb ember számára. Ehelyett megszegyenítjük a saját tudatunkat, az intellektuális erőnket, valamint az anyagi forrásainkat azáltal, hogy hagyjuk az elviselhetetlen nyomort tovább növekedni. A felelősségünket már régen eladtuk olyan nemzetközi szervezetek finanszírozása által, mint például a Világbank, amelynek politikai intézkedései gyakorta abban merülnek ki, hogy az emberi szenvedést feláldozzák az arrogáns gazdasági tanácsadók oltárán. A lelkiismeretünkől már régen megszabadultunk.”

Witterman olyan ember, aki ritkán használ pontot, gondolta Louise. Egy férfi, akinek a haragja felkeltette Henrik figyelmét.

Az egyik műanyag tasakban Louise spirálfüzetből kitépett oldalakat talált. Henrik elkezdte lefordítani Witterman professzor cikkét svédre. Louise látta, hogy Henrik nehezen találta meg a megfelelő szavakat, akadozva követte a hosszú mondatok ritmusát. Félretette a cikket, és továbblapozott. Hirtelen Kennedy elnök agya bukkant fel újra. Henrik több, különálló lapra firkálta le a feljegyzéseit. Louise sorba tette a lapokat, és elkezdett olvasni.

1967. január 21-én Ramsey Clark amerikai államügyész egy telefonhívást kezdeményezett. Feszült és nyugtalan volt a kiszámíthatatlan fogadtatás miatt. Miután beütötte a számot, egy titkárnővel beszélt, aki megkérte, hogy tartsa a vonalat. Egy barátságtalan hang jelentkezett a vonal másik végén. Amilyen szívélyesen Lyndon Baines Johnson elnök tudott viselkedni, ugyanolyan mogorva is tudott lenni, ha a dolgok nem úgy mentek, ahogy ő szerette volna.

– Jó reggelt, elnök úr.

– Tulajdonképpen mi folyik itt? Azt hittem, az ügy azzal lezárult, hogy Jacket felboncolták a támaszponton.

– Megkértük a három patológust, hogy jöjjenek el Washingtonba. Ide kellett repíteniünk Finket is Vietnamból.

– Teszek Finkre! Itt toporog egy arkansasi delegáció az ajtóm előtt. Búzáról meg rozsról akarnak eszmét cserélni. Nincs időm még ezzel az átkozott üggyel is foglalkozni.

– Ne haragudjon, elnök úr. Rövid leszek. Bementek az archívumba tegnap. Többek között dr. Humes, aki a Warren-bizottság előtt is tanúskodott a jobb tüdőlebenyről készült fényképről. Ez lényeges szempont volt Kennedy elnök halálának a megállapításához.

– Ezt már elolvastam a bizottság jelentésében. Mit akar tulajdonképpen?

– Úgy tűnik, akadt egy kis problémánk. A fénykép nincs meg.

– Hogy érti, hogy nincs meg?

– Eltűnt. Továbbá valószínűleg egy másik kép is, amelyen a halált okozó golyó bemeneti nyílása látható.

– Hogy a fenébe tűnhetnek el Kennedy boncolásáról fényképek?

– Hogy tűnhet el az agya?

– Tehát, mi fog történni?

– Az orvosok természetesen aggódnak, hiszen a korábbi tanúvallomásaikban eskü alatt állították, hogy a fényképek léteznek. Most pedig eltűntek. Az egyik legalábbis.

– Várható, hogy az újságok elkezdenek vájkálni az ügyben?

– Legnagyobb valószínűséggel. Megint előráncigálnak mindent. Összeesküvés-elméletek, Oswald nem volt egyedül – mindent, amit megpróbáltunk lezárni, felnyitnak újra.

– Nincs több időm Jackkel foglalkozni. Meghalt. Megpróbálok elnök lenni, megpróbálok kezelni egy őrült háborút Vietnamban, meg hamarosan az utcákon randalírozó négereket is, ha nem oldjuk meg az állampolgárkérdést. Intézze el, hogy azok az orvosok ne mondjanak túl sokat. És küldje vissza Finket Vietnamba, amilyen gyorsan csak lehet.

Henrik az idézet aljára feljegyezte, hogy a szöveg eredetije a „Justice Department, recently opened archives”-ban* található. Írt egy saját megjegyzést is.

---

* Igazságügyi Minisztérium, nemrég megnyitott dokumentumok (angol)

Úgy látszik, mindent eltüntetnek. A kínos tényeket a szőnyeg alá söprik. Az igazságot álruhába bújtatják. Olyan világban élünk, amelyben az igazság elrejtése pontosabb, mint a kiderítése.

Azok, akik titokban megpróbálnak bevilágítani a legsötétebb sarkokba, soha nem lehetnek biztosak benne, hogy mit fognak találni. Tovább kell folytatnom a világítást. Nemsokára félreteszem ezt a sok, Kennedyről és az átkozott agyáról szóló papírt. De mindig is a hazugság és ezáltal az igazság világának kézikönyvei maradnak.

Louise továbblapozott a papírkötegek között. Talált egy térképszelvényt Mozambik déli részéről. Henrik bekarikázott egy Xai-Xai nevű várost és egy területet közvetlenül a várostól északnyugatra. Louise félretette a térképet. A sporttáskában legalul egy barna boríték feküdt. Kinyitotta. Öt darab fekete papírsziluettenet talált. Kettő geometriai ábra volt, a másik három emberi profil.

Louise azonnal látta, hogy az egyik Henriket ábrázolja. Ez az ő profilja, kétség sem fér hozzá. Egyre növekvő kellemetlen érzése támadt tőle: bár a sziluettenet szakértő kezek készítették, de Henrik csak egy árnyék volt, és a fekete papír mintha megjósolta volna, hogy mi fog történni vele.

Louise megvizsgálta a két másik sziluettenet is. Az egyik egy nőt, a másik egy férfit ábrázolt. A nő arcéle afrikai származásra utalt. A sziluettenek kemény, fehér papírra voltak ráragasztva, a hátoldalukon nem állt semmi, aláírás sem; egyáltalán semmi, ami elárulhatta volna a készítő kilétét. Lehet, hogy Henrik maga volt az?

Lement a recepcióba, aztán ki a kertbe. A tenger felől enyhe szél fújt, tele titokzatos fűszerek illatával.

Leült egy padra, és a sötét tengert nézte. Egy világítótorony vihogott, messze a horizonton egy hajó vitorlázott el dél felé.

Összerándult, ahogy Lucinda váratlanul felbukkant mögötte.

Miért morognak itt ilyen hangtalanul az emberek? Miért nem hallom őket?

Lucinda leült mellé.

– Mit találtál a táskában?

Louise megrezzent.

– Honnan tudsz erről?

– Találkoztam Håkanssonnal. Ez itt nagyváros, de mégis olyan, mint egy kis falu. Véletlenül futottunk össze, és elmesélte.

– Azt mondta nekem, hogy téged Julietának hívnak, és hogy nem ismert semmiféle Lucindát.

A lány arca homályban volt.

– A férfiak néha olyan nevet adnak egy nőnek, amelyet akarnak.

– Miért egyeznének ebbe a nők bele?

Abban a pillanatban, és mégis túl későn, Louise rájött, hogy Lucinda mit akart mondani.

– Azt mondta, olyan a kinézetem, hogy a Julieta illik hozzám. Három hónapon át hetente kétszer találkoztunk, mindig megbeszélte időpontban, és majdnem mindig olyan diszkrét kis lakásokban, amelyeket ilyen célra adnak bérbe. Aztán talált valaki mást, vagy talán idejött a felesége. Nem emlékszem.

– És ezt mind elhiggyem?

A válasz ostorcsapásként érkezett.

– Hogy a ringyója voltam? Hogy én voltam a kis fekete egere, akivel készpénzért játszodozhatott? Mindig dollárért vagy dél-afrikai randért.

Lucinda felállt.

– Nem tudok segíteni neked, ha nem akarod megérteni, hogy mi folyik egy szegény országban.

– Nem akartalak megbántani.

– Soha nem fogod megérteni, mert soha nem kell azon gondolkodnod, hogy széttedd a lábadat azért, hogy étel kerüljön a gyomrodba vagy a gyereked gyomrába, vagy azért, hogy a szüleidnek adhass!

– Talán te el tudod magyarázni nekem.

– Ezért jöttem. Azt akarom, hogy holnap délután gyere velem valahova. Szeretnék valamit mutatni neked. Valamit, amit Henrik is látott. Semmi nem fog történni, nem kell félned.

– Mindentől félek itt, a sötétségtől és attól, hogy olyan emberek támadnak meg, akiket se nem látok, se nem habok. Félek, mert nem értem.

– Henrik is félt. De megpróbálta elűzni a félelmét. Megpróbált megérteni dolgokat.

* * *

Lucinda elment. A szél még mindig enyhén fújt. Louise látta maga előtt a lányt, ahogy megy a sötét utcákon a bár felé, ahol dolgozott.

Körbenézett a nagy szállodakertben. Mindenhol árnyékokat sejtett a sötétben.

14.

Louise az ablaknál állt, és nézte, ahogy felkel a nap. Egyszer, még gyermekkorában, az apja azt mondta: a világ olyan, mint egy napfelkeltéket és napnyugtákat tároló hatalmas könyvtár. Louise már akkor sem értette igazán, hogyan lehet a nap mozgását kemény fedelű borító mögé zárt szövegekhez hasonlítani, és most – ahogy látta a fényt szétterjedni a víz felszínén – megint nem tudta értelmezni apja gondolatait.

Fontolgatta, hogy felhívja Arturt, és megkérdezi, aztán úgy döntött, nem fessegeti a dolgot.

Helyette kiült a kis erkélyre, és beütötte a barcelonai szálloda számát. Xavier válaszolt. *Cantor úr nem jelentkezett, és a rendőrség sem.* Castells úr értesítette volna, ha bármilyen nyomra bukkannak Cantor úrral kapcsolatban.

– De nem kaptunk rossz híreket sem! – kiabálta Xavier, mintha a Barcelona és Dél-Afrika közötti távolság túl nagy lett volna ahhoz, hogy az ember normális hangerővel áthidalhassa.

A kapcsolat megszakadt. Louise nem hívta újra, megbizonyosodott arról, amit amúgy is tudott. Aron még mindig nem került elő.

Felöltözött, és lement az étkezőbe. A tenger felől hűsítő szél fújt. Már éppen befejezte a reggelit, amikor valaki a nevére szólította: „Cantor asszony”, az utolsó szótagot hangsúlyozva. Amikor megfordult, egy szakállas, tejeskávészínű arccal nézett szembe, amely legalább annyi európai, mint afrikai vonást viselt. A férfi szúrós szemmel nézett rá. Amikor megszólalt, láthatóvá váltak rossz fogai. Alacsony volt, testes és türelmetlen.

– Louise Cantor?

– Igen, én vagyok.

A férfi portugál akcentussal, de érthetően beszélt az angolt. Kérdés nélkül kihúzott egy széket magának, és leült Louise-zal szemben. A feléjük tartó felszolgálót egy kézmozdulattal elküldte.

– Nuno vagyok, Lucinda barátja. Hallottam, hogy maga itt van, és hogy Henrik meghalt.

– Nem tudom, ki maga.

– Természetesen nem tudja. Alig egy perce érkeztem.

– Nuno kicsoda? Ismerte a fiamat?

– Nuno da Silva. Újságíró vagyok. Henrik pár hónapja felkeresett. Kérdéseket tett fel, fontos kérdéseket. Hozzá vagyok szokva, hogy az emberek megkeresnek, de ahhoz nem, hogy engem is érdeklő kérdéseket tesznek fel.

Louise megpróbálta felidézni, hogy találkozott-e az újságíró nevével Henrik feljegyzéseiben. Nem talált Nuno da Silvát az emlékei közt.

– Milyen kérdéseket?

– Először mondja el, mi történt. Lucinda azt mondta, hogy Henrik az ágyában halt meg. Hol állt az ágya?

– Miért kérdez ilyen furcsákat?

– Mert a fia olyan embernek tűnt, aki gyakran változtatja az ágya helyét, egy mozgásban lévő fiatalember volt. Amikor megismerkedtem vele, azonnal arra gondoltam, hogy a huszonöt évvel korábbi önmagamra emlékeztet.

– Stockholmban halt meg.

– Egyszer voltam abban a városban. Még 1974-ben. A portugálok vesztésre álltak az afrikai gyarmatokkal szembeni háborúban. A kapitányok felkelést terveztek Lisszabonban. Egy konferencián voltam, nem emlékszem már, hogy ki fizette az utamat, és kitől kaptam vízumot. Biztató volt látni azt a sok svéd fiataalt, akik annak ellenére, hogy soha nem éltek át a háború és a gyarmati elnyomás borzalmait, mégis teljes szívvel támogattak minket. Ugyanakkor furcsának is találtam Svédországot.

– Milyen szempontból?

– Egész nap a szabadságról beszélünk. Mégsem lehetett találni egyetlen helyet sem, ahol este tíz óra után megihattunk egy pohár sört. A szórakozóhelyek vagy be voltak zárva, vagy tilos volt az alkohol. Senki nem tudta megmagyarázni, hogy miért. A svédek minket megértettek, de saját magukat nem. Mi történt Henrikkel?

– Az orvosok azt mondták, hogy a szervezete tele volt altatóval.

– Soha nem lett volna öngyilkos! Beteg volt?

– Nem volt beteg.

Miért hazudok? Miért nem mondom meg, hogy talán a betegségtől való félelme ölte meg? Talán még mindig nem tudom elhinni, hogy valóban ez történt. Henrik beteg volt, de harcolt volna tovább. És elmondta volna nekem.

– Mikor történt?

– Szeptember tizenhetedikén.

A sötét hajú kis ember reakciója Louise válaszára teljes erővel érkezett.

– Felhívott engem pár nappal előtte.

– Biztos ebben?

– Újságíró vagyok, de mellette újságkiadó is. A kis napilapomat vasárnap kivételével mindennap szétküldöm faxon. Egy naptár van beépítve a fejembe. Egy keddi napon telefonált, és maga most azt mondja, hogy pénteken találta meg.

– Mit akart?

– Volt pár halaszthatatlan kérdése.

* * *

Az ebédlő kezdett megtelni. A legtöbb vendég hangoskodó, sörhasú dél-afrikai volt. Louise látta, hogy Nuno egyre idegesebb lesz.

– Én soha nem jövök ide. Itt nem létezik semmi, amitől igaz képet lehetne kapni erről az országról. Ez a szálloda lehetne bárhol, Franciaországban vagy Angliában, vagy miért ne Lisszabonban. Innen eltakarították a szegénységét, megtiltották neki, hogy megmutassa magát.

– Ma fogok elköltözni.

– Henrik soha nem tette volna be ide a lábát, hacsak nem határozott céllal.

– Milyen céllal?

– Hogy találkozzon az anyjával, és megmondja neki, hogy hagyja el ezt a szállodát. Nem ülnénk kint inkább?

Anélkül hogy választ kapott volna, felkelt, és sietősen eltűnt a terasz bányába.

– Rendes ember – mondta a felszolgáló Louise-nak. – Elmondja, amiről mindenki más hallgat. De veszélyesen él.

– Hogyan?

– Az igazság mindig veszélyes. Nuno da Silva nem fél. Nagyon bátor.

Nuno a korlátnak támaszkodva állt, és szórakozottan nézte a tengert. Louise a férfi mellé állt. A napot egy kifeszített napernyő takarta el, amely hajladozott az enyhe szélben.

– Henrik hozzám jött a kérdéseivel. Bár a kérdései szinte ugyanannyira állítások is voltak. Azonnal rájöttem, hogy talált valamilyen nyomot.

– Miféle nyomot?

Nuno da Silva türelmetlenül megrázta a fejét, nem akarta, hogy Louise félbeszakítsa.

– Az első találkozásunk egy kisebb katasztrófával indult. Felbukkant a szerkesztőségben, és azt kérdezte tőlem, akarok-e a Vergiliusa lenni. Alig hallottam, amit mondott, de Dantét és Vergiliust ismertem. Azt gondoltam, egy túlkoros diákkal állok szemben, aki valami érthetetlen oknál fogva megpróbálja különlegessé tenni magát. Úgyhogy azt mondtam neki, amit gondoltam. Hogy húzzon a pokolba, és ne zavarjon engem. Akkor elnézést kért, és azt mondta, hogy se nem Vergilius, se nem Dante, csak beszélgetni szeretne. Megkérdeztem, miért pont hozzám jött. Azt mondta, Lucinda ajánlotta, hogy engem keressen meg, de leginkább azért, mert bárkivel beszélt is, előbb vagy utóbb szóba kerültem. Én vagyok a bizonyíték arra, hogy milyen reménytelen a helyzet itt most. Szinte egymagam próbálom megkérdőjelezni az események hátterét, a hatalmi túlkapásokat, a korrupciót. Megkértem Henriket, hogy várjon, amíg befejezek egy cikket. Leült egy székre, nem mondott semmit, várt. Azután kimentünk, az irodám székhelye egy garázs, egy udvar végében. Leültünk két benzineshordóra, amiket összenyomtunk kényelmetlen paddá. Jó kis ülőhelyek, mert túl fárasztók ahhoz, hogy pihenni lehessen rajtuk. A lustaságtól hátfájást kap az ember.

– Kivéve az apámat. Favágó volt. Tönkrement a háta, de biztosan nem a lustaságtól.

Úgy tűnt, Nuno da Silva meg sem habotta.

– Elolvasta pár cikkemet az AIDS-ről. Meg volt róla győződve, hogy igazam van.

– Miben?

– Abban, hogy mik a járvány okai. Nem kétlem, hogy a döglött csimpánzok húsból evő embereknek közük van a betegséghez. De azt, hogy egy olyan vírusnak, amelyik ennyire ügyesen tudja elrejteni és álcázni magát, manipulálni saját magát, hogy újra és újra más alakban jelenjen meg, ne segédkezzen senki a születésénél – nem vagyok hajlandó elhinni. Senki nem fog tudni meggyőzni arról, hogy ennek a vírusnak az eredete nem egy titkos laboratórium, egy olyasfajta, amit az amerikai hadsereg hiába is keres Irakban.

– Létezik erre bármiféle bizonyíték?

Nuno da Silva türelmetlensége átment nyílt frusztrációba.

– A magától értetődőnek nincs azonnali bizonyítékra szüksége. Előbb vagy utóbb majd meglesz az is. A régi gyarmatosítók mondása a mai napig érvényes: „Afrikai maga lenne a földi paradicsom, ha nem élne itt ez a sok átkozott afrikai.” Az AIDS eszköz arra, hogy kiirtsák a feketéket erről a kontinensről. Hogy egypár homoszexuális amerikai meg néhány átlagos szexuális életű ember is bekerül a szórásba, még belefér a történetbe. Ezt a cinikus hozzáállást láthatja azoknál az embereknél, akik úgy hiszik, joguk van irányítani a világot. Henrik hozzám hasonlóan gondolkozott. De ő hozzátett még valamit, szó szerint emlékszem rá. *A férfiak lassan elpusztítják a nőket.*

– Ezt meg hogy értette?

– A nőknek itt nagyon kevés lehetőségük van a védekezésre. A férfiak dominanciája ezen a kontinensen elborzasztó. Olyan patriarchális hagyományok uralkodnak, amelyeket még véletlenül sem szeretnék a védelmembe venni. Ugyanakkor ez nem ad jogot a nyugati laboratóriumoknak, hogy kiirtsanak minket.

– Mi történt azután?

– Talán egy órát is ültünk és beszélgettünk. Pozitív benyomást tett rám. Azt javasoltam, írjon erről az európai újságokban, de azt válaszolta, hogy még nem jött el ennek az ideje.

Még nem. Erre pontosan emlékszem.

– Miért mondta ezt?

– Egy nyomot követett, de nem mondta el, hogy mit. Láttam rajta, hogy nem akar beszélni róla. Talán nem tudott eleget. Azután elköszöntünk. Megkértem, hogy látogasson meg megint. De nem jött soha többé.

A férfi gyors pillantást vetett az órájára.

– Mennem kell.

Louise megpróbálta marasztalni.

– Valaki megölte. Meg kell tudnom, hogy ki, és miért tette.

– Nem mondott nekem többet annál, mint amit én most elmondtam. Nem tudom, mi után kutatott. Bár sejtem.

– Mik a sejtései?

A férfi vállat vont.

– Sejtések. Semmi több. Talán túl nehéz volt vinnie azt, amit megtudott. Az emberek néha mások elviselhetetlen szenvedése miatt adják fel.

– Azt mondja, a fiam talált egy nyomot?

– Azt hiszem, a nyom az ő fejében volt. Egy gondolat. Soha nem értettem pontosan, hogy mi után kutat. Az összefüggés, ami után nyomozott, nem volt világos. Kábítószercsempészetéről beszélt. Az afganisztáni mákültségvényekről érkező hatalmas heroinszállítmányok átrakodásáról. Éjszakánként Mozambik zátonyainál várakozó hajókról, az árut átvevő gyors motorcsónakokról, amelyek a sötétségben az őrizetlen ellenőrző pontokon átjutva továbbítják a rakományt Dél-Afrikába és a világ többi pontjára. Bár hatalmas összegek kerülnek a rendőrök, vámtisztviselők, ügyészek, bírák és hivatalnokok zsebébe, a profit mégis felfoghatatlan nagyságú. A kábítószer-üzletágban ma ugyanannyi pénz forog, mint a turizmusban összesen. Több, mint a fegyvergyártásban. Henrik nagyon homályosan beszélt ennek az egésznek az AIDS-szel való kapcsolatáról. Fogalmam sincs, honnan szerezte az információit. Most pedig mennem kell.

A szálloda előtt váltak el.

– A svéd nagykövetség egyik alkalmazottjánál fogok lakni, Lars Håkanssonnak hívják.

Nuno da Silva grimaszt vágott.

– Érdekes ember.

– Ismeri?

– Újságíró vagyok, ezért tudnom kell azt, amit érdemes tudni. A valóságról és az emberekről is.

* * *

A férfi gyorsan kezét rázott vele, megfordult, majd eltűnt az utcán. Louise látta rajta, hogy siet valahová.

Kínoztta a hőség. Visszament a szobájába. Nuno da Silva arckifejezését nem lehetett félreérteni. Nem érzett semmi tiszteletet Lars Håkansson iránt.

Felnézett a plafonra, és megpróbálta eldönteni, melyik íjat feszítse meg. Talán kerülnie kellene Lars Håkanssont. De Henrik nála lakott. „Meg kell találnom azokat a helyeket, ahol Henrik valamiféle nyomot hagyhatott maga után.”

Negyed tíz volt. Felhívta Arturt. Hallotta a hangján, hogy várt a hívására. Ettől gombóc lett a torkában. Lehet, hogy az apja egész éjszaka ébren volt.

Most már csak mi maradtunk. A többiek már nem léteznek.

Arra gondolt, az apját megnyugtatná, ha hallaná, hogy minden rendben van, és hamarosan átköltözik egy férfihoz, aki a svéd nagykövetségen dolgozik. Artur elmesélte, hogy még sűrűbben havazott éjszaka, több mint tíz centimétert. Ezenkívül talált egy dögölt kutyát az úton, amikor kiment az újságért.

– Mi történt vele?

– Nem hiszem, hogy valaki elgázolta volna. Inkább úgy nézett ki, mintha valaki fejbe lőtte volna, aztán az út szélére dobta.

– Felismerted?

– Nem. Nem a környékről volt. De hogy lehet ennyire gyűlölni egy kutyát?

A telefonbeszélgetés után Louise tovább feküdt az ágyon. *Hogy lehet ennyire gyűlölni egy kutyát?* Nuno da Silva szavába gondolt. Lehetséges, hogy a férfi valóban az igazat mondta, és ez a borzalmas AIDS-járvány az afrikai kontinens lakóinak kiirtását célzó konspiráció eredménye? Elképzelhető, hogy Henrik azok közé tartozott, akik „beleestek a szórásba”? Az ötlet teljes örültségnek tűnt számára. Ezt még Henrik sem gondolhatta komolyan. Soha nem támogatott volna olyan összeesküvés-elméletet, amely még az első alapos vizsgálatot sem élné túl.

Felült az ágyban, és maga köré tekerte a lepedőt. Fázott a légkondicionáló miatt, libabőrös lett a karja.

Milyen nyomot fedezett fel Nuno da Silva Henriknél? Egy belső nyomot. Melyik íjat feszítette meg Henrik? Hova irányította a nyilat? Louise nem tudta, de érezte, hogy közeledik valamihez.

Hangosan káromkodott egyet. Aztán felkelt, sokáig állt a hideg zuhany alatt, majd bepakolta a táskáját, és éppen fizetett, amikor Håkansson megjelent.

– Éppen arra gondoltam, hogy ha fiúnak születtem volna, az apám biztosan Larsnak nevezett volna.

– Fantasztikus név. Minden nyelven könnyű kiejteni, talán csak a mandarint beszélő kínaiaknak jelenthet nehézséget. Lars Herman Olof Håkansson. Lars az apai nagyapám után, Herman az anyai nagyapám után, aki tengerésztiszt volt, Olof pedig Olof Skötkonung* után. Ők az én védőszentjeim, ahogy az életem tengerén át vitorlázok.

Luandát mégis Julietának akartad hívni. Miért izgatott fel, hogy megváltoztattad a nevét?

Megkérte a férfit, hja fel a címét, és a papírt a recepcióban hagyta azzal, hogy adják át a Lucinda nevű nőnek, amikor keresni fogja.

Lars Håkansson gondolataiba merülve állt mellette. Louise halkán beszélt, hogy a férfi ne hallja.

A ház a Kaunda nevű utcában feküdt. Diplomatanegyed, különböző országok zászlai mindenfelé. Fallal körbekerített villák, egyenruhás őrök, csaholó kutyák. Bementek a vaskapun át, és bár Louise megpróbálta vinni a táskáit, az addig a kertben dolgozó férfi átvette őket.

– A házat egy portugál orvos építtette – magyarázta Lars Håkansson. – 1974-ben, amikor a portugálok rájöttek, hogy a feketék hamarosan lerázzák magukról a

---

* Svéd király (kb. 995-1022)

gyarmatosítókat, az orvos elment az országból. Állítólag itt hagyott a kikötőben egy vitorlást, rajta egy zongorával, amely a fedélzeten rohadt el, mert nem rakták át a Lisszabonba tartó teherhajóra. Az állam elkobozta az üres házakat. Ezt itt a svéd állam bérlő, a svéd adófizetők állják a lakbérémet.

A házat kert vette körül, hátul néhány magasra nőtt fa állt. Egy láncra vert német juhász gyanakvón figyelte Louise-t. Bent a házban egy fiatal és egy idősebb szolgáló fogadta őket.

– Graça – mondta a férfi, amikor Louise köszönt az idősebbnek. – A takarítónő, bár már elég öreg hozzá, de itt akar dolgozni. Állítólag én vagyok a tizenkilencedik svéd, akinek szolgál.

Graça egy határozott kézmozdulattal megfogta a táskákat, és felcipelte őket a lépcsőn. Louise elszörnyedve nézte a sovány alakot.

– Celina – mondta Lars Håkansson. Louise üdvözölte a fiatal nőt. – Jól vág az esze, és elfogadhatóan főz. Ha valamire szüksége van, neki szóljon. Valaki mindig lesz itthon napközben. Ma este későn jövök haza. Csak jelezzen, ha éhes, és kap enni. Celina megmutatja a szobáját.

* * *

A férfi már kifelé tartott, amikor Louise utolérte.

– Ugyanazt a szobát kapom, mint amelyikben Henrik lakott?

– Feltételeztem, hogy azt szeretné. Ha mégsem, választhat másikat. Nagy a ház. Doktor Sa Pintónak a szóbeszéd szerint nagy családja volt. Mindegyik gyerek saját hálósobát kapott.

– Csak tudni akartam.

– Most már tudja.

Louise visszament a házba. Celina a lépcsőnél várta. Graça lejött az emeletről, és a konyhában neszezett. Louise követte Celinát a lépcsőn a teljesen fehérre festett házban.

Beléptek egy szobába, ahol a nyirkosság miatt a vakolaton sárga foltok keletkeztek; enyhe penészszag érződött. Ebben a szobában aludt Henrik. A szoba nem volt nagy, egy ágy foglalta el szinte az egész helyet. Az ablakon rács volt, mint egy börtönben. Louise táskája az ágyon feküdt. Kinyitotta a gardrób szekrényt. Egy golfütő kivételével nem talált mást benne.

Louise mozdulatlanul állt az ágy mellett, és megpróbálta elképzelni Henriket ebben a szobában. De a fia nem volt ott, nem találta.

Kipakolta a táskáját, majd keresett egy fürdőszobát. Útközben benézett Lars Håkansson hálósobájába. Vajon Lucinda – vagy megvásárolt nevén: Julieta – is aludt ebben az ágyban?

A lehangoltság teljes erővel csapott le rá. Visszament a földszintre, kihúzta a dugót egy félig üres borostüvegéből, és a szájához emelte. Csak utólag vette észre, hogy Graça a konyhaajtóban állva figyelte.

Tizenkét órakor omlettet tálaltak fel egy megterített asztalon, mintha étteremben ült volna. Csak turkált az ételben.

Az üresség, mielőtt egy döntés megszületik, gondolta. Tulajdonképpen már most tudom, hogy a lehető leggyorsabban el kell utaznom innen.

A hátsó udvaron kávézott, ahol a hőség nem volt olyan nyomasztó. A megláncolt kutya szemmel tartotta. Lassan elszunnyadt. Arra ébredt, hogy Celina könnyedén megérintette a karját.

– Látogató – mondta.

Louise álomittasan állt fel. Arturról álmodott, valami gyerekkori eseményről. Megint a sötét tóban úszkáltak, csak erre emlékezett.

Amikor belépett a nappaliba, Lucindával találta szembe magát.

– Aludtál?

– A fájdalmam és az álmaim egybefolynak. Soha nem aludtam olyan sokat és olyan keveset, mint amióta Henrik meghalt.

Celina lépett be a szobába, és kérdezett valamit afrikai nyelven. Lucinda válaszolt, Celina eltűnt. Louise arra gondolt, hogy a nő olyan könnyedén mozog, mintha a lába nem is érintené a sötétbarna fapadlót.

– Miről beszéltek? Az égvilágon semmit nem értek.

– Megkérdezte, hogy akarok-e inni valamit. Nem kértem.

Lucinda fehérbe volt öltözve, a lábán magas sarkú cipő volt. A haja szoros fonatokban tapadt a tarkójára.

Lucinda gyönyörű. Megosztotta az ágát Henrikkel és Lars Håkanssonnal egyaránt.

A gondolat kellemetlen érzéssel töltötte el.

– El akarlak vinni egy autós kiruccanásra – mondta Lucinda.

– Hova?

– Ki a városból. Egy olyan helyre, amelyik sokat jelentett Henriknek. Estére visszajövünk.

Lucinda autója egy virágzó jakarandafa alatt állt. A lehulló levendulakék levelek beborították a vörös motorháztetőt. Az autó öreg és horpadt volt. Amikor Louise beült, gyümölcssillatot érzett.

Átutaztak a városon. Az autóban hőség volt. Louise arccal a lehúzott ablak felé ült, hogy érje a huzat. A forgalom kaotikus volt, mindenfelé járművek tolongtak. Ezeket az autókat szinte kivétel nélkül azonnal kivonnák a forgalomból Svédországban, gondolta. De nem Svédországban voltak, hanem egy kelet-afrikai országban, és itt járt Henrik is, nem sokkal a halála előtt.

Közeledtek a város külső kerületeihez – lepusztult raktárépületek, felszaggatott járdák, rozsdák kocsik és emberek végeláthatatlan áradata mindenfelé. Amikor megálltak egy piros lámpánál, Louise látott egy kosarat egyensúlyozó nőt és egy másikat, aki egy pár piros cipőt vitt a fején. *Mindenhol terhek, gondolta. Súlyok, amiket a nők a fejükön hordanak. Csak sejteni tudom, hogy milyen terheket cipelnek belül.*

Lucinda befordult egy kaotikus kereszteződésnél, ahol a jelzőlámpák nem működtek. Eltökélten haladt előre a káoszban. Louise észrevett egy útjelző táblát, amelyen Xai-Xai állt.

– Észak felé haladunk – mondta Lucinda. – Ha ezen az úton mennél tovább, akkor a végén eljutnál az országodba. Északkeleti hányba megyünk.

Egy hatalmas temető mellett haladtak el. Több temetési menet is tolongott a kapuknál. Hirtelen kiértek a városból, csökkent a forgalom, megritkultak az út mentén a sárból és bádogból összetákolt viskók. A vidéket magas fű borította, a távolban a zöld különböző árnyalataiban játszó hegycsúcsok látszottak. Lucinda a vezetésre koncentrált. Túlzsúfolt teherautók és fekete felhőket kipufogó buszok foglalták el az utat; csak ritkán adódott lehetőség az előzésre. Louise a mezőkön dolgozó embereket nézte. Leginkább asszonyokat látott, emelkedő és ereszkedő kapákat, görnyedt hátakat. Az út mentén gyalogosok szüntelen áradata.

– Ez Henrik kocsija – mondta Lucinda hirtelen.

Éppen akkor előzött meg egy füstölgő buszt, és az út szabadon és egyenesen terült el előttük.

– Négyezer dollárért vette – folytatta. – Túl sokat adott érte. Amikor elutazott, megkért, hogy vigyázzak rá, amíg visszajön. Gondolom, most már a te autód.

– Nem az enyém. Miért volt szüksége autóra?

– Szeretett vezetni. Főleg azután, hogy elkezdte látogatni azt a helyet, ahova most tartunk.

– Még mindig nem tudom, hova megyünk.

Lucinda nem válaszolt, Louise pedig nem kérdezte újra.

– Egy dántól vette, aki már több éve itt él, és egy kis műhelye van. Mindenki ismeri Carstent. Kedélyes, sörhasú férfi, aki feleségül vett egy vékony kis fekete nőt Quelimane-ből. Folyton veszekednek, legfőképp vasárnaponként, amikor a strandon sétálnak. Mindenki élvezi, amikor vitatkoznak, mert látszik rajtuk, hogy mennybe szeretik egymást.

A körülbelül egyórás autóút legnagyobb részében csendben ültek. Louise a változó tájat követte a szemével. Néha úgy érezte, hogy a vidék akár egy härjedaleni téli táj is lehetne, ha a zöldet és a barnát fehérre cserélnék. De megtalálta a görög természetet a Peloponnészoszról is. Mintha minden egy lenne, gondolta. A természet cserepeiből bármilyen tájat létre lehet hozni.

Lucinda lassított, és lekanyarodott az útról. Egy buszmegállóhoz és egy kis piachoz érkeztek. Az út mentén a talaj ki volt taposva; sört, üdítőt és banánt árultak néhány apró bódében. Hűtőtáskákat szorongató kisfiúk rohantak az autójuk felé. Lucinda két üdítőt vett, majd elhessegette a gyerekeket. Azonnal engedelmeskedtek neki, nem próbálták rájuk erőszakolni a dél-afrikai kekszcsomagokat.

– Itt álltunk meg mindig – mondta Lucinda.

– Te és Henrik?

– Néha nem értem a kérdéseidet. Ki mással jöttem volna ide? Az egyik régi ügyfelemmel talán?

– Semmit nem tudok Henrik életéről ebben az országban. Nem tudom, hogy mit akart. Hová megyünk most?

Lucinda a kiskutyával játszó gyerekeket figyelte.

– Mikor legutoljára itt voltunk, azt mondta, hogy nagyon szereti ezt a helyet. Vagy itt végződik a világ, vagy itt kezdődik. Senki se találná meg.

– Ezt mondta?

– Emlékszem a szavaira. Megkérdeztem, hogy mire gondol, mert nem értettem pontosan. Néha nagyon drámai tudott lenni. De amikor a világ elejéről és végéről beszélt, teljesen nyugodt volt. Mintha az a félelem, amelyet állandóan magában hordott, hirtelen eltűnt volna, legalábbis egy futó pillanatra.

– És mit válaszolt?

– Semmit. Csak ült némán. Azután elindultunk. Ennyi volt. Amennyire tudom, soha többet nem jött ide vissza. Nem tudom, mi az oka, hogy elutazott Maputóból, sőt azt sem tudtam, hogy el fog utazni. Egyszer csak már nem volt ott. Senki nem tudott semmit.

Pontosan úgy, mint Aron. Ugyanúgy menekült, szó nélkül, magyarázat nélkül. Pontosan úgy, mint Aron.

– Ülünk le az árnyékba! – mondta Lucinda, és kinyitotta a kocsiajtót. Louise követte egy fához, amelynek a törzse göcsörtös paddá hajlott, ahol mindketten elfértek. – Árnyék és

víz – mondta Lucinda. – Ezeken osztozunk a meleg országokban. Ti min osztoztok ott, ahol hideg van?

– A melegen. Volt egy híres ember Görögországban, aki egyszer megkért egy hatalmas uralkodót, aki megígérte neki, hogy teljesíti a legnagyobb kívánságát, hogy álljon arrébb, mert eltakarja előle a napot.

– Hasonlítottok egymásra, te és Henrik. Ugyanolyan... gyámoltalanok vagytok.

– Köszönöm.

– Nem akartalak megbántani.

– Ez őszinte köszönet volt, mert úgy látod, hogy hasonlítok a fiamra.

– Nem fordítva van? Hogy ő hasonlított rád? Ebben biztosan különbözünk, te meg én. Én nem hiszem, hogy az ember a származását a jövőben találja meg. Nem lehet anélkül közeledni az ismeretlenhez, hogy az ember ne tudná, mi volt előtte.

– Pontosan ebből az okból dolgoztam régészként egész életemben. A múlt töredékei és suttogása nélkül nincs jelen, nincs jövő – semmi nincs. Lehet, hogy mégis több a közös bennünk, mint hinnéd?

A sovány kölyökkutyával játszadozó gyerekek elfutottak előttük. Kavargott a por a száraz talaj fölött.

Lucinda a lábával egy bekarikázott keresztet rajzolt a porba.

– Olyan helyre megyünk, amely Henriket nagy örömmel töltötte el. Talán egyenesen boldog volt ott. Nem magyarázta meg, miért volt szüksége autóra. Néha hetekre eltűnt anélkül, hogy bármit is mondott volna. Egyik este megjelent a bárban, jóval éjfél után, megvárta, amíg végzek, és hazavitt. Egy Christian Holloway nevű férfiről mesélt, aki olyan falvakat épített fel, ahol AIDS-es betegeket ápolnak. A helynek nem volt neve, mert Holloway alázatról prédikált. Még egy név is túl hivatkozott lett volna. A betegek nem fizettek semmit, az ápolók pedig önkéntesek voltak, sok európai, de amerikai és ázsiai is. Hitbéli megfontolásból dolgoztak, és egyszerűen éltek. Nem vallási szektáról volt szó. Henrik azt mondta, hogy nincs szükség istenekre, mert ezeknek az embereknek a cselekedetei isteniek voltak. Láttam rajta valamit azon a reggelen, amit előtte soha. Áttörte végre azt a falat amit a kétségbeesése miatt emelt, és ami ellen annyira küzdött.

– Mi történt azután?

– Másnap reggel visszautazott. Talán csak azért jött el Maputóba, hogy megossza az örömét velem. Most végre talált valamit, amit a mérleg másik oldalára tehetett, mielőtt a nyomor győzedelmeskedett volna. Ezek az ő szavai, és bár gyakran patetikus volt, komolyan gondolta, amit mondott. Henrik olyan volt, amilyen. Láttam az igazságtalanságot, látta, hogy az AIDS olyan pestis, amit senki nem akar megérinteni. Nem tudom, mi volt a jelentősége annak, hogy ő maga is fertőzött volt. Azt sem tudom, hogy történt. Vagy mikor. De minden alkalommal, amikor találkoztunk, azt mondta, meg akarja mutatni nekem Holloway faluját, ahol a jószág és a gondoskodás győzött. Végül elvitt engem. Egyetlenegyszer.

– Miért hagyta el a falut és utazott vissza Európába?

– Talán majd ott megtalálod a válaszaidat.

Louise felállt.

– Alig várom. Messze van még?

– Körülbelül félúton vagyunk.

A táj barnák és zöldek közt váltakozott. Sík terepre értek, amelyet egy széles folyó keresztezett, áthaladtak egy hídon, majd a Xai-Xai nevű városon. Közvetlenül a város után

Lucinda rákanyarodott egy útra, amely, úgy tűnt, egyenesen a végtelen bozótosba vezet. Az autó dülöngélt és zötykölődött a kátyús úton.

Húsz perc után hirtelen egy fehér agyagkunyhókból álló faluhoz értek. Néhány nagyobb házat is láttak. Az épületek egy nyitott, homokos teret vettek körbe. Lucinda lefékezte az autót egy fa árnyékában, és leállította a motort.

– Megérkeztünk. Ez itt Christian Holloway faluja.

Közel vagyok Henrikhez Csak pár hónap telt el azóta, hogy itt járt.

– Henrik azt mondta, mindig szívesen látják a vendégeket – mondta Lucinda. – *A jószág nem titkolandó senki előtt.*

– Ezt mondta?

– Azt hiszem, hallotta, hogy Holloway vagy valamelyik kollégája használta ezeket a szavakat.

– Ki ez a Holloway tulajdonképpen?

– Henrik szerint nagyon gazdag ember. Nem volt benne biztos, de úgy tudta, hogy Holloway egy vagyont keresett olyan technikai találmányokon, amelyek megkönnyítik az olajkutatót a tengerfenéken. Holloway gazdag, és nagyon szemérmes.

– Nem úgy hangzik, mintha olyan ember lenne, aki az életét AIDS-es betegeknek szentelné.

– Miért ne? Én is szakítottam a korábbi életemmel, és sok olyan embert ismerek, akik ugyanezt tették.

Lucinda befejezte a beszélgetést, és kiszállt a kocsiból. Louise ülve maradt. A forróság és az izzadság rátapadt a testére. Pár másodperccel később Lucinda után indult, és megállt mellette. Nyomasztó csend nehezedett a helyre. Louise megborzongott a hőségben. Növekvő nyugtalanságot érzett. Bár egyetlen lelket sem látott, úgy érezte, valaki figyeli.

Lucinda egy bekerített tavacska felé mutatott.

– Henrik mesélt arról a tórról és az öreg krokodilról.

Közelebb mentek. A tómedret sűrű, iszapos víz töltötte ki. A sáros parton egy nagy krokodil feküdt. Lucindával mindketten hátrahőköltek. Az állat legalább négy méter hosszú volt. Egy nyúl vagy egy majom hátsó lábának véres maradványai lógtak ki a vadállat állkapcsai közül.

– Henrik azt mondta, hogy legalább hetvenéves. Christian Holloway azt áhította, ez a krokodil a védőszentjük.

– Egy krokodil fehér szárnyakkal?

– A krokodilok már több mint kétszázmillió éve élnek a Földön. Félünk tőlük a természetük és a táplálkozási szokásaik miatt. De nem lehet letagadni a létezésüket, és nem lehet alábecsülni fantasztikus túlélőképességüket.

Louise megrázta a fejét.

– Akkor sem értem, hogy Holloway mire gondol. Szívesen megkérdezném tőle. Itt van?

– Nem tudom. Henrik azt mondta, csak ritkán mutatkozott. Mindig homályba burkolózott.

– Így mondta Henrik? *Homályba burkolózott?*

– Pontosan így.

Az egyik nagyobb épület ajtaja kinyílt. Egy világos kórházi egyenruhába öltözött fehér nő közeledett feléjük. Louise észrevette, hogy a nő mezítláb van. Sovány volt, a haja rövid, az arca tele szeplővel. Henrikkel egyidős lehetett.

– Isten hozta magukat! – mondta a nő portugálul.

Lucinda angolul válaszolt.

A lány azonnal angolra váltott, és Lauraként mutatkozott be.

Három L, gondolta Louise. Lucinda meg én, és most egy Laura.

– A fiam, Henrik Cantor, itt dolgozott – mondta. – Emlékszik rá?

– Csak egy hónapja érkeztem az Egyesült Államokból.

– A fiam azt mondta, hogy fogadnak látogatókat.

– Mindenkit szívesen látunk. Körbeviszem magukat. De figyelmeztetnem kell önöket, hogy az AIDS nem szép betegség. Nemcsak megöli az embereket, és eltorzítja a külsejüket, hanem olyan félelmet is kelt, amelyet nagyon nehéz elviselni.

Lucinda és Louise egymásra néztek.

– Én bírom a vér és a rettegő emberek látványát – mondta Lucinda. – És te?

– Egyszer én értem oda először egy súlyos baleset helyszínére. Mindenhol vér volt, az egyik áldozatnak leszakadt az orra, és a sebből pumpált a vér. Bírtam. De az is lehet, hogy csak sikerült arra kényszerítenem magam, hogy ne vegyem észre azt a borzalmas látványt.

Laura bevezette őket az éles napfényről a házba és a konyhókba. Louise arra gondolt, hogy templomi félhomályba lépnek be, ahol az apró ablakok sajátos titokzatosságot sugallnak. *Christian Holloway, a félhomályba burkolózó férfi*. A konyhókban a vizelet és a széklet émelyítő szaga csapta meg őket. A betegek priccseken vagy közvetlenül a földön, matracokon heverték. Louise nem tudta kivenni az egyes emberek arcát. Csak csillogó szemeket, nyögéseket és szagokat fogott fel, amelyek csak arra a rövid időre tűntek el, amíg kiléptek a vakító napsütésbe az egyik konyhából, hogy aztán egy pillanattal később újra belépjenek a következőbe. Mintha hirtelen évszázadokat haladtak volna visszafelé az időben, és egy szállításra várakozó rabokkal teli szobában találták volna magukat. Egy kérdést suttogott Laurának, aki azt válaszolta, hogy a homályban fekvő emberek haldokolnak, és soha többé nem látják meg a napfényt. Nem létezik segítség számukra, az utolsó stádiumban vannak, ahol már csak a szenvedéseik enyhítésére van lehetőség. Lucinda félrehúzódva járkált, lemaradt. Laura szűkszavú volt, némán vezette át őket a sötétségen és a szenvedésen. Louise arra gondolt, hogy a klasszikus kultúrák – mint a görögöké is, akiknek a sírjaiban vájkált – határozott elképzeléssel rendelkeztek a haldoklókról és a halából, az élet és a halál közti átmenetet megelőző előszobáról.

Most a halál birodalmában sétálok Vergiliusszal és Dantével.

A séta végtelennek tűnt. Házzól házra mentek. Mindenütt nyögés, hörgés, suttogás; láthatatlan edényekből kibugyborékoló kétségbeesett, elcsigázott hangok. Beléhasított, amikor gyereksírást hallott: ez volt a legrosszabb, a láthatatlan gyerekek a haldoklók között.

A sötétségben fehér bőrű fiatalok körvonalai látszódtak, ahogy vizespohárral, gyógyszerrel, vigasztaló szavakkal hajolnak a betegek fölé. Louise látott egy nagyon fiatal nőt, az orrában csillogó karikával, ahogy egy lesóványodott kezét tart a sajátjában.

Megpróbálta elképzelni Henriket ebben a pokolban. Úgy érezte, sikerül felfedeznie. Nem tűnt valószínűtlennek, hogy Henrik itt járt: Louise nem kételkedett benne, hogy a fiának megvolt az ereje hozzá, hogy támogassa ezeket az embereket.

Miután elhagyták az utolsó házat, és Laura egy légkondicionált szobába vezette őket, ahol egy hűtőszekrény állt, benne jeges vízzel, Louise azt kérte, hogy beszélhessen valakivel, aki ismerte Henriket. Laura eltűnt, hogy utánajárjon, talál-e valakit.

Lucinda még mindig néma volt, és nem volt hajlandó inni az asztalon álló vízből. Hirtelen feltépett egy másik, egy belső helyiségbe nyíló ajtót. Megfordult, és Louise-ra nézett.

A szoba tele volt holttestekkel. A földön, matracokon, piszkos lepedőkön feküdtek; megszámlálhatatlanul sok halott ember. Louise hátrahőkölt. Lucinda becsukta az ajtót.

– Ezt a szobát miért nem mutatta meg nekünk? – kérdezte Lucinda.

– Miért kellett volna megmutatnia?

Louise érezte, hogy kezd hányingere lenni. Ugyanakkor az a benyomása támadt, hogy Lucinda tudott erről a szobáról – ezt az ajtót egyszer már kinyitotta.

Laura egy harminc év körüli férfi társaságában tért vissza. A férfi arcán kiütések voltak, a kézfogása erőtlen volt. Wimnek hívták, Angliából érkezett, és nagyon jól emlékezett Henrikre. Louise hirtelen úgy döntött, hogy nem beszél Henrik haláláról. Nem bírt több halottat elviselni. Henrik nem ide tartozott, túlságosan fájdalmas lett volna elképzelni őt abban a szobában a többi összegyűjtött holttest között.

– Jó barátok voltak? – kérdezte Louise.

– Visszahúzódo volt. Sokan így viselkednek, hogy kibírják.

– Volt valaki, aki közel állt hozzá?

– Mi itt mind barátok vagyunk.

Szent égi Válaszolj a kérdéseimre! Nem az Úr előtt állsz, hanem előttem, Henrik anyja előtt.

– De bizonyára volt szabad idejük is?

– Alig.

– Hogyan emlékszik rá?

– Kedves volt.

– Ennyi?

– Nem beszélt sokat. Azt se nagyon tudtam, hogy svéd.

Wim végül rájött, hogy valami történhetett.

– Miért kérdezi?

– Mert szeretnék válaszokat kapni. De beláttam, hogy nem fogok. Köszönöm, hogy beszélhettem magával.

Louise váratlanul örült haragot érzett, hogy ez a sápadt és élettelen alak életben van, míg Henrik meghalt. Ez olyan igazságtalanság volt, amit – érezte – soha nem lesz képes elfogadni. Isten durván káromgott a feje fölött, mint egy holló.

Kiment a szobából, egyenesen a bénító hőségbe. Laura megmutatta a segítők privát részlegét, a hálósobákat a takaros, fellógatott szúnyoghálókkal és a tisztítószerszagt árasztó közös étkezőhelyiséget.

– Miért jöttél ide? – kérdezte tőle hirtelen Lucinda.

– Hogy segítsék, hogy valami hasznosat csináljak. Nem bírtam elviselni a saját passzivitásomat.

– Találkoztál Christian Hollowayjel?

– Nem.

– Nem is láttad soha?

– Csak képen.

Laura az étkező egyik falára mutatott. A falon egy bekeretezett kép függött. Louise odament és megnézte. A kép egy ősz férfit ábrázolt oldalról, keskeny ajakkal és hegyes orral.

Valami felkeltette a figyelmét, de nem tudta eldönteni, hogy pontosan mi. Visszatartotta a lélegzetét, és a képet bámulta. Egy légy zümmögött az üveg előtt.

– Vissza kell indulnunk – mondta Lucinda. – Nem akarok sötétben vezetni.

Megköszönték Laurának a segítséget, és az autóhoz mentek. Laura integetett, aztán eltűnt. A tér újra üresen állt. Lucinda beindította a motort, és már éppen indulni akart, amikor Louise megkérte, hogy várjon. Visszaszaladt a hőségben az ebédlőbe.

Újra megnézte Christian Holloway képét. Rájött, mi az, amit az elején nem vett észre. Christian Holloway profilja.

Az egyik fekete sziluettnek Henrik táskájában az a kép volt a modellje, amelyet most ő nézett figyelmesen.

3. rész

A sziluettvágó

„Rád is tartozik az, ha a szomszédod fala
lángol.”

Horatius

15.

Ahogy visszafelé utaztak, és a gyors afrikai alkony rájuk ereszkedett, Louise fejében mantraként visszhangzott pár mondat.

Henrik örökre elment. De talán mégis közeledem a gondolataihoz és ahhoz, ami hajtotta őt. Ahhoz, hogy megértsem, miért halt meg, meg kell előbb értenem, hogy miért akart élni.

Megálltak a buszmegállónál és a bódéknál. Néhány tűz lobogott a közelben. Lucinda vizet és egy csomag kekszet vett. Louise most először érezte, hogy éhes.

– El tudod képzelni Henriket ott? – kérdezte Louise.

Lucinda arcát megvilágította a tűz.

– Nem tetszett nekem az egész. A múltkor is ugyanezt éreztem. Valami megrémít.

– Az egész hely ijesztő volt, nem? A halottak és a halálukra várók?

– Nem erre gondolok, hanem valami másra, ami se nem látható, se nem hallható, de mégis ott volt. Megpróbáltam felfedezni, mi lehetett az, aminek a látványától Henrik megijedt.

Louise figyelmesen hallgatta Lucindát.

– Az utolsó pár alkalommal, amikor találkoztunk, halálra volt rémülve. Ezt nem mondtam el neked idáig. Az addigi öröme hirtelen eltűnt. Sápadt volt, valami mély belső dolog miatt. Nagyon csendes lett. Előtte mindig beszédes volt, fárasztóan bőbeszédű néha. És most jött ez a némaság a semmiből. A némaság és a sápadtság – aztán pedig eltűnt.

– Valamit mondania kellett. Lefeküdtetek egymással, együtt aludtatok és ébredtetek. Nem voltak álmai? Tényleg semmit nem mondott?

– A végén nyugtalanul aludt, és sokszor izzadtan ébredt, jóval azelőtt, hogy világosodni kezdett. Megkérdeztem, miről álmodott. *A homályról*, válaszolta. *Az elrejtett dolgokról*. Amikor megkérdeztem, miről beszél, nem válaszolt semmit. Ha tovább faggatóztam, rám kiabált, és felpattant az ágyból. Akár aludt, akár ébren volt, mindig félt.

– *Homály és elrejtett dolgok?* Soha nem említett embereket?

– Csak magáról beszélt. Azt mondta, hogy az elviselés művészete a legnehezebb.

– Ezt hogy értette?

– Nem tudom.

Lucinda elfordította az arcát. Louise arra gondolt, hogy előbb vagy utóbb meg fogja találni a megfelelő kérdést. De most hiába kutatott az igazi kulcs után.

Visszamentek az autóhoz, és folytatták az utat. Fényszórók világítottak a sötétségben. Louise Aron számát hívta. A telefon kicsörgött, de senki nem válaszolt.

Szükségem lett volna rád. Te láttad volna azt, amit én nem.

Megálltak Lars Håkansson háza előtt. A kapunál felálltak az örök.

– Voltam itt párszor – mondta Lucinda. – De csak amikor részeg volt.

– Henrikkel?

– Nem Henrikkel. Lars Håkanssonnal, a svéd jótévővel. Csak akkor vitt haza a saját ágyába, amikor részeg volt. Szégyenkezett az örök előtt, és félt, hogy valaki meglátja. Az európai férfiak kurvákhoz járkálnak, de úgy intézik, hogy ne derüljön ki. Letakart egy pokróccal a kocsijában, hogy az örök nehegy észrevegyenek. Persze így is láttak. Néha

kidugtam a kezemet a takaró alól, és integettem nekik. A legfurcsább mégis az volt, hogy a szokásos szívélyessége mintha leolvadt volna róla, amint beléptünk a házba. Folytatta az ivást, de csak annyira, hogy képes legyen szexelni. Mindig ezt mondta, szexelni. Azt hiszem, az érzések kizárása felizgatta. Egyfajta nyers és klinikai cselekedetre készült, egy darab hús felvágására. Meztelenre kellett vetkőznöm és úgy tennem, mintha nem tudnám, hogy ott van. Leselkedőt játszott. Aztán egy másik játék kezdődött. Levettem a ruháit, az alsónadrágját kivéve. Azon keresztül kellett a számba vennem a nemi szervét. Aztán hátulról belém hatolt. Amikor vége volt, hirtelen sietős lett, megkaptam a pénzemet, kidobott, és már nem kellett Julietának lennem. Az sem érdekelte, hogy meglátnak az örök.

- Miért mesélted ezt el nekem?
  - Hogy tudd, ki vagyok.
  - Vagy azt, hogy Lars Håkansson kicsoda?
- Lucinda némán bólintott.
- Mennem kell dolgozni. Már így is késő van.

Lucinda futó csókot nyomott az arcára. Louise kiszállt az autóból, az egyik ór kitárta a csikorgó kaput. Ahogy bement a házba, Lars Håkansson várt rá.

- Aggódtam, hogy ilyen sokáig elmaradsz, és üzenetet sem hagytál.
- Erre gondolnom kellett volna.
- Ettél? Félretettem a vacsorát.

Kimentek a konyhába. A férfi feltálalta a vacsorát, és töltött egy pohár bort Louise-nak. Lucinda elbeszélése valószerűtlenül visszhangzott a fejében.

– Meglátogattam Christian Holloway betegfaluját egy város közelében, amelynek nem tudom kiejteni a nevét.

– Xai-Xai. A szó elejét úgy kell kiejteni, mint a svéd sje hangot. Tehát voltál az egyik *misszióban*? Christian Holloway így hívja őket, bár nem köti magát semmiféle vallási felekezethez.

– Ki ez a férfi?

– A kollégáimmal néha azt kérdezzük magunktól, vajon valóban létezik-e, vagy csak egy átsuhanó fantom. Mindenki csak annyit tud róla, hogy amerikai útlevele és felfoghatatlan nagyságú vagyona van, amit jelenleg a mozambiki AIDS-esekre fordít.

– Csak itt Mozambikban dolgozik?

– Nem, Malawiban és Zambiában is. Állítólag van két missziója Lilongwe mellett, ezenkívül még egy, de lehet, hogy több is, Zambia nyugati, Angolával közös határán. Kering egy történet arról, hogy Christian Holloway egyszer elzarándokolt a Zambézi folyó forrásához. Angolában, egy hegyvidéken szivárog ki a talajból, azután patak, majd folyó lesz belőle. Holloway azt mondta, hogy amikor belelépett a forrásba, megállította az egész hatalmas folyó áramlását.

– Miért tesz valaki ilyet?

– Nem olyan lehetetlen az irgalmas cselekedeteket nagyozolási mániával kombinálni. Néha ez még a könnyebbik eset.

– Ki terjeszti ezt a történetet?

– Úgy működik, mint maga a folyó. Néhány csepp előszivárog, majd egyre több lesz belőle; szárnyra kap egy hír, amelyet nem lehet megállítani, de az eredete ismeretlen marad.

A férfi újra akart szedni a vacsorából, de Louise sem az ételből, sem a borból nem kért többet.

- Mit értettél ezen? Hogy ez a könnyebbik eset?

– Régi igazság, hogy a nagy gazdagság mögött gyakran bűncselekmények rejtőznek. Elég, ha az ember körülnéz ezen a kontinensen. Korrupciós diktátorok, akik a vagyonuk tetején izzadnak a legnyomorúságosabb szegénység közepette. Állítólag Christian Hollowaynek sem teljesen tiszta a keze. Egy angol segélyszervezet, az Oxfam, pár éve készített egy tanulmányt róla meg a tevékenységéről. Az Oxfam egyedülálló szervezet, amely szűkös eszközökkel hatalmas segítséget nyújt a világ szegényeinek. Tehát az elején Christian Holloway élete nagyon is egyértelmű és átlátható volt. Minden lépése ésszerű volt. Nem voltak foltok, a nap fényesen ragyogott. Amerika egyik legnagyobb tojásgyártó családjában volt az egyetlen fiú sok lánygyermek között. A hatalmas vagyont a tojáson kívül még olyan, rendkívül változatos termékek is növeltek, mint például a tojásos szappanok vagy a parfümök. Christian Holloway tehetséges diák volt, és ragyogó vizsgát tett a Harvardon. Huszonöt éves kora előtt megszerezte a doktori címet. Akkor kezdett el kísérletezni különböző komplikált olajpumpákkal, amelyeket aztán később szabadalmaztatott és eladott. Eddig a pontig minden lépése követhető. Azután hirtelen minden abbamarad. Christian Holloway eltűnik. Három évig láthatatlan. Nagyon ügyesen kellett megszerveznie az eltűnését, mert az egyébként nagyon is éber újságoknak sem keltette fel a figyelmét a távolléte.

– És azután mi történt?

– Visszatért. Csak akkor vették észre, hogy egy ideig távol volt. Azt állította, körbeutazta a világot, és belátta, hogy drámai módon meg kell változtatnia az életét. Missziókat kell létrehoznia.

– Honnan tudod mindezt?

– A munkám része, hogy tudjak bizonyos dolgokat azokról az emberekről, akik szegény országokban bukkannak fel nagyszabású tervekkel. Egy szép napon ugyanis minden bizonnyal a segélyszervezetek ajtaján fognak kopogtatni, hogy olyan támogatást kérjenek, amelyről egykor azt állították, hogy a rendelkezésükre áll, de talán némi túlzásba estek. De az is előfordulhat, hogy egyszer csak ott állunk a hajótörést szenvedett ötleteik között, és nekünk kell feltakarítunk olyan emberek után, akik azért jöttek ide, hogy becsapják a szegényeket, és rajtuk gazdagodjanak meg.

– De Christian Holloway már amúgy is gazdag volt, nem?

– Nehéz belelátni a vagyonos emberek életébe. Megvannak a forrásaik ahhoz, hogy félrevezető nyomokat hagyjanak. Soha nem lehetünk biztosak abban, hogy valóban létezik valami a páncél mögött, vagy pedig egy csődtömeg bújik meg az állítólag stabil likviditás mögött. Ez nap mint nap megtörténik. Hatalmas olajcégek és konszernek, mint például az Enron, hirtelen a porba omlanak, mintha láthatatlan láncdetonáció indult volna be. Csak a legmesszebb menőkig beavatottak tudják, hogy mi készül. Vagy elmenekülnek, vagy felakasztják magukat, vagy csak ülnek apatikusan, és várják a kézi bilincset. Bizonyára találni többeszeri kotkodácsoló tojót Holloway múltjában – de azért terjengnek másfajta hírek is. Sokan és sokat spekuláltak azután, hogy Christian Hollowayból úgymond jó ember lett, aki eldöntötte, hogy az AIDS-eseket fogja segíteni. Természetesen sok mindenről suttnak.

– Miről?

– Feltételezem, hogy valóban az vagy, akinek mondod magad, Henrik gyászoló anyja, és nem valaki más.

– Mégis ki más lennék?

– Talán egy kíváncsi újságíró. Én megtanultam értékelni azokat az újságírókat, akik betemetik azokat a gödröket, amelyeket mások megpróbáltak kiásni.

– Úgy érted, hogy az igazságot el kell temetni?

– Inkább úgy, hogy a hazugságokat nem kell mindig felfedni.

– Tehát mit hallottál Christian Hollowayról?

– Azt, amit az embernek igazából nem lenne szabad hangosan kimondania. Néha egy suttogás is olyan, mint egy sikítás. Tudok olyan dolgokról, amiket ha elárulnék, huszonnégy órán belül halott lennék. Egy olyan világban, ahol az emberi életnek nincs nagyobb értéke, mint egy doboz cigarettának, óvatosnak kell lenni.

Lars Håkansson töltött a borospoharába. Louise megrázta a fejét, amikor a férfi felé nyújtotta a dél-afrikai vörösborral teli üveget.

– Henrik sokszor meglepett. Akkor történt először, amikor megpróbálta kideríteni, mennyit ér valójában egy emberélet. Megunt minket a barátaimmal, úgy érezte, csak általánosságokat mondunk az emberi élet alacsony értékéről a szegény országokban. Elment, hogy kiderítse a valódi árfolyamot. Fogalmam sincs, hogyan csinálta. Könnyen szerzett barátokat. Valószínűleg elment olyan helyekre is, ahova igazából nem kellett volna, illegális bárókba és olyan sötét zugokba, amikkel ez a város tele van. Ott lehet megtalálni azokat, akik a halállal kereskednek. Henrik elmesélte, hogy harminc amerikai dollárért lehet bérelni olyan embereket, akik kérdés nélkül bárkit készek megölni.

– Harminc dollár?

– Ma már talán negyven. De nem több. Henrik képtelen volt túltenni magát ezen. Megkérdeztem, miért kellett ezt kiderítenie. *Nem szabad elrejtene*, ennyit válaszolt.

A férfi váratlanul elhallgatott, mintha túl sokat mondott volna. Louise várt a folytatásra, de hiába.

– Úgy érzem, többet is tudnál mondani.

Lars Håkansson hunyorogva nézett rá. Louise látta, hogy a férfi szeme vörös és csillog. Részeg volt.

– Tudnod kell, hogy egy olyan országban, mint Mozambik, folyton egy nagy álmról beszélnek. Salamon király bányáinak modern változatáról. Mindennap tömegek ereszkednek le a bányákba, lámpásokkal a kezükben. Hogy mit találnak? Valószínűleg semmit. Visszatérnek a felszínre, átfagyva, elkecseregve, dühösen, hogy szertefoszlott az álom. Másnap hagyják magukat újra leereszteni.

– Nem értem, miről beszélsz. Mi az, amit nem találnak meg?

A férfi felé hajolt az asztal fölött, és azt suttogta:

– A kúrát.

– A kúrát?

– Az orvosságot. A gyógyszereket. Arról suttognak, hogy Christian Holloway titkos laboratóriumokat tart fenn, ahol a világ minden tájáról származó tudósok kutatnak az új penicillin, az AIDS elleni hatóanyag után. Ezt remélik megtalálni Salamon új bányáiban. Kit érdekelnek a drágakövek, amikor az embernek lehetősége van megkeresni az ellenszerét annak az apró, jelentéktelen és gyenge kis vírusnak, amely éppen kiirtja ezt az egész kontinenst?

– Hol vannak a laboratóriumai?

– Senki nem tudja, sőt még azt sem, hogy igaz-e, amit elmondtam. Christian Holloway most csak egy feddhetetlen ember, aki minden pénzét azokra áldozza, akikkel senki más nem törődik.

– Henrik tudott erről?

– Természetesen nem.

– De sejtette?

– Legtöbbször nagyon nehéz biztosan tudni, hogy mások mire gondolnak. Nem szoktam sejtésekre alapozni a megítéléseimet.

– Elmondtad neki mindazt, amit most nekem?

– Nem, soha nem beszéltünk erről. Lehet, hogy Henrik az interneten kutatót Christian Holloway után. Használta a számítógépet. Ha szükséged van rá, a rendelkezésedre áll.

Mindig jobb, ha az ember maga keresgél.

Louise biztos volt benne, hogy a férfi hazudik, és Henriknek is elmesélte ugyanezt a történetet. Miért tagadta le?

Hirtelen gyűlöletet érzett a férfi bánt, a magabiztossága, kivörösödött szeme és felfújódott arca bánt. Vajon ugyanúgy megalázza a szegény világot, mint ahogy Lucindára taposott? A férfi, aki diplomata-útlevelemmel a zsebében vadászik a nőkre?

Kiürítette a poharát, és felállt.

– Aludnom kell.

– Holnap körbeviszlek a városban, ha van kedved. Kimehetünk a strandra, ebédelhetünk egy jót, és folytathatjuk a beszélgetést.

– Majd holnap reggel eldöntjük. Jut eszembe, kellene szednem valamit malária ellen?

– Már egy hete el kellett volna kezdened.

– Akkor még azt sem tudtam, hogy ide fogok utazni. Te mit szedsz?

– Az égvilágon semmit. Túlestem jó néhány lázrohamon, több mint húsz éve vannak maláriaparaziták a véremben. Most már nem sok értelme lenne, ha megelőzésre szolgáló gyógyszereket tömnék magamba. De figyelek rá, hogy háló alatt aludjak.

Louise megtorpant az ajtóban.

– Beszélt veled Henrik valaha is Kennedyről?

– Az elnökről? Vagy a feleségéről? John F. vagy Jackie?

– Az elnök eltűnt agyáról.

– Nem is tudtam, hogy eltűnt az agya.

– Beszélt Henrik erről?

– Soha. Erre emlékeznek. Viszont emlékszem arra a novemberi napra 1963-ban. Uppsalában tanultam. Esős, nyűgös nap volt, álmosítóan unalmas jogi előadásokkal. Aztán jött a bejelentés, kiharsogott a rádióból. Hirtelen minden olyan furcsán csendes lett. Te mire emlékszel?

– Nagyon kevésre. Az apám összeráncolta a homlokát, és még szótlanabb lett. Leginkább erre.

* * *

Zuhanyozás után Louise bebújt az ágyba, és leeresztette a szűnyoghálót. Zúgott a légkondicionáló, a szoba sötét volt. Mintha a férfi lépteit hallotta volna a lépcső felől, közvetlenül utána kialudt a fény a folyosón is. A küszöb alatt beszűrődő fénycsík eltűnt. Louise kifülest a sötétségbe.

Gondolatban végigment a nap eseményein. A pokoli sétán a haldoklókkal teli homályos szobákban. Mindazon, amit Christian Hollowayról hallott, a tiszta felszínről és a piszkos tartalomról. Mit látott meg Henrik, amitől annyira megváltozott? Valami, ami addig rejtve volt, a felszínre került. Igyekezett összekötni a kötél két végét, de a próbálkozása sikertelen maradt.

Elaludt, de egy hirtelen rándulással felébredt. Mindenhol csend volt. Túl nagy csend. Kinyitotta a szemét a sötétben. Pár másodpercbe telt, míg rájött, hogy a légkondicionáló megállt. Kezével az éjjeli lámpa után tapogatózott. Nem gyulladt ki a fény, ahogy lenyomta a kapcsolót. Biztosan áramszünet van, gondolta. Hallotta, ahogy valahol beindul egy generátor. Az utcáról egy férfi nevetése hallatszott be, talán valamelyik őr volt. Louise kiszállt az ágyból, és az ablakhoz ment. Az utcai lámpák sem égtek. Az egyetlen fény-

forrást az örbódé melletti tűz jelentette. Louise halványan látta a férfiak arcát.

Félt. A sötétség megijesztette. Még csak elemplámpája sem volt, a legkisebb fény sem, amely mellett biztonságot találhatott volna. Visszabújt az ágyba.

Henrik kiskorában félt a sötétségtől, Aron pedig az éjszakától. Csak lámpa mellett tudott aludni.

Abban a pillanatban visszatért az áram. A légkondicionáló elkezdett zúgni. Louise azonnal felkapcsolta az éjjeli lámpát az ágy mellett, és elhelyezkedett az alváshoz. Gondolatai azonban újra a Lars Håkanssonnal történt beszélgetésen jártak. Miért hazudott volna, ha nem mondott semmit Henriknek? Nem talált rá logikus magyarázatot.

Hallotta a férfi szavait. *Ha szükséged van a számítógépre, a rendelkezésedre áll.* Annál a számítógépnél ült Henrik. Lehet, hogy hagyott maga után nyomokat?

Hirtelen teljesen éber lett. Felkelt, gyorsan felöltözött, és kinyitotta a folyosóra nyíló ajtót. Mozdulatlanul állt, amíg a szeme hozzászokott a sötétséghez. Lars Håkansson ajtaja be volt csukva. A dolgozószooba a folyosó végén, a kert felé feküdt. Odatapogatózott a résnyire nyitott ajtóhoz, belépett, majd becsukta az ajtót, és megkereste a villanykapcsolót. Leült az íróasztalhoz, és beindította a számítógépet. Egy vihogó üzenet arról tájékoztatta, hogy a számítógépet nem megfelelő módon kapcsolták ki. Valószínűleg takarékos üzemmódban volt, amikor az áramszünet bekövetkezett. Louise elindított egy keresőprogramot az interneten, és begépelte: Holloway. A képernyőn több találat bukkant fel: egy étteremlánc címe, 'Holloway Inn' Kanadában és egy kis mexikói légitársaság, a Holloway-Air. És ott volt közöttük Christian Holloway Missziója is. Éppen a linket készült megnyitni, amikor a 'Beérkező levél' üzenet kezdett villogni a képernyőn. Louise-nak nem állt szándékában átnézni Lars Håkansson levelezését, de Henrik talán hagyott valami nyomot maga után a levelek között.

A férfi nem védte le jelszóval az elektronikus postaládáját. Louise azonnal talált két levelet Henriktől. Gyorsabban kezdett verni a szíve. Az egyik levelet négy hónappal korábban küldték, a másikat közvetlenül azelőtt, hogy Henrik utoljára elutazott Maputóból.

Kinyitotta az első levelet. A címzett Nazrin volt.

Először végighúzom a körmömet a fal kemény felszínén. De a körmöm nem hagy semmi nyomot. Aztán fogok egy fémforgácsot, és azzal karcolom meg a falat. Csak egy halvány nyom marad utána, de amit tettem, mégis megmaradt. Nem hagyom abba a karcolást, a vésést; addig mélyítem a lenyomataimat, míg a fal átszakad. Így gondolok az itteni életemre is. Afrikában vagyok, forróság van, éjszakánként álmatlanul fekszem, meztelenül és izzadtan, mivel nem bírom elviselni a légkondicionáló zúgását. Arra gondolok, hogy arról szól az életem, hogy ne adjam fel, amíg a falak, amelyeket megpróbálok lebontani, valóban leomlanak. Henrik

Louise elolvasta a levelet még egyszer.

A második levelet Henrik magának küldte a hotmailes címére.

Éppen hajnalodik, amikor ezt írom; nemrég hallgattak el a kabócák, és most kezdenek a kakasok kukorékolni, bár bent lakom egy nagyváros közepén. Nemsokára írnom kell Aronnak, és megmondanom neki, hogy megszakítom a kapcsolatot vele, ha nem vállal felelősséget értem, és nem lesz az apám. Ha nem lesz olyan ember, akihez kapcsolódni tudok, akihez ragaszkodni tudok, akiben saját magamat láthatom. Ha Aron mégis ilyen lesz akkor mesélni fogok neki arról a furcsa emberről, akivel egyelőre nem találkoztam

személyesen: ez a férfi Christian Holloway, aki megmutatta, hogy még mindig létezik jószág a földön. Ezeket a sorokat Lars Håkansson szobájában és számítógépén írom, és nem tudom elképzelni, hogy ennél jobban érzem magam valaha is a bőrömben. Nemsokára visszautazom a faluba a betegekhez és újra átélhetem, hogy valami hasznosat csinállok. Henrik, saját magamnak.

Louise összeráncolta a homlokát, és megrázta a fejét. Lassan újra elolvasta a levelet. Valami nem stimmelt. A ténynek, hogy Henrik magának írt levelet, nem volt különösebb jelentősége. Ezt ő, Louise is megtette Henrik életkorában. Még fel is adta a levelet saját magának. Valami más ébresztett nyugtalanságot benne.

Ismét elolvasta a levelet. Hirtelen rájött. A nyelvezet volt az, a levél felépítése. Henrik nem ilyen stílusban írt. Közvetlenül beszélt. Nem használt volna olyan szót, mint a 'ragaszkodás'. Nem érezte a sajátjának, nem illett a nemzedékéhez.

Kikapcsolta a számítógépet, leoltotta a villanyt, és kinyitotta az ajtót. A képernyő még párszor felvillant, mielőtt végképp kialudt. A fényben Louise látta, hogy Lars Håkansson ajtajának a kilincse lassan felfelé mozdult. A fény kialudt, a folyosón sötét lett. A férfi tehát kint volt a folyosón, és sebesen visszatért a szobájába, amikor hallotta, hogy Louise kikapcsolja a számítógépet.

Pillanatnyi pánikot érzett. Utazzon el, hagyja el a házat az éjszaka közepén? Nem volt hová mennie. Visszasietett a szobájába, és egy széket állított az ajtó elé, hogy megakadályozza, hogy valaki bemenjen. Azután lefeküdt, kikapcsolta a légkondicionálót, és égve hagyta az éjjeli lámpát.

Egy magányos szűnyog táncolt a fehér hálón kívül. Louise zakatoló szívvel neszek és zörejek után kutatott. A férfi lépteit hallja? Lehet, hogy az ajtajánál hallgatózik?

Megpróbált nyugodtan gondolkodni. Miért írt Lars Håkansson egy levelet Henrik nevében, amit aztán a számítógépében tárolt? Nem tudott válaszolni, csak a valószerűtlenség érzése nőtt egyre benne. Mintha megint belépett volna Henrik stockholmi lakásába, és újra holtan találta volna.

„Félek – gondolta. – Körbevesz valami, ami Henriket is körülvette. Egy láthatatlan, de veszélyes háló, amely körbefonta őt is.”

Az éjszaka fullasztóan meleg és nyirkos volt. A távolból dörgést hallott. A vihar abba az irányba tartott, amerre Louise Sváziföld távoli hegyeit sejtette.

16.

Ébren feküdt hajnalig. Már meg sem tudta számolni, hogy Henrik halála óta hányszor sújtott le rá az álmatlanság. A világában állandó alváshiány uralkodott. Végül csak akkor érezte magát kellőképpen nyugodtnak az alváshoz, amikor a halvány reggeli fény átszűrődött a függönyön, és hallotta, ahogy Celina az egyik, a kerti vízcsap alatt mosakodó örrrel beszélget.

Arra ébredt, hogy egy kutya felugatott. Három órát aludt, kilenc óra volt. Tovább feküdt az ágyban, és azt hallgatta, ahogy Celina vagy Graça takarítja kint a folyosót. A félelme elmúlt, helyette tehetetlen dühöt érzett a megaláztatása miatt. Tényleg azt hitte Lars Håkansson, hogy nem fog átlátni azon a levélen, amelyet Henrik nevében írt? Miért tette ezt a férfi?

Hirtelen levetkőzte az összes tapintatát. A férfi brutális léptekkel belegyalogolt az életébe, hazudott, és egy hamis levelet kreált a számítógépében. Ezenkívül ráijesztett, és megfosztotta az alvástól. Louise ekkor eldöntötte, hogy átnézi a férfi számítógépét, íróasztalát és fiókjait, hogy ellenőrizze, Henrik nem hagyott-e valós nyomokat valahol, és azért is, hogy megértse, vajon a fia miért bízott meg annyira a férfiban.

Mire Louise lement a konyhába, Graça már feltálalta a reggelijét. Louise-t feszélyezte, hogy egy öreg, fájós hátú és kezű nő szolgálja ki. Graça egy, szinte teljesen fogatlan mosollyal üdvözölte, és valamit mondott pár angol szóval kevert, érthetetlen portugál nyelven. Amikor Celina belépett a konyhába, az idős nő elhallgatott. Celina megkérdezte, kitakaríthatja-e a szobáját.

– Be tudok ágyazni egyedül.

Celina örömtelenül nevetett, és megrázta a fejét. Amikor kifelé indult a konyhából, Louise utána lépett.

– Hozzá vagyok szokva, hogy magam ágyazok.

– De nem itt. Ez az én munkám.

– Jól érzi itt magát?

– Igen.

– Mennyit kap havonta azért, hogy itt dolgozik?

Celina habozott, hogy válaszoljon-e. De Louise fehér volt, és fölötte állt, még ha csak vendég volt is.

– Ötven dobár a fizetésem havonta, és ugyanannyi meticais*.

Louise utánaszámolt. Hétszáz korona. Ez sok vagy kevés? Vajon mire telhet belőle? Megkérdezte az olaj, a rizs és a kenyér árát, és meglepődött Celina válaszain.

– Hány gyermeke van?

– Hat.

– És a férje?

– Biztos Dél-Afrikában van, és a bányában dolgozik.

– Biztos?

– Két éve nem hallottam felőle.

– Szereti a férjét?

Celina csodálkozva nézett rá.

– Ő a gyerekeim apja.

---

* Mozambiki pénz

Louise megbánta a kérdést, amikor látta, hogy Celina milyen kényelmetlenül érzi magát.

Visszament az emeletre, és bement Lars Håkansson dolgozószobájába. Már rekkenő hőség volt. Bekapcsolta a légkondicionálót, és mozdulatlanul ült, amíg megérezte, hogy a levegő kezd lehűlni.

Valaki járt a szobában utána. De nem Celina vagy Graça: a padló nem volt feltakarítva. Az íróasztal melletti szék ki volt húzva. Ő maga betolta éjjel.

Ez volt Artur király egyik legfontosabb üzenete a gyerekkorából. Az étkezéskor kihúzott széket mindig vissza kellett tolni az étkezés végeztével.

Körülnézett a szobában. A polcokon dossziék, hatósági előírások, riportok, megvalósíthatósági tanulmányok. Egy egész polc tele a Világbankkal kapcsolatos hatokkal. Találomra kihúzott egy dossziét. „Stratégia a Szahara alatti vízkészletek feltárására, 1997.” Visszatette a dossziét, miután megállapította, hogy a tanulmányt valószínűleg soha nem olvasták el. Számos polc svéd, angol és portugál folyóiratokkal volt tele. A többi polcon könyvek sorakoztak. Lars Håkansson könyvtára rendszertelen és hanyagul összeállított volt. Agatha Christie puha kötésű kiadása mellett számos pénzügyi jelentés és megszámlálhatatlanul sok afrikai mű állt. Talált egy könyvet a legveszélyesebb mérges kígyókról Afrikában és Ausztráliában, régi, kipróbált svéd ételrecepteket, valamint egy, az 1800-as évekből származó halványbarna, pornográf képeket ábrázoló gyűjteményt. Az egyik képen, amelynek a dátuma 1856 volt, két lány ült egy fapadon, lábuk között répával.

Visszatette a könyvet, és azokra a híresztelésekre gondolt, miszerint egyes szakácsok beleköpnék vagy –vizelnek az ételbe, mielőtt felszolgálják az előkelő vendégeknek. *Ha tudnék hányni, akkor most lehánynám a merevlemezét. Akárhányszor bekapcsolná a számítógépet, mindig érezné valami megfoghatatlannak a szagát.*

Az egyik polcon két könyv közül egy svéd bank borítékja lógott ki. A levél fel volt bontva. Louise kinyitotta a borítékot, és egy fizetési értesítőt talált benne. Elképedt, és dühösen fejszámolást végzett. Jelenlegi fizetésével Celinának majdnem négy évig kellene dolgoznia ahhoz, hogy Lars Håkansson egyhavi fizetésének megfelelő összeghez jusson. Hogyan lehetséges tartós hidakat építeni ilyesfajta szakadékok fölé? Mit érthet egy olyasfajta ember, mint Lars Håkansson, Celina életéből?

Louise észrevette, hogy gondolatban Arturral kezdett beszélgetni. Felemelte a hangját, mivel az apja rosszul hallott. Egy idő után lecserélte Arturt Aronra. Annál az asztalnál ültek, ahol a piros papagájok repkedtek a kenyérmorzsák fölött. De Aron nyugtalan volt, nem akarta meghallgatni. Végül Henrikkel kezdett el beszélgetni. A fia egészen közel ült hozzá. Louise-nak könnybe lábadt a szeme. Behunyta a szemét, és arra gondolt, hogy Henrik igazából mellette fog ülni, ha majd újra ki meri nyitni. De amikor megtette, természetesen egyedül volt a szobában. Behúzott egy függönyt, hogy kizárja a napfényt. Az utcáról kutyaugatás és az örök nevetése hallatszott be. *Ez a sok nevetés, gondolta. Már aznap észrevettem, amikor megérkeztem ide. Miért nevetnek sokkal gyakrabban a szegények, mint a gazdagok?* Egymás után feltette a kérdést Arturnak, Aronnak, majd Henriknek. De egyik lovagja sem válaszolt, némák maradtak.

Bekapcsolta a számítógépet azzal az eltökélt szándékkal, hogy kitörli Henrik leveleit. Utána írt egy levelet svédül Julieta nevében, és elmesélte, mi a véleménye egy olyan férfiról, mint Lars Håkansson. Nem az a kiküldetése lényege, hogy segítse a szegényeket?

Megpróbálta módszeresen megnyitni a számítógépen található összes dokumentumot. Mindenhol jelszavakkal találta szembe magát. Lars Håkansson gépét páncélajtók védték. Louise abban is biztos volt, hogy mindenütt nyomot hagy maga után, és a férfi képes lesz követni az útját és a dörömbölését a páncélajtókon. Louise mindenhol egy felemelt tenyérrel találkozott, amelyik jelszót követelt tőle. Találomra kipróbálta a legkézenfekvőbb szavakat, a férfi nevét előre- és hátrafelé írva, különböző rövidítések kombinációját. Az ajtók természetesen nem nyíltak meg, csak Louise hagyott még több nyomot maga után.

Összerándult, amikor a háta mögött Celina váratlanul megkérdezte, kér-e teát.

– Nem hallottam, hogy jön – mondta Louise. – Hogy tud ilyen halkán járni?

– Senhor nem szereti a zajt – válaszolta Celina. – Olyan csöndet szeretne, ami igazából nem is létezik itt Afrikában. De ő megteremti magának. Azt akarja, hogy mi Graçával hangtalanul mozogjunk, mezítláb.

Nem kért teát. Celina csendesen eltűnt. Louise bámulta a képernyőt, ahogy az makacsul ellenállt, hogy kinyissa az ajtókat. *Bányaaknák*, gondolta Louise, *fény és térkép nélkül. Nem tudok közel kerülni hozzá.*

Már készült kikapcsolni a számítógépet, amikor újra eszébe jutott Henrik és a fia megszállottsága Kennedy elnök agyára vonatkozóan. Vajon mit gondolt Henrik, mi rejtőzhetett az elnök agyában? Vajon komolyan hitt abban, hogy lehetséges lesz megtalálni a gondolatok és az emlékek nyomait és annak a lenyomatát, hogy mit mondtak mások a világ legbefolyásosabb emberének, mielőtt egy puskagolyó szétrobbantotta az agyát? Talán léteztek már olyan eszközök bizonyos fejlett katonai laboratóriumokban, amelyekkel kivitelezhető volt a szétszaggatott agyak értelmezése az üres merevlemezekről történő információhalászattal azonos módon?

Gondolatban megtorpant. Olyasvalamit talált Henrik, ami után tudatosan kutatott, vagy pedig véletlenül botlott bele valamibe?

Bár be volt kapcsolva a légkondicionáló, kimelegedett és megizzadt a számítógépes kutatástól. Celina kitakarította a szobáját, és elvitte a szennyest. Louise átöltözött egy vászonruhába.

Hallotta, hogy Celina a földszinten beszélget valakivel. Lehet, hogy Lars Håkansson máris hazatért? Celina felfelé jött a lépcsőn.

– Látogató. Ugyanaz, aki tegnap.

Lucinda fáradt volt. Celina hozott neki egy pohár vizet.

– Nem is voltam otthon ma éjjel. Egy csapat olasz útépítő megszállta a Malocurát, úgyhogy a bár végre méltó lett a nevéhez. Elképesztő mennyiséget ittak, és hajnalban tántorogtak haza.

– Mit jelent az, hogy Malocura?

– Azt, hogy 'örület'. A bárt egy Dolores Abreu nevű nő nyitotta. Valószínűleg az 1960-as évek elején, amikor én még nem is éltem. Dolores kövér és erőteljes volt, egyike azoknak a határozott kurváknak, akik mindig figyeltek arra, hogy a foglalkozásuk ne legyen hatással a magánéletükre. Dolores férje egy Nathaniel nevű, szerény kis ember volt. Trombitán játszott, és állítólag egyike volt azoknak, akik az 1950-es évek elején elterjesztették a marrabenta nevű népszerű táncot itt a városban. Doloresnek visszatérő vendégei voltak Johannesburgból és Pretoriából. Ez a nagy képmutatás arany időszaka volt. A fehér dél-afrikai férfiak nem tudtak fekete nőket vásárolni a faji törvények miatt. Kocsiba kellett ülniük és idejönniük, ha fekete puncit akartak kóstolni.

Lucinda megállt, és mosolyogva Louise-ra nézett.

– Remélem megbocsátasz, hogy ilyen szavakat használok.

– Sokféle neve van annak, amit a nők a lábuk között hordanak. Fiatalkoromban talán megbotránkoztam volna. Ma már nem.

– Dolores takarékos volt, és félretett egy nagyobb summát. Vagyonnak talán nem lehet nevezni, de arra elég volt, hogy befektessen a bárba. Azt mondják, a férje találta ki a nevet. Arra célzott vele, hogy Dolores összes pénze el fog úszni ezen az örült, reménytelen ötleten. De a bár jól ment.

– Hol van most Dolores?

– Egy temetőben Lhanguenében, Nathaniellel együtt. A gyerekeik örökölték a bárt, azonnal összevesztek rajta, és eladták egy kínai orvosnak, aki aztán egy bonyolult hitelezési ügylet miatt kénytelen volt továbbadni egy portugál szövetkereskedőnek. Pár éve a pénzügyminiszter egyik lánya vásárolta meg. De soha nem volt még nálunk. Méltóságán alulinak tartja a helyet. Inkább Párizsban vásárolgat a drága butikokban. Hogy is hívják a legelőkelőbbet?

– Dior?

– Dior. Állítólag a két kislányát tetőtől talpig Diorba öltözteti. Közben meg éheznek az ország. Mindennap beküldi a bárba az egyik alattvalóját, hogy összeszedje a napi bevételt.

Lucinda behívta Celinát, aki vizet töltött a poharába.

– Azért jöttem ide, mert ma éjszaka támadt egy ötletem. Amikor az olaszok a legrészegebbek voltak, és a legjobban fogdostak, kimentem, és elszívtam egy cigarettát. Néztam a csillagokat. És akkor eszembe jutott, hogy Henrik egyszer azt mondta, hogy az ég Inhaca fölött ugyanolyan tiszta, mint messze fent Észak-Svédországban.

– Mi fölött?

– Inhaca fölött. Egy sziget az Indiai-óceánon. Henrik gyakran említette. Talán többször is járt ott. Az a sziget valami különlegeset jelentett neki. Hirtelen eszembe jutott tegnap, hogy Henrik mondott valamit, ami talán fontos lehet. Azt mondta: *Inhacán bármikor elbújhatok*. Szó szerint ezt mondta. Néha nagyon gondosan megfontolta, hogy milyen szavakat használjon. Ez ilyen pillanat volt.

– Mit keresett Inhacán?

– Nem tudom. A turisták úszni, strandolni és búvárkodni mennek oda, vagy azért, hogy részegre igyák magukat a szallodában.

– Henrik túl türelmetlen volt ahhoz, hogy ilyen életet éljen.

– Pontosan ezért gyanítom, hogy valami más vitte őt a szigetre.

– Gondolod, hogy búvóhelyet keresett?

– Azt hiszem, valakivel találkozott ott.

– Milyen emberek élnek a szigeten?

– Leginkább földművesek és halászok. Van egy tengerbiológiai kutatóállomás is, amelyik a Mondlane Egyetemhez tartozik. Egypár üzlet és a szálloda. Ez minden. Kivéve a rengeteg kígyót. Inhaca a kígyók paradicsoma.

– Henrik gyűlölte a kígyókat. Ugyanakkor rajongott a pókokért. Egyszer gyerekkorában megevett egyet.

Lucinda mintha meg sem hallotta volna a szavait.

– Mondott valamit, amit nem értettem. Egy festményről beszélt. És egy festőről, aki a szigeten élt. Nem igazán emlékszem.

– Hol voltak, amikor erről beszéltek?

– Egy szállodai szobában. Kivételesen nem talált egyetlen üres házat sem, hogy együtt tudjunk lenni, ezért bejelentkeztünk egy szállodába. Akkor beszélt a képről és a festőről.

Látom magam előtt. Reggel volt. Háttal állt nekem az ablaknál. Nem láttam az arcát, amikor mesélt.

- Miről beszéltetek előtte?
- Semmiről. Aludtunk. Amikor kinyitottam a szemem, Henrik az ablaknál állt.
- Miért beszélt a festőről és a képről?
- Nem tudom. Talán álmodott valamit.
- Mi történt azután?
- Semmi. Visszajött az ágyba.
- Ez volt az egyetlen alkalom, hogy a festőről és a képről beszélt?
- Soha többé nem említette őket.
- Biztos vagy benne?
- Igen. De utólag rájöttem, hogy az a találkozás Inhacán nagyon sokat jelentett neki.
- Mitől vagy ebben ennyire biztos?
- A hangja miatt, ahogy az ablaknál állva beszélt. Azt hiszem, igazából el akart valamit mesélni nekem. De nem sikerült neki.

- Meg kell keresnem azt a festőt. Hogyan lehet eljutni Inhacára? Hajóval?
- Úgy nagyon sokáig tart. A leggyorsabb repülővel lenne. Csak tíz perc az út.
- El tudsz jönni velem?

Lucinda megrázta a fejét.

– Gondoskodnom kell a családomról. De tudok segíteni a szobafoglalásban, és elviszlek a repülőtérre. Azt hiszem, naponta kétszer indul gép Inhacára.

Louise habozott. A nyom túl halvány volt. Mégis, bele kellett kapaszkodnia minden ötletbe, nem volt más választása. Megpróbálta elképzelni, hogy Aron mit mondott volna. De Aron néma volt. Már nem létezett.

Beledobált pár ruhadarabot egy nejlonস্যtorba, megfogta az útlevelet és a pénztárcáját, és készen állt az útra. Celinának azt mondta, hogy egészen másnapig távol lesz, de azt nem említette, hová megy.

Lucinda kivitte a repülőtérre. A forróság fullasztó takaróként fedte be a várost.

– Kérj segítséget a szállodában. Van egy sánta recepciós. Zének hívják. Mondd el neki, hogy ismersz, és akkor segíteni fog – mondta Lucinda.

– Beszél angolul?

– Tűrhetően. De ne bízz abban, hogy elsőre megérti, amit akarsz. Mindig kérdezd meg másodszorra is, hogy biztos legyél.

Ahogy megérkeztek a repülőtérre, az autót azonnal körbevették a kocsimosást és – őrzést kínáló gyerekek. Lucinda türelmesen, hangos szavak nélkül küldte el őket.

Lucinda hamarosan kiderítette, hogy a legközelebbi gép Inhacára egy órával később indul. Telefonon sikerült szobát is foglalnia.

– Egy éjszakát vettem ki neked, de meg tudod hosszabbítani. Most nincs főszezon.

– Lehet még ennél is melegebb?

– Inkább hűvösebb. Arra várnak azok, akiknek van pénzük szabadságra menni.

A terminál felső szintjén egy kávézó volt. Ásványvizet ittak, és megettek pár szendvicset. Lucinda megmutatta a kicsi, propelleres repülőgépet.

– Azzal fogok repülni?

– A pilóták régen vadászipilóták voltak. Nagyon ügyesek.

– Ezt meg honnan tudod? Ismered őket?

Lucinda nevetett.

– Nem hiszem, hogy aggódnod kellene.

Lucinda elkísérte a beszállókapuig. Louise-on kívül csak két másik utas volt: egy afrikai nő a hátán lógó gyerekekkel és egy európai férfi, aki könyvet tartott a kezében.

– Nem lehet, hogy ez az út teljesen felesleges?

- Inhacán legalább maximális biztonságban leszel. Senki nem fog kirabolni. Anélkül sétálhatsz a strandon, hogy félned kellene.
- Holnap jövök vissza.
- Ha nem döntesz úgy, hogy még maradsz.
- Miért maradnék?
- Ki tudja?

Az utasok kimentek a repülőgéphez a tikkasztó hőségben. Louise szédülni kezdett, és attól félt, hogy elájul. Mélyen beszívta a levegőt, és belekapaszkodott a lépcsőkorlátba. A gépen leghátulra ült. Előtte foglalt helyet a férfi a könyvvel.

Átfutott rajta, hogy mintha korábban már látta volna ezt a férfit. Az arca nem volt ismerős, de mintha felismerte volna a háta vonalát. A félelem a semmiből lepte meg. Arra gondolt, bizonyára csak képzelődik: semmi oka nincs rá, hogy megijedjen a férfitől. Az egész csak egy zsákutca mélyen a tudatában.

A gép felszállt, és tett egy kanyart a fehér város fölött, mielőtt kirepült az óceán fölé. Mélyen lent Louise háromszögletű vitorlákkal felszerelt halászhajókat látott, amelyek szinte mozdulatlanok tűntek a hullámok között. A gép szinte azonnal ereszkedni kezdett, és az indulás után öt perccel földet ért az inhacai leszállópályán. A pálya nagyon rövid volt, az aszfalt pedig felrepedezett, ahogy a különböző növények gyökeret vertek benne.

Louise kilépett a forráságba. A nő a gyerekekkel azonnal eltűnt a magas fűben. Louise és a férfi a könyvvel egy traktor-utánfutón utazott a szállodáig.

Louise megkérdezte a szálloda recepciójában álló fiatal férfit, hogy nem Zének hívják-e.

- Ma szabadságon van. Holnap már dolgozik.

Louise türelmetlen és csalódott lett, de azonnal elfojtotta az érzést. Nem akarta feleslegesen pazarolni az erejét.

A szobájába kísérték, ahol kipakolt a szatyorból, és elnyújtózott az ágyon. Nem bírt sokáig feküdni. Lement a strandra. Apály volt. Néhány elkorhadt halászhajó úgy feküdt az oldalán a homokban, mint partra vetett bálna. Louise belegázolt a vízbe; távol a napfényben pár férfit látott, akik egy halászhálót vontattak.

Több órán keresztül sétált a vízben. A feje teljesen kiürült.

Alkonyatkor megvacsorázott a szálloda éttermében. Egy halfogást választott, megivott néhány pohár bort, és becsípett, mire visszaindult a szobájába. Az ágyban beütötte Aron mobilszámát. Nem volt válasz. Írt egy üzenetet: *Szükségem lenne most rád*, és el is küldte. Mintha a kozmoszba küldött volna üzenetet anélkül, hogy valaha is megtudhatná, hogy a szavai elértek a címzetthez.

Elaludt, de egy rándulással magához tért. Egy hang ébresztette fel. Hallgatózott a sötétben. Lehet, hogy a hang belülről érkezett? Vagy a saját horkolása keltette fel? Felkapcsolta az éjjeli lámpát. Tizenegy óra volt. Égve hagyta a lámpát, megigazította a párnákat, és észrevette, hogy teljesen tiszta a feje. A részegséget mintha elfűjták volna.

Egy emlék bukkant fel a gondolataiban. Egy rajz, amelyet Henrik készített a legsötétebb kamaszéveiben. A fia elérhetetlen volt, elrejtőzött egy láthatatlan barlangban, ahová az anyja nem léphetett be. Louise a saját kamaszkorát is gyűlölte, a pattanások és a komplexusok időszakát, tele öngyilkossági gondolatokkal és a világ igazságtalansága miatti érzélgős haraggal. Henrik éppen az ellenkezője volt: mindent befelé fordított. Ám egy nap mégis kibújt a barlangjából, és szó nélkül egy rajzot hagyott az étkezőasztalon. Az egész oldalt vérvörös festék fedte, kivéve egy fekete árnyékot, amely a rajz alján emelkedett ki. Ez volt minden. Henrik soha nem magyarázta el a képet és azt sem, hogy miért adta oda a rajzot az anyjának. Louise mégis úgy érezte, hogy megérti.

A fájdalom és a kétségbeesés, amelyek újra és újra egymásnak feszülnek. Egy olyan párbaj, amelynek – amikor az élet a végéhez érkezik – soha nincsen győztese.

Megőrizte a rajzot. Arturnál tárolta egy régi kelengyészládában.

Vajon Aronnak is küldött Henrik rajzokat? Ez volt az egyik olyan kérdés, amelyet még szeretett volna feltenni a férfinak.

* * *

A légkondicionáló halkán zúgott, egy soklábú bogár haladt lassan és módszeresen lefelé a takarón.

Megpróbálta újra átgondolni az eddig történeteket. Tágra nyitott érzékekkel utazott visszafelé az időben, hogy találjon valamiféle összefüggést vagy magyarázatot Henrik halálára. Óvatosan haladt, és arra gondolt, hogy Aron szinte érezhetővé vált. A férfi közel volt most hozzá, közelebb, mint valaha, egészen az óta az időszak óta, amikor még a házasságuk elején jártak, és szerették egymást.

Louise az akkori Aronnak próbálta megfogalmazni a gondolatait, mintha beszélgetnének, vagy mintha levelet írna a férfinak. Ha Aron életben van, akkor megérti, hogy mit próbál elmondani neki, és segíteni fog, hogy tisztábban lássa azt, amit most még csak sejt.

Henrik Stockholmban, az ágyában halt meg, a szervezetében altatót találtak. Pizsama volt rajta, a takaró az álláig húzva. Henriknek ez volt a vég. De vajon egy történet végét is jelentette, vagy ez a valami még most is tart? Lehet, hogy Henrik halála csak egy láncszem egy hosszú sorban? A fiunk felfedezett valamit itt Afrikában, a haldoklók között, Xai-Xaiban. Valamit, ami miatt a hirtelen öröme, pontosabban – ahogy Nazrin fogalmazott – a kedvetlenség hiánya átcsapott félelembe. De megtaláltam a düh jeleit is, annak a nyomát, hogy Henrik lázadni akart. De mi ellen? Talán olyasvalami ellen, amit magában hordozott? Azt hitte, hogy a gondolatait és az agyát megpróbálják ugyanúgy elloponi, mint ahogy Kennedy elnökét a dallasi merénylet után? Vagy ő maga próbált behatolni valaki más agyába?

Louise tovább tapogatózott. Olyan érzése volt, mintha a Sveg körüli erdőkben botorkálna, ahol a bozót és a cserjés miatt néhol lehetetlen volt továbbhaladni.

Henriknek volt egy titkos lakása Barcelonában, és rengeteg pénz állt rendelkezésére. AIDS fertőzöttekről gyűjtött újságcikkeket. Egyre jobban félt valamitől. De mitől? Lehet, hogy túl későn jött rá: olyan területre tévedt, amely veszélyes lehet számára? Meglátott valamit, amit nem kellett volna? Valaki észrevette őt, vagy sikerült megfejteni a gondolatait?

Valami hiányzott. Henrik egész idő alatt egyedül volt, bár emberek voltak körülötte: Nazrin, Lucinda, Nuno da Silva és a megmagyarázhatatlan barátság Lars Håkanssonnal. Mégis magányos volt. Ezek az emberek ritkán bukkannak fel a jegyzeteiben, szinte soha nem említi őket.

Kellett, hogy legyenek mások is. Henrik nem volt magányos farkas. Kik voltak a többiek? Barcelonában vannak vagy Afrikában? Gyakran mesélt nekem arról a csodálatos elektronikus világról, amelyben hálókat és szervezeteket lehet kiépíteni a világ bármely részén élő emberekkel.

Elcsüggedt. A gondolatai nem voltak elég teherbíróak, túl vékony volt a jég, újra és újra megrepedt a lába alatt. Túl türelmetlen vagyok, anélkül beszélek, hogy rendesen odafigyelnék. Tovább kell keresnem az új cserépdarabokat, még nem jött el az ideje annak, hogy szétterítsem őket, és megpróbáljam megkeresni a mintát.

Vizet ivott az egyik üvegből, amelyet az étteremből vitt magával. A bogár eltűnt a takaróról. Becsukta a szemét.

Telefoncsörgésre ébredt. Villogott és berregett az éjjeliszekrény felől. Álomittasan vette fel a kagylót. A vonal zúgott, a másik végén valaki hallgatott. Aztán megszakadt a kapcsolat.

Nem sokkal múlt éjfél. Louise az ágy szélére ült. *Ki telefonált? A csendnek nincs személyazonossága.* A hotelbárból halk zene hallatszott fel. Úgy döntött, lemegy, és iszik egy kis bort, hogy újra el tudjon aludni.

A bár majdnem teljesen néptelen volt. Az egyik sarokban egy idősödő európai férfi ült egy nagyon fiatal afrikai nővel. Louise elkedvetlenedett. Elképzelte a túlsúlyos férfit, ahogy meztelenül ráfekszik a fekete lányra, aki aligha lehetett több tizenhét-tizennyolc évesnél. Lucindának is át kellett ezt élnie? Henrik is ugyanezeket a dolgokat vette észre?

Gyors egymásutánban felhajtott két pohár bort, majd aláírta a számlát, és kiment a bárból. Lány éjszakai szellő fúj. Elsétált a medence mellett, és kilépett az ablakokból kiáradó világosság fényköréből. Soha életében nem látott még olyan csillagos égboltot, mint amilyen most elterült a feje fölött. A tekintetével addig keresgélt, míg megtalálta a Dél Keresztjét. Aron egyszer úgy hívta, hogy „a déli félteke hajósainak a megmentője”. Újra és újra meglepte Louise-t szokatlan ismereteivel. Henriket is mindig érdekelték a kiszámíthatatlan dolgok. Kilencéves volt, amikor arról beszélt, hogy elszökik az iskolából, hogy a kirgiz sztyeppeken lovagoljon. Csak azért maradt otthon, mert nem akarta az anyját egyedül hagyni. Egy másik alkalommal határozottan közölte, hogy tengerész lesz, és megtanulja, hogyan kell egyedül vitorlázni a tengereken. Nem az volt a célja, hogy a lehető legrövidebb idő alatt megkerülje a földgolyót, vagy hogy bebizonyítsa, életben marad. Az volt az álma, hogy akár tíz-húsz évig is egy hajón éljen anélkül, hogy partra kelljen szállnia.

Louise szomorú lett. Henrikből soha nem lett tengerész, és vadlovakat sem kergetett a kirgiz pusztaságokon. De jó úton volt afelé, hogy igaz ember váljon belőle, mielőtt valaki egy pizsamába, a halál leplébe öltöztette.

Leért a strandra. Dagály volt, a hullámok a partot csapdosták. A sötétség elnyelte a halászhajók körvonalait. Levette a szandálját, és egészen a vízig ment. Az éjszakai melegben mintha visszarepült volna Peloponnészoszra. Az érzés hullámként csapott át rajta: erőteljes vágyakozás fogta el a munkája, a poros sírgödrök, a munkatársai, a kíváncsi és ugyanakkor rendetlen gyakornokok és a görög barátok után. Elkezdtek hiányozni neki azok a percek, amikor Mitszosz háza előtt az egyik éjszakai cigarettájára gyújt rá, miközben a kutyák ugatnak, a lemezjátszó pedig mélabús görög zenét játszik.

Egy tarisznyarak futott át a lábfején. A távolban látta Maputo fényeit. Újra Aron jelent meg előtte: *A fény messzire tud jutni a sötét vizeken. Gondolj úgy a fényre, mint egy vándorra, amelyik távolodik és közeledik. A fényben megtalálod a barátaidat és az ellenségeidet is.*

Aron mondott még valami mást is, de a gondolat félbeszakadt.

Visszatartotta a lélegzetét. Valaki volt a sötétben, valaki, aki őt figyelte. Megfordult. Sötétség; a bár fényei mintha a végtelenbe vesznének. Halába rémült, a szíve zakatolt. Valaki nézte a sötétségből.

Elkezdett kiabálni, addig sikított a sötétségben, amíg meglátta az elemlámpák fényét a szállodából. Ahogy egy fénycsóva megállapodott rajta, úgy érezte magát, mint egy állat.

Két férfi közeledett felé, a fiatal recepciós és az egyik felszolgáló a bárból. Megkérdezték, miért kiabált, megsérült-e, vagy kígyóharapás érte.

Louise csak a fejét rázta, elvette a recepciós elemlámpáját, és a strandot pásztázta. A part üres volt. Azonban korábban mégis volt ott valaki. Érezte.

Visszamentek a szállodába, a recepciós a szobájáig kísérte. Louise lefeküdt, és felkészült a hajnalig tartó virrasztásra. Végül mégis sikerült elaludnia. Álmában a piros papagájok repültek felé Apollo Bayból. Egy egész sereg volt, teljesen hangtalan szárnycsapásokkal közeledtek.

17.

Párás köd lebegett a tenger fölött, amikor másnap lement reggelizni az étterembe. A recepcióban egy ismeretlen férfi állt. Louise megkérdezte, hogy Zének hívják-e.

– Josénak – válaszolta a férfi. – Csak Zének rövidítik.

Louise megemlégtette Lucindát, és megkérdezte, hogy él-e a szigeten festő.

– Ez csak Adelinho lehet. Senki más nem fest itt a szigeten, senki más nem rendel festéket Maputóból. Sok éve még ő maga keverte ki a színeket gyökerekből, levelekből és földből. Furcsa képei vannak, delfinek, táncoló nők, néha meg olyan eltorzult arcok, hogy az ember rosszul érzi magát tőlük.

– Hol lakik?

– Gyalog túl messze van. De Ricardo, aki elment magukért a repülőtérre, szívesen elviszi egy csekély összeg ellenében.

– Szeretném meglátogatni Adelót.

– Adelinho. Tanulja meg a nevét! Kissé fenn hordja az orrát, mióta keresetté váltak a képei. Megkérem Ricardót, hogy jöjjön magáért egy óra múlva.

– Nekem elég félóra, hogy megreggelizzem.

– De Ricardónak aligha. Odafigyel rá, hogy tiszta legyen a terepjárója, ha egy csinos hölgyet kell szállítania valahova. Egy óra múlva kint fogja várni magát.

Louise megreggelizett az egyik fa árnyékában. A medencében valaki lassú karcsapásokkal egyik hosszt úszta a másik után. Egy bozontos kutya feküdt a lába elé.

Egy afrikai kopó. Pont olyan gubancos, mint azok, amelyekkel gyerekkoromban játszottam. Most pedig van egy apám, aki ugyanolyan bozontos, mint te.

A medencéből egy férfi mászott ki a létrán. Louise észrevette, hogy az egyik lábát térdből amputálták. A férfi egy nyugágyhoz ugrált, amelyen egy protézis hevert. A mezítlábás felszolgáló megkérdezte Louise-t, hogy kér-e még kávét, közben a férfi felé biccentett.

– Mindennap úszik, egész évben. Még ha hideg van, akkor is.

– Szokott hideg lenni ebben az országban?

A felszolgáló gondterhelten nézett rá.

– Júliusban néha öt fok van éjszakánként. Akkor fázunk.

– Mínusz öt fok?

A felszolgáló arckifejezését látva azonnal megbánta a kérdését.

A pincér teletöltötte a csészéjét, és lesöpört pár morzsát az asztalról, amit a kutya azonnal felnyalt. A férfi a nyugágynál magára csatolta a mülábat.

– Ricardo ezredes furcsa ember. Ő a sofőrünk. Azt mondja, sok háborúban vett részt, de ezt senki nem tudja biztosan. Vannak, akik azt mondják, hogy egyszer részegen a síneken sétált, és akkor vesztette el a lábát. Persze az ember nem tudhatja, mi az igazság. Mindenesetre Ricardo ezredes nem hétköznapi ember.

– Azt hallottam, hogy gondosan ápolja a terepjáróját.

A felszolgáló bizalmasan közelebb hajolt.

– Ricardo ezredes nagyon odafigyel arra, hogy ő maga tiszta és ápoltság legyen. De gyakran panaszkodnak rá, hogy az autója olyan piszkos.

Louise aláírta a számlát. Az ezredes eltűnt a szálloda kijárata felé. Felöltözve nem lehetett észrevenni rajta, hogy az egyik lába részben müláb.

* * *

Az ezredes a szálloda előtt várta. Ricardo ezredes a hetvenes éveiben járt. Kisportolt, leburnult férfi volt, ősz haját takarosán hátrafésülte. Egy európai, akinek számos csepp néger vér folyik az ereiben, gondolta Louise. A férfi családi történetében bizonyára megbúvik egy lenyűgöző história. Az ezredes brit akcentussal beszélt az angolt.

– Úgy hallom, Cantor asszony szeretné meglátogatni a mi híres Rafaelünket. Szíves fogadtatásban lesz része. A festőnk nagyra értékeli a hölgyvendégeket.

Louise beült a terepjáró első ülésére. Az ezredes a gázra taposott a múltbal. Egy sáros úton haladtak, amely a derékig érő fűben kanyargott a sziget déli része felé. Az autó rángatózott az ezredes keze alatt, és bár az út gyakran sártengerré változott, a férfi csak ritkán fékezett. Louise két kézzel kapaszkodott, hogy ne repüljön ki a terepjáróból. A jármű műszerei vagy a nullán álltak, vagy elképzelhetetlen sebességeket és hőmérsékleteket mutattak. Louise úgy érezte, mintha háborús körülmények között utazna egy harcászati járművel.

Félóra elteltével az ezredes fékezett. Erdővel benőtt területhez értek. A fák között alacsony kunyhók látszódtak. Ricardo ezredes az egyikre mutatott.

– Ott lakik a mi drága Rafaelünk. Meddig kíván maradni? Mikor vegyem fel?

– Tehát nem marad itt?

– Túl öreg vagyok ahhoz, hogy várakozásra fecsérjem az időt. Pár óra múlva visszajövök magáért.

Louise körülnézett, de egy lelket sem látott.

– Biztos benne, hogy a festő itt él?

– A mi Rafaelünk az 1950-es évek végén jött ide Inhacára. Arról a helyről jött, amelyet egykor Belga Kongónak hívtak. Azóta nemhogy a szigetet nem hagyta el, de szinte még a saját házáat sem.

* * *

Louise kiszállt a terepjáróból. Ricardo ezredes megemelte a sapkáját, és eltűnt egy porfelhőben. A motorhang elhalt. Louise észrevette, hogy furcsa csend veszi körül. Nem hallatszottak madarak, brekegő békák, még a szél sem fújt. Homályosan úgy érezte, mintha felismerné a helyet. Azután rájött, hogy az északi erdők mélye ilyen: eltűnik a távolság, és megszűnnek a hangok.

Az ember mélységes magányt él meg, ha egy mindent átható csendben találja magát. Aron mondta ezt a norvég havasokba tett egyik barangolásuk során. Rozsdabarna színű, kora ősz volt, Louise kezdte sejteni, hogy állapotos. A Rjukan melletti vidéken vándoroltak. Egyik este egy havasi tó mellett ütötték fel a sátrat. Aron arról a csendről beszélt, amelyik felfoghatatlan, majdnem kibírhatatlan egyedüllétet hordozott magában. Louise nem figyelt rá igazán, a gondolat, hogy állapotos, teljesen eltöltötte. De most eszébe jutottak a férfi szavai.

Néhány kecske legelészett a fűben; rá sem hederítettek az idegenre. Louise követte az ösvényt a fák között rejtőző kunyhók bányába. Homokos térhez érkezett, a kunyhók körben álltak. Még parázslott az egyik tűzrakás. Embereket továbbra sem látott. Azután felfedezett egy szempárt, amelyik őt figyelte. Valaki ült az egyik verandán, csak a feje látszott. A férfi felállt, és magához intette. Louise még soha életében nem látott ennyire fekete bőrszínt – szinte már a sötétkébe hajlott. A hatalmas termetű férfi előrelépett a verandán, felsőteste meztelen volt.

Vontatottan beszélt, keresgélte az angol szavakat. Az volt az első kérdése, hogy Louise beszél-e franciául.

- Könnyebben rááll a nyelvem. Feltételezem, hogy portugálul nem beszél?
  - Franciául sem valami jól.
  - Akkor maradunk az angolnál. Isten hozta, Cantor asszony. Tetszik a neve. Louise. Úgy hangzik, mint egy gyors mozdulat a vízen, mint egy villanás a napban, mint egy árnyalatnyi türkiz.
  - Honnan tudja, hogy mi a nevem, és hogy magához jöttem?
- A férfi mosolygott, és egy székhöz vezette a verandán.
- Egy szigeten csak a bolondok próbálnak titkot tartani.

Louise leült. A férfi állva maradt, és figyelmesen nézte.

– Én felforralom a vizet, mert nem akarom, hogy a vendégeim gyomorpanaszokkal küszködjenek. Tehát nyugodtan megihatja, amivel megkínálom. Hacsak nem kér egy kis olasz pálinkát. Van egy jó barátom, Giuseppe Lenate. Kellemes ember, néha meglátogat. Ha elfárad attól a sok útépítő munkástól, akiket irányítania kell, idemenekül a magányba. Néha hoz egy kis római pálinkát magával. Úgy le szoktuk inni magunkat, hogy el is alszunk. Ricardo ezredes kiviszi a reptérre, a barátom visszautazik Maputóba, aztán egy hónap múlva megint itt van.

– Nem iszom pálinkát.

Az óriás Adelinho eltűnt a sötét kis házban. Louise az olasz útépítőre gondolt. Ő is azok közt a férfiak közt volt, akik Lucinda bájában töltötték az éjszakát? A világ Maputóban nagyon is kicsi volt.

Adelinho két pohár vízzel tért vissza.

– Feltételezem, hogy a festményeimet szeretné megnézni.

Egy hirtelen ötlettől vezérelve Louise úgy döntött, egy ideig még nem említi meg Henriket.

– Egy asszonytól hallottam a képeiről, akit Maputóban ismertem meg.

– Van neve ennek az asszonynak?

Louise még egy kerülő utat választott.

– Julieta.

– Nem ismerek ilyen nevű nőt. Fekete mozambiki nő?

Louise bólintott.

– Ki maga? Megpróbálom kitalálni a nemzetiségét. Német?

– Svéd.

– Egy páran eljöttek hozzám abból az országból. Nem sokan és nem gyakran. Néha.

Eleredt az eső. Louise észre sem vette, hogy a reggeli ködpára felhőtakaróvá alakult. Szinte azonnal zuhogni kezdett. Adelinho aggódva nézett fel a veranda tetejére, és megrázta a fejét.

– Egy szép napon rám fog dőlni a tető. A bádog megrozsdásodott, a gerendák elrohadtak. Afrika nem kedveli az olyan házakat, amelyeket hosszú életűnek építenek.

A férfi felállt, és intett Louise-nak, hogy kövesse. A ház egyeden nagy szobából állt. Benne ágy, könyvekkel megrakott polcok, néhány kovácsoltvas szék, faszobrok, szőnyeg. A falak mellett végig festmények sorakoztak.

A férfi elkezdte kiállítani a vásznakat a földre, az asztalhoz, az ágyhoz és a székhöz támasztotta őket. A képeket farostlemezekre, olajfestékekkel festette. A motívumok és a formák egyfajta naiv elragadtatást sugároztak, mintha olyan gyermek festette volna őket, aki megpróbálja leutánozni a valóságot. Delfinek, madarak, női arcok, pontosan ahogy Zé mondta.

Louise azonnal úgy gondolt Adelinhóra, mint a Delfinfestőre – olyasvalakire, aki akár integethetne az apjának ott távol, az északi erdőkben, Artur egyre növekvő galériájában. Mindkét férfi arcokat és delfineket hagyott maga után a jövő számára, de Artur rendelke-

zett azzal a művészi tehetséggel, ami a Delfinfestőből hiányzott.

– Talál olyat, ami tetszik?

– A delfineket.

– Pocsék festő vagyok, nincs semmi tehetségem. Ne higgye, hogy nem tudom. Még csak a perspektívát sem tudom elkapni. De senki nem kényszeríthet arra, hogy abbahagyjam a festést. Folytatom a gyomjaim nevelgetését.

Az eső hangosan dobolt a bádogtetőn. Csendben ültek. Egy idő után elhalkult a kopogás, és újra beszélgetni kezdtek.

– A férfi, aki idehozott engem, azt mondta, hogy maga Kongóból jött.

– Ricardo? Az az ember túl sokat beszél. De ebben az esetben igazat mondott. Kongóból menekültem, mielőtt összeomlott minden. Amikor az a Hammarskjöld nevű svéd lezuhant Ndola mellett Észak-Zambiában – Észak-Rhodesiának hívták akkoriban –, én már itt voltam a szigeten. Iszonyatos káosz volt. A belgák kegyetlen gyarmatosítók voltak, generációkon keresztül lecsapták a feketék kézfejét. A függetlenségi törekvéseink miatt kialakult konfliktus hasonlóan brutálissá vált.

– Miért menekült el?

– Nem volt más választásom. Húszéves voltam, túl korai lett volna meghalni.

– Mégis belekeveredett a politikába? Olyan fiatalon?

A férfi figyelmesen méregette. Az esőfelhők miatt félhomály volt a szobában. Louise inkább sejtette, mintsem látta a férfi szemét.

– Ki mondta, hogy belekeveredtem a politikába? Csak egy egyszerű fiatalember voltam, aki csimpánzokat fogott, hogy eladja egy belga laboratóriumnak. A laboratórium a Léopoldville nevű város szélén feküdt, ma már Kinshasának hívják. Volt valami titokzatos abban a nagy épületben; távol állt a többitől, és magas kerítés vette körül. Fehér köpenyes férfiak és nők dolgoztak benne, néha maszkot viseltek az arcukon. És csimpánzokat akartak. Jól fizettek. Apám megtanított, hogyan kell élve elfogni a majmokat. A fehér emberek ügyesnek tartottak. Egy nap felajánlották, hogy elkezdhetek dolgozni a nagy házban. Megkérdezték, nem félek-e attól, hogy állatokat kell feldarabolnom, és sok vért kell majd látnom. Vadász voltam, gond nélkül öltem állatokat, úgyhogy megkaptam a munkát. Soha nem fogom elfelejteni azt az érzést, amikor először vettem fel azt a fehér köpenyt. Úgy éreztem, magam, mintha királyi palástba bújnék, vagy egy olyan leopárdbundába, mint amelyet az afrikai uralkodók viselnek gyakran. A fehér köpeny azt jelentette, hogy beléptem a hatalom és a tudás varázslatos világába. Fiatal voltam, nem tudtam, hogy a fehér köpeny hamarosan vérfoltos lesz.

Adelinho elhallgatott, és előre hajolt a széken.

– Csak egy öregember vagyok, aki túl sokat beszél. Már több napja nem járt felém senki. A feleségeim a saját házukban laknak, és bár eljönnek és főznek nekem, nem beszélünk egymással. Elmondtunk már mindent. Megéhezem ettől a sok csendtől. Csak szóljon, ha fárasztom.

– Nem fáraszt. Folytassa!

– Hogy mikor lett véres a köpenyem? Dolgozott ott egy orvos, akit Levanskynak hívtak. Egyszer elvitt egy olyan terembe, ahol az elfogott csimpánzokat tartották ketrecekben. Megmutatta, hogyan kell felvágnom az állatot és kivenni a májat és a vesét. A tetem többi része ment a szemétbe, nem volt semmi értéke. Megtanított, hogy egy könyvbe kell feljegyezni, mikor és mit csinálok. Aztán felém nyújtott egy csimpánzt. Még most is emlékszem. Egy kölyök volt, és észvesztően sikítózott az anyja után. A mai napig a fülemben cseng az a hang. Doktor Levansky elégedett volt. Nekem viszont nem tetszett az egész, nem értettem, miért így kell csinálni. Azt is mondhatnám, nem örültem, hogy véres lett a fehér köpenyem.

– Nem vagyok biztos benne, hogy értem, mire gondol.

– Mi ebben a nehéz? Az apám arra tanított, azért ölünk állatot hogy megegyük a húsát, elvegyük a bundáját, vagy azért, hogy megvédjük magunkat, a háziállatainkat vagy a termésünket. De soha nem ölünk azért, hogy fájdalmat okozzunk, mert akkor lesújtanak ránk az istenek. Elküldik hozzánk a láthatatlan büntetőállatokat, akik lerágják az összes húst a csontjainkról. Nem értettem, miért úgy kell kihasítanom a csimpánzok máját és veséjét, hogy még élnek. Rángatták a szíjat, amivel le voltak kötözve az asztalra, és úgy sikoltoztak, mint az emberek. Megtanultam, hogy jöjjön bár embertől vagy állattól, a szenvedés hangjai között nincs különbség.

– Miért éltek még az állatok?

– Azért, mert a laboratórium speciális készítményének előállításához élő állatokból kivett szervekre volt szükség. Elveszítettem volna az állásomat, ha ezt elmondom valakinek a laboratóriumon kívül. Doktor Levansky azt mondta, hogy a fehér köpenyes emberek mindig megtartják a titkaikat. Mintha csapdába kerültem volna, mintha én is az egyik csimpánz lettem volna, és a laboratórium lett a ketrecem. De ezt csak később fedeztem fel, később értettem meg.

Az eső egy pillanatra megint erősebben dobolt a tetőn. Elkezdett fújni a szél. Vártak, amíg az eső újra lecsendesedett.

– Csapda?

– Csapda. De nem a lábamat vagy a karomat zárta be, hanem hangtalanul a nyakam köré tekeredett. Az elején semmit nem vettem észre. Hozzászoktam, hogy megöljem a sikító csimpánzaimat, a szerveket jéggel teli vödrökbe tettem, és elvittem a laboratóriumba, ahova soha nem engedtek be. Voltak olyan napok, amikor egy majmot sem kellett megölnöm. Akkor az volt a feladatom, hogy gondoskodjak róla, hogy jól érezzék magukat, és egyik se legyen beteg. Olyan érzésem volt, mintha halálra ítélt rabok közt sétálgattam volna, úgy téve, mintha semmiről nem tudnék. De a napok hosszára nyúltak. Elkezdtem körülnézni a laboratóriumban, bár a majomketreces helyiségen kívül igazából sehová nem volt belépési jogom. Pár hónap elteltével az egyik nap lementem az alagsorba.

Adelinho elhallgatott. A bádogtetőn már majdnem teljesen megszűnt a dobolás.

– Mit talált?

– Még több csimpánzt. De ezeknek a majmoknak a génállománya kevesebb mint három százalékkal eltért a fentiekétől. Akkor még nem tudtam, hogy mi az a génállomány. Ma már tudom. Megtanultam.

– Nem értem. Milyen majmok?

– Nem ketrecben voltak. Priccseken.

– Halott majmok?

– Emberek. De még nem haltak meg. Még nem. Egy olyan szobában találtam magam, ahol emberek heverték szorosan egymáshoz préselődve. Gyerekek, öregek, nők, férfiak. Mindegyik beteg volt. Iszonyatos bűz volt a szobában. Kimenekültem. De nem bírtam ki, és később visszamentem. Miért fekszenek ott ezek az emberek? Akkor jöttem rá, hogy a lehető legnagyobb csapdába kerültem. Nem volt szabad látnom, amit látok, nem volt szabad elgondolkodnom azon, amit csinálok. Azért mentem vissza, hogy megértsen, miért fekszenek beteg emberek elrejtve egy alagsori pincében. Ahogy közeledtem a helyiséghez, borzasztó sikoltozást hallottam. Egészen közélről hallatszott. Nem tudtam, mit csináljak. Mi történik? Soha életemben nem hallottam olyan sikolyokat. Hirtelen csend lett. Valahol becsapódott egy ajtó. Elbújtam egy asztal alá. Fehér nadrágszáraikat és köpenyeket láttam elhaladni. Utána megkerestem azt a szobát, ahonnan a sikoltozást hallottam. Egy halott feküdt egy asztalon. Nő volt, talán húszéves lehetett. Ugyanúgy metszették fel a testét, ahogy én vágtam fel a csimpánzaimat. Azonnal rájöttem, hogy élt még, amikor kitépték a máját és a veséjét. Elrohantam onnan, egy hétig vissza se mentem a laboratóriumba. Egy

nap megkeresett egy ember, doktor Levansky küldött nekem egy levelet. Megfenyegetett, hogy vissza kell mennem. Nem mertem ellenkezni. Doktor Levansky nem volt mérges, szívélyesen fogadott, és ettől teljesen összezavarodtam. Megkérdezte, miért voltam távol, én pedig elmondtam az igazat: láttam a betegeket és az élve felboncolt nőt. Doktor Levansky azt válaszolta, hogy a nőt elaltatták, és nem érzett fájdalmat. De én hallottam a sikítózást. A doktor egyenesen az arcomba hazudott, a kedvessége nem volt őszinte. Elmagyarázta, hogy a betegek segítségével új gyógyszereket próbálnak előállítani, és hogy a laboratóriumban történeteket titokban kell tartani, mivel sokan versengenek a titkos készítményekért. Amikor megkérdeztem, milyen betegségeket akarnak meggyógyítani, és mi bajuk volt a betegeknek, azt mondta, hogy mindegyik ugyanabban a betegségben szenvedett: gyomorfertőzés miatti magas lázban. Tudtam, hogy akkor hazudott másodsorrra. Annyit azért felfogtam abban az alagsori szobában, hogy mindenkinek más betegsége volt. Azt hiszem, szándékosan megfertőzték őket, megbetegítették valamennyit, hogy aztán megpróbálják meggyógyítani őket. Úgy használták őket, mint a csimpánzokat.

– Mi történt magával azután?

– Semmi. Doktor Levansky továbbra is kedves volt hozzám. Mégis tudtam, hogy egész idő alatt szemmel tartanak. Megláttam valamit, amit nem kellett volna. Azután elindultak a híresztelések, hogy Léopoldville környékéről elhurcoltak embereket, akik aztán eltűntek a laboratóriumban. 1957-et írtunk, és senki nem tudta, mi fog történni az országgal. Anélkül hogy előre elterveztem volna, felébredtem egy reggel, és eldöntöttem, hogy elmegyek. Biztos voltam benne, hogy különben én is a pincében végzem, rászíjazva az asztalra, élve felboncolva. Nem maradhattam. Eljöttem. Először Dél-Afrikába mentem, aztán ide. És ma már tudom, hogy igazam volt. A laboratórium csimpánzokat és élő embereket is felhasznált a kísérleteihez. Csak három százalékban különbözik az emberek és a csimpánzok genetikai állománya. De már akkor, az 1950-es években valakik tovább akartak menni egy lépéssel, pontosabban három lépéssel, és kiirtani ezt a különbséget.

Adelinho elhallgatott. Széllökések tépdesték a tetőlemezeket. A nyirkos földről a rothadás szaga szállt felfelé.

– Idejöttem. Sok éven át a helyi kis egészségházban dolgoztam. Ma már van földem, több feleségem, vannak gyermekeim. És festek. De figyelemmel kísérem, hogy mi történik: egy barátom, doktor Raul Kubából, félreteszi nekem az összes orvosi folyóiratot. Elolvasom őket, és látom, hogy ma is használnak embereket kísérleti nyúlként. Valószínűleg ebben az országban is. Természetesen sokan tagadnák ezt. De én tudom, amit tudok. Bár egyszerű ember vagyok, azért képeztem magam.

Az esőfelhők elvonultak, a nap ismét erősen sütött. Louise a férfit nézte. Megborzongott.

– Fázik?

– Arra gondolok, amit az imént elmesélt.

– A gyógyszerek olyan nyersanyagok, amelyek ugyanolyan értékesek lehetnek, mint a nemesfémek vagy a drágakövek. Ezért semmi nem szab határt annak, hogy mire képesek az emberek érte. A kapzsiság nevében.

– Szeretném tudni, hogy miket hallott még.

– Nem tudok többet annál, mint amit már elmondtam. Az emberek mindenfélét beszélnek.

Nem bízik bennem. Még mindig attól a csapdától retteg, amely majdnem bezárult mögöttem, amikor még fiatal volt, réges-rég, az 1950-es években.

Adelinho felállt. Grimaszolt egyet, ahogy kinyújtózta a lábát.

– Az öregség sok kínlódást hoz. A vér tétovázik az ereken, az éjszakai álmok hirtelen

fekete-fehérek lesznek. Szeretne még több képet látni? Néha lefestem a látogatóimat is, mint ahogy régen csoportfotókat készítettek. Jól hiszem, hogy maga tanár?

– Régész vagyok.

– És megtalálja, amit keres?

– Néha. Máskor olyasvalamit találok, amiről nem is tudtam, hogy keresem.

Louise kivitt néhány vásznat a verandaajtóhoz, és a napfényben tanulmányozta a festményeket.

Azonnal felfedezte Henriket. Ott volt az arca, a hátsó sorban. Nem hasonlított túlságosan, de azért nem fért hozzá kétség. Henrik volt az. A fia itt járt, és meghallgatta Adelinho történetét. Louise tovább vizsgálta a képeket. Van köztük még olyan, akit felismer? Fiatal európai arcok és néhány ázsiai. Fiatal emberek és sok fiatal nő.

Visszahelyezte a vásznat a földre, és megpróbálta összeszedni a gondolatait. Henrik arcának felfedezése szinte sokkolta.

– A fiam, Henrik, itt járt magánál. Emlékszik rá?

Odatartotta a képet Adelinho elé, és rámutatott Henrikre. A férfi hunyorgott, majd bólintott.

– Igen, emlékszem. Barátságos fiatalember volt. Hogy van?

– Meghalt.

Louise döntött. Itt, Inhacán, ennek az idegen embernek a házában megengedheti magának, hogy őszintén elmondja, amit gondol.

– Megölték a lakásában.

– Barcelonában?

Belemart a féltékenység. Miért tudott mindenki többet nála? Hiszen mégiscsak ő volt Henrik anyja, ő nevelte egészen addig, míg a fia elindult, és elkezdte a saját életét.

Hirtelen megértette. *Henrik mindig azt mondta, hogy meg fogja védeni, bármi történjen is. Ezért nem mesélt a kis lakásról Krisztus Zsákutcájában?*

– Senki nem tudja, mi történt. Megpróbálom kideríteni az igazságot, ezért követem a nyomait.

– És a nyomok ide vezették?

– A fiam itt járt. Maga lefestette az arcát, és azt hiszem, hogy elmesélte ugyanazt a történetet neki, mint nekem.

– Megkért rá.

– Miből sejtette, hogy maga tud valamit?

– Szóbeszéd.

– Valakinek mesélnie kellett magáról. Ami azt jelenti, hogy ez az illető korábban magától hallott valamit. A hírek terjesztése olyan emberi művészet, amely sok türelmet és agyafúrtságot igényel.

Mivel a férfi hallgatott, Louise tovább merészkedett. Nem kellett keresgélnie a kérdéseket, szinte maguktól fogalmazódtak meg.

– Mikor járt itt Henrik?

– Nem olyan régen. Nem sokkal utána festettem a képet. Mielőtt az esős időszak kezdődött, ha jól emlékszem.

– Hogy jött ide?

– Mint maga. Az ezredessel és a terepjáróval.

– Egyedül volt?

– Ide egyedül jött.

Igazat mondott a férfi? Louise habozott. Mintha még egy láthatatlan alak állt volna Henrik oldalán.

Adelinho mintha ráérezett volna hallgatásának okára.

– Egyedül jött. Miért hazudnék? Nem becssteleníteném meg a halott emlékét azzal, hogy hazudok a sírjánál.

– Hogy talált magára?

– Doktor Raulon keresztül. A barátom büszke a nevére. Az apja, akit szintén Raulnak hívtak, rajta volt azon a hajón – akármilyen volt is a neve –, amelyen Fidel és a barátai utaztak Kubába, hogy elindítsák a szabadságharcot.

– *Granma.*

– Igen, ez volt a hajó neve. Léket kapott, és majdnem elsüllyedt, a fiatal katonákat tengeribetegség kínozza, úgyhogy borzasztó lehetett. De ez csak látszatvereség volt. Pár évvel később kiűzték Batistát és az amerikaiakat. De nem amerikaiaknak, hanem jenikieknek hívták őket. *Jenik, menjetek haza!* Ez a csatakiáltás aztán körbeutazta a földet. Ma hason kúszik a kormányunk a jenik országára előtt. De egy szép napon kikényszerítjük majd az igazságot arról, hogy miképp segítettek a belgáknak, sőt a portagáloknak is, hogy a földre tapossanak minket.

– Hogyan ismerkedett meg Henrik doktor Raullal?

– Doktor Raul nem csupán ügyes nőgyógyász, akiért a hölgyek rajonganak, mivel nagy tisztelettel kezeli őket. A doktor lángoló egyéniség is, aki gyűlöli a hatalmas gyógyszerkonzerneket és a kutatólaboratóriumokat. Nem mindegyiket és nem mindenhol. Még abban a világban is létezik a jó szándék és a kapzsiság közötti brutális ellentmondás. Ez egy állandó háború. De doktor Raul azt állítja, hogy a kapzsiság egyre nagyobb területeket szerez. A kapzsiság egész idő alatt, a nap minden percében előrébb tolja az állásait. Egy olyan korszakban, amikor több millió dollár és meticais rendez ámokfutást az utcákon, egyre a legzöldebb füvet keresve, a kapzsiság lassan eléri a világhegemóniát. Ez nehéz szó, amelyet csak mostanában, öreg napjaimra értettem meg igazán. A kapzsiság most arra a kis vírusra koncentrál, amely futótűzként terjed a világban. Senki nem tudja, hogyan keletkezett, csak annyit feltételezhetünk, hogy a majmoktól származik, sikeresen megmászta az immunitás hegycsúcsait, és beleköltözött az emberekbe. Nem azért, hogy megsemmisítse őket. Ugyanaz a célja, mint magának és nekem.

– Micsoda?

– A túlélés. Ez az apró, eléggé gyenge kis vírus nem akar semmi mást. A vírusoknak nincs tudatuk, és aligha lehet azzal gyanúsítani őket, hogy felfogják az élet és a halál közötti különbséget. Csak azt teszik, amire programozva vannak. Hogy tovább éljenek, és új vírusgenerációkat hozzanak létre ugyanazzal a küldetéssel: túlélni. Doktor Raul azt mondja, hogy ennek a kis vírusnak és az embernek tulajdonképpen egymás mellett kellene állnia az élet folyójánál, és integetnie a másoknak. A szélben lobogó zászlóknak ugyanazt a nyelvet kellene beszélniük. Túlélés. De mégsem így van, hanem a vírus olyan káoszt okoz, mint a vezető nélküli autó a forgalomban. Doktor Raul azt állítja, hogy ennek egy másik vírus az oka. Úgy hívja: „kapzsiság vírus, 1. típus”. Ez ugyanolyan gyorsan terjed és ugyanolyan halálos, mint a másik, lopakodó betegség. Doktor Raul megpróbál ellenállást kifejteni a kapzsiság ellen, hozzáférni a vírushoz, ami egyre növekvő számú ember vércsatornáiban rejtőzködik. Hozzám küldi azokat, akikben megbízik. Azt akarja, hogy ezek az emberek megtudják, hogyan szól a „kegyetlenség története”. Eljönnek hozzám, és én elmesélem, hogyan szaggatták ki élő emberek testrészeit már az 1950-es években. Olyan emberekét, akiket elhurcoltak az otthonukból, különböző betegségekkel fertőztek meg, és aztán kísérleti nyúlként használtak. Ez nem csupán egy beteg politikai rezsim alatt történhet meg, mint a német Hitler idejében. Megtörtént a háború után, és ma is megtörténik.

– Xai-Xaiban?

– Senki nem tudja.

- Lehetséges, hogy Henrik valaminek a nyomára jutott?
- Én is ezt gondolom. Mondtam neki, hogy legyen óvatos. Vannak emberek, akik bármire készek annak érdekében, hogy elrejtsek az igazságot.
- Beszélte magának valaha is John Kennedyről?
- A halott elnökről és az eltűnt agyról? Nagyon sokat olvasott róla.
- Elmondta magának, miért foglalkozott annyit azzal az esettel?
- Nem maga az eset érdekelte. Korábban is meggyilkoltak elnököket, és ez a jövőben is meg fog történni. Minden egyes amerikai elnök tisztában van azzal, hogy számos láthatatlan fegyver célkeresztjében áll. Henriket nem az agy érdekelte. Azt akarta megtudni, hogy miképp tűnhetett el. Megpróbálta megérteni az igazság eltüntetésének a módszerét. Visszafelé haladt, hogy megtanulja, hogyan kell előre felé menni. Úgy gondolta, ha rájön, milyen eszközöket használnak a legmagasabb politikai körökben a dolgok elrejtésére, akkor azt is megtanulhatja, hogy miképp lehet felfedni őket.
- Tudom, hogy meglátott valamit Xai-Xaiban, amitől megváltozott.
- Soha többé nem jött vissza hozzám, bár megígérte. Doktor Raul sem tudta, mi történt vele.
- Menekült, mivel félt valamitől.
- Írhatott volna, használhatta volna a csodálatos elektronikát, hogy belesuttogjon valamit doktor Raul fülébe.
- Meggyilkolták.

Louise és a férfi abban a pillanatban felfogták, hogy ez mit jelent. Nem volt több kétség, Louise érezte, hogy közeledik ahhoz a ponthoz, ahol magyarázatot kaphat Henrik halálára.

- Biztosan tudott valamit. Arra is rá kellett jönnie, hogy azok tudták, hogy ő tudja, és ezért menekült.
  - Milyen azok? – kérdezte Louise.
- A férfi megrázta a fejét.
- Nem tudom.
  - Xai-Xai. A Christian Holloway nevű férfi?
  - Nem tudom.

Motorzúgás hallatszott. Ricardo ezredes befordult a terepjáróval a térre. Mielőtt kiléptek volna a verandára, Adelinho rátette a kezét a vállára.

- Hányan tudják, hogy maga Henrik anyja?
- Itt Mozambikban? Nem sokan.
- Talán legjobb lesz, ha ez így is marad.
- Figyelmeztetni akar valamire?
- Nem hiszem, hogy magától nem tudja: veszélyben van.

* * *

Ricardo ezredes türelmetlenül dudált egyet. Ahogy elindultak, Louise megfordult és látta, hogy Adelinho kinn áll a verandán.

Mivel tudta, hogy soha nem fogja viszontlátni, a férfi máris hiányzott neki.

Maputóba ugyanaz a gép és ugyanaz a pilóta vitte vissza. A férfi a könyvvel nem volt rajta a repülőn. Ezzel szemben egy fiatal férfit vittek fel a gépre. Olyan gyenge volt, hogy alig tudott megállni a lábán. A két nő, aki támogatta, talán az anyja és a testvére volt. Anélkül hogy biztos lehetett volna benne, Louise úgy gondolta, a fiatalember AIDS-es. A vírus nem rejtőzködött tovább az ereiben, hanem teljes erővel kitört rajta az előbb-utóbb életét

követelő betegség.

Az élmény felzaklatta. Ha Henrik nem halt volna meg, a végső stádiumban ugyanilyen állapotba kerülhetett volna. Természetesen támogatta volna. De ki támogatta volna őt, Louise-t? Érezte, ahogy előnti a szomorúság. Amikor a gép felemelkedett, azt kívánta, bárcsak zuhannának le azonnal, hogy eltűnhessen a sötétségben. De a türkiz színű tenger már alatta hullámozott. Nem fordulhatott vissza.

Mire a repülőgép földet ért a forró aszfalton, Louise meghozta döntését. *Xai-Xaiban éreztem Henrik jelenlétét a legerősebben. Ott volt a legközelebb.* Még arra sem fordított időt, hogy Lars Håkansson házába menjen és átöltözzön. Nem hívta fel Lucindát sem. Úgy érezte, egyedül kell lennie. Az egyik autókölcsönző cég pultjához sétált, ahol aláírt egy szerződést, és tájékoztatták, hogy az autó félóra múlva a rendelkezésére áll. Ha három órákor elindul Maputóból, még sötétedés előtt Xai-Xaiba érhet. Várakozás közben átlapozott egy telefonkatalógust. Több Raul nevű orvost is talált. Nem tudta eldönteni, melyik az igazi, mivel egyik neve mellett sem állt, hogy az illető nőgyógyász.

* * *

Útban Xai-Xai felé majdnem elgázolt egy kecskét, amely szinte a semmiből bukkant fel az autó orra előtt. Hirtelen félrerántotta a kormányt, és közel volt hozzá, hogy elveszítse a jármű fölötti uralmát. Az egyik hátsó kerék az utolsó pillanatban beleakadt az úttest egyik mélyedésébe, és így megtartotta az autót. Kénytelen volt megállni, amíg megnyugodott a légzése.

A halál majdnem utolérte.

Megkereste a Xai-Xai strandjára vezető bekötőutat, és bejelentkezett egy szállodába. A második emeleten kapott szobát. Sokáig küzdött a zuhannyal, amíg hajlandó volt vizet eresztetni magából. A ruhái izzadságszagúak voltak. Lement a strandra, és vett egy *capulanát*, amit az afrikai nők magukra tekerve hordtak. Aztán a strandon sétálva átgondolta, amit az esőben a férfi, a Delfinfestő mesélt neki.

Lement a nap, megnyúltak az árnyékok. Visszament a szállodába, és megvacsorázott az étteremben. Az egyik sarokban egy albínó ült, és egy xilofonszerű hangszeren játszott. A vörösbor furcsán vizes ízű volt. Félretolta az üveget, és sört rendelt helyette. A hold megvilágította a tengert. Kedve támadt sétálni egyet a holdfényben. Amikor felment a szobájába, elbarikádolta az ajtót egy székkal, aztán elaludt a lábára tekeredett lyukas moszkítóhálósval.

Álmában lovak vágattak egy havas téli terepen. Artur – az orra alatt fagyott váladékkal - a horizont felé mutatott. Nem értette, hogy mit kellene meglátnia.

Korán felébredt, és lement a strandra. A nap éppen akkor kelt fel a tengerből. Egy pillanatig arra gondolt, hogy Henrik és Aron mellette állnak, és együtt néznek hárman a napba, mielőtt a fény túl erőssé válik.

Visszament Christian Holloway falujába. Ugyanolyan csend fogadta, mint első alkalommal. Arra gondolt, hogy egy temetőbe érkezett. Sokáig ült az autóban arra várva, hogy valaki felbukkan. Egy magányos, bozontos fekete kutya kószált a homokos téren. Valamilyen állat, talán egy nagy patkány futott el a házfalak mellett.

Sehol nem látott embereket. A csend olyan volt, mint egy börtön. Kiszállt az autóból, odament az egyik házhoz, és kinyitotta az ajtót. Azonnal egy másik világba érkezett, a betegek és a haldoklók világába.

A szúrós szag most erősebben érződött, mint az első látogatásakor. *A halálnak olyan szaga van, mint a maró savnak. A hullaszag, az oszlás bűze később jön.*

A szobát mocsok, tisztátalanság és rettegés töltötte be. A legtöbb beteg magzati pózba kuporodva hevert a priccseken és a padlón, csak a legkisebb gyerekek feküdtek a hátukon. Lassan mozgott a betegek között, és a tekintetével megpróbált áthatolni a félhomályon. Kik ezek az emberek? Miért vannak itt? HIV-fertőzöttek lettek, és meg fognak halni. Pontosan így nézhetett ki régen az ópiumfüggők éjjeli menedékhelye. De miért hagyja Christian Holloway, hogy ilyen nyomorban éljenek? Megelégszik azzal, hogy tetőt nyújt a betegek feje fölé? Hirtelen rájött, egyáltalán nem érti, milyen szándékkal hozta létre a férfi a betegfalvakat.

Megállt, és egy földön heverő férfit nézett. A férfi csillogó szemmel tekintett vissza rá. Louise lehajolt, és rátette a tenyerét a férfi homlokára. Nem volt láza. Az érzés, hogy nem a halál előszobájában, hanem drogfüggők szálláshelyén van, csak erősödött. A férfi ajkai hirtelen megmozdultak. Louise lehajolt, hogy hallja, amit mond. A férfi szájából undorító bűz áradt, de Louise kényszerítette magát, hogy végighallgassa. Ugyanazt a kifejezést ismételte, újra és újra elmondta, mint egy mantrát. Louise-nak csupán egy „In...”-nel kezdődő szót sikerült felismernie. Talán azt is, hogy „ők”.

* * *

Valahol becsapódott egy ajtó. A priccsen heverő férfi úgy reagált, mintha megütötték volna. Elfordította a fejét, és összekuporodott. Amikor Louise hozzáért a vállához, a férfi megrándult, és arrébb húzódott.

Louise hirtelen észrevette, hogy valaki áll mögötte. Úgy fordult meg, mintha attól tartott volna, hogy megtámadják. Egy vele egykorú nő állt ott. Ősz haja volt, és rövidlátó szemmel nézett Louise-ra.

– Nem tudtam, hogy vendéget várunk.

A nő angolul beszélt, az akcentusa Louise-t skóciai utazására emlékeztette, arra az útra, amikor először találkozott Aronnal.

– Jártam itt korábban is, és úgy hallottam, mindenkit szívesen látnak.

– Mindenkit szívesen látunk. De mi magunk szeretnénk megnyitni az ajtókat a vendégeink előtt. A szobák sötétek, tele vannak küszöbökkel, könnyű megbotlani. Szívesen körbeviszem magát.

– Henrik, a fiam, itt dolgozott. Ismerte?

– Én még nem voltam itt akkor. De mindenki csupa jót mond róla.

– Megpróbálom megérteni, hogy mit keresett itt a fiam.

– Betegeket gondozunk. Azokat ápoljuk, akikkel senki más nem törődik. A védteleneket.

A nő, aki még mindig nem mutatkozott be, kedvesen megfogta Louise karját, és a kijárat felé vezette. „Óvatosan ér hozzám, de a karmok ott vannak” – gondolta Louise.

Kimentek az erős napfénybe. A fekete kutya lihegve hevert egy fa árnyékában.

– Szeretnék találkozni Christian Hollowayjel. A fiam nagy tisztelettel beszélt róla. Szinte isteníttette.

Louise-nak hányingere lett attól, hogy Henrik nevében hazudott. Ugyanakkor érezte, hogy nincs más választása, ha tovább akar haladni.

– Biztos vagyok benne, hogy megkeresi majd önt.

– Mikor? Nem maradhatok örökké. Nincs telefonja?

– Még soha nem hallottam, hogy valaki telefonon beszélt volna vele. Most mennem kell.

– Nem maradhatnék, hogy figyeljem a munkájukat?
A nő megrázta a fejét.
– A mai nap nem alkalmas. Ma végezzük a kezeléseket.
– Pontosan azért.
– Felelősséggel tartozunk a betegeinkért, és nem engedhetjük meg, hogy bárki itt tartózkodjon.

Louise belátta, hogy értelmetlen erősködni.

– Jól hallom, hogy Skóciából érkezett?

– A Felföldről.

– Hogy került ide?

A nő mosolygott.

– Az utak nem mindig oda vezetnek, ahová az ember először hiszi.

Kézfogásra nyújtotta a kezét, majd elköszönt. A beszélgetésnek vége volt. Louise visszament a kocsihoz. A fekete kutya vágyakozva nézett utána, mintha ő is szeretett volna elutazni. A visszapillantóban Louise meglátta az ősz asszonyt. A nő azt várta, hogy Louise elinduljon.

Visszament a szállodába. Az albínó az üres étteremben ült, és a xilofonon játszott. Gyerekek püföltek egy összetört kukát a homokban. Úgy ütötték, mintha büntetni akarnák. A recepciós rámosolygott. Egy puha fedeles Bibliát olvasott. Louise szédült, minden valószerűtlennek tűnt. Felment a szobájába, és lefeküdt az ágyra.

Felfordult a gyomra. Még kiért a mellékhelyiségbe, mielőtt kiadta volna a gyomra tartalmát. Alig ment vissza a szobába, máris fordulhatott vissza megint. Egy órával később lázas lett. Az érkező takarítónőnek sikerült elmagyaráznia, hogy beteg, hagyja békén, és hozzon néhány palack ivóvizet.

Egy újabb órával később megjelent egy felszolgáló az étteremből egy kis üveg ásványvízzel. Louise pénzt adott neki, hogy hozzon egy nagy üveggel.

A nap hátralévő részében az ágy és a vécé között ingázott. Alkonyatra már semmi ereje nem maradt, de a betegség mintha visszavonulóban lett volna. Remegő lábbal felállt, hogy lemenjen az étterembe egy kis teát inni.

Éppen amikor a szobát készült elhagyni, újra eszébe jutott a suttogó férfi a félhomályban.

Beszélni akart velem. Azt akarta, hogy meghallgassam. Beteg volt, de még annál is jobban félt. Azért fordult el tőlem, hogy bizonyítsa valakinek, hogy nem próbált kapcsolatba lépni velem.

Valamit mondani akart. A csillogó szeme mögött rejtőzött valami.

Hirtelen rájött, mit akart mondani a férfi.

Injekció. Ezt a szót próbálta a fülembe sügni. *Injekciók.* De hiszen injekciókat azért kapnak a betegek, hogy meggyógyuljanak, a kezelés részeként. Vagy mégsem?

Az a férfi félt. Olyan injekciókról akart nekem beszélni, amelyektől félt.

A férfi segítséget kért. A suttogása egy segélykiáltás volt.

Louise az ablakhoz ment, és kinézett a tengerre. A holdsugár eltűnt. A szálloda előtti homokos területet egyetlen magányos lámpa világította meg.

Megpróbált belenézni az árnyékokba. Henrik is azt tette. Mit fedezett fel?

Talán egy suttogó embert a halál előszobájában?

18.

Másnap korán reggel.

Louise magára tekerte a *capulanát*, és lement a strandra. Néhány halászhajó akkor érkezett vissza a napi fogással. Nők és gyerekek segédkeztek a halak körül, jéggel teli vödrökbe borították a fogást, majd a vödröket a fejükre helyezték. Egy kislány széles vigyorral mutatott neki egy halászlátot. Louise visszamosolygott rá.

Kigyalogolt a vízbe. A szövet a testére tapadt. Úszott pár karcsapást, majd lemerült. Mikor újra a felszínre jött, döntésre jutott. Vissza fog utazni a priccsen suttogó beteg férjéhez, és nem adja fel, amíg rá nem jön, hogy mit akart mondani neki.

Lemosta magáról a sötét csöpögő zuhany alatt. Az albínó a xilofonon játszott, a hang beáramlott a nyitott fürdőszobaablakon. Mintha soha nem hagyta volna abba a zenélést. Louise látta, hogy a férfi tarkója és arca leégett a tűző napon.

Lement az étterembe. A felszolgáló rámosolygott, és kitöltötte a kávéját. Louise a xilofonozó férfi felé intett.

– Mindig itt van?

– Szeret játszani. Későn megy haza, és korán érkezik. A felesége szokta felkelteni.

– Tehát van családja?

A felszolgáló csodálkozva nézett rá.

– Miért ne lenne? Kilenc gyereke van, és annyi unokája, hogy már meg sem tudja számolni őket.

Nekem nincs. Nekem nincs családom. Henrik után már nem következik semmi.

Hirtelen tehetetlen haragot érzett amiatt, hogy Henrik nem létezik többé.

Felállt a reggelizőasztaltól, miközben a zene vigasztalan egyhangúsága kalapált a fejében.

Beült az autóba, és elindult Christian Holloway falujába. Még nagyobb forróság volt, mint előző nap; zúgott a feje, felváltva a korábbi egyhangú zenét.

Amikor megállította az autót, mintha minden megismétlődött volna a hőségtől párás levegőben. A levegő remegett a szeme előtt. A fekete kutya a fa alatt lihegett, emberek nem látszóttak sehol. Louise a kormány mögött ült, és kezével legyezte az arcát. A haragja elmúlt, már csak kimerültséget érzett.

Éjszaka Aronról álmodott. Borzalmas rémálom volt. Az egyik sírban dolgozott, valahol Argolisz környékén. Feltártak egy csontvázat, és hirtelen rájött, hogy Aron csontjait találta meg. Kétségbeesetten küzdött, hogy kiléphessen az álomból, de az álom körülzárta, és húzta lefelé. Csak akkor ébredt fel, amikor már majdnem megfulladt.

Egy világos ruhákba öltözött férfi lépett ki az egyik ajtón, majd bement egy másik házba. Louise folytatta a legyezést, amíg a férfit követte a tekintetével. Aztán kiszállt az autóból, és megkereste a házat, amelyikben előző nap járt. A fekete kutya utána nézett.

Belépett a félhomályba, és mozdulatlanul állt, amíg a szeme hozzá nem szokott a gyenge fényhez. A szag erősebb volt, mint előző nap. A száján át lélegzett, hogy ne fogja el a hányinger.

A priccs üres volt. A férfi eltűnt. Lehet, hogy rossz házba jött? A férfi mellett előző

nap egy nő feküdt, flamingókat ábrázoló batikanyaggal letakarva. A nő még mindig ott volt. Tehát nem tévedett. Körbement a szobában, óvatosan rakta a lábát, hogy nehogy rálépjen valamelyik sovány testre. Sehol nem találta a férfit. Lehet, hogy átköltöztették valahova? Vagy meghalt? Ellenkezést érzett magában. Igaz, hogy a halál gyorsan érkezik az AIDS-esekhez, de valami mégsem stimmelt.

Már éppen készült elhagyni a helyiséget, amikor olyan érzése támadt, hogy valaki figyeli. Az emberi testek felkupacolt földrakásnak tűntek, amelyben karok és lábak mozogtak elvétve. A betegek közül sokan lepedővel vagy rongydarabbal takarták el a fejüket, mintha meg akarták volna őrizni a nyomorúságukat saját maguknak. Louise körülnézett. Valaki figyelte. A szoba egyik sarkában felfedezett egy férfit, aki a falnak támaszkodva üldögélt. A férfi őt nézte. Louise óvatosan közeledett hozzá. A férfi fiatal volt, nagyjából Henrikkel egyidős. Csontsovány volt, az arca tele sebekkel, több helyen is kilátszott csupasz fejbőre. Pislogás nélkül meredt Louise-ra. Erőtlen mozdulattal intett, hogy menjen közelebb.

– Moises elment.

Louise – miután hallotta a fehér utastársakat a buszon a repülőtérrel a szállodába menet – felismerte, hogy a férfi dél-afrikai akcentussal beszéli az angolt. Letérdelt, hogy jobban hallja a gyenge hangot.

– Hol van? – kérdezte.

– A földben.

– Meghalt?

A férfi elkapta a csuklóját. Mintha egy kislány szorította volna meg. Az ujjak vékonyak, erőtlenekek voltak.

– Eljöttek érte.

– Hogy érte?

A férfi közelebb hajolt.

– Maga ölte meg. Moises megpróbált beszélni magával.

– Nem értettem, hogy mit mond.

– Adtak neki egy injekciót, és elvitték. Aludt, amikor jöttek.

– Mi történt?

– Itt nem tudunk beszélni. Látnak minket. Értem is eljönnek. Hol lakik?

– A strandon, a szállodában.

– Megpróbálok eljutni odáig. Most menjen!

A férfi lefeküdt, és összekuporodott egy lepedő alatt. *Ugyanaz a rettegés. Elrejtőzik.* Keresztülment a szobán. Amikor kilépett a napba, mintha durván arcul vágták volna. Elbújt a ház fala melletti árnyékban.

Henrik egyszer mesélt neki a meleg országokban átéltekről. Az emberek nemcsak a vízen osztoztak testvériesen, hanem az árnyékban is.

Jól értette, amit a férfi a sötétben mondott? Hogy meglátogatja a szállodában? Hogyan lesz képes eljutni a strandig?

Már majdnem visszafordult, amikor észrevette, hogy valaki áll a fa árnyékában, a leparkolt kocsival mellett. Egy hatvan év körüli férfi volt, talán még idősebb. A férfi mosolygott, ahogy Louise elindult felé. Tett pár lépést előre, és a kezét nyújtotta.

Louise azonnal tudta, ki áll vele szemben. A férfi előkelően beszélt angolul. Az amerikai akcentus szinte teljesen eltűnt.

– A nevem Christian Holloway. Ha jól tudom, ön Henrik Cantor édesanyja. Hallottam Henrik tragikus haláláról.

Louise meglepődött. Kitől értesült a férfi?

Christian Holloway észrevette a csodálkozását.

– A hírek, különösen a tragikus hírek, gyorsan terjednek. Mi történt Henrikkal?

– Meggyilkolták.

– Valóban ez történt volna? Ki akarna megölni egy fiatalembert, aki egy szebb világról álmodik?

– Pontosan ezt próbálom kideríteni.

Christian Holloway megérintette a karját.

– Menjünk be a szobámba! Ott sokkal hűvösebb van, mint itt.

A homokos téren áthaladva egy fehér ház felé tartottak, amely távolabb állt a többtől. A fekete kutya éberén figyelte minden lépésüket.

– Gyerekkoromban minden téli szünetet egy nagybácsimnál töltöttem Alaszkában. Az én előrelátó apám azért küldött oda, hogy megedződjek. Egész serdülőkorom szakadatlan kiképzőtábor volt. A tanulásnak és a tudásnak nem volt akkora értéke, mint annak, hogy az ember „krokodilbőrt” szerezzen magának, ahogy az apám fogalmazott. Pokolian hideg volt az olajfűró nagybátyámnál. Mégis, a nagy hideg elviselése felkészített arra, hogy jobban bírjam a forróságot, mint sokan mások.

Egyetlen nagy szobából álló házba léptek be. A házat a törzsfőnöknek járó, kör alakú afrikai bungaló formájára építették. Christian Holloway az ajtónál lerúgta a cipőjét, mintha egy szent helyre lépett volna be, de csak a fejét rázta, amikor Louise lehajolt, hogy kikösse a cipőfűzőjét.

Louise körülnézett; úgy rögzítette magában a szobát, mintha egy újonnan feltárt sírkamrába lépett volna be, amely évezredekken keresztül érintetlen maradt.

A szobát sötét, klasszikus gyarmati stílusú bútorokkal rendezték be. Az egyik sarokban asztal állt, rajta két képernyő. A köpadlón értékes perzsa vagy afgán szőnyeg hevert.

A tekintete megállt az egyik falon, ahol egy Madonna-kép lógott. Azonnal látta, hogy a festmény nagyon régi, valószínűleg a korai bizánci korból származott. Túlságosan értékes volt ahhoz, hogy egy magánlak falán lógjon valahol Afrikában.

Christian Holloway követte a tekintetét.

– Madonna és a Gyermeke. Az én állandó útitársaim. A vallások a történelem kezdete óta csak imitálják az életet, az isteni mindig az emberiből fakadt. Találhatunk egy gyönyörű gyermeket Dakka vagy Medellin legborzasztóbb nyomornegyedében, születhez egy matematikai zseni Harlemben, az egyik drogfüggő lányaként vagy fiaként. A gondolat, hogy Mozartot egy Bécs melletti szegénytemetőbe ásták el, tulajdonképpen nem is felháborító. Minden lehetséges. A tibetiek azt vallják, hogy minden vallásnak az emberek közé kellene küldeni az isteneit, és hagyni minket megkeresni őket. Az emberek közt kell kutatnunk az isteni sugallatot.

A férfi egy másodperce sem vette le Louise-ról a tekintetét, amíg beszélt. Kék, tiszta és hideg szeme volt. Hellyel kínálta Louise-t. Hangtalanul nyílt egy ajtó. Egy fehérbe öltözött afrikai lépett be, és teát szolgáltat fel.

Az ajtó becsukódott. Mintha az előbb egy fehér árnyék látogatta volna meg őket.

– Henriket nagyon hamar megkedvelték – mondta Christian Holloway. – Ügyes volt, és gyorsan leküzdötte azt az érzést, ami a fiatalokat és az egészségeseket elfogja, amikor a halállal kell együtt élniük. Senki nem szereti, ha arra emlékeztetik, hogy mi vár a mögött a sarok mögött, ami közelebb van, mint gondolná. Az élet egy szédítően rövid utazás, csak ifjúkorban tűnik végtelennek. De Henriknek sikerült kezelnie ezt az érzést. Aztán hirtelen eltűnt. Soha nem tudtuk meg, miért ment el.

– Holtan találtam a lakásában. Pizsama volt rajta. Akkor jöttem rá, hogy megölték.

- Egy pizsama miatt?
- Mindig meztelenül aludt.

Christian Holloway elgondolkodva bólintott. Egész idő alatt Louise-t figyelte. Louise-nak az az érzése támadt, hogy a férfi szüntelen belső monológot folytat saját magával mindarról, amit lát és hall.

– El sem tudtam volna képzelni, hogy egy ilyen kiváló fiatalember, tele ennyi éltetőerővel, idő előtt befejezi az életét.

– Az erő nem mindig éltető?

– Nem. Sokan halott terheket cipelnek, felhasználatlan energiákat, amelyek súlya lehúzza az életüket.

Louise úgy döntött, nem kertel tovább.

– Valami történt itt vele, ami megváltoztatta az életét.

– Senkiben nem múlnak el nyomtalanul az itt látottak. Többen sokkos állapotba kerülnek, páran elmenekülnek, mások úgy döntenek, hogy erők lesznek és maradnak.

– Nem hiszem, hogy a betegek és a haldoklók miatt változott meg.

– Mi más lenne az oka? Olyan embereket ápolunk, akik egyébként magukra hagyva, összedőlés szélén álló kunyhókban, az út mentén vagy egy fa alatt halnának meg. Még élnének, amikor az állatok már nekiállnának felfalni őket.

– Valami másról van szó.

– Soha nem lehet teljesen megérteni egy embert, sem a másikat, sem önmagunkat. Ez valószínűleg igaz volt Henrik esetében is. Az ember belső tája olyan vidék, amilyen ez a kontinens lehetett százötven évvel ezelőtt. Csupán a partokat és a folyók menti vidékeket fedezték fel, a többi fehér folt volt, amiről az emberek azt hitték, hogy aranyvárosok és kétféjű lények népesítik be.

– Tudom, hogy valami más történt. Csak azt nem, hogy mi.

– Itt mindig történik valami. Újabb betegeket hoznak, másokat eltemetnek. Van egy temetőnk, és kellő számú papunk van hozzá. Nálunk egyetlen kutya sem rághatja meg a halottak csontjait, mielőtt a földbe helyezzük őket.

– Egy férfi, akivel tegnap beszéltem, ma már nincs itt. Ma éjszaka kellett meghalnia.

– Valamilyen oknál fogva a legtöbben hajnalban halnak meg. Mintha útmutatást kérnének a fénytől, amikor elindulnak.

– Milyen gyakran találkozott a fiammal, amikor itt volt?

– Senkivel nem találkozom különösen gyakran. Talán két-három alkalommal. Többször nem.

– Miről beszélgettek?

– Mivel megtanultam, hogy csak arra emlékezzem, amire érdemes, rendkívül ritkán jutnak eszembe mások mondatai. A legtöbb ember fárasztóan érdektelen. Nem hiszem, hogy bármi fontosról beszélünk volna. Pár szót a hőségről és a mindenkit sújtó kimerültségről.

– Nem tett fel kérdéseket?

– Nekem nem. Nem olyan embernek tűnt.

Louise megrázta a fejét.

– Henrik az egyik legkíváncsibb és tudásra leginkább vágyó ember volt, akit valaha is ismertem. Ezt annak ellenére állíthatom, hogy a fiam volt.

– Azok a kérdések, amelyeket ezen a helyen tesznek fel, egy másik szinten mozognak. Amikor az embert ilyen mértékben veszi körül a halál, a kérdések az élet értelméről szólnak. És ezek csendes kérdések, melyeket mindenki magának tesz fel. Az élet azt jelenti, hogy ellenállást fejtsünk ki. A végén úgyis bejutnak a vadászhangyák a testünkbe.

– Vadászhangyák?

– Sok évvel ezelőtt néhány hónapot egy eldugott kis faluban töltöttem messze Északnyugat-Zambiában. Ferences apákak éltek ott korábban. Az 1950-es években elhagyták a falut, és délebbre költöztek, Solwezi és Kitwe közé. Az épületek maradványait egy arkansasi pár foglalta el, amely egy mindenféle vallástól független spirituális oázist akart létrehozni. Ott kerültem kapcsolata a vadászhangyákkal. Tud róluk valamit?

– Semmit.

– Kevés ember hallott róluk. A ragadozókat mindannyian erőteljeseknek képzeljük el. Még ha nem is nagy termetűeknek, de semmiképpen sem apró hangyáknak. Egyik éjszaka, amikor egyedül voltam az örökkel, kiabálásra ébredtem, és arra, hogy dörömbölnek az ajtómon. Az öröknek fáklya volt a kezükben, azzal gyújtották fel a fűvet. Mezítláb voltam, amikor kimentem. Azonnal szúró fájdalmat éreztem a lábamon. Nem értettem, mi történt. Az örök kiabáltak, hogy hangyák, vadászhangyák egész hadserege vonul el előttünk. Mindent megesznek, ami az útjukba kerül, és semmi nem állíthatja meg őket. De a tűzzel irányváltoztatásra lehet kényszeríteni őket. Felvettem a csizmáimat, megragadtam egy elemlámpát, és láttam, ahogy felbőszült hangyákból álló, tökéletes hadoszlopok masíroznak el előttem. Az örök megpróbálták megfogni a tyúkokat, és szétkergetni őket. De már késő volt, minden iszonyú gyorsan történt. A szárnyasok úgy védekeztek, hogy megették a hangyákat. De a hangyák tovább éltek a gyomrukban, és szétrágták a beleiket. Egyetlen tyúk sem maradt életben. A fájdalomtól örülten rohángáltak körbe-körbe, miközben a hangyák belülről ették őket. Gyakran gondolok erre. A tyúkok megvédték magukat, és ezzel a saját fájdalmas halálukat okozták.

– El tudom képzelni, milyen lehet több száz hangya csípése.

– Kétlem, hogy valóban el tudja képzelni. Én legalábbis nem tudom. Az egyik örnek belemászott egy hangya a fülébe, és elkezdte rágni a dobhártyáját. Az ör észvesztve ordított, míg végül whiskyt öntöttem a fülébe, és megöltem a hangyát. Egyetlen hangya, nem egészen fél centiméter.

– Mozambikban is élnek ilyen hangyák?

– Az egész afrikai kontinensen honosak, de csak a nagy esőzések után mutatkoznak, egyébként soha.

– Kissé nehezen értem a hasonlatot az élet mibenléte és a testet megtámadó hangyák között.

– Gondoljon a tyúkokra. Az élet tragédiáját az emberek maguk teljesítik be. Nem kívülről következik be.

– Nem értek egyet magával.

– Tisztában vagyok azzal, hogy vannak eladó és kibérelhető istenek, ha a fájdalom túl nagy lesz. De számomra az az út soha nem nyújtott vigaszt.

– Inkább megpróbálja eltéríteni a hangyákat? Amíg csak lehet?

Christian Holloway bólintott.

– Látom, követi a gondolatmenetemet. Természetesen mindez nem azt jelenti, hogy azt feltételezném: képes vagyok ellenállást kifejteni a végső tragédiával szemben. A halál minden pillanatban jelen van az ember oldalán. A halál igazi előszobái azok a termek, ahol az asszonyok megszülik a gyermekeiket.

– Mesélt valaha is Henriknek a hangyákról?

– Nem. Túl lágy volt. Ettől a történetről rémálmai lettek volna.

– Henrik nem volt lágy.

– A gyerekek néha másképp viselkednek idegenekkel, mint a szüleikkel. Tudom, hiszen nekem is vannak gyermekeim. Ez a tény – mindenek ellenére – számomra is ad egyfajta értelmet az életnek.

– Itt élnek?

– Nem. Hárman Észak-Amerikában. Az egyikük meghalt. Mint a maga fia. Nekem is van egy fiam, aki idő előtt elment.

– Akkor tudja, hogy mennyire fájdalmas.

Christian Holloway sokáig nézte. Csak nagy ritkán pislogott. Mint egy gyík, gondolta Louise. Egy hüllő. Összerázkódott.

– Fázik? Felkapcsoljam a fűtést?

– Fáradt vagyok.

– Az egész világ fáradt. Egy öreg, reumatikus világban élünk, pedig akárhová nézünk, mindenhol gyerekek nyüzsögnek. Gyerekek mindenhol, miközben mi ketten itt ülünk, és azt a kettőt siratjuk, amelyik eldobta az életét.

Pár pillanatba tellett, amíg Louise felfogta a férfi szavainak a jelentését.

– Öngyilkos lett a fia?

– Az anyjánál élt Los Angelesben. Egy nap, amikor egyedül volt, kiürítette a medencét, felmászott az ugrótoronyba, és elrugaszkodott. Az egyik ór hallotta, ahogy kiabál. Nem halt meg azonnal, de mire a mentő kiért, már mindennek vége lett.

Az ajtóban megjelent a fehér ruhás felszolgáló. Egy jelet mutatott a kezével. Christian Holloway felállt.

– Valakinek tanácsra van szüksége. Tulajdonképpen ez az egyedüli, amit fontosnak tartok. Támogatni az embereket azzal, hogy meghallgatom őket, és megpróbálok útmutatást nyújtani. Hamarosan visszajövök.

Louise a falhoz sétált, és alaposan megnézte a Madonnát. A festmény eredeti volt, egy remekmű. Úgy ítélte, hogy a korai tizenegyedik-tizenkettedik században festhette egy bizánci művész. Akárhogy jutott is hozzá Christian Holloway, egy vagyona kerülhetett.

Körbesétált a szobában. A számítógépek képernyői villogtak. Mindkét képernyőn a türkizkék tengerből magasra kiugró delfinek játszottak. Az íróasztal egyik fiókja félig nyitva volt.

Nem tudott ellenállni a kísértésnek. Kihúzta a fiókot. Először nem tudta beazonosítani a fiókban heverő tárgyat.

Aztán felismerte, hogy egy összeszáradt koponyát lát maga előtt. A fej kicsi volt és összezsugorodott, valószínűleg egy embertől származott.

Visszatolta a fiókot. Hevesen vert a szíve. *Egy megszártott koponya. Kennedy eltűnt agya.*

Visszament a székéhez. Remegett a keze, ahogy felemelte a teáscsészét.

Létezik bármilyen összefüggés Henriknek az 1963-ban történt dallasi eseményekkel kapcsolatos megszállottsága, valamint a között, amit most felfedezett Christian Holloway íróasztalfiókjában? Kényszerítette magát, hogy hátrafelé gondolkozzon. Túlságosan egyszerű volt a végkövetkeztetése. Feltételezett cserépdarabokat helyezett el egy feltételezett mintába. Nem akart megmámorosodott régészként egyfajta ámokfutást rendezni. Az összezsugorodott agynak a fiókban nem volt semmi köze Henrikhez. Legalábbis így kellett gondolkoznia, amíg nem tudott többet.

Kinyílt az ajtó, Christian Holloway visszatért.

– Sajnálom, hogy megvárakoztattam.

Louise szemébe nézett és elmosolyodott. Louise hirtelen biztosra vette, hogy a férfi valamilyen módon végigkövette a vendége sétáját a szobában. Lehet, hogy a falba kémlelőnyílást vágtak, vagy egy kamera van elrejtve valahol. A férfi tehát látta, ahogy Louise a festményt tanulmányozza, majd kihúzza az íróasztalfiókot. A fiók csalogatóan nyitva volt. Holloway valószínűleg azért hagyta egyedül, hogy meglesse, mit tesz.

– Talán nekem is tudna tanácsot adni – mondta Louise magára erőszakolt nyugalom-

mal.

– Megpróbálhatom.

– Henrikről és a maga fiáról van szó. Mi ketten osztozunk azon az élményen, amelytől minden szülő retteg.

– Steve kétségbeesésében és haragjában cselekedett. Henrik az ágyában aludt el, ha jól értettem. Steve kifelé reagált, Henrik befelé fordult. Ez két teljesen különböző irány.

– Mégis ugyanoda vezettek.

Steve. A név felébresztett egy halvány emléket. Találkozott már ezzel a névvel korábban is, de nem tudta felidézni, hogy hol és mikor. Steve Holloway? Keresgélt a gondolataiban, de az emlék nem válaszolt.

– Steve ugrása a sötétségbe váratlan katasztrófa volt számunkra az édesanyjával – mondta Christian Holloway. – Még a nevelőapja is, aki pedig igazából gyűlölte, erős érzelmeket mutatott a temetésen. Az öngyilkosság mindig a bűnösség különös érzését kelti. Mindenki arra gondol, hogy látnia kellett volna az előjeleket, és megtenni minden tőle telhetőt, hogy megállítsa a közeledő katasztrófát.

– Maga sem sejtette, mire készül a fia?

– Az összes ismerőse megdöbbsen, és nem volt hajlandó elhinni a történeteket.

– Nyomok után kutatok. Valami után, ami talán alig látható. Egy jel után. Talán Isten jelének hívnám, ha vallásos lennék. Egy kis fénysugarat keresek, amely reményt adhat a magyarázatra.

– Az istenek korán magukhoz szokták szólítani azokat, akiket szeretnek. Talán Henrik is közéjük tartozott?

– Nem vagyok hívő. És Henrik sem volt az.

– Ez bölcsesség és nem vallásos szólam.

– Nem vett észre semmit a fiánál, ami a közeledő halálát jelezte volna?

– Steve halála teljességgel váratlan volt. A legrosszabb az egészben, hogy azt hiszem, őt is ugyanolyan váratlanul érintette. Utólag megpróbáltam kideríteni a lehető legtöbbet a fiatal emberek öngyilkosságának kiváltó okából. Téves az a széles körben elterjedt nézet, hogy a legtöbb öngyilkos hagy valami magyarázatot maga után. Legtöbbször nincs magyarázat. Csak a beteljesült katasztrófa.

– Mi hajtotta Steve-et?

– Annyira megalázták, amennyire csak lehetséges egy embert megalázni. Ha tudtam volna róla, talán segíthettem volna neki. De senki nem tudta, sem én, sem az édesanyja, és a barátai sem.

Louise érezte, hogy Christian Holloway lassan bezárja a kapukat a fia és a fia halála mögött.

– Reméltem, hogy tud majd nekem segíteni.

– Nem tudom, hogyan tehetném. Az egyetlen dolog, amivel az ember az életében dicsekedhet, a munkája. Ami az AIDS-et illeti, minden tettünk túl kevésnek bizonyul. Soha nem fog elegendő erőforrás a rendelkezésünkre állni ahhoz, hogy megállítsuk a járványt, és csökkentsük a szenvedést. Amikor Henrik idejött, az a szándék hajtotta, hogy a tőle telhetőt megtegye. Arra nem tudok válaszolni, mi kergette abba a mély kétségbeesésbe.

Henrik nem volt kétségbeesve. Nem bánatában öltözött pizsamába, és altatót sem vett be. Azt hiszem, sokkal többet tudsz annál, mint amit elmondasz.

Megfordultak a gondolatai: talán pont ellenkezőleg van minden, és Christian Holloway

csak annyit tud, amennyit elmond, és tőle, Louise-től próbál információt szerezni.
Az ember arról kérdez, amit nem tud. Amit tud, arról nem kérdez.

Nem akart tovább maradni. Christian Holloway és a titokzatos kémlelőnyílás megijesztette. Felemelkedett a székből.

- Nem zavarok tovább.
- Sajnálom, hogy nem tudtam a segítségére lenni.
- Legalább megpróbálta.

A férfi elkísérte az égető forróságban az autóig.

- Vezessen óvatosan! Igyon sok vizet! Visszamegy Maputóba?
- Talán maradok még egy napot.
- A strandszálló Xai-Xaiban egyszerű, de tiszta. Ne hagyjon semmi értékeset a szobában. Ne rejtse semmit a matrac alá.
- Maputóban egyszer már kiraboltak. Vigyázok. Az első, amit megértettem ebben az országban, az volt, hogy hátrafelé is kell látnom.
- Megsérült?
- Odaadtam nekik, amit akartak. Az emberek itt a túlélés miatt rabolnak. Az ő helyükben mi is ezt tennénk.

Kezet fogott a férfival, és beült a kormány mögé. A fekete kutya tovább heverészett az árnyékban.

A visszapillantó tükörben látta, ahogy Christian Holloway sarkon fordul, és visszamegy a házába.

A szállodában azonnal elaludt. Már sötét volt kinn, amikor felébredt.

Honnan ismerős a Steve név? Biztos volt benne, hogy egyszer már találkozott ezzel a névvel. De a Steve gyakori név, mint az Erik Svédországban vagy a Kosztasz Görögországban.

Lement az étterembe, és megvacsorázott. Az albínó a fal mellett ült és xilofonozott. Ugyanaz a felszolgáló hozta az ételt, mint a reggelinél. Louise kérdésére elmondta, hogy a hangszert timbilának hívják.

A vacsora után még ülve maradt. Rovarok köröztek az asztala fölötti lámpa körül. Kevés vendég volt, néhány férfi sört ivott. Egy nő vacsorázott az egyik asztalnál három gyerekkel, teljes csöndbe burkolózva. Louise félretolta a kávéscsészét, és rendelt egy pohár vörösbor helyette. Tíz óra lett. Az albínó abbahagyta a játékot, felakasztotta a hangszert a falra, és eltűnt a sötétben. A nő a három gyerekkel fizetett, és elvonult, mint egy hajó, három mentőcsónakkal a nyomában. A férfiak tovább beszélgettek. Végül ők is elmentek. A felszolgálók elkezdtek összepakolni. Louise fizetett, és kiment a szállodából. A víz csillogott egy magányos lámpa fényében.

A fűttszó nagyon halk volt, de azonnal meghallotta. Tekintetével a fénykörön kívül eső árnyakat pásztázta. Újabb fűtty, ugyanolyan halk. Akkor látta meg a férfit. Egy felfordított halászbárkán ült. Louise-nak eszébe jutottak a sziluettek Henrik táskájában. A rá váró férfit ugyanúgy ki lehetett volna vágni az éjszakai sötétségből.

A férfi lecsúszott a csónakról, és intett, hogy kövesse. Egy korábban strandbutikként funkcionáló épület maradványai felé indult. Louise már napközben észrevette a házat. Még mindig olvasható volt a neve, *Lisboa*, az összetört cementben.

Ahogy közelebb ért, Louise észrevette, hogy tűz ég a romok között. A férfi lerogyott mellé, és pár ágat dobott rá. Louise leült vele szemben. A fényben látta, hogy milyen

sovány a férfi. A bőre szorosan ráfeszült az arccsontjára. A homlokán gyógyulatlan sebek voltak.

- Nem kell aggódnia. Senki nem követte.
  - Hogyan lehet ennyire biztos benne?
  - Régóta figyelem magát.
- Egy kézmozdulattal a sötétségbe mutatott.

- Mások is öröködnék.
- Kik?
- Barátok.
- Mit akar elmesélni nekem? Még a nevét sem tudom.
- Én tudom, hogy magát Louise Cantornak hívják.

Louise meg akarta kérdezni a férfit, honnan tudja a nevét, de belátta, hogy egy tétova gesztuson kívül más választ nem fog kapni.

- Nem tudok olyan emberekre figyelni, akiknek nem tudom a nevét.
- Umbinak hívnak. Az apám a bátyja után nevezett el, aki még fiatalon meghalt, és egy bányában dolgozott Dél-Afrikában. Beomlott az egyik akna. Soha nem találták meg. Nemsokára én is meghalok. Azért akarok beszélni magával, mert csak annyi értelme maradt az életemnek, hogy megpróbáljam megakadályozni azt, hogy mások is úgy haljanak meg, ahogy én fogok.

- Jól értem, hogy AIDS-es?

– A méreg itt van a testemben. Ha lecsapolnák az összes véretem, a méreg akkor is bennem maradna.

- Kap segítséget? Gyógyszereket, amelyek fékezik a betegséget?
- Azoktól kapok segítséget, akik semmiről sem tudnak.
- Ezt nem értem.

Umbi nem válaszolt. Rakott a tűzre, aztán halkan füttyentett egyet a sötétségbe. A válaszként érkező gyenge füttyjel megnyugtatta. Louise egyre kedvetlenebb lett. A tűz másik oldalán ülő férfi haldoklott. Életében először felfogta az igazi jelentését annak, hogy valaki elmegy. Umbi kezdte maga mögött hagyni az életet. Az arcára feszülő bőr nemsokára szétfoszlik.

– Moises, akivel maga beszélt, rosszul tette, hogy megszólította. Bár egyedül volt a szobában a betegekkel, mindig van valaki, aki látja, mi történik. A haldoklóknak nem lehetnek titkaik.

– Miért felügyelik a betegeket? És a magamfajta látogatókat? Mégis mit gondolnak, mit lophatnék el azoktól a haldokló, beteg emberektől, akik pontosan azért vannak Christian Holloway falujában, mert nincs semmi tulajdonuk?

– Moisesért hajnalban jöttek. Adtak neki egy injekciót, megvárták, míg meghal, aztán elvitték egy lepedőben.

- Azért adtak neki injekciót, hogy meghaljon?

– Csak azt mondom, ami történt. Semmi mást. Azt akarom, hogy ezt mondja el másoknak.

- Kik adták neki az injekciót? A sápadt európai lányok egyike?

– Ők nem tudják, mi folyik ott.

– Én sem.

– Ezért vagyok itt. Hogy elmondjam.

– Azért jöttem ebbe az országba, mert a fiam a betegek között dolgozott. Most már halott. Henriknek hívták. Emlékszik rá?

- Hogy nézett ki?

Louise leírta Henrik külsejét. Feltört benne a szomorúság, ahogy a fia arcáról beszélt.

- Nem emlékszem rá. Lehet, hogy engem akkor még nem látogatott meg az arkangyal.

– Arkangyal?

– Igen, így hívtuk. Nem tudom, honnan jött. De az biztos, hogy nagyon közel állt Christian Hollowayhez. Egy kopasz, nagyon kedves ember, aki a mi nyelvünkön szólt hozzánk, és azt kínálta fel nekünk, ami a legjobban hiányzott az életünkéből.

– Mi volt az?

– Út kifelé a nyomorból. A magához hasonlókat azt hiszik, hogy az igazán szegény emberek nincsenek tisztában a saját helyzetükkel. Biztosíthatom róla, hogy ez nem így van. Az arkangyal azt mondta, azért minket keresett fel, mert a mi szenvedésünk a legnagyobb és a legnehezebb. Megkérte a falubírárt, válasszon ki húsz embert. Három nappal később jött egy teherautó, és elvitte őket. Én nem voltam köztük. De amikor az arkangyal megint megjelent, az első sorba álltam, hogy kiválasszanak.

– Mi történt azokkal, akik az első alkalommal mentek el?

– Az arkangyal elmagyarázta nekünk, hogy a többiek még egy ideig maradnak. Természetesen a rokonaik aggódtak, mivel már olyan régen hallottak felőlük. De az arkangyal a beszéde végén rengeteg pénzt adott a falubírának, annyit, amennyit még soha életünkben nem láttunk. Mintha ezer bányász jött volna vissza többéves munkából Dél-Afrikából, és letette volna a gyékényre elének az összes félretett pénzét. Pár nappal később jött a második teherautó. Én voltam az egyik, aki felmászott a raktérre. Úgy éreztem, én vagyok az egyik kiválasztott, akinek sikerül majd kijutnia a szegénységből, amitől még az aknáimban is piszkosnak éreztem meg.

* * *

Umbi elhallgatott, és a sötétségbe bámult. Louise csak a tenger zúgását és egy magányos éjszakai madár vijjogását hallotta. Nyugtalantságot látott a férfin, de nem tudta eldönteni az okát.

Umbi halkán füttyült egyet, majd hallgatózott. Nem érkezett válasz. Louise hirtelen valószerűtlennek érezte az egész helyzetet. Miért ül a tűz mellett egy férfival, aki a sötétségbe füttyentget? Olyan sötétségbe, amelyen nem lehet áthatolni. Nem csupán az afrikai kontinens feketesége volt ez, hanem az őbenne élő sötétség is, amely Henrik koporsóját és Aron eltűnését rejtette magában. Legszívesebben hangosan üvöltött volna mindazért, ami körülötte történt, amit nem értett, és amit – úgy tűnt – senki más sem ért.

Egy este kint álltam Argoliszban a házam előtt, és cigarettáztam. Hallgattam a kutyák ugatását és a szomszéd házából áradó zenét. A csillagos ég fölöttem teljesen tiszta volt. Svédországba készültem, hogy előadást tartsak a kerámiákról és a vas-oxid hatásáról a vörös és a fekete színre. Ott álltam a sötétben, és eldöntöttem, hogy a kapcsolatom Vaszilisszel, az én drága könyvelőmmel, befejeztetett. Boldog voltam, hogy nemsokára találkozom Henrikkal, az éjszaka lágy volt, a cigarettafüst egyenesen szállt felfelé a csendben. Most, pár hónappal később, az életem romba dőlt. Csak félelmet és ürességet érzek amiatt, ami rám vár. Megpróbálom megacélozni a dühömet a történetek miatt, hogy tovább tudjak élni. Lehet, anélkül hogy ezt hangosan kimondtam volna, azért keresem a fiam haláláért felelős embereket, hogy megöljem őket. Az, aki meggyilkolta Henriket, saját magát is halálra ítélte. Nemcsak a fiam haláláért felelős, hanem az enyémért is.

Umbi nehézkesen felállt. Az erőfeszítéstől majdnem összeesett. Louise segíteni akart, de a férfi elutasítón megrázta a fejét. Újra füttyült egyet, de válasz ez alkalommal sem érkezett.

– Mindjárt visszajövök.

Pár lépés után eltűnt a sötétben. Louise előrehajolt, és tett néhány ágat a tűzre. Artur megtanította, hogyan kell meggyújtani és életben tartani a tüzet. Ez olyan művészet volt,

amelyet csak azok tanulnak meg, akik tudják, hogy mit jelent igazán fájni. Artur az unokáját is igazi tűzrakónak képezte ki. Louise úgy érezte, egész életét végigkísérték a lángoló máglyák. Néha – amikor úgy érezte, hogy összetöri az összes számítógépet, és az élete hátralévő részét a vadonban tölti – még Aron is kiszáguhdott az erdőbe egy kávéstermoszsal és egy hátizsákkal, és őt is magával vonszolta.

Tűzek égtek végig az élete mentén. Szerelem és tűzifa nélkül nem tudott tovább létezni.

Umbi még mindig nem tért vissza. Elkezdett aggódni. *Nem jött válasz az egyik fűtőjelre.*

Hirtelen biztos volt benne, hogy veszély fenyegeti. Felállt, és villámgyorsan hátralepett a tűz fényköréből. Valami történt. Visszatartotta a lélegzetét, és hallgatózott. Csak a saját szívverését hallotta. Továbbhátrált. A sötétség olyan volt körülötte, mint a tenger. Ingatag léptekkel arrafelé indult, amerre a szállodát sejtette.

Megbotlott valami lágy dologban, ami a földön hevert. Egy állat, gondolta, miközben összereszt. A gyufásdoboz után kutatott a zsebében. A gyufa felgyulladó fényében látta, hogy Umbi fekszik előtte. Halott volt. Elvágták a torkát, a feje majdnem teljesen elvált a testétől.

Louise futásnak eredt. Kétszer is megbotlott és elesett.

Amikor kinyitotta szállodai szobájának ajtaját, azonnal észrevette, hogy valaki járt ott. Egy pár harisnya nem ott feküdt, ahol hagyta. A fürdőszobaajtó résnyire nyitva állt, pedig biztos volt benne, hogy becsukta. Lehet, hogy még mindig van valaki a fürdőszobában? Nyitva hagyta a folyosóra nyíló ajtót, és felkészült a menekülésre, majd a lábával óvatosan betolta a fürdőszobaajtót. Senki nem volt a helyiségben.

Valaki mégis szemmel tartotta. Umbi és a barátai nem vettek észre mindenkít, aki a sötétben rejtőzködött. Ezért halt meg Umbi.

Jeges félelem telepedett rá. Bedobálta a holmiját a táskába, és kiment a szobából. A recepción az éjszakai portás egy matracon aludt a pult mögött. Ijedt kiáltással riadt fel, amikor Louise ráordított, hogy ébredjen fel. Kifizette a számláját, beült a kocsiba, és elindult. Csak akkor nyerte vissza az önuralmát, amikor már elhagyta Xai-Xait, és a visszapillantó tükörben meggyőződött róla, hogy senki nem követi.

Tudta már, hol látta a Steve nevet.

Aron Henrik számítógépe előtt ült, ő pedig áthajolt a válla fölé. A képernyőn a New York Times egyik újságcikke volt egy Steve Nichols nevű emberről, aki öngyilkosságot követett el, miután zsarolási kísérletnek lett kitéve. Steve Nichols. Nem Steve Holloway. De a fiú az anyjánál lakott. Akár Nicholsnak is hívhatták.

A rendelkezésére álló mozaikdarabok olyan minta szerint kezdtek összeállni, amire nem számított.

Lehetséges, hogy Henriket azért ölték meg, mert öngyilkosságba hajszolta Steve Nicholst, és a bosszúálló azért állította be a gyilkosságot öngyilkosságnak, hogy ezzel kegyetlen üdvözlést küldjön Henrik szüleinek?

Ököllel a kormányra vágott, és a sötétségben Aron után kiabált. Most nagyobb szüksége volt rá, mint valaha. De a férfi néma maradt, nem válaszolt.

Lelassított, amikor észrevette, hogy túl gyorsan vezet. Azért menekült, hogy túlélje ezt az egészséget, és nem azért, hogy autóbalesetben haljon meg a sötét afrikai kontinensen.

19.

Valahol útközben megállt a motor. Louise felváltva taposta és rugdosta a gázpedált, hogy továbbkényszerítse az autót. A kijelző félig teli benzintartályt mutatott, a hőmérsékletmérő a zöld tartományban volt.

A halál oka ismeretlen, gondolta dühösen és rémülten. Ez az átkozott jármű akkor hagy cserben, amikor a legnagyobb szükségem van rá.

Megállt a sötétségben. Sehol nem látott fényt. Nem merte kinyitni az ablakot, az ajtót még kevésbé. Tudta, hogy a halott autó foglya lett, és egészen addig kell itt ülnie, amíg valaki a segítségére jön.

Figyelmesen kereste a visszapillantó tükörben az összes arra utaló jelet, hogy valaki közeledik felé. A veszély hátulról fenyegetett, nem előlről. Újra és újra próbálkozott, hogy életet leheljen az autóba. Az indítómotor hiába dolgozott. Végül égve hagyta a fényszórókat, és kikényszerítette magát az autóból.

A csend szinte betérítette. Olyan érzése volt, mintha valaki egy takarót dobott volna a fejére. Végtelen és hangtalan üresség vette körül, csak a saját lélegzését hallotta. Úgy kapkodta a levegőt, mintha hosszú távot futott volna.

Rohanok. Üldöz a félelem. Azok, akik elvágják Umbi nyakát, egészen a közelemben vannak.

Összerándult és megfordult. Nem volt ott senki. Sikerült kinyitnia a motorháztetőt. Ismeretlen világ tárult a szeme elé.

Eszébe jutott, amit Aron, még a házasságuk elején, a szokásos gúnyos hangsúlyával mondott: „Ha nem tanulsz meg a legalapvetőbb dolgokat egy motor működéséről meg arról, hogy mit tudsz magad is megjavítani, akkor ne is legyen jogosítványod.”

Soha nem tanulta meg, gyűlölte, ha olajos lett a keze. De az igazi ok az volt, hogy nem volt hajlandó eleget tenni Aron arrogáns felszólításának.

Lecsapta a motorháztetőt. A hang erőszakosan hullámozott tova a sötétségbe.

Hogyan is fogalmazott Shakespeare? „Kettős villámmal töltöd fel ágyúidat.” Aron így jellemezte magát. Ő volt a férfi a kettős villámmal, akinek az erejét senki nem tudta felülmúlni. Vajon mit mondott volna Aron most neki, ha meglátja egy halálra ítélt autó mellett, az afrikai sötétségben? Lehet, hogy megtartotta volna az egyik szokásos, leereszkedő előadását Louise ügyetlenségéről. Sokszor így tett rosszkedvében, ami viszont nemritkán elhúzóódó erőpróbába ment át, és gyakran azzal végződött, hogy poharakat és csészéket dobáltak egymás felé.

„Mégis szeretem – gondolta Louise, miközben leguggolt, és pisilt az autó mellett. – Megpróbáltam másokkal helyettesíteni, de mindig kudarcot vallottam. Pont úgy vártam a kérőimre, mint Portia. Táncoltak és ugrándoztak, és megpróbáltak lenyűgözni, de az utolsó felvonásban mindegyiket elutasítottam. Lehet, hogy most jött el az én utolsó felvonásom? Azt hittem, van még legalább húsz évem. De amikor Henrik meghalt, néhány másodperc alatt végigszágulhattam az egész színdarabon, és most már csak az epilógus

van hátra.”

Tovább figyelt a visszapillantó tükörben, de nem látott fényszórókat az éjszakai égbolton. Elővette a mobiltelefonját, és beütötte Aron számát. *A hívott szám jelenleg nem érhető el.*

Azután Henrik lakását hívta. *Tudod, mit kell tenned. You know what to do.* Síri kezdett, és hagyta, hogy a sírásából üzenet legyen. Aztán felhívta Arturt. A kapcsolat azonnal létrejött, a vonal tiszta volt. Az apja hangja nagyon közelinek tűnt.

– Hol vagy? Miért hívsz az éjszaka közepén? Sírsz?

– Leállt a kocsim egy kihalt országúton.

– Egyedül vagy?

– Igen.

– Nem vagy normális! Egyedül vezetsz az éjszaka közepén Afrikában? Akármilyen történhet veled!

– Megtörtént az akármilyen. Megállt a kocsi. Van benzinem, nem forrt fel a víz, és nem villog egyetlen kijelző sem. Gondolom, ez se sokkal rosszabb annál, mint amikor az erdő közepén döglik be a motor Härjedalenben.

– Senki nem tud odamenni és segíteni neked? Bérelted a kocsit? Akkor a cégnek kell hogy legyen egy telefonszáma vészhelyzetekre.

– Azt akarom, hogy te segíts nekem. Megtanítottál főzni, bármikor elindítasz egy lerobbant lemezjátszót, és még azt is tudod, hogyan kell madarakat kitömní.

– Aggódom érted. Mitől félsz?

– Nem félek. Még csak nem is sírok.

Artur elüvöltötte magát. A hang ökölcspásként érte.

– Ne merészelj a szemembe hazudni! Még egy telefon mögé bújva sem!

– Ne kiabálj velem! Inkább segíts!

– Működik a gyújtás?

Louise az ölébe tette a telefont, elfordította a kulcsot, és járatta a motort.

– Ez úgy hangzik, ahogy kell – mondta Artur.

– Miért nem indul a kocsi?

– Nem tudom. Göröngyös az út?

– Olyan, mint egy kavicsos ösvény a tavaszi olvadás idején.

– Akkor lehet, hogy kiugrott az egyik kábel.

Louise megint bekapcsolta a fényszórókat, kinyitotta másodszor is a motorháztetőt, és követte az apja utasításait. Amikor újra megpróbálta elindítani az autót, az eredmény ugyanaz volt.

A telefonkapcsolat megszakadt. Louise a sötétségbe kiáltott, de Artur hangja eltűnt. Újra tárcsázott. Egy női hang portugálul, sajnálkozó hangon közölt valamit. Letette a telefont, és abban reménykedett, hogy Arturnak majd sikerül helyreállítania az összeköttetést.

Semmi nem történt. A sötétség megtöltötte az autót. Felhívta a bérleti szerződésen szereplő számot. Senki nem válaszolt, üzenetrögzítő sem jelentkezett.

A visszapillantó tükörben egy távoli fényszóró tűnt fel. Belé hasított a félelem. Mit tegyen, szálljon ki az autóból, és bújjon el a sötétben? Képtelen volt megmozdulni. A fényszóró növekedett mögötte. Biztosra vette, hogy bele fog rohanni a közeledő jármű, amely végül az utolsó pillanatban kikerülte. Egy rozoga teherautó dübörgött el az úton.

Mintha egy lovas nélküli ló száguldott volna el mellette.

Ez lett élete egyik leghosszabb éjszakája. A félig lehúzott ablakon keresztül hallgatózott kifelé, miközben tekintetével a sötétséget fürkészte. Néha-néha megpróbálta felvenni Arturral a kapcsolatot, de a kísérletei sikertelenek maradtak.

Nem sokkal pirkadat előtt újra elfordította az indítókulcsot. A motor beindult. Visszatartotta a lélegzetét. A motor tovább járt.

Már teljesen kivilágosodott, mire Maputo közelébe ért. Mindenhol nőket látott; az asszonyok egyenes háttal közeledtek felé a napból és a vörös porból, fejükön hatalmas csomagokat, hátukon gyerekeket cipeltek.

Megpróbált eligazodni a kaotikus forgalomban, a kipufogógázt és füstöt okádó buszok és teherautók áradatában.

Tisztálkodásra, új ruhára és pár órás alvásra volt szüksége, de nem akart találkozni Lars Håkanssonnal. Megkereste Lucinda házát, bár feltételezte, hogy a lány még alszik az éjszakai munka után. Mégsem volt más választása. Csak Lucinda segíthetett most neki.

Leállította az autót, majd megint felhívta Arturt. Arra gondolt, amit egyszer a férfitől hallott.

Sem Isten, sem az ördög nem akar konkurenciát. Ezért kerülnk mi, emberek, erre a senki földjére.

Hallotta a hangjából, hogy az apja fáradt. Biztosan egész éjszaka ébren volt – bár ezt soha nem ismerné el. Bár a lányának megtiltotta, magának fenntartotta a hazudozás jogát.

– Mi történt? Hol vagy?

– Az történt, hogy a kocsí hirtelen újra elindult. Visszajöttem Maputóba.

– Ezek az átkozott telefonok!

– Szerintem fantasztikusak.

– Nem akarsz végre elutazni onnan?

– Nemsokára, de most még nem. Majd később beszélünk. Mindjárt lemerül a telefonom.

Befejezte a beszélgetést. Abban a pillanatban észrevette Lucindát, aki a ház előtt állt, fejére tekert törülközővel. Kiszállt az autóból, és arra gondolt, hogy a hosszú éjszakának végre vége lett. Lucinda kérdően nézett rá.

– Ilyen korán?

– Ezt nekem kellene kérdeznem. Mikor feküdtél le?

– Nem alszom sokat. Lehet, hogy mindig fáradt vagyok? Anélkül hogy észrevenném?

Lucinda türelmesen arrébb hessegetett pár gyereket, akik lehetek a testvérei, unokatestvérei vagy rokon gyerekek. Odakiáltott egy tizenéves lánynak, hogy töröljön le párat a ház árnyékában álló műanyag székek közül, majd vigyen ki egy pohár vizet.

Hirtelen észrevette Louise nyugtalanságát.

– Valami történt. Azért jöttél ide ilyen korán.

Louise úgy döntött, hogy a teljes igazságot mondja. Elmesélte, mi történt Christian Hollowayjel és Umbival, beszélt a sötétségről a strandon és a hosszú éjszakai utazásról.

– Biztosan láttak engem is – mondta Louise. – Kihallgatták, miről beszélgetünk. Követték Umbit, és amikor rájöttek, hogy el akar árulni nekem valamit, megölték.

Látszott Lucindán, hogy minden szavát elhiszi, egyetlen részletben sem kételkedik. Amikor Louise elhallgatott, Lucinda sokáig szótlanul ült. Egy férfi elkezdett kalapálni egy tetőlemezt, hogy meghajlítsa. Lucinda kiabált neki valamit. A férfi azonnal abbahagyta a munkát, leült egy fa árnyékába, és várt.

– Biztos vagy benne, hogy Henrik belekeveredett Christian Holloway fiának a zsarolási ügyébe?

– Semmiben sem vagyok biztos. Megpróbálok nyugodtan, tisztán és logikusan gondolkodni. De a dolgok valahogy szétfolynak. Még a legvadabb álmaimban sem tudom Henriket zsarolóként elképzelni. És te?

– Természetesen én sem.

– Egy számítógépre és internetkapcsolatra van szükségem. Talán sikerül megtalálnom azokat a cikkeket és kideríteni, hogy valóban Christian Holloway fiáról van-e szó. Akkor legalább találtam valamiféle összefüggést.

– Milyen összefüggést?

– Nem tudom. Valamit, ami összefügg, bár nem tudom, hogyan. Valahol el kell kezdenem. Újra kezdem, és előlről kezdem, ahányszor csak keh.

Lucinda felállt.

– Van egy internetkávézó a közelben. Egyszer voltam ott Henrikkel. Felöltözöm és elkísérlek.

Lucinda eltűnt a házban. A gyerekek Louise-t bámulták. Rájuk mosolygott, a gyerekek vissza. Elkezdtek folyni a könnyei. A gyerekek mosolyogtak tovább.

Louise felszárította a könnyeit, mire Lucinda visszatért. Átvágtak a Lenin nevét viselő széles úton. Lucinda megállt egy pékség előtt, amely egy színházzal osztozott a helyiségen.

– Meg kellett volna kínálnom reggelivel.

– Nem vagyok éhes.

– Éhes vagy, csak nem akarod bevallani. Soha nem értettem, hogy a fehéreknek miért esik annyira nehezükre őszintén beszélni az élet egyszerű dolgából. Hogy jól aludtak, nagyot ettek, vagy arra vágynak, hogy tiszta ruhát vehessenek fel.

Lucinda bement a pékségbe, és egy papírzacskóban két kerek cipőt hozott. Az egyiket kivette magának, a másikat Louise-nak nyújtotta.

– Reméljük, hogy egyszer mindennek meglesz a magyarázata és a lezárása is.

– Umbi volt a második halott ember, akit valaha is láttam. Henrik volt az első. Hát nincs az embereknek lelkiismeretük?

– A legtöbb embernek nincs lelkiismerete. A szegényeknek azért, mert nem engedhetik meg maguknak, a gazdagoknak pedig azért, mert azt hiszik, hogy az sok pénzükbe fog kerülni.

– Henriknek volt lelkiismerete. Tőlem kapta.

– Henrik ugyanolyan volt, mint bárki más!

Louise felemelte a hangját.

– Nem volt ugyanolyan!

– Jó ember volt.

– Annál sokkal több volt.

– Lehet valaki annál több, mint hogy jó ember?

– Hasznára akart válni másoknak.

* * *

Hallani lehetett, ahogy Lucinda egy hangos csattanással összezárja az állkapcsát. Aztán behúzta Louise-t egy cipőbolt kirakatát takaró napernyő árnyékába.

– Olyan volt, mint a többi. Nem mindig viselkedett jól. Miért tette velem azt, amit tett? Erre válaszolj nekem!

– Nem tudom, miről beszélsz.

– Megfertőzött a HIV-vírussal. Tőle kaptam el. Letagadtam, amikor a múltkor megkérdezted. Úgy éreztem, éppen elég bajod van. De ez így nem folytatódhat, most már elmondom az igazat. Ha esetleg még nem jöttél volna rá.

Lucindából szinte kilöködtek a szavak. Louise nem próbált tiltakozni, mivel belátta, hogy a lány igazat mond; valójában azóta sejtette az igazságot, mióta Maputóba érkezett.

Henrik eltitkolta a betegségét előtte, az anyja előtt, és a barcelonai lakásáról sem beszélt soha. Henrik halála után, most, hogy saját magára is halottként gondolt, be kellett látnia, hogy szinte egyáltalán nem ismerte a fiát. Nem tudta, mikor következett be a változás; olyan lassan történhetett, hogy észre sem vette. Henrik nem akarta, hogy az anyja észrevegye, hogy kezd valaki mássá átalakulni.

Lucinda elindult. Nem várt semmilyen választ Louise-től. A cipőbolt biztonsági őre kíváncsian figyelte a két nőt. Louise olyan indulatba jött, hogy odament az őrhöz, és svédül beszélt hozzá.

– Fogalmam sincs, mit bámulsz. De mi kedveljük egymást. Barátok vagyunk. Veszekedtünk, de szeretjük egymást.

Utolérte Lucindát, és kézen fogta.

– Nem tudtam.

– Azt hitted, hogy én fertőztem meg őt. Azt feltételezted, hogy a fekete szajhától kapta el a betegséget.

– Soha nem tekintettelek prostituátnak.

– A fehér férfiak majdnem mindig azt hiszik a fekete nőkről, hogy azok állandóan elérhetőek, bárhol, bármikor. Ha egy fiatal, gyönyörű, húszéves fekete lány azt mondja egy hájas fehér férfinak, hogy szereti, akkor a férfi elhiszi neki. Ilyen ellenállhatatlannak érzi magát és a saját hatalmát, amikor megérkezik egy szegény afrikai országba. Henrik elmesélte nekem, hogy ugyanez a helyzet Ázsiában.

– Ugye Henrik sem tartott prostituátnak?

– Fogalmam sincs, hogy őszinte legyek.

– Pénzt ajánlott neked?

– Arra nincs szükség. A legtöbb fehér férfi szerint hálások lehetünk, hogy egyáltalán széttehetjük a lábunkat nekik.

– Ez iszonyatos.

– És ez még nem minden. Mesélhetnék a nyolc- és kilencéves kislányokról is.

– Nem akarom hallani.

– Henrik akarta. Akármilyen borzasztó volt is, tudni akarta. „Azért akarom tudni, hogy megértsem, miért nem akarom tudni.” Ezt mondta. Először azt hittem, különködni akar a szavaival. Aztán rájöttem, hogy komolyan gondolt mindent, amit mondott.

Lucinda megállt. Megérkeztek az internetkávézóhoz, amely egy felújított téглаépületben volt. A járdán nők ültek gyékényszőnyegeken, és különböző dolgokat árultak. Mielőtt bementek, Lucinda vett néhány narancsot. Louise megpróbálta kinn tartani az utcán.

– Ne most. Majd később beszélünk róla. El kellett mondanom az igazat neked.

– Hogyan tudta meg Henrik, hogy ő is fertőzött?

– Én is megkérdeztem tőle, de nem válaszolt. Nem tudok elmesélni olyasmit neked, amit én sem tudok. De amikor rájött, hogy elkaptam tőle a betegséget, teljesen összeomlott. Azt mondta, öngyilkos lesz. Sikerült elmagyaráznom neki, hogy senki nem hibáztathatja, ha ő sem tudott a betegségről. Nekem csak az volt a fontos, hogy meggyőződjek róla: tényleg nem tudott róla. Azt állította, fogalma sem volt a fertőzésről. Aztán megígérte, gondoskodni fog arról, hogy kapjak az összes olyan gyógyszerből, amely fékezi a betegséget. Minden hónapban kaptam ötszáz dohárt. Még ma is kapok.

– Honnan érkezik a pénz?

– Nem tudom. Megjelenik egy folyószámlán. Henrik megígérte, ha bármi történne vele, a pénzt akkor is megkapom még huszonöt évig. Nyitott nekem egy folyószámlát, és pontosan minden hónap 28-án megérkezik az összeg. Mintha Henrik még mindig élne. Legalábbis feltételezem, hogy nem a szelleme intézkedik a banki átutalásokról minden hónapban.

Louise gyors fejszámolást végzett. 6000 dohár évente, 25 éven át szédítő összegre jött ki: 150 000 dollár, azaz egymillió korona. Henrik gazdag emberként halt meg.

Benézett az internetkávézóba a kirakaton át. Lehet, hogy Henrik mégis megölte magát?

– Biztosan gyűlölted.

– Nem bírok gyűlölni. Lehet, hogy minden, ami történik, előre el van rendelve.

– Henrik halála nem volt elrendeltetett.

Bementek, és helyet kaptak egy üres számítógép előtt. A többi asztalnál iskolai egyenruhát viselő fiatalok ültek, és fegyelmezett csendben tanulmányozták a képernyőket. A légkondicionáló ellenére nyirkos meleg volt a helyiségben. Lucindát feldühítette, hogy a számítógép piszkos volt. Amikor megjelent a tulajdonos, hogy letörölje a képernyőt, Lucinda kiragadta a kezéből a rongyot, és megcsinálta maga.

– A gyarmatosítás évei alatt megszoktuk, hogy csak azt végezzük el, amire utasítást kapunk. Most tanulunk lassan gondolkodni. De még mindig olyan sok minden van, amit nem merünk megtenni. Például tisztára törölni egy számítógép képernyőjét.

– Azt mondtad, hogy egyszer itt voltál Henrikkel.

– Keresett valamit. Kínával kapcsolatban.

– Szerinted meg tudod találni megint?

– Talán. Ha utánagondolok. Először intézd el a saját dolgodat. Nemsokára visszajövök. A Malocura nem gondoskodik saját magáról. Ki kell fizetnem egy villanyszámlát.

Lucinda eltűnt a perzselő hőségben. Louise hátán folyt az izzadság, érezte a saját testszagát. Mikor mosakodott utoljára? Felkapcsolódott az internetre, és megpróbálta felidézni, Aronnal milyen oldalakat nézegettek Barcelonában. Emlékezett az újságokra, de arra nem, hogy melyikben mit olvasott. A cikkeket 1999-ben és 2000-ben publikálták, ebben biztos volt. Először a *Washington Post* archívumában keresgélt. Steve Nicholst vagy Steve Hollowayt sehol nem említették. Letörölte az arcáról az izzadságot, és átment a *New York Times* archívumába. Félórával később átnézte az egész 1999-es évet. Továbbment 2000-re. Szinte azonnal rábukkant arra a cikkre, amelyet Henrik spanyol számítógépében találtak. „Egy Steve Holloway nevű férfi öngyilkosságot követett el, miután zsarolási kísérletnek lett kitéve. A zsarolók azzal fenyegették, nyilvánosságra hozzák a tényt, hogy Holloway HIV-fertőzött, valamint hogy miképp kapta el a betegséget.”

Louise a pulthoz ment, és vett egy üveg vizet. Makacs legyek zümmögtek izzadt arca körül. Megitta a vizet, és visszament a számítógéphez. Beírta a keresőprogramba Christian Holloway nevét, és a különböző portálokon keresztül AIDS-betegekkel foglalkozó segélyszervezetekhez jutott. Már éppen feladni készült a keresést, amikor újra felbukkant Steve Nichols neve. Egy fotót is csatoltak a cikkhez, a képen egy fiatal, szemüveges férfi látszott, szégyenlősen mosolygott keskeny ajkaival. Néhány évvel lehetett idősebb Henriknél. Louise a Christian Hollowayjel való hasonlóság legkisebb jelét sem tudta felfedezni a fiatal férfin.

Az írásban Steve Nichols arról a szervezetről beszélt, amely az „A for Assistance” nevet viselte, és amelynek ő is dolgozott. A szervezet az Egyesült Államokban és Kanadában tevékenykedett, AIDS-betegeket próbált hozzásegíteni egy méltóságteljesebb élethez. De Steve Nichols nem árulta el, hogy maga is fertőzött volt. Nem esett szó zsarolásról; Nichols annyit mondott, hogy önfeláldozóan dolgozik a betegekért.

Louise már majdnem feladta, amikor hirtelen megjelent egy életrajzi adatokat tartalmazó kis négyzet a képernyőn.

Steve Nichols. 1970-ben, Los Angelesben született, anyja Mary-Ann Nichols, apja

Christian Holloway.

Louise egyik öklével az asztalra vágott. Az igazgató – egy fiatal, öltönyt és nyakkendőt viselő fekete férfi – fürkészően nézett rá. Louise megnyugtatóan intett neki, és azt mondta, hogy végre megtalálta, amit keresett. A férfi bólintott, és visszabújt az újságba.

A felfedezés mélyen megrázta, bár a tulajdonképpeni jelentőségét még nem tudta meghatározni. Christian Holloway tehát gyászolja a fiát. De mi bujkál a gyász mögött? Egy bosszúálló angyal, aki megpróbálja kideríteni, hogy kik rejtőztek a zsarolási kísérlet és a fia öngyilkossága mögött?

Megjelent Lucinda, kihúzott egy széket, és leült. Louise elmesélte a felfedezését.

– Mégis bizonytalan vagyok. Ha ez húsz éve történt volna, az más lenne. De manapság? Valóban öngyilkos lenne valaki csak azért, mert kiderülhet róla, hogy HIV-fertőzött?

– Talán attól félt, az is nyilvánosságra kerülne, hogy egy nő- vagy egy férfiszajha fertőzte meg.

Louise belátta, hogy Lucindának igaza lehet.

– Azt szeretném, ha megtalálnád azt, amit Henrik keresett, amikor itt voltatok. Tudod kezelni a számítógépet?

– Bár csak felszolgáló vagyok egy bárban, és néha eladó a testem, ez még nem jelenti azt, hogy ne tudnék eligazodni egy számítógépen. Henrik tanított meg, ha tudni akarod.

– Nem úgy értettem.

– Te tudod, hogy értetted.

Louise rájött, hogy újra megsértette Lucindát. Bocsánatot kért. Lucinda kurtán bólintott egyet, de nem mondott semmit. Helyet cseréltek. Lucinda keze tévovázott a billentyűzet felett.

– Azt mondta, egy olyan eseményről akar olvasni, ami Kínában történt. Hogy is hívták azt az oldalt?

Keresgélt az emlékei között.

– AIDS Report – mondta végül. – Így hívták.

Elkezdett keresni, az ujjai gyorsan és könnyedén szabtak a billentyűkön.

Louise-nak hirtelen estébe jutott, amikor a kisfiú Henriket próbálta zongorázni tanítani. A gyerek keze gyorsan átváltozott dobverővé, és boldog öntudatlanságban püfölte a billentyűket. Három alkalom után a zongoratanár azt javasolta, hogy Henrik inkább dobolni tanuljon.

– Májusban volt – mondta Lucinda. – Fújt a szél, kavargott a por. Henriknek belement valami a bal szemébe. Segítettem kiszedni neki. Aztán bejöttünk ide, és leültünk.

A szoba egyik sarka felé mutatott.

– Éppen akkor nyitott ez a hely. Az ablak melletti asztalnál ültünk. A számítógépek vadonatújok voltak. Itt volt a tulajdonos is, egy férfi Pakisztánból vagy Indiából vagy talán Dubajból. Idegesen járkált körbe-körbe, és néha rákiabált a vendégekre, hogy óvatosan kezeljék a gépeket. Egy hónappal a nyitás után elmenekült az országból. A pénz, amit befektetett az üzletbe, egy hatalmas kábítószerügyletből származott, az árut Ilha de Moçambique-on keresztül csempészték. Nem tudom, ma kié ez a kávézó. Talán senki sem tudja. Ez általában azt jelenti, hogy az országunk valamelyik minisztere a tulajdonos.

Lucinda tovább keresgélt a cikkarchívumban, és szinte azonnal megtalálta, amit keresett. Hátrtolta a székét, és hagyta, hogy Louise elolvassa a cikket.

Az írás egyértelmű és logikus volt. 1995 késő őszén néhány férfi érkezett a kínai Henan tartományba, hogy vért vegyen. A szegény falvak földművesei számára ez egyedülálló lehetőséget jelentett a pénzkeresésre. Még soha életükben nem élték át, hogy a testük által bevételre tehetnek szert – hacsak nem kemény munkával. Nem kellett mást tenniük, mint hogy lefeküdjének egy ágyra, és hagyják, hogy lecsapolják fél liter vérüket. Az idegeneknek csak a plazmára volt szükségük, ezért visszapumpálták a vért a parasztok ereibe. A tüket azonban nem fertőtlenítették. A földművesek között volt egy férfi, aki pár évvel korábban a Thaifölddel érintkező határ közelében utazgatott, és ott hasonló módon már egyszer eladta a vérét. Az AIDS-vírus vele együtt tért vissza a tartományba, és most továbbutazott a többi paraszt testébe is. 1997 őszén, egy egészségügyi ellenőrzés során az orvosok felfedezték, hogy számos falu lakosságának a legnagyobb része HIV-fertőzött. Sokan már meghaltak, vagy nagyon betegek voltak.

Ekkor következett a második felvonás, ami az AIDS Reportban „A henani katasztrófa”-ként szerepelt. Egy napon orvoscsapat bukkant fel az egyik faluban. A betegeknek egy új gyógyszert kínáltak fel, a BGB-2-t. A kezelést egy arizonai gyógyszergyártó cég, a Cresco biztosította, amely vírusölő készítmények kifejlesztésén dolgozott. Az orvosok ingyen adták a tablettákat a parasztoknak, és megígérték, hogy meggyógyulnak. De a BGB-2-t nem hagyta jóvá a kínai egészségügyi hatóság. Még csak nem is hallottak róla, továbbá nem tudtak semmit azokról az orvosokról és nővérekről, akik Henan tartományban jártak. Igazából fogalmuk sem volt a BGB-2 hatékonyságáról vagy az esetleges mellékhatásokról.

Pár hónappal később a kezelést kapó földművesek megbetegedtek. Többnek magas láza lett, elvesztette az erejét. Soknak vér folyt a szemüregéből, és nehezen gyógyuló fekélyek keletkeztek a testén. Egyre többen meghaltak. Az orvosok és a nővérek hirtelen eltűntek. Senki nem említette a BGB-2-t többé. Az arizonai cég letagadta, hogy bármi köze lenne az eseményekhez, megváltoztatta a nevét, és Angliába költözött. Az egyetlen, akit felelősségre vontak a történetért, egy férfi volt, aki korábban vért vásárolt a falvakban. Elítélték súlyos adócsalásért, és kivégezték, miután egy népbíróság halálra ítélte.

Louise nyújtózkodott.

– Elolvastad? Henriket nagyon felzaklatta. Engem is. Mindketten ugyanazt gondoltok.

– Hogy itt is megtörténhet?

Lucinda bólintott.

– A szegények ugyanúgy reagálnak. Miért ne tennék?

Louise megpróbálta összeszedni a gondolatait. Fáradt, éhes és szomjas volt, de leginkább furcsán összezavarodott. A szeme előtt folyamatosan Umbi fejének látványa lebegett, a halálé, amely kitátotta felé a száját.

– Kapcsolatba került Henrik Christian Hollowayjel és a tevékenységével Xai-Xaiban, amikor itt jártatok?

– Az csak sokkal később történt.

– De még azelőtt, hogy Henrik megváltozott?

– Nagyjából egy időben történt. Egyik reggel eljött hozzám. Akkor Lars Håkanssonnál lakott. Megkért, hogy vigyem el egy internetkávézóba. És tőle szokatlan módon türelmetlenül viselkedett.

– Miért nem használta Lars Håkansson számítógépét?

– Nem mondott semmit. Bár én is megkérdeztem.

– Mit válaszolt?

– Csak a fejét rázta, és megkért, hogy siessek.

– Semmi mást nem mondott? Gondolkozz! Ez fontos.

– Idejöttünk ebbe a kávézóba, ami tehát éppen csak megnyílt. Emlékszem, csepergett az eső. A távolból dörgést hallottunk. Mondtam neki, lehet, hogy áramszünet lesz, ha a vihar eléri a várost.

Lucinda elhallgatott. Louise látta rajta, hogy az emlékeiben kutat. Ismét megjelent előtte a halott Umbi képe. Egy nincstelen földműves a haldokló AIDS-esek között, akinek valami fontos mondanivalója volt a számára. Louise reszketett a hőség és a párás helyiség ellenére. Úgy érezte, bűzlik a fáradtságtól.

– Körülnézett az utcán. Most már emlékszem. Kétszer is megtörtént, hogy hirtelen megállt és megfordult. Annyira meglepődtem, hogy még azt is elfelejtettem megkérdezni, miért csinálja.

– Látott valamit?

– Nem tudom. Mentünk tovább. Aztán megint megfordult. Ez minden.

– Félt valamitől?

– Nehéz megmondani. Lehet, hogy aggódott valamiért, de én nem vettem észre, miért.

– Emlékszel még valamire?

– Nem egészen egy órát ült a számítógép előtt. Nagyon céltudatosan dolgozott.

Louise megpróbálta elképzelni a történeteket. Henrik és Lucinda az egyik sarokban ültek, ahonnan Henrik – ha felemelte a fejét – a számítógép takarásából láthatta, mi történik az utcán.

Azért választott internetkávézót, mert nem akart nyomokat hagyni Lars Håkansson számítógépében.

– Fel tudod idézni, hogy bejött-e valaki, miközben Henrik a számítógépen dolgozott?

– Éhes és fáradt voltam. Ittam valamit, és ettem egy szendvicset. Egész idő alatt jöttek-mentek az emberek. Nem emlékszem senki különlegesre.

– Mi történt aztán?

– Henrik lemásolta a cikket. Elindultunk. Pont akkor kezdett esni, amikor hazaértünk hozzám.

– Hátrafordult hazafelé az úton?

– Nem emlékszem.

– Gondolkozz!

– Gondolkozom! Nem emlékszem. Szaladtunk, hogy ne ázzunk meg. Utána órákon át ömlött az eső. Elárasztotta az utcákat. Természetesen áramszünet lett, ami ráadásul egész estig tartott.

– Nálad maradt?

– Nem hiszem, hogy érted, milyen az afrikai eső. Mintha egy slagból locsolnák a fejedet. Csak az megy ki, akinek nincs más választása.

– Semmit nem mondott a cikkről? Miért akarta elolvasni? Honnan hallott róla? Mi köze volt az írásnak Christian Hollowayhez?

– Amikor hazaértünk hozzám, aludni akart. Lefeküdt az ágyamba. Szóltam a testvéreimnek, hogy ne zajongjanak. Persze nem tudtak csendben maradni. Henrik mégis elaludt. Azt hittem, beteg. Úgy aludt, mintha már hosszú ideje megfosztották volna az alvástól. Csak délután ébredt fel, pont amikor elállt az eső. Kimentünk, amikor elvonultak az esőfelhők. Friss volt a levegő, sétáltunk egyet a strandon.

– Még akkor sem mondott semmit?

– Elmesélt valamit, amit egyszer hallott. Soha nem tudta elfelejteni azt a történetet. Azt hiszem, Görögországban játszódtott, vagy talán Törökországban. Nagyon régen történt.

Egy csoport ember elrejtőzött egy barlangban az ellenséges támadók elől. Hónapokra elegendő élelem volt náluk, és a barlang csöpögő mennyezetéről még vízhez is jutottak. De az ellenség felfedezte őket, és befalazta a barlang bejáratát. Pár évvel ezelőtt felfedezték a befalazott barlangot, és megtalálták a halott embereket. De a legfurcsább lelet egy földön álló kerámiaváza volt. A barlang mennyezetéről csöpögő víz felfogására használták. A sok-sok év alatt a vízcseppek kikristályosodtak, sztalagmittá alakultak, és bevonták a vázát. Henrik azt mondta, hogy így képzelel el a türelmet. A váza és a víz feloldódása egymásban. Nem tudom, kitől hallotta ezt a történetet.

– Tőlem. Óriási szenzáció volt a barlang felfedezése a Peloponnészoszon. Én is ott voltam, amikor megtalálták.

– Miért voltál tulajdonképpen Görögországban?

– Ott dolgoztam régészként.

– Nem tudom, mi az.

– A múlt után kutatok. Emberek nyomait keresem. Sírgödrök, barlangok, régi templomok, kéziratok. Az ásatások során olyan dolgokat keresek, amelyek egyszer régen léteztek.

– Soha nem hallottam róla, hogy ebben az országban is lennének régészek.

– Ha nem is sokan, de azért vannak. Tényleg nem mondta el Henrik, hogy kitől hallotta ezt a históriát?

– Nem.

– Soha nem beszélt rólam?

– Soha.

– A családjáról sem?

– Annyit mondott, hogy a nagypja ismert művész volt. Világhíres. És sokat mesélt a húgáról, Feliciáról.

– Nincs húga. Ő volt az egyetlen gyermekem.

Egy pillanatra az jutott eszébe, hogy Henrik akár igazat is mondhatott. Lehetséges, hogy Aronnak született egy lánya egy másik nőtől, anélkül hogy Aron valaha is elárulta volna. Ebben az esetben a tény, hogy Henrik tudott róla, míg ő, Louise nem, a legvégső megaláztatásnak bizonyult volna.

De képtelenség, hogy ez igaz legyen. Henrik soha nem lett volna képes rá, hogy sokáig megőrizzen egy ilyen hazugságot, még akkor sem, ha Aron megkérte volna rá.

Nem létezett semmilyen lánytestvér. Henrik csak kitalálta. Hogy miért, már soha nem fogja megtudni. Nem emlékezett olyan alkalomra, amikor Henrik arról panaszkodott volna, hogy miért nem született testvére, pedig ezt biztosan nem felejtette volna el.

– Mutatott neked valaha is fotót a testvéréről?

– Még most is megvan az a kép.

Louise úgy érezte, mindjárt megőrül. Nem létezett semmilyen lánytestvér, semmilyen Felicia. Miért találta ki Henrik ezt az egészet?

Felállt.

– Nem akarok tovább itt maradni. Ennem kell valamit, és alvásra van szükségem.

Kimentek az internetkávézóból, és elindultak az utcán a bénító hőségben.

– Bírta Henrik a meleget?

– Szerette. Hogy bírta-e, azt nem tudom.

Lucinda behívta a zsúfolt házba. Louise köszönt a lány anyjának, egy hajlott hátú, öreg nőnek. Az asszonynak erős keze, ráncos arca és barátságos tekintete volt. Mindenhol különböző életkorú gyerekek játszottak. Lucinda mondott valamit, és a gyerekek azonnal kirohantak a nyitott ajtón, amelyen egy drapéria lebegett a szélben.

Lucinda eltűnt egy másik függöny mögött. A szobából egy rádió recsegő hangja

hallatszott ki. Egy fényképpel a kezében tért vissza.

– Ezt Henriktől kaptam. Ez itt ő és a testvére, Felicia.

Louise az egyik ablakhoz ment a képpel. A képen Henrik és Nazrin volt. Megpróbálta megérteni, mit lát. A gondolatok kavargtak a fejében anélkül, hogy megfoghatóvá váltak volna. Miért csinálta ezt Henrik? Miért hazudta Lucindának, hogy van egy testvére?

Visszaadta a képet.

– Ez nem a testvére. Hanem egy jó barát.

– Nem hiszek neked.

– Nem volt testvére.

– Miért hazudott volna nekem?

– Nem tudom. Figyelj rám! Ez a lány Henrik egyik közeli barátja, és Nazrinnak hívják.

Lucinda nem tiltakozott tovább. Letette a fényképet egy asztalra.

– Nem szeretem azokat az embereket, akik hazudnak.

– Nem értem, miért mondta azt neked, hogy van egy Felicia nevű testvére.

– Az anyám soha életében nem hazudott. Számára csak az igazság létezett. Az apám ugyanakkor folyton hazudott neki, a többi nőről, akiket letagadott, és a pénzről, amit megkeresett, de elveszített. Mindenről hazudott. Az egyetlen igazság, amit mondott, az volt, hogy nem bírta volna ki anyám nélkül. A férfiak hazudnak.

– A nők is.

– A nők megvédik magukat. A férfiak különböző eszközökkel harcolnak a nők ellen. Az egyik leggyakoribb fegyverük a hazugság. Lars Håkansson egyenesen azt akarta, hogy még a nevemet is változtassam meg, és legyek inkább Julieta. Még mindig nem értem, hogy mi a különbség. Másképp teszi szét a lábát egy Julieta, mint egy Lucinda?

– Nem tetszik nekem, ahogy beszélsz magadról.

Lucinda hirtelen néma és elutasító lett. Louise felállt. Lucinda kikísérte az autóig. Nem beszéltek meg a következő találkozás időpontját.

* * *

Louise többször is eltévedt, mire megtalálta Lars Håkansson házát. A kapuőr bóbiskolt a forrószobában. Felugrott, tisztelt, és beengedte Louise-t a kapun. Celina teregetett. Louise közölte, hogy éhes. Egy órával később, tizenegy óra felé, túl volt az ebéden és a fürdésen. Lefeküdt a légkondicionáló légáramlatába, és elaludt.

Már alkonyodott, amikor felébredt. Hat óra volt. Több órán át aludt. A lepedő nyirkos volt alatta. Álmodott.

Aron egy távoli hegy csúcsán állt, miközben ő egy végtelen mocsárban botladozott valahol Härjedalenben. Az álmában nagyon messze voltak egymástól. Henrik egy magas fenyő mellett ült egy sziklán, és egy könyvet olvasott. Amikor megkérdezte, mit olvas, a férfi megmutatta, hogy egy fotóalbumot tart a kezében. Louise senkit nem ismert fel a képen látható emberek közül.

Összeszedte a szennyes ruhát, és némi lelkiismeret-furdalással egy kupacban hagyta a földön. Aztán résnyire kinyitotta az ajtót, és hallgatózott. A konyha felől nem hallatszott semmi hang. A ház üresnek tűnt.

Lezuhanyozott, felöltözött, és lement a lépcsőn. A légkondicionáló zúgása mindenhova követte. Az asztalon egy fél üveg bor állt. Kitöltött egy pohárral, és leült a nappaliban. Az utcáról behallatszott az örök lármás beszélgetése. A függönyök be voltak húzva.

Megkóstolta a bort, és azon gondolkodott, mi történhetett Xai-Xaiban a távozása után. Ki találta meg Umbit? Összekapcsolta valaki a történeteket az idegen nővel? Kik rejtőztek a sötétségben?

Most, hogy kialudta magát, utolérte a pánik. *Egy férfit, aki valamit titokban el akar mesélni nekem, brutálisan meggyilkolnak.* Akár Aron is feküdhett volna ott elvágott nyakkal.

Hirtelen hányingere lett. Berohant a vécébe, és hányt. Utána összeroskadt a fürdőszoba kövén. Mintha hirtelen örvénybe került volna. Lehet, hogy most végül elindult lefelé Artur feneketlen, fekete vizű tavában?

Sokáig ült a padlón, és az sem zavarta, hogy egy csótány futott át a kövön előtte, majd eltűnt a lefolyócső mögötti nyílásban a csempében.

El kell kezdenem összerakni a darabokat. Most már több olyan minta is létezik, amit tudnom kellene értelmezni. Úgy kell haladnom, mint ahogy a régi vázák: sztalagmitos nyugalommal kell próbálkoznom.

A kép, amelyet összeállított, elviselhetetlen látványt nyújtott. Tehát először Henrik felfedezi, hogy HIV-fertőzött. Azután rájön, hogy könnyörtelen kísérleteket folytatnak embereken annak érdekében, hogy feltaláljanak egy vakcinát vagy egy gyógyszert a betegségre. Továbbá valamilyen módon belekeveredik egy zsarolási kísérletbe Christian Holloway fiával kapcsolatban, aki később öngyilkosságot követ el.

Louise megpróbálta különböző irányból egymáshoz illeszteni a darabokat, néhol kihagyta a helyet a még hiányzó részeknek. De a darabok sehogy sem álltak össze egésszé.

Megfordította a képet. Egy zsaroló aligha számol azzal, hogy az áldozata öngyilkosságot követ el, hiszen a rendszer úgy működik, hogy a kifizetett pénz garantálja a némaságot az áldozatnak.

Ha Henrik nem számolt azzal, hogy a zsarolás Steve Nichols halálához vezet majd, akkor hogyan reagált, amikor megtudta a történeteket? Szégyent érzett? Megadást?

A cserépdarabok némák maradtak, nem válaszoltak.

Megpróbált egy lépéssel továbbmenni. Lehet, hogy Henrik egy zsarolót próbált megzsarolni? Vajon Steve Nichols a barátja volt? Rajta keresztül szerzett Henrik tudomást Christian Holloway afrikai tevékenységéről? Tisztában volt Steve Nichols azzal, mi folyik Xai-Xaiban a szeretetteljesen végzett önfeláldozó cselekedetek gyönyörű színfala mögött?

Mintha minden megállt volna, amikor a gondolatlánc utolsó szeméhez érkezett. Lehetséges, hogy Umbi halála annak a jele volt, hogy a távoli Henanban történetekhez hasonló események zajlanak Mozambikban is?

Fejével a vécécsészének támaszkodva feküdt a fürdőszoba kövén, a légkondicionáló zaja elnyomott minden más hangot. Hirtelen mégis megérezte, hogy valaki áll a háta mögött. Villámgyorsan hátrafordította a fejét.

Lars Håkansson figyelmesen nézte.

– Beteg vagy?

– Nem.

– Akkor mi a fenének fekszel a vécépadlón? Ha megengeded, hogy megkérdezzem?

– Hánytam. Nem bírtam felkelni.

Louise felállt, és becsukta az ajtót a férfi orra előtt. Szíve hevesen dobogott a félelemtől.

Amikor kiment a vécéből, a férfi egy üveg sörrel a kezében várta.

- Jobban vagy?
- Jól vagyok. Talán valami romlottat ettem.
- Ha már itt lennél pár hete, akkor fejfájásról és lázról kérdeznének.
- Nincs maláriám.
- Még nincs. De nem szedsz semmit a megelőzésére, ha jól emlékszem.
- Jól emlékszel.
- Hogy érezted magad Inhacán?
- Honnan tudod, hogy ott voltam?
- Valaki megismert.
- Aki tudta, hogy ki vagyok?
- Aki tudta, hogy ki vagy!
- Ettem, aludtam és úsztam. Ezenfelül találkoztam egy férfival, aki képeket fest.
- Delfineket? Nagy mellű nőket, akik egy sorban táncolnak? Furcsa egy férfi az, akit partra vetett a sors Inhacán. Lenyűgöző élete volt.
- Nekem szimpatikus volt. Lefestette Henriket is, ott volt az arca sok más arc között.
- Azok a képek, amelyeken élő személyeket próbált megörökíteni, soha nem sikerültek valami jól. Nem egy nagy művész, még a tehetség csírája is hiányzik belőle.
- Louise-t felidegesítette a férfi megvető hangszíne.
- Láttam rosszabbat is. Számos olyan művésszel találkoztam, akiket sokkal inkább a helyezkedésük révén ünnepeltek, mintsem a tehetségükért, ami egyébként teljességgel hiányzott belőlük.
- Természetesen az én megítélésem a nívós művészetről nem veheti fel a versenyt egy klasszikuson edződött régésszel. Az ország egészségügyi minisztériumának tanácsadójaként egészen más témákat szoktam megvitatni normál esetben.
- Például mit?
- Például azt a tényt, hogy nincs tiszta lepedő, pontosabban szólva, egyáltalán nincs lepedő az ország betegágyain. Ez nagyon sajnálatos. Még ennél is sajnálatosabb, hogy évről évre rengeteg pénzt adunk lepedők beszerzésére, de ezek az összegek eltűnnek a lepedőkkel együtt a korrupt hivatalnokok és politikusok feneketlen zsebében.
- Miért nem tiltakozol?
- Mert ez azt jelentené, hogy elveszíteném az állásomat, és hazaküldenének. Tehát más utat választottam. Megpróbálom elérni, hogy a tisztségviselők képtelenül alacsony fizetését megemeljék, és ezzel csökkentsék a motivációt a kenőpénzek elfogadására.
- A korrupció létrejöttéhez két félre van szükség, nem igaz?
- Természetesen. Sok kéz akar hozzáférközni a segélymilliókhoz. Mindkét oldalon.

Megcsörrent a férfi telefonja. Rövid beszélgetést folytatott portugálul, majd letette.

– Sajnálom, hogy magadra kell hagynom ma este. A német nagykövetségre vagyok hivatalos egy fogadásra. Németország finanszírozza az egészségügy nagy részét ebben az országban.

- Ne aggódj miattam.
- Csak zárd be az ajtót. Valószínűleg nagyon későn jövök haza.
- Miért vagy ilyen cinikus? Mivel meg sem próbálsz eltitkolni, nyugodtan megkérdezhetem.

– A cinizmus egyfajta védekezés. A valóság lágyabb megvilágításban látszódik tőle. Különben egyszerű lenne mindent elengedni és hagyni elsüllyedni.

- Milyen fenék felé?
- A feneketlen bányába. Sok ember van, aki teljesen komolyan úgy gondolja, hogy az afrikai kontinens jövője már a múlté, és csak fájdalmas időszakok végtelen sorozata vár azokra, akik elég szerencsétlenek ahhoz, hogy ideszülessenek. Kit érdekel igazából ennek

a kontinensnek a jövője? Eltekintve azoktól, akiknek valamilyen különleges érdekelttségük van, mint például a dél-afrikai gyémántok, az angolai olaj vagy a nigériai foci tehetségek.

– Valóban így gondolod?

– Igen és nem. Igen, ami a kontinenshez való hozzáállást illeti. Afrikával a legtöbb ember nem kíván foglalkozni, mivel úgy érzi, túl nagy itt a káosz. Nem, mivel egyszerűen nem lehet, hogy egy egész kontinenst a szegénysarokba állítsunk. A legjobb esetben annyit tehetünk, hogy a segélyeken keresztül a hullámok felett tartjuk a kontinens fejét, amíg annyira megerősödik, hogy megtalálja a saját eszközeit a felszínen maradáshoz. Ha valahol, hát itt biztosan újra fel kell találni a meleg vizet.

Lars Håkansson felállt.

– Átöltözöm. Szívesen folytatom később a beszélgetésünket. Találtál valakit vagy valamit ami segíthet a keresésben?

– Folyamatosan új dolgokat találok.

A férfi elgondolkodva ránézett, majd bólintott, és eltűnt az emeleten. Louise hallotta, ahogy zuhanyozik. Negyedórával később újra megjelent a lépcsőn.

– Lehet, hogy túl sokat mondtam? Nem cinikus vagyok, hanem őszinte. Semmi sem olyan lehangoló az emberek számára, mint az egyenes beszéd. A hazugságok korszakában élünk.

– Ez azt jelenti esetleg, hogy az erről a kontinensről alkotott kép nem igaz?

– Reméljük, hogy igazad van.

– Találtam két levelet, amelyet Henrik küldött a számítógépedről. Bár az egyikről azt gondolom, hogy te írtad. Miért tetted ezt?

Lars Håkansson várakozón nézett rá.

– Miért hamisítottam volna meg Henrik levelét?

– Nem tudom. Hogy összezavarj engem.

– Miért akarnálak összezavarni?

– Nem tudom.

– Tévedsz. És ha Henrik nem lenne halott, most kidobnálak.

– Csak próbálom megérteni.

– Nincs mit megérteni. Nem szoktam meghamisítani mások leveleit. Felejtsük el ezt az egészet!

Lars Håkansson kiment a konyhába. Louise kattanó hangot hallott, majd egy ajtó csukódásának a hangját. A férfi azután kiment, és becsapta a bejárati ajtót. Hallatszott, ahogy beindul az autó motorja, majd kinyílik és becsukódik a kapu. Egyedül volt. Felment az emeletre, és leült a számítógéphez, de nem kapcsolta be. Nem volt hozzá ereje.

Lars Håkansson hálósobájának ajtaja résnyire nyitva állt. Betolta a lábával. A férfi ruhái egy kupacban heverték a földön. A nagyméretű ágy előtt egy tévé állt, a szobában ezenkívül egy könyvekkel és újságokkal megrakott szék, egy komód, valamint egy nagy falitükör volt. Louise leült az ágy szélére, és megpróbálta elképzelni magát Lucindaként. Aztán felállt, és a komódhoz lépett. Emlékezett egy hasonlóra gyerekkorából. Artur mutatta meg neki, amikor az apja egyik régi rokonát látogatták meg, egy öreg favágót, aki már Lousie kiskorában betöltötte a kilencvenedik életévét. Most maga előtt látta azt a régi komódot.

Felemelte a Lars Håkansson bútorán fekvő könyveket. A legtöbb a szegény országok közegészségügyéről szólt. Lehet, hogy igazságtalan volt Lars Håkanssonnal. Tulajdonképpen mit tudott róla? Lehet, hogy a férfi keményen dolgozó segéymunkás, és nem cinikus megfigyelő?

Bement a szobájába, és lefeküdt. Úgy tervezte, amint ereje lesz hozzá, készít valami

ennivalót. Teljesen kimerült az afrikai kontinenstől.

Folyamatosan Umbi arca lebegett felé a sötétségből.

Egy rándulással ébredt.

Álmában az öregek otthonában járt, annál a reszkető karú, kilencvenéves öreg férfinál, akiből már csak emberi roncs maradt a favágóként eltöltött hosszú élete után.

Mindent tisztán látott maga előtt. Hat- vagy hétéves lehetett.

A komód a szoba egyik fala előtt állt. Fölötte fekete keretes, egy másik korszakból származó embereket ábrázoló fénykép függött. Talán az öregember szülei voltak.

Artur kinyitotta a komód ajtaját, kihúzta az egyik fiókot, amit aztán megfordított, és megmutatta a titkos rekeszt: egy fiókot, amelyet a másik oldalról lehetett kinyitni.

Louise felkelt, és visszament Lars Håkansson hálósobájába. Álmában balra a legfelső fiók volt az. Kihúzta és megfordította. Semmi. Restellte, hogy a saját álma így félrevezette – de azért kihúzta a többi fiókot is.

Az utolsóban volt a titkos rekesz. Ez volt az egyik legnagyobb fiók, néhány jegyzetfüzet feküdt benne. Kivette a legfelsőt, és elkezdte lapozgatni. Egy naptár volt, néhány elszórt bejegyzéssel, amelyek valami kellemetlen, furcsa módon Henrik bejegyzésebe emlékeztették. Hébe-hóba egypár betű, időpontok, rövidítések és felkiáltójelek.

Ahhoz a naphoz lapozott, amikor megérkezett Maputóba. Teljesen üres volt, az oldalon nem állt sem időpont, sem név. Visszalapozott egy oldalt. Elképedve nézte a bejegyzést. Egy „L”, utána pedig „XX”. Ez aligha jelenthetett mást, mint hogy Louise Xai-Xaiban volt. De hiszen a férfi erről nem tudott. Vagy mégis?

Visszalapozott néhány oldalt, és talált még egy bejegyzést. „CH Maputóban.” De Lars Håkansson azt állította, hogy nem ismeri Christian Hollowayt.

Visszatette a jegyzetfüzetet, és betolta a fiókot. Az utcán elhallgattak az örök. Elindult körben a házban, és ellenőrizte, hogy az összes ajtó és ablak be van-e zárva, és hogy a rácsok a helyükön vannak-e.

A konyha mögött volt a mosókonyha. Louise megnézte az ablakot. A kampó nem volt a helyén, a rács pedig nyitva volt. Behúzta a rácsot a helyére. Felismerte a hangot. Kinyitotta a rácsot. Ugyanaz a hang. Először nem tudta, honnan ismerős a hang. Aztán rájött. Lars Håkansson bejött a konyhába, mielőtt elindult otthonról. Akkor hallatszott ugyanez a hang.

„Azt mondta nekem, zárjak be mindent – gondolta. – De az utolsó dolog, amit tett, mielőtt elment itthonról, az volt, hogy nyitva hagyott egy ablakot. Hogy valaki be tudjon jönni.”

Eluralkodott rajta a pánik. Bár nem tartotta kizártnak, hogy olyan zaklatott idegállapotba került, hogy nem képes különbséget tenni a valóság és a képzelet között, és a körülötte történő eseményeket tévesen tolmácsolja, mégis úgy érezte, nem mer tovább a házban maradni. Felkapcsolta az összes lámpát, és összeszedte a ruháit. Remegő kézzel kinyitotta először a bejárati ajtó zárjait, aztán a kaput. Mintha börtönből menekült volna, a börtönőr saját kulcsainak segítségével. Az őt aludt, amikor kilépett az utcára, de egy hirtelen rándulással felébredt, és segített Louise-nak bepakolni a táskákat a csomagtartóba.

Egyenesen a Hotel Polanába ment, a szállodába, ahol az első pár éjszakát töltötte. A recepció barátságos tiltakozása ellenére maga cipelte fel a táskáit a szobába. Aztán

magára zárta az ajtót, és remegve leült.

Lehet, hogy tévedett, és ott is árnyékokat látott, ahol embereket kellett volna; olyan összefüggéseket, amelyek csak a véletlen művei voltak. Mindenesetre nem bírta tovább.

Az ágy szélén ült, amíg megnyugodott. A recepción kiderítette, hogy az első gép Mozambikból Johannesburgba másnap reggel hétkor indul. Lefoglalt egy jegyet. Miután evett, visszament a szobájába, az ablakhoz állt, és kinézett az üres úszómedencére. Nem tudom, mi az, amit látok, gondolta. Valaminek a kellős közepében vagyok, de fogalmam sincs, hogy mi az. Csak akkor fogom megérteni, mi üzte Henriket a halálba, ha már elég távolra kerülök ettől az egésztől.

* * *

Kétségbeesetten arra gondolt, hogy Aron bizonyára életben van. Egy szép napon megjelenik majd előtte.

Nem sokkal hajnali öt óra előtt kiment a repülőtérre. A bérautó indítókulcsát bedobta az autókölcsönző cég széfjébe, átvette a jegyét, és már éppen készült átmenni a biztonsági ellenőrzésen, amikor meglátott egy lányt, aki a terminál bejáratánál cigarettázott. Az egyik lány volt Lucinda bárjából. Louise soha nem hallotta a lány nevét, de biztos volt benne, hogy nem téved.

Anélkül akarta elhagyni az országot, hogy Lucindával beszélt volna. Elszégyellte magát.

Odament a lányhoz, aki azonnal felismerte. Louise angolul megkérdezte, hagyhat-e üzenetet Lucindának. A lány bólintott. Louise kitépett egy oldalt a jegyzetfüzetéből, és azt írta: *Elutazom. De nem tartozom azok közé, akik eltűnnek. Jelentkezni jogok.*

Összehajtotta a papírt, és odaadta a lánynak, aki a körmeit tanulmányozta figyelmesen.

– Hova utazik?

– Johannesburgba.

– Bárcsak én is mehetnék! De nem tehetem. Este odaadom Lucindának a levelet.

Louise áthaladt a biztonsági ellenőrzésen. Egy ablakon keresztül látta a nagy gépet a kifutópályán.

Azt hiszem, kezdek végre felfogni valamit ennek a kontinensnek a valóságából. A nyomorban félelmetes erők mozognak, és nem ütköznek ellenállásba. Szegény kínai földművesek – vagy az ugyanolyan szegény afrikai nővéreik és fivérek, akiket patkányként kezelnek. Ez volt az, amit Henrik felfedezett? Még mindig nem tudom, mi történik Christian Holloway titokzatos világában. De már van egypár cserépdarabom. És még többet fogok találni. Ha nem adom fel. Ha nem veszítem el a bátorságom.

Az utolsók között szállt fel a gépre. A repülőgép gyorsított és felemelkedett. Az utolsó, amit azelőtt látott, hogy belehasítottak a vékony felhőrétegbe, néhány kifeszített vitorlájú, a szárazföld felé tartó apró halászhajó volt.

20.

Huszonhárom órával később szállt le a Venizelosz repülőtérén, Athén mellett. A tenger felől repültek rá a szárazföldre, Pireusz és Athén a házak és az utcák kaotikus összevisszaságával közeledett felé.

Amikor elutazott innen, nagy örömet érzett. Most egy összetört élettel tért vissza, olyan események által üldözve, amelyeket képtelen volt felfogni. A fejében olyan részletek nyüzsögtek, amelyek ez idáig kikerülték azt a képességét, hogy egybefogjon és értelmezzen dolgokat.

Mihez jött most vissza? Egy olyan ásatáshoz, amelyért többé már nem felel. Annyi dolga maradt, hogy kifizesse a hátralévő bérleti díjat Mitszosznak, összepakolja az ingóságait, és búcsút vegyen azoktól, akik a téli munkaszünet beköszönte után is a terepen maradtak.

Arra gondolt, hogy talán felkeresi Vaszilisz a könyvelőirodában. De tulajdonképpen mit mondhatna neki? Van egyáltalán közölnivalója bárkinek is?

Az Olympic légitársasággal repült, és megengedett magának egy első osztályra szóló jegyet. A hosszú éjszakai repülőút alatt két ülést is használhatott. A korábbi, délre tartó utazásához hasonlóan most is tüzeket vélt felfedezni mélyen lent, a sötétségben. Az egyik – biztos volt benne – Umbi tüze volt, az utolsó, amelyet a férfi életében meggyújtott. A sötétségben ott voltak azok is, akik végleg elnémították.

Most már tudta, biztos volt benne. Umbi azért halt meg, mert beszélni akart az idegen nővel. Bár nem akarta magára venni az egyedüli felelősséget Umbi haláláért, mégis úgy érezte, hogy a férfi talán még mindig élne, ha nem találkozott volna a fehér asszonnyal.

De mégis, biztos lehetett ebben? A kérdés még az álmaiban is követte, ahogy elaludt az Olympic gép kényelmes fotelében. Umbi meghalt. A szeme az ismeretlenbe bámult, elkerülve Louise arcát. Soha többet nem lesz képes elkapni a férfi tekintetét, éppolyan kevésbé, mint ahogy az sem fog már kiderülni, hogy Umbi mit akart mondani neki.

A repülőtérén hirtelen vágyat érzett arra, hogy megvárakoztassa az argoliszi ásatásokat, bejelentkezzen egy szállodába – talán a Grand Bretagne-ba a Szintagmánál –, és eltűnjön az emberek áradatában. Csak egy napot vagy kettőt, hogy megállásra kényszerítse az időt, és lehetősége legyen visszatalálni önmagához.

Ennek ellenére bérelt egy autót, és az újonnan épített autópályán a Peloponnészosz és Argolisz felé indult. Még mindig meleg volt, az őszt nem érződött közelebbnek annál, mint amikor elment. Az út a száraz dombok között kanyargott, a fehér sziklák csontdarabokként meredtek ki a barnás fücsomók és alacsony fák közül.

Ahogy Argolisz felé haladt, arra jött rá, hogy már nem fél. Sikerült az üldözőit az afrikai sötétségben hagynia.

Azon járt az esze, vajon Lucinda megkapta-e az üzenetet, és ha igen, vajon mit gondolt. És Lars Håkansson? A gázra lépett, és növelte a sebességet. Gyűlölte a férfit, még akkor is, ha természetesen nem tudta azzal vádolni, hogy bármi szerepe volt azokban az eseményekben, amelyek végül Henrik halálához vezettek. Lars Håkansson egyszerűen olyan ember volt, akit nem akart a közelében tudni.

Befordult egy benzinkúthoz, amelyiknek étterme is volt. Ahogy belépett a helyiségbe, rájött, hogy egyszer már járt itt, türelmes, de kissé szórakozott szeretőjével, Vaszilisszal.

A férfi felvette a reptéren. Louise Rómából érkezett, ahol részt vett egy értelmetlen megbeszélésen a Mali sivatagjaiban talált régi könyvek és kéziratok felfedezéséről. A leletek szenzációsnak bizonyultak, de maga a szeminárium álmosító volt: az előadók túl sokan voltak, a szervezés pedig rengeteg kívánnivalót hagyott maga után. Vaszilisz az érkezésnél várta, aztán kávét ittak együtt.

Akkor éjjel a férfinál aludt. Az emlék most már olyan távolinak tűnt, mint gyerekkorának élményei.

Teherautó-sofőrök aludtak a kávéscsészéik felett. Louise evett egy salátát, majd ivott egy kávét. Az összes íz és illat arról mesélt neki, hogy újra Görögországban van. Semmi nem volt ismeretlen, mint Afrikában.

Tizenegy óra felé ért Argoliszba. Lekanyarodott a házhoz amelyet bérelt, de aztán meggondolta magát, és ráfordult az ásatásokhoz vezető útra. Abban bízott, hogy – bár a legtöbben már bizonyára hazautaztak – lesznek még olyanok, akik a tél beállta előtti utolsó előkészületeket végzik éppen. De nem látott senkit, a terep elhagyatott volt. Minden be volt zárva, már örök sem voltak.

Ez volt életének egyik legmagányosabb pillanata. Természetesen semmit nem lehetett ahhoz a sokkhoz hasonlítani, mint amikor megtalálta a halott Henriket. Ez másfajta magány volt: mintha hirtelen egyes-egyedül találta volna magát egy végtelen tájon.

Eszébe jutott az a gondolatjáték, amellyel néha Aronnal szórakoztatták magukat. Mit csinálnának, ha az utolsó emberek lennének a földön? Vagy az elsők? De nem jutott eszébe egyik javaslat és válasz sem, amit egymásnak adtak. És most már nem érezte játéknak az egészet.

Egy idős férfi sétált felé a kutyájával. Gyakori látogató volt az ásatásokon. Louise a férfi nevére nem emlékezett, de azt tudta, hogy a kutyát Alice-nak hívják. A férfi barátságosan megemelte a sapkáját, és köszönt. Körülményesen és lassan beszélt angolul, mint aki örül, hogy végre lehetősége nyílik a gyakorlásra.

– Azt hittem, mindenki elutazott.

– Csak benéztem. Itt semmi nem fog már történni tavasz előtt.

– Az utolsó emberek egy hete mentek el. De Cantor asszony nem volt itt akkor.

– Afrikában voltam.

– Olyan messze! Nem volt félelmetes?

– Mire gondol?

– Az a sok... vadság? Nem így mondják? The wilderness?

– Nincs nagy különbség. Nagyon könnyen elfelejtjük, hogy az összes ember egy családhoz tartozik, és az összes tájban van valami, ami egy másik tájra hasonlít. Ha igaz, hogy mindannyian az afrikai kontinensről származunk, akkor ez azt jelenti, hogy mindenkinek van egy fekete ősanyja.

– Ez igaz lehet.

A férfi aggódva figyelte a kutyáját. Az állat lefeküdt a földre, fejét az egyik mellső lábán nyugtatta.

– Valószínűleg nem éli túl a telet.

– Beteg?

– Nagyon öreg. Legalább ezeréves, azt gondolom néha. Egy „klasszikus” kutya, maradvány az antik korszakból. Minden reggel végignézem, ahogy nagy nehezen feltápászkodik. Most már én viszem ki őt sétálni, és nem fordítva, mint régebben.

– Remélem, nem lesz semmi baja.

– Tavasszal találkozunk.

A férfi megemelte a sapkáját, és továbbment. A kutya merev végtagokkal követte.

Louise eldöntötte, hogy meglátogatja Vaszilisz az irodában. Itt volt az ideje, hogy elvégezzék a végső könyvzárást. Belátta, hogy soha többé nem fog visszatérni Argoliszba. Valaki másnak kell átvennie az ásatások irányítását.

Az élete másik irányba indult – de még nem tudta, hova vezet az út.

A városban megállt az autóval az iroda előtt. Az utcáról látta Vaszilisz. A férfi telefonon beszélt, jegyzetelt, és nevetett valamin.

Elfelejtett engem. Már nem létezem neki. Csak egy átmeneti társ voltam a számára, akivel lefeküdt, és akivel csillapítani tudta a fájdalmát. Pontosan úgy, mint ő nekem.

Elhajtott az irodától, mielőtt a férfi észrevehette volna.

Amikor a házához ért, sokáig keresgélte a kulcsait. Látta, hogy Mitszosz bent járt a házban. A vízcsapok nem csöpögtek, és egyetlen lámpa sem égett feleslegesen. Néhány levél feküdt a konyhaasztalon, kettő az athéni Svéd Intézettől, egy pedig a Kavalla-ház baráti társaságtól. Felbontatlanul hagyta őket.

A kis hűtőszekrény melletti padon egy üveg bor állt. Kinyitotta, és töltött egy pohárral. Soha életében nem ivott annyi alkoholt, mint az utóbbi hetekben.

Az összes nyugalmi helyzet megszűnt számára, egyfajta állandó belső mozgásban találta magát, amely nem mindig volt összhangban azzal a külső örvénnyel, amelybe belekerült.

Leült a pohár borral Leandrosz nyikorgó hintaszékébe. Sokáig bámulta a lemezjátszót anélkül, hogy el tudta volna dönteni, milyen zenét hallgasson.

Miután megivott fél üveg bort, leült az íróasztal elé, papírt és tollat vett elő, és elkezdett lassan írni egy levelet az Uppsalai Egyetemnek. Elmagyarázta a helyzetét, és egyéves fizetés nélküli szabadságot kért.

A fájdalom és a zűrzavar olyan hatalmas bennem, hogy vakmerőség lenne azt hinni, hogy felelősséget tudnék vállalni azokért a feladatokért, melyek az ásatások vezetésével járnak. Jelen pillanatban az összes erőm – ami még maradt – arra megy el, hogy saját magamról gondoskodjak.

A levél hosszabb lett, mint tervezte. Egy szabadságigénylésnek rövidnek kellene lennie, gondolta. A levele könyörgéshez, vagy még inkább egy eltévedt gyónáshoz hasonlított.

Azt akarta, hogy mások is megtudják, milyen érzés elveszíteni az embernek az egyetlen gyermekét.

Az egyik fiókban talált egy borítékot, és megcímezte. Mitszosz kutyái ugattak. Beült az autóba, és elment az egyik közeli tavernához, ahol enni szokott régebben. A tulajdonos vak volt. Mozdulatlanul ült egy széken, azt a benyomást keltve, hogy szép lassan átalakul szoborrá. A menye főzött, a felesége pedig felszolgált. Egyikük sem értett angolul, de Louise mindig bement a szűk és füstös konyhába, és kiválasztotta, hogy mit szeretne.

Görög káposztatekerceszt és salátát evett, hozzá egy pohár bort, kávét. Kevés vendég volt a helyiségben. Louise majdnem mindenkit ismert.

Amikor visszaért a házba, Mitszosz bukkant fel a sötétben. Louise hátrahőkölt.

– Megijesztettelek?

– Nem tudtam, ki az.

– Ki más lenne rajtam kívül? Panajotisz talán. De elment megnézni a Panathinaikosz meccsét.

– Nyernek?

– Biztos. Panajotisz 3 : 1-re fogadott. Általában bejön neki.

Louise kinyitotta az ajtót, és bementek.
– Tovább voltam távol, mint terveztem.

* * *

Mitszosz leült az egyik konyhaszékre. Komolyan nézett Louise-ra.

– Hallottam, hogy mi történt. Nagyon sajnálom a fiad halálát. Mindannyian így érzünk. Panajotisz megsiratta. Még a kutyák is befogták a szájukat kivételesen.

– Olyan váratlanul történt.

– Senki nem gondol arra, hogy egy fiatal férfi meghalhat. Hacsak nem háború van.

– Azért jöttem vissza, hogy összekoljam a holmimat, és kifizessem az utolsó bérleti díjat.

Mitszosz elhárító mozdulatot tett.

– Nem tartozol nekem semmivel.

Olyan nyomatékkal mondta, hogy Louise nem is próbált ellenkezni. Mitszosz láthatóan kényelmetlenül érezte magát, és valami beszédtemát keresett. Louise-nak eszébe jutott, hogy a férfi egyszer korábban Arturra emlékeztette. Mindkét férfi képtelen volt az érzések kezelésére, és ebben volt valami, ami Louise-t mélyen megérintette.

– Leandrosz beteg. Az öreg ör. Hogy is hívjátok?

– A védőangyalunk. Mi baja van?

– Elkezdett tántorogni járás közben. Aztán egyszer összeesett. Azt hitték, a vérnyomásával van baja. Múlt héten kiderült, hogy egy nagy *ongos* van a fejében. Azt hiszem, „tumor”-nak hívják.

– Szegény Leandrosz.

– Hosszú élete volt. Ő is azt gondolja, most már megérdemli, hogy meghaljon. Ahogy mi mondjuk, „aminek be kell fejeződnie, be is fejeződik”.

Mitszosz indulni készült.

– Holnap elutazom. Svédországba megyek.

– Visszajössz jövőre?

– Visszajövök.

Nem sikerült visszafognia magát. A madár elrepült anélkül, hogy el tudta volna kapni a szárnyát.

Mitszosz már kifelé ment az ajtón, amikor megfordult.

– Valaki itt járt, és keresett téged.

Louise azonnal résen lett. Mitszosz – mint egy hal – hozzáért ahhoz a vékony rendszerhez, amely hálóként vette körül.

– Ki volt az?

– Nem tudom.

– Görög volt?

– Nem. Angolul beszélt. Magas volt, vékony és kopaszodott. Világos haja volt. Utánad kérdezősködött. Aztán elment az ásatásokra. Nekem úgy tűnt, hogy tudja, mi történt veled.

Louise elszörnyedve arra gondolt, hogy a Mitszosz által leírt férfi akár Aron is lehetett.

– Megmondta a nevét?

– Murray. De azt sem tudom, hogy ez vezetéknév vagy keresztnév-e.

– Mindkettő. Mondd el pontosan, mi történt! Mikor jött, és mit akart? Mivel érkezett? Kocsival? Vagy gyalogosan jött? Lehet, hogy úgy parkolta le az autóját, hogy nem látszott innen?

– Az ég szerelmére, miért csinált volna ilyet?

Louise érezte, hogy nem bír többé kerülő utakon járni.

– Azért, mert lehet, hogy az a férfi veszélyes volt. Azért, mert lehet, hogy ő ölte meg Henriket, és talán a férjemet is. Azért, mert lehet, hogy engem is meg akart ölni.

Mitszosz hitetlenkedve bámult rá, látszott rajta, hogy legszívesebben tiltakozna. Louise felemelte a kezét, és megállította a férfit.

– Azt akarom, hogy higgy nekem. Semmi mást. Mikor járt itt az az ember?

– Múlt héten. Csütörtökön. Estefelé. Bekopogott hozzám. Nem hallottam motorzajt. A kutyák sem ugattak. Utánad kérdezett.

– Emlékszel pontosan, hogy mit mondott?

– Megkérdezte, tudok-e Cantor asszony hollétéről.

– Nem Louise-t mondott?

– Nem. Cantor asszonyt.

– Találkoztál vele korábban is?

– Nem.

– Nem volt olyan érzésem, hogy a férfi ismert engem?

Mitszosz habozott, mielőtt válaszolt volna.

– Nem hiszem, hogy ismert volna.

– Mit válaszoltál?

– Hogy elutaztál Svédországba, és nem tudom, mikor jössz vissza.

– Azt mondtad, hogy a férfi elment az ásatásokra.

– Igen, másnap.

– Aztán mi történt?

– Megkérdezte, biztos vagyok-e abban, hogy nem tudom, mikor jössz vissza. Akkor úgy éreztem, kezd túlságosan erőszakos lenni. Azt mondtam neki, hogy nincs több mondanivalóm, és egyébként is éppen vacsorázni készülök.

– Mire ő?

– Elnézést kért, hogy zavart. De nem gondolta komolyan.

– Ezt miért mondd?

– Ilyet észrevesz az ember. Szívélyes volt, de nem tetszett nekem.

– És aztán mi történt?

– Eltűnt a sötétségben. Én meg bezártam az ajtót.

– Hallottad, ahogy elindul egy autó?

– Nem, nem emlékszem ilyenre. És a kutyák sem ugattak.

– Nem jelentkezett többet az a férfi?

– Nem láttam azóta.

– És senki más nem kérdezősködött utánam?

– Senki.

Louise belátta, hogy ennél tovább nem fog jutni. Megköszönte Mitszosznak a válaszokat. A férfi elment. Amint meghallotta a szomszédos ház ajtajának csukódását, kulcsra zárta az ajtót, és elhajtott. Az Athén felé vezető úton bejelentkezett egy szállodába, a Nemeába, ahol korábban is lakott egyszer, amikor a házában csőrepedés volt. Majdnem egyedüli vendég volt a szállodában, és egy kétágyas szobát kapott, amely végtelen olajfaültetvényekre nézett. Kiült az erkélyre, érezte az őszi szél enyhe simogatását, és bement egy takaróért. A távolból zene és emberek nevetése hallatszott.

Arra gondolt, amit Mitszosztól hallott. Nem tudhatta, ki volt az idegen férfi. De az üldözői közelebb vannak hozzá, mint gondolta. Nem sikerült leráznia őket.

Azt hiszik, tudok valamit, vagy pedig azt, hogy addig nem adom fel, amíg meg nem találom, amit keresek. Csak egy módon szabadulhatok meg tőlük: ha abbahagyom a keresést. Azt hittem, hogy magam mögött hagytam őket, amikor eljöttem Afrikából. Tévedtem.

A sötét erkélyen meghozta a döntését. Nem marad Görögországban. Választhat, hogy visszatér Barcelonába, vagy hazautazik Svédországba. Ezt a döntést nem volt nehéz meghoznia. Arturra van szüksége.

Másnap összehalkolta a holmiját, és végleg elhagyta a házat. A kulcsot bedobta Mitszosz postaládájába, és azt írta, hogy reméli, egy nap még visszatér, és elviszi a Leandrosztól kapott hintaszéket. Egy borítékba pénzt tett, és megkérte Mitszoszt, hogy vegyen virágot vagy cigarettát az öregnek, és adja át neki Louise jókívánságait.

Visszautazott Athénba. Párás idő volt, a forgalom intenzív és türelmetlen. Túl gyorsan vezetett, bár semmi oka nem volt a sietségre. Az idő rajta kívül, az ellenőrzésén túl létezett. Az örvényben, amely beszippantotta, az időtlenség uralkodott.

Jegyet kapott aznap estére egy SAS-járatra, amely Koppenhága érintésével Stockholmba tartott. Éjfél körül érkezett meg.

Kivett egy szobát a repülőtéri szállodában. Aron pénze még mindig elégnek bizonyult az utazásokra és a szállásra. Miután áttanulmányozta a másnapi járatokat, felhívta Arturt a szobájából. Megkérte az apját, vegye fel Östersundban. Elmondta, hogy az esti géppel fog érkezni, mivel napközben szeretné még egyszer meglátogatni Henrik lakását. Apja hangjából kihallatszott a hazatérése fölötti megkönnyebbülés.

– Hogy vagy?

– Túl fáradt vagyok most ahhoz, hogy ezt megvitassuk.

– Esik a hó – mondta a férfi. – Lágyan és csendesen esik. Mínusz négy fok van, és meg sem kérdezted, milyen volt a szarvasvadászat.

– Bocsánat. Hogy sikerült?

– Jól. Csak túl rövid volt.

– Lőttél te is?

– Nem jöttek énfelém. De csak két napba tellett, hogy meglegyen a kvótánk. Felveszlek, csak jelezd, hogy melyik géppel jössz.

Hosszú idő óta ez volt az első éjszaka, hogy az alvását folyamatosan megszakító álmok nélkül tudott pihenni. Beadta a táskáját a csomagmegőrzőbe, és bevonatozott Stockholmba. Hideg eső permetezte a várost, a Balti-tenger felől viharos szél fúj. Öszszegörnyedt a szélben, ahogy elindult a Slussen felé. Aztán úgy döntött, hogy túl hideg van, és leintett egy taxit. Ahogy beült a hátsó ülésre, hirtelen újra Umbi arca jelent meg előtte.

Semminek nincs vége. Louise Cantort továbbra is árnyak veszik körül.

Összeszedte az erejét, mielőtt bement a házba a Tavast utcában, és kinyitotta Henrik lakásának ajtaját.

Az előszobában néhány szórólap és kerületi újság hevert a földön. Bevitte őket a konyhába. Leült az asztalhoz, és hallgatózott. Valahonnan zene szűrődött át. Úgy rémlett neki, hogy már korábban is hallotta ezt a zenét, amikor Henrik lakásában járt.

Gondolatban visszatért ahhoz a pillanathoz, amikor megtalálta Henriket.

Mindig meztelenül aludt. Most mégis pizsama volt rajta.

Hirtelen rájött, létezik egy olyan magyarázat a pizsamára, amelyen korábban teljesen átsiklott amiatt, hogy nem volt hajlandó elhinni: Henrik öngyilkos lett. De ha mégis így történt? Henrik tudta, hogy valaki meg fogja találni, és mivel nem akart meztelen lenni,

felvett egy élére vasalt pizsamát.

Louise bement a hálósobába, és az ágyat nézte. Lehet, hogy Göran Vrede és az igazságügyi orvos szakértő igazat mondott? Henrik öngyilkos lett. Nem bírta tovább a betegsége miatt, de az is lehet, hogy a bizonyosság a világ könyörtelenségéről és mélyen igazságtalan voltáról elviselhetetlen teherré vált számára. Aron pedig azért tűnt el, mert semmit nem változott, az maradt, aki volt: egy férfi, aki képtelen felelősséget vállalni. Umbi meggyilkolása ugyan megmagyarázhatatlan, de nem kell feltétlenül kapcsolatban állnia Henrikkel vagy Aronnal.

„Beburkolóztam egy rémálomba – gondolta. – Ahelyett hogy elfogadtam volna a történeteket.”

Mégsem sikerült meggyőznie magát. Túl sok minden mutatott túl sok irányba. Az iránytű körbeforgott. Még azt sem tudta, mi történt a lepedővel Henrik ágyában. Lehet, hogy akkor vitték el, amikor a testet elszállították? Mindig maradtak üres helyek azokban a vázákban, amelyeket a görög földből kiásva rakosgatott össze. A valóság nem engedte ki a kezéből az összes titkát.

Amikor kiment a lakásból, még mindig tele volt kétségekkel.

* * *

Lement a Slussenhez, és taxival az Arlandára vitette magát. A táj szürke és ködös volt körülötte. Késő őszi volt, közeledett a tél. A belföldi terminálon jegyet vett egy 16.30-kor induló gépre Östersundba. Artur az erdőben vette fel a telefont, és azt mondta, hogy érte megy.

Három órája maradt indulásig. Leült a kávézóban egy asztalhoz, ahonnan rálátott a parkoló repülőgépekre, és felhívta Nazrint. A lány nem válaszolt. Louise üzenetet hagyott; megkérte Nazrint, hogy jelentkezzen a härjedaleni számon.

Jelenleg ez volt a legnagyobb aggodalma. Beszélnie kellett Nazrinnal Henrik betegségéről. Vajon a lány is megfertőződött? Nazrin, aki Henrik Felicia nevű testvére volt.

Louise a repülőtér másik oldalán elterülő erdőt nézte. Hogyan fogja túlélni, ha az derül ki: Nazrin is elkapta a fertőzést? Ha őt, a nem létező testvért is megfertőzte Henrik a betegséggel?

A várakozás órái alatt megpróbált azon gondolkodni, hogy mihez kezdjen a jövőben.

Még csak ötvennégy éves vagyok. Érezhetek még örömet és vágyat mindarra, amit a jövő rejt, és arra vár, hogy felfedezzem? Vagy vége van mindennek? Létezik egyáltalán bármilyen jövő?

Még mindig nem sikerült megtalálnia Henrik halálának a miértjét.

Ez a kétség jog megölni engem. Rá kell kényszerítenem a darabokat, hogy összeálljanak, és elmeséljék nekem a történetüket. Lehet, hogy magamban hordozom az utolsó régészeti kutatást, amellyel még dolgom van.

Felhívta Aront a mobiltelefonján. A szám jelenleg nem kapcsolható.

Repülőgépek emelkedtek a szürke ég felé, csillogó madárként hasították az eget a felhők alatt. Louise lassan a csomagmegőrzőhöz ment, átvette a táskáját, bejelentkezett az utas felvételnél, majd leült egy kék kanapéra, és várt. A félig üres gép menetrend szerint

felszállt.

Sötét és szélcsend volt, amikor megérkezett. Könnyű hóesésben sétált a terminál épülete felé Östersundban.

Artur a csomagokat kiosztó futószalagnál várta. Megborotválkozott és rendbe szedte magát lánya érkezésének tiszteletére.

Ahogy beültek az autóba, Louise elkezdett sírni. Artur megsimogatta az arcát, majd áthaladt a Storsjö felé vezető hídon, és rákanyarodott a délre tartó országútra, Sveg irányába. Svenstavik közelében Louise elkezdett mesélni az afrikai útjáról.

– Megpróbálom – mondta. – Azt hiszem, kísérleteznem kell, hogy összeálljon az a történet, amely valóban lezajlott. Próbálgatnom kell, hogy megtaláljam a helyes szavakat.

– Annyi idő van, amennyit csak akarsz.

– Úgy érzem, sietnem kell.

– Egész életemben siettél. Én pedig soha nem értettem, miért. Az ember úgyis mindig csak a töredékét tudja elvégezni annak, amit szeretne. Még a hosszú életek is rövidek. Egy kilencvenéves ember ugyanolyan türelmetlenül tud álmodni, mint egy tizenéves.

– Még mindig nem hallottam Aron felől. Azt sem tudom, hogy él-e.

– Kerestetned kell. Nem akartam megtenni anélkül, hogy megbeszéltem volna veled. Mindenesetre utánajártam, visszament-e Apollo Baybe. Kiderült, hogy nem.

Utaztak a sötétségben. Az autó fényszórói megvilágították az út két oldalán elterülő erdőt. Tovább szállingózott a hó. Valahol Ytterhogdal és Sveg között Louise elaludt arra az egyetlen vállra támaszkodva, amely még maradt neki ezen a világon.

Másnap bement a városházán a rendőrségre, és hivatalosan bejelentést tett Aron eltűnéséről. A bejelentést átvevő rendőrt kiskorától fogva ismerte. A férfi néhány évvel fölötte járt az általános iskolában. Abban az időben volt egy motorbiciklijе, és Louise örülten szerelmes volt belé. Vagyis inkább a motorba. A rendőr kifejezte részvétét anélkül, hogy bármit is kérdezett volna.

Azután felment a temetőbe. A sírokat vékony hóréteg fedte. Henrik sírjánál még nem állt kő, de Artur azt mondta, hogy már megrendelte egy kőfaragónál Östersundban.

A temető felé tartva úgy érezte, nem fogja kibírni a rá váró élményt, de a sír előtt állva már összeszedett, majdnem nyugodt volt.

Henrik nem itt van. A lelkemben létezik, nem a földben, a vékony hó alatt. Hosszú utat tett meg, akármilyen fiatalon halt is meg. Ezen a téren hasonlítunk egymásra. Mindketten véresen komolyan vesszük az életet.

Egy nő haladt el a sírok közötti úton. Köszönt Louise-nak, de nem állt meg. Louise ismerősnek találta az asszonyt, de a nevére nem emlékezett.

Elkezdett havazni. Louise már indult kifelé, amikor megcsörrent a telefon a zsebében. Nazrin volt az. A beszélgetés elején Louise alig hallotta, amit a lány mond, mivel a háttérből erős zaj hallatszott.

– Hallod, amit mondok?

Nazrin szinte kiabált.

– Nem nagyon. Hol vagy?

Változnak az idők. Régebben azt kérdezte az ember először: „Hogy vagy?” Manapság egy földrajzi meghatározás az első kérdés: „Hol vagy?”, mielőtt a másik egészségéről érdeklődnék.

– Alig hallom, amit mondasz.

– A központi pályaudvaron állok. Jönnek-mennek a vonatok, nagy a tömeg.

– Utazol valahova?

– Most érkeztem Katrineholmból. És te hol vagy?

– Henrik sírja mellett állok.

Nazrin hangja egy pillanatra eltűnt, aztán visszatért.

– Jól hallottam? Itthon vagy?

– A sír mellett állok. Esik a hó. Minden csupa fehér.

– Bárcsak ott lehetnék! Bemegyek a jegypénztárakhoz. Ott csendesebb.

Louise hallotta, ahogy elhalkul a zivaj, helyébe néha-néha megszólaló hangok léptek.

– Most jobban hallasz?

Nazrin hangja nagyon közelinek tűnt. Louise szinte hallotta a lány lélegzetvételét is.

– Teljesen tisztán hallak.

– Csak mert eltűntél. Azért kérdeztem.

– Hosszú utazáson voltam. Megrázó és ijesztő volt. Találkoznom kell veled. Ide tudsz jönni?

– Találkozhatnánk félúton? Kölcsönkaptam a bátyám autóját, amíg külföldön van. Szeretek vezetni.

Louise-nak eszébe jutott, hogy egyszer, Stockholm felé tartva, Aronnal megálltak Järvsöben. Lehet, hogy az félúton volt? Azt javasolta Nazrinnak, találkozzanak ott.

– Fogalmam sincs, hol van Järvsö. De odatalálok. Holnap tudok menni. Mit szólnál a templomhoz? Két órákor?

– Miért pont a templomnál?

– Miért, nincs Järvsöben templom? Tudsz valami jobb helyet? Egy templomhoz mindig odatalál az ember.

A beszélgetés után Louise bement a svegi templomba. Emlékezett rá, gyerekkorában sokszor bement egyedül, hogy megnézzé a hatalmas oltárképet, és elképzelje, hogy a római katonák kilépnek a festményből, és elkapják. Ijedősjátéknak hívta magában – a saját félelmével játszott a templomban.

Másnap korán reggel elindult. A havazás elállt, de az utak csúszósak voltak. Nem akart sietni. A mínuszfokok ellenére Artur meztelen felsőtesttel állt a kertben, úgy nézett utána.

A templomnál találkoztak, amely Ljusnan közepén, egy szigeten állt. A megbeszélt időpontban Nazrin egy drága Mercedesszel érkezett. A felhőtakaró elvonult, sütött a nap, a korai tél visszavonulót fűjt, és megint ős lett.

Louise megkérdezte, hogy Nazrinnak sietős-e a visszaút.

– Tudok holnapig maradni.

– Van itt egy régi, elegáns szálloda, a Järvsöbaden. Alig hiszem, hogy főszezon lenne náluk.

Kaptak két szobát az egyik szárnyban. Louise megkérdezte Nazrint, van-e kedve sétálni egyet. A lány a fejét rázta. Még nem – először beszélgetni akart.

Leültek az egyik pihenőhelyiségben. Egy régimódi állóóra ketyegett az egyik sarokban. Nazrin elgondolkodva piszkálgatott egy kis kiütést az arcán. Louise úgy döntött, hogy nem kertel.

– Nagyon nehezemre esik elmondanom ezt. De meg kell tennem. Henrik HIV-fertőzött volt. Azóta kínlódom, hogy megtudtam. Sokat gondoltam rád.

Louise aggódott, hogy Nazrin miképp fogadja a bejelentést. Megpróbálta elképzelni, ő maga hogyan reagált volna. De a lány reakciója mégis meglepte.

– Tudom.

– Ő mondta el?

– Nem mondott semmit. Csak azután, hogy meghalt.

Nazrin kinyitotta a kezitáskáját, és elővett egy levelet.

– Olvasd el.

– Mi ez?

– Olvasd el!

A levelet Henrik írta. Rövid volt. Elmesélte, hogyan fedezte fel, hogy HIV-fertőzött, de remélte, kellőképpen óvatos volt ahhoz, hogy ne adja át a fertőzést Nazrinnak.

– Pár hete kaptam meg. Barcelonából érkezett. Valaki feladta, miután megtudta, hogy Henrik meghalt. Henrik biztosan így szervezte meg. Gyakran beszélt arról, mi lesz, *ha valami történne*. Mindig azt gondoltam, hogy olyan színpadiasan viselkedik. Most már jobban megértem – most, hogy már késő.

A levél bizonyára Blancánál volt, amikor Louise és Aron megérkeztek. Henrik utasította a lányt: *csak akkor küldd el, ha és amikor meghalok*.

– Nem ijedtem meg. Mindig óvatosak voltunk. Természetesen elmentem, és csináltattam egy tesztet. Negatív lett.

– El tudod képzelni, mennybe aggódtam e miatt a beszélgetés miatt?

– Lehet. Henrik soha nem tett volna ki veszélynek engem.

– És ha nem tudta volna, hogy fertőzött?

– De tudta.

– Mégsem mondta el neked.

– Talán attól félt, hogy elhagyom. Lehet, hogy így is tettem volna. Erre most nem tudok válaszolni.

Egy nő jött be, és megkérdezte, kérnek-e vacsorát. Igennel válaszoltak. Nazrinnak hirtelen kedve támadt járni egyet. Lementek sétálni a folyóhoz. Louise mesélt a hosszú afrikai utazáson történekről. Nazrin nem sokat kérdezett. Felkapaszkodtak egy kis dombra, és a tájat nézték.

– Még mindig nem tudom elhinni – mondta Nazrin. – Henriket azért ölték volna meg, mert tudott valamit? És Aron is ezért tűnt el?

– Nem kérem, hogy higgy nekem. Csak arra vagyok kíváncsi, nem jut-e erről eszedbe valami. Bármilyen, amit Henrik mondott vagy csinált. Talán egy név, amelyet korábban is hallottál?

– Semmi.

Késő estig folytatták a beszélgetést. Amikor Louise másnap reggel elindult, Nazrin még mindig aludt. Louise hagyott egy üzenetet számára, kifizette a szobáikat, és visszatért északra az erdőkön keresztül.

A rá következő hetekben hagyta, hogy körülvegye a késő őszi és a korai téli csendje és várákozása. Néha sokáig aludt reggel, és befejezte az éves ásatásokról szóló jelentését az egyetemnek. Beszélt a barátokkal és a kollégákkal, mindenütt megértéssel találkozott, és kivétel nélkül mindenki jelezte, hogy visszavárja, amint letelt a gyász időszaka. De Louise tudta, hogy a fájdalom soha nem fog elmúlni, ellenkezőleg: marad, és egyre növekedni fog.

Néha-néha benézett az irodába a magányos rendőrhöz. A férfi soha nem tudott hírekkel szolgálni. Senki nem bukkant Aron nyomára, annak ellenére, hogy már az egész világon keresték. Aron nyom nélkül tűnt el, mint oly sokszor korábban.

Ebben az időszakban nem sokat gondolt a jövőjére. A jövő még nem létezett. Úgy érezte, hogy bár egyelőre még felegyenesedve áll, bármelyik pillanatban eljöhet az összeomlás pillanata. A jövő egy fehér papír volt, egy üres felület. Hosszú sétákat tett, a régi vasúti sínek felé ment, és az új hídon át tért vissza. Néha már korán reggel felkelt, a hátára vette

Artur egyik régi hátizsákját, és sötétedésig eltűnt az erdőben.

Olyan időszak volt ez, amelyben megpróbált megbékélni azzal, hogy talán soha nem fogja megtudni, mi hajszolta Henriket a halálba. Továbbra is küszködött a darabok összeillesztésével és az összefüggés megtalálásával, de már egyre kevesebb reménnyel. Artur egész idő alatt mellette állt, készen arra, hogy meghallgassa, hogy segítsen neki.

Olykor-olykor éjszakába nyúló beszélgetéseket folytattak, amelyek leggyakrabban hétköznapi eseményekről szóltak – az időjárásról vagy Louise gyerekkori emlékeiről. Nagy ritkán Louise kipróbálta egy-egy elméletét a történetekről az apján. Lehetséges, hogy ez és ez történt? Artur végighallgatta, de Louise érezte a saját szavaiból, hogy újra és újra zsákutcába kerül.

Egy decemberi délutánon csörgött a telefon. Egy Jan Lagergren nevű férfi kereste. Louise már évek óta nem hallotta a hangját. Ugyanakkor tanultak Uppsalában, de teljesen eltérő tervekkel. Volt egy időszak, amikor kölcsönösen érdeklődtek egymás iránt, de végül soha nem lett köztük semmi. Louise csak annyit tudott róla, hogy a férfi elsődleges célkitűzése olyan állami tisztség megszerzése volt, amely révén később külföldi kiküldetésbe kerülhet.

Jan Lagergren hangja furcsa módon ugyanolyan volt, mint sok-sok évvel előtte.

– Történt egy váratlan dolog. Levelet kaptam a megszámálhatatlanul sok nagynénim egyikétől, aki véletlenül Härjedalenben lakik. Azt állította, látott téged a svegi temetőben a minap. Fogalmam sincs, honnan tudja, hogy ismerlek. Azt írta, hogy nemrégiben elvesztetted a fiadat. Azért hívtalak, hogy elmondjam: nagyon sajnálom.

– Nagyon furcsa újra hallani a hangodat. Semmit nem változott.

– És mégis minden megváltozott. Csak a hangom maradt ugyanolyan. És egypár hajcsomó. Ezenkívül már semmi sem a régi.

– Köszönöm, hogy felhívtál. Henrik volt az egyetlen gyermekem.

– Baleset történt?

– Az orvosok azt mondták, hogy öngyilkos lett. Én nem vagyok hajlandó elhinni. De lehet, hogy csak ámítom magam.

– Mit mondhatnék?

– Már megtetted, amit megtehetted: felhívtál. Ne tedd még le! Huszonöt éve nem beszélünk egymással. Hogy alakult az életed? Kaptál állást a Külügyminisztériumban?

– Majdnem sikerült. Volt idő, amikor diplomata-útlevél lapult a zsebemben. A SIDA-n keresztül kerültem kiküldetésbe.

– Nemrég jöttem haza Afrikából. Mozambikból.

– Oda soha be nem tettem a lábam. Eltöltöttem egy kis időt Addisz-Abeában, és Nairobiban is éltem. Az első helyen a mezőgazdasági segélyt intéztem, a másikon az egész kenyai segélyszervezet főnökeként dolgoztam. Most a stockholmi központban vagyok az egyik részleg vezetője. És te, régész lettél?

– Igen, Görögországban. Kapcsolatba kerültél valaha is a SIDA-n belül egy Lars Håkansson nevű férfival?

– Összefutottam vele néha, váltottunk pár szót. De az útjaink soha nem keresztezték egymást. Miért kérdezed?

– Maputóban dolgozik. Az Egészségügyi Minisztériumnál.

– Remélem, rendes ember.

– Hogy őszinte legyek, nem kedveltem.

– Akkor még szerencse, hogy nem úgy beszéltem róla, mint a legjobb barátomról.

– Kérdezhetek valamit? Nem hallottál valami szóbeszédet vele kapcsolatban? Milyen benyomásuk van az embereknek róla? Azért kell tudnom, mert ismerte a fiamat. Tulajdonképpen szégyellem, hogy ilyet kérek tőled.

– Megnézem, mit tudok előásni. Természetesen anélkül, hogy megemlíteném, ki

érdeklődik.

– Egyébként úgy alakult az életed, ahogy szeretted volna?

– Egyáltalán nem. De mi az, ami pont úgy alakul? Visszahívlak, ha megtudok valamit.

Két nappal később, amikor Louise az egyik régi régészeti tankönyvét lapozgatta, megcsördült a telefon.

Akárhányszor telefoncsörgést hallott, mindig abban reménykedett, hogy Aron hívja. De ez alkalommal újra Jan Lagergren jelentkezett.

– Az intuíciónak igaznak bizonyult. Kérdezősködtem egy keveset olyan emberek körében, akik általában képesek különbséget tenni a rosszindulatú féltékenységek és az igazság között. Úgy tűnik tehát, hogy Lars Håkanssonnak nincs túl sok barátja. Arrogánsnak és gögösnek tartják. Senki nem kétli, hogy a munkájában ügyes, és jól végzi a feladatát. De a keze nem teljesen tiszta.

– Mit követett el?

– Az a hír járja, hogy a diplomáciai védettséget felhasználva kihalással fenyegetett és következképp védett gyíkok és nagyvadak bőrét csempészte haza. A lelkiismereti aggályokkal nem rendelkező emberek számára ez a tevékenység jelentős bevételt eredményezhet. A dolgot egyébként nem túl nehéz nyélbe ütni. Egy pítón bőre nem nyom túl sokat. Más pletykák szerint Håkansson úr önéletrajzában némi illegális autókereskedelem is szerepel. De a legfontosabb talán mégis az, hogy van egy birtoka Sörmlandban, amit igazság szerint nem engedhetne meg magának. „A Magasságos birtoka” – így hívják, ami véleményem szerint rendkívül találó név. Összefoglalva, én úgy jellemezném Lars Håkanssont, mint egy ügyes, de jéghideg embert, aki a saját érdekét helyezi előtérbe minden elképzelhető szituációban. Ezzel azonban aligha van egyedül a világban.

– Találtál még valamit?

– Szerinted ez nem elég? Lars Håkansson kétségkívül nagy gazember, aki szeret a zavarosban halászni. Ráadásul ügyesen csinálja. Még senki nem tudta leleplezni. Kötelen táncol, de még egyszer sem esett le.

– Hallottál valaha is egy Christian Holloway nevű emberről?

– Ő is a SIDA-nak dolgozik?

– Magánkezdemenyezésből olyan falvakat működtet, ahol AIDS-betegeket ápolnak.

– Ez nagyon szívhez szólóan hangzik. De nem emlékszem, hogy hallottam volna a nevét.

– Soha nem merült fel Lars Håkanssonnal kapcsolatban? Azt hiszem, valamilyen formában együttműködtek.

– Elraktározom a nevét a fejemben. Megígérem, hogy jelentkezem, ha rábukkanok valamire. Megadom a telefonszámomat. És izgatottan várom, hogy elmeséld, miért érdekel téged ennyire ez a Lars Håkansson.

Louise felírta Jan Lagergren telefonszámát a régi tankönyv borítójára.

Egy újabb cserépdarabot sikerült előásnia a száraz afrikai földből. *Lars Håkansson jéghideg ember, aki szinte bármire képes.* Elhelyezte a darabot a többi közé, és érezte, hogy milyen mérhetetlenül fáradt.

A sötétség egyre korábban érkezett, kívül a világban és őbenne is.

Mégis voltak napok, amikor visszatért az ereje, és sikerült távol tartania magától a levertséget. Az ilyen napokon szimbolikusan kiterítette az összes puzzle-darabot a régi ebédlőasztalra, és megint megpróbálta értelmezni azokat a jeleket, amelyek a sok cserepet az egykori, szép urnává tudnák újra összeállítani. Artur ilyenkor csendben, pipával a szájában járkált körülötte, és szabályos időközönként egy csésze kávéhozott neki. Louise elkezdte szétválogatni a darabokat: az egyik csoport középre, a másik a perifériára került.

Az urna közepét Afrika jelentette.

Létezett egy földrajzi központ is: a Xai-Xai nevű város. Az interneten talált néhány cikket a várost pár éve sújtó hatalmas áradásról. Egy kislányról készült képek beutazták az egész világot. A gyermek azért vált híressé, mert egy fán született, ahová az anyja azért mászott fel, hogy megmeneküljön az emelkedő víz elől.

De Louise cserepei nem születést és életet árasztottak magukból, hanem sötétek voltak, és a halából, AIDS-ről, Levansky doktorról és a Belga Kongóban végzett kísérletekről meséltek. Minden egyes alkalommal megborzongott, amikor a leszíjazott, sikoltozó, élve felhasított csimpánzokra gondolt.

Az események metsző hidegként vették körül, és folyamatosan a közelében voltak. Vajon ilyen volt Henriknek is? Ő is érezte a hideget? Akkor fejezte be az életét, amikor a bizonyosság, hogy az emberekkel is majmokként bánnak, túl nehéz lett?

Újra és újra nekikezdett, kiterítette a darabokat, és megpróbálta értelmezni, amit maga előtt látott.

Körülötte elmúlt az ősz, és beköszöntött a tél.

December tizenhatodika egy hideg és tiszta csütörtöki nap volt. Louise már korán arra ébredt, hogy Artur havat lapátol a garázsfelhajtón. Csörgött a telefon. Amikor felvette, először nem hallotta, ki van a vonal másik végén. A kagylóban recsegés hallatszott, a hívó fél nyilvánvalóan messziről telefonált. Megfordult a fejében, hogy talán Aron az, a piros papagájok között ülve Ausztráliában.

Aztán megismerte Lucinda hangját. Gyenge és elhaló volt.

– Beteg vagyok. Haldoklóm.

– Mit tehetek érted?

– Gyere ide!

Lucinda hangja nagyon távolinak tűnt. Louise úgy érezte, kezdi elveszíteni a lányt.

– Azt hiszem, már látom. Mindazt, amit Henrik felfedezett. Gyere, mielőtt túl késő lesz.

A kapcsolat megszakadt. Louise felült az ágyban. Artur még mindig havat lapátolt. Louise teljesen mozdulatlan volt.

* * *

December tizennyolcadikán, szombaton Artur kivitte az Arlandára. December tizenkilencedikén délelőtt kiszállt a repülőgépből Maputóban.

A hőség izzó ökölként vágott az arcába.

21.

A taxisofoőr, akinek a segítségével eljutott Lucinda házáig, nem beszélt angolul. Mikor végre odatalált, Lucinda nem volt otthon. A lány anyja sírva fakadt, amikor meglátta Louise-t, aki arra gondolt, hogy máris túl késő. Lucinda egyik húga lépett hozzá, és furcsa, de azért érthető angol kiejtéssel beszélt.

– Lucinda nem halt meg, csak elment. Hirtelen megbetegedett, nem bírt kikelni az ágyból. Alig néhány hét alatt rengeteget fogyott.

Louise egész idő alatt kételkedett benne, hogy jól ért-e mindent. Lucinda hűgának angol mondatai egyre nehezebben érthetők lettek, mintha egy elem kezdett volna teljesen lemerülni.

– Lucinda azt mondta, hogy Donna Louisa biztosan eljön majd, és kérdezősködik utána. Azt kell mondanunk Donna Louisának, hogy Lucinda elment Xai-Xaiba segítséget kérni.

– Ezt mondta Lucinda? Hogy el fogok jönni?

A beszélgetés a ház előtt folyt. A nap pontosan a fejük felett állt. Louise-nak hányingere lett a hőségától, a svéd tél még élesen élt benne. *Xai-Xaiban Lucinda segítséget jog kapni.* Louise nem kételkedett benne, hogy a lány igazat mondott a telefonban: már nincs sok idő hátra.

A taxisofoőr, aki a repülőtérrel a házig hozta, kint várt. A kocsí árnyékában üldögélt a földön, és a hangosra feltekert autórádiót hallgatta. Louise magával vitte Lucinda hűgát, és megkérte, magyarázza el a sofőrnek: Xai-Xaiba akar utazni. Amikor a sofőr felfogta, gondterhelten sóhajtott egyet. Louise azonban nem tágított. Xai-Xaiba akart utazni, mégpedig azonnal. A sofőr megmondta az árat, Lucinda hűga pedig lefordította összeget: elképesztően sok millió meticaist. Louise azt javasolta, hogy a viteldíjat dollárban számolják el, amittől a sofőr azonnal szolgálatkészebbé vált. Végül megegyeztek az árban, a benzinköltségben és az összes egyéb kiadásban, ami még felmerülhetett az úttal kapcsolatban. Louise megjegyezte, hogy a távolság 190 kilométer. A taxisofoőr úgy viselkedett, mintha egy távoli és ismeretlen világba tartó expedíció előkészületeit bonyolítaná éppen.

– Kérdezd meg, hogy járt-e korábban Xai-Xaiban.

A sofőr megrázta a fejét.

– Mondd meg neki, hogy én már voltam ott. Odatalálok. Kérdezd meg a nevét.

Azonkívvil, hogy megtudta, a férfit Gilbertónak hívják, az is kiderült, hogy nős, hat gyereke van, és a katolikus Istenben hisz. Louise emlékezett rá, hogy a taxiban látott a napellenzőre felszúrva egy elhalványult fényképet az egyre betegebb lengyel pápáról.

– Mondd meg neki, hogy pihenésre van szükségem. Nem akarom, hogy egész idő alatt beszéljen az úton.

Gilberto úgy fogadta a bejelentést, mintha nagy összegű extra fizetséghez jutott volna, és csendben rácsukta Louise-ra a hátsó ajtót. Az utolsó dolog, amit Louise Lucinda családjából látott, a lány anyjának kétségbeesett arca volt.

Késő délután érkeztek Xai-Xaiba, miután lecserélték az egyik defektes első kereket, és felkötötték a leszakadni készülő kipufogócsövet. Gilberto egy szót sem szólt az út során, de egyre hangosabban hallgatta az autórádiót. Louise megpróbált pihenni. Fogalma sem

volt róla, mi vár rá, de érezte, hogy erőt kell gyűjtenie.

Az Umbival történetek emléke nem tárgított mellőle. Az út során többször is közel volt hozzá, hogy szóljon Gilbertónak: álljon meg, és forduljon vissza. A pánik egész idő alatt a sarkában volt. Úgy érezte, egyenesen egy csapda felé tart, amely majd bezáródik mögötte, és soha többé nem fog kinyílni újra. Ugyanakkor folyton Lucinda hangját hallotta a fejében. *Haldoklom.*

Közvetlenül azelőtt, hogy a folyón átvezető hídhoz értek volna, leesett a pápa képe az ülések közé. Gilberto megállt, és visszaszögezte a képet. Louise egyre türelmetlenebb lett. Hát nem érti a férfi, hogy sürget az idő?

Áthaladtak a poros városon. Louise még mindig nem döntötte el, hogy mit tegyen. Menjen egyenesen Christian Holloway falujába, és hagyja ott a taxit? Vagy jelentkezzen be a strandszállodába, és keressen valaki mást, aki elviszi? Végül döntött. Lekanyarodtak jobbra a strandra, és megálltak a szálloda előtt. Amikor kiszállt a taxiból, az első dolog, ami megütötte a fülét, a timbila búbánatos, egyhangú dallama volt. Kifizette Gilbertót, kezét fogott vele, és bevitte a táskáját a szálloda előterébe. Szokás szerint számtalan szabad szoba volt. A kulcsok egyenes sorokban lógtak a pult mögötti falon. Úgy tűnt számára, hogy a recepciós nem ismerte fel, vagy legalábbis nem adta jelét. Nem kérte el sem az útlevelet, sem a hitelkártyáját. Louise egyszerre láthatatlannak és megbízhatónak érezte magát.

A recepciós jól beszélt angolul. Elmondta, hogy természetesen tud taxit szerezni, de a legjobb mégis az lenne, ha szólna az egyik bátyjának, akinek remek autója van. Louise megkérte, hogy a lehető leghamarabb hívja el a testvérét. Felment a szobájába, az ablakhoz állt, és kinézett a ledőlt strandbódéra. Azon a helyen vágták el Umbi torkát, miután beszélgettek. Felfordult a gyomra a gondolatra. A rettegésnek karmai lettek. Megmosakodott a csöpögő csap alatt a fürdőszobában, azután lement, és magába kényszerített némi roston sült halat és kevés salátát, amit kétkedően tologatott a tányérján. A timbila egyre magányosabban szólt, a hal tele volt szálkával. Sokáig ült a telefonnal a kezében, és arra gondolt, hogy fel kellene hívnia Arturt. Mégsem telefonált. Az egyetlen, ami most számított, az volt, hogy válaszoljon Lucinda segélykiáltására. Ha ez valóban segélykiáltás volt. Lehetett akár csatakiáltás is, gondolta Louise.

Az albínó abbahagyta a zenélést, így Louise hallotta a tenger vad zúgását. A hullámok India távoli partjaitól, Goából gördültek Afrikáig. A hőség Xai-Xaiban nem volt olyan nyomasztó, mint Maputóban. Kifizette a vacsoraszámlát, és elhagyta az éttermet. Egy rövidnadrágba és az amerikai zászlót ábrázoló, agyonmosott ingbe öltözött férfi várt rá egy rozsdás teherautó mellett. Barátságosan bemutatkozott, elmondta, hogy Robertónak hívják, de – valami Louise számára teljesen érthetetlen oknál fogva – mindenki Warrennek hívja. Louise felmászott az első ülésre, és elmagyarázta, hova szeretne menni. Warren – a recepcióban dolgozó testvérehez hasonlóan – dél-afrikai akcentussal beszélt az angolt.

– Christian Holloway falujába – mondta. – Az egy jó ember. Sokat tesz a betegekért. Nemsokára mindenki megbetegszik és meghal – tette hozzá vidáman. – Pár éven belül eltűnik az összes afrikai a föld színéről. Csak pár csont marad a homokban, és elhagyatott szántóföldek. Ki fog enni kasszavát, ha mi már nem leszünk?

Louise meglepődött Warrennek a körülöttük tomboló gyötrelmes pusztulás fölött érzett furcsa elragadtatásán. Lehet, hogy a férfi maga is beteg? Vagy így próbálja palástolni a saját rettegését?

Megérkeztek a faluba. Az első dolog, amit Louise észrevett, az volt, hogy a fák árnyéká-

ban lihegő fekete kutya eltűnt. Warren megkérdezte, várjon-e rá, vagy jöjjön vissza később. Megmutatta a mobiltelefonját, és megadta Louise-nak a számot. Tettek egy próbahívást, a kapcsolat a második kísérletre létrejött. Warren nem kért fizetséget az addigi útért; a pénz várhatott, semmi nem volt sürgős egy ilyen forró napon. Louise kiszállt a kocsiból. Warren megfordult a teherautóval, és elhajtott. Louise beállt a fa alá az árnyékba, ahol régen a kutya feküdt. A hőség teljesen mozdulatlanul állt körülötte, minden csendes volt. Délután öt óra volt. Futólag arra gondolt, vajon Arturnak kellett-e havat lapátolnia reggel. Egy örülden csapkodó madár repült el előtte a tenger felé. *Segélykiáltás vagy csatakiáltás volt?* Lehet, hogy mindkettő? Louise a félkörben álló házakra nézett.

Lucinda tudja, hogy jó irányba kell vezetnie. Melyik házban van? Természetesen abban, amelyikben az első látogatásunkkor voltunk.

Elindult a homokos téren át azzal az érzéssel, hogy egy néptelen színpadon kel át, amelyet emberek figyelnek, számára láthatatlanul. Kinyitotta az ajtót, és belépett a félhomályba. Mosdatlan, izzadt testek szaga csapta meg. Semmi nem változott az utolsó látogatása óta. Mindenhol betegek feküdtek. Szinte senki nem mozdult.

A halál strandja. Ezek az emberek abban a reményben vetődtek partra itt, hogy segítséget kapnak. De csak a halál vár rájuk. Mint Lampedusa partjain a Földközi-tengernél, ahová a halott menekülteket kidobja a víz. Soha nem lesz az övék az az élet, amelyre vágytak.

Mozdulatlanul állt, amíg a szeme hozzászokott a félhomályhoz. Hallgatta a lélegzetvételek kórusát. Néhány rövid és gyors volt, kapkodó; néhány olyan gyenge, hogy alig lehetett megkülönböztetni a többitől. Louise nyögéseket, hörgést és sziszegő kiáltásokat hallott, amelyek suttyogásba mentek át.

Körülnézett a zsúfolt helyiségben, és Lucindát kereste, de nem tudta felfedezni a lányt sehol. Kivett egy zsebkendőt a zsebéből, és a szája elé tette. Úgy érezte, hamarosan képtelen lesz úrrá lenni a hányingerén. Elindult körbe a szobában, óvatosan lépkedett, nehogy rátaposson egy kinyújtott lábra vagy karra. Emberi gyökerek, gondolta, amelyek megpróbálnak megfojtani. Elhessegette a gondolatot, értelmetlen volt a valóságot hasonlatokká alakítani. Elégge felfoghatatlan volt úgy is, ahogy volt. Folytatta a keresést.

A szoba egyik sarkában megtalálta Lucindát. Egy szőnyegen feküdt egy kiugró falrész takarásában, amely a tetőt tartó egyik oszlop mögött keletkezett. Louise elkapta a tekintetét. Lucinda valóban nagyon beteg volt. Majdnem teljesen meztelenül feküdt, szaggatottan lélegzett. Louise rájött, hogy Lucinda gondosan választotta ki a fekvőhelyét. Az oszlop mögött a sarok a sötétbe vészett, így senki nem láthatta az arcát, ha Louise elé állt. Lucinda egyik ujjával a földre mutatott. Egy gyufásdoboz hevert a padlón. Louise úgy tett, mintha leejtette volna a zsebkendőjét. Lehajolt érte, és a gyufásdobozt is a kezébe csempészte. Lucinda alig észrevehetően megrázta a fejét. Louise megfordult, és elhagyta a házat, mintha nem találta volna meg azt, akit keresett.

Hátrahőkölt az erős fénytől, majd elindult a poros országúton. Ahogy látótávolságon kívülre került, felhívta Warrent. A férfi tíz perccel később megérkezett. Louise elnézést kért, nem számított arra, hogy a látogatása ilyen rövid lesz, és elmondta a férfinak, hogy talán vissza kell majd térnie a faluba, lehet, hogy még aznap.

A szállodához visszaérve Warren továbbra sem akart pénzt elfogadni. Azt mondta Louise-nak, hogy amennyiben szüksége lesz rá megint, csak telefonáljon. Addig is alszik egyet a teherautó árnyékában, azután pedig lemegy a tengerhez fürdeni egyet.

– Bálnákkal és delfinekkal úszom. Akkor elfelejtem, hogy ember vagyok.

- El akarja felejtteni?
- Azt hiszem, egyszer az életében mindenki azt kívánja, hogy a karja és a lába mellett bárcsak uszonyai is lennének.

Louise felment a szobájába, megmosta az arcát és a kezét a csap alatt, amely hirtelen visszanyerte az erejét, és vastag sugárban öntötte a vizet. Azután leült az ágyra, és kinyitotta a gyufásdobozt. Lucinda egy újság széléről letépett fecnire írta apró betűkkel az üzenetét. *Keresd a timbilát a sötétben!* Semmi mást.

Keresd a timbilát a sötétben!

A szobájában várt az alkonyatra. Időközben a cipőjével életet vert a légkondicionálóba.

Warren hívása félálomból ébresztette. A férfi megkérdezte, igényt tart-e rá, vagy pedig beutazhat Xai-Xaiba, hogy mindenórás feleségével találkozzon. Louise azt válaszolta, hogy menjen.

Még Arlandán vett egy fürdőruhát. Szégyenkezett, hiszen az utazása valódi célja az volt, hogy egy fiatal, haldokló emberrel találkozzon. Többször is megpróbálta rábeszélni magát, hogy lemenjen a strandra. Végül mégis a szobában maradt. Úgy érezte, az összes erejére szüksége lesz, bár nem tudta, mi vár rá. Lucinda kapkodó lélegzetvételei felzaklatták és megijesztették.

A forróságban minden haláltól és pusztulástól erjedt. De tudta, hogy ez a gondolat felszínes, hiszen ugyanakkor semmi nem hasonlítható az erős nap életadó erejéhez. Henrik valószínűleg hevesen tiltakozott volna az ellen, hogy Afrikát a halál kontinenseként jellemezzék. Azt mondta volna, a saját alkalmatlanságunk az igazság felfedezésére a bűnös abban, hogy *mindent tudunk az afrikaiak haláláról, de szinte semmit az életükről*. Ki is mondta ezt? Nem emlékezett rá. Csak abban volt biztos, hogy ezeket a szavakat még akkor olvasta, amikor átnézte Henrik papírjait a stockholmi lakásban. Most először jutott eszébe valami, amit Henrik a halott Kennedy elnök eltűnt agyáról szóló írásokat tartalmazó számtalan dosszié egyikének az elejére írt. Henrik magánkívül volt a dühtől. Azt kérdezte: *Hogyan reagálnánk mi, európaiak, ha a világ kizárólag azzal foglalkozna, hogy hogyan halunk meg, de fogalma sem lenne az életünkről?*

Ahogy a rövid ideig tartó alkonyat közeledett, Louise közelebb állt az ablakhoz, és lenézett a tengerre. A strandbódé árnyékban állt. A teherautó eltűnt. Néhány gyerek játszott valamivel, ami leginkább egy döglött madárhoz hasonlított. A fejükön kosarakat cipelő nők sétáltak el a strandon. Egy férfi biciklin próbált egyensúlyozni a mély homokban. A kísérlet nem járt sikerrel, a férfi felborult, majd nevetve feltápászkodott. Louise irigyelte tőle a kudarc felett érzett őszinte örömét.

Leszállt a sötétség, mint egy fekete lepel, a világra. Lement az étterembe. Az albínó a timbilával a szokásos helyén ült, de most nem játszott a hangszeren, hanem rizst és zöldséget evett egy piros műanyag tálkából. Mellette egy sörösüveg állt. Lassan evett, mint aki valójában nem éhes. Louise a bárba ment. Az egyik asztalnál néhány férfi ült, félig aludtak a nyitott sörösüvegek fölött. A pult mögött álló nő annyira hasonlított Lucindára, hogy Louise hátrahőkölt. De amikor a nő elmosolyodott, látszott, hogy hiányos a fogsora. Louise úgy érezte, valami erőse van szüksége. Artur egy üveg pálinkát tett volna az asztalra. *Nesze, igyál, szedd össze magad!* Louise – bár valójában nem rajongott érte – egy whiskyt kért és egy üveg Laurentinát, a helyi sört. Az albínó újra elkezdte pengetni a timbilát. *Keresd a timbilát a sötétben!* Néhány vendég érkezett az étterembe, egy idősebb portugál férfi és egy nagyon fiatal afrikai lány. Louise negyven évre saccolta a korkülönbséget. Kedve támadt odasétálni a férfihoz, és leütni. A portugál megtestesítette

azt, ahogy az elhúzódó gyarmati elnyomás még mindig létező jeleként a szerelem és a gyűlölet összekeveredik.

Túl keveset tudok. Bárkit a sarokba állítok a tudásommal a bronzkori sírokról és a vas-oxidnak az antik görög kerámiák színére gyakorolt hatásáról. De Henrikkel összehasonlítva végtelenül keveset ismerek az ásatásokon és a múzeumokon kívül eső világból. Mélyen tudatlan ember vagyok, és ezt először most, az ötvenedik életévemet elhagyva értettem meg.

Felhajtotta az italt, és érezte, hogy elkezdi izzadni. Enyhe köd borította be a tudatát. Az albínó tovább játszott. A nő a bárpultban a körmét rágta. Louise kihallgatózott a sötétségbe. Némi habozás után ivott még egy whiskyt.

Az órája hat óra negyven percet mutatott. Eszébe jutott, hogy vajon hány óra lehet Svédországban. Egy- vagy kétórás az időeltolódás? És melyik irányba? Később van vagy korábban? Nem tudta eldönteni, mi a helyes.

A kérdései megválaszolatlanok maradtak, mivel a timbila hirtelen elhallgatott. Louise kiürítette a poharát, és fizetett. Az albínó lassan átment az üres éttermen, és eltűnt a mellékhelyiségek irányába. Louise kiment a szálloda elé. Warren teherautója még mindig nem tért vissza. A tenger zúgott, egy láthatatlan valaki haladt el mellette a sötétben, és fűtörészett. Egy kóbor biciklilámpa fénye villant fel, majd eltűnt. Várt.

Az albínó újra elkezdett játszani a hangszeren. De a hang megváltozott, távolabbról érkezett. Louise hirtelen rájött, hogy egy másik timbilát hall. Az éttermi hangszer még mindig magányosan állt, az albínó nem tért vissza.

Tett néhány lépést a sötétségbe. A timbila vibráló hangjai a tenger közeléből érkeztek, de nem a strandbódé felől, hanem a másik hányból, ahol a halászok szokták kitergetni a hálóiakat. A félelem újra elkapta, rettegett attól, ami történni fog – mégis továbbkényszerítette magát, Henrikre gondolva. Közelebb volt most a fiához, mint bármikor korábban a halála óta eltelt időszakban.

Megpróbált a timbilán kívül más hangokat is felfogni, de csak a tengert hallotta, az egészen a távoli Indiából érkező hullámokat, és a saját magányát, amely teljesen nesztelen volt, mint egy dermesztően hideg téli éjszaka.

Elindult a hang irányába, a hang közelebb jött, de Louise nem látott tüzet, nem látott semmit. Továbbment: a láthatatlan timbila egészen a közelében volt. A hangszer két ütem között hirtelen elhallgatott.

Egy kezét érzett a bokáján. Összerándult, de senki nem tartotta fogva. Ugrásra készen állt, amikor meghallotta Lucinda hangját a sötétben.

– Én vagyok az.

Louise leguggolt, és a sötétben tapogatózott. Lucinda összekuporodva ült egy viharban kidőlt, kiszáradt fának támaszkodva. Louise érezte a kezével a lány lázas és izzadt arcát, aztán Lucinda megfogta a kezét, és lehúzta magához a földre.

– Senki nem látott meg. Mindenki azt hiszi, olyan gyenge vagyok, hogy még felállni sem bírok. Most még képes vagyok rá. Hamarosan már nem fog menni. Tudtam, hogy el fogsz jönni.

– Elképzelni sem tudtam volna, hogy ennyire beteg leszel ilyen rövid idő alatt.

– Senki nem gondolná, milyen közel van a halál. Vannak olyanok, akikkel gyorsan végez. Én közéjük tartozom.

– Elviszlek innen, és gondoskodom róla, hogy gyógyszerekhez juss.

– Túl késő. Nálam van Henrik pénze. De az sem segít. A betegség úgy terjed a testem-

ben, mint a tűz a kiszáradt fűben. Felkészültem. Csak néha félek, hajnalonként, olyan napokon, amikor a napfelkelte szebb, mint máskor, és én tudom, hogy nemsokára már nem élhetem át újra. Valami már megpihent bennem. Az ember lépésenként hal meg, mint amikor begyalogolsz a tengerbe egy sekély strandon, és csak pár kilométer után ér a víz az álladig. Azt hittem, hogy otthon, az anyám mellett fogok elmenni. De nem akartam hiába meghalni, nem akartam, hogy az életem nyomtalanul múltjon el. Rád gondoltam, és arra, hogyan kerested Henrik szellemét mindabban, amit tett vagy megpróbált tenni. Ezért idejöttem, hogy megnézzem, igaz-e, amit Henrik hitt: hogy a jó szándék mögött egy másik valóság lapul, hogy a fiatal idealisták mögött fekete szárnyú emberek rejtőznek, akik a haldoklókat a saját céljaikra használják fel.

– Mit láttál?

Lucinda erőden hangja megremegett, ahogy válaszolt.

– Szörnyűséget. De hadd mondjam el az egész történetet. Teljesen mindegy, hogyan jutottam el Xai-Xaiba, nincs jelentősége, hogy ki hozott el, egy teherautó tetején vagy egy talicskában. Sok barátom van, soha nem vagyok egyedül. Magamra vettem a legrongyosabb ruhákat, amiket csak találtam. Aztán otthagytak a homokban és a piszokban Christian Holloway faluja mellett. Feküdtem és vártam, hogy kivilágosodjon. Egy ősz hajú, öreg férfi látott meg először. Aztán jöttek a többiek, mindegyiknek csizma volt a vállán, gumikesztyűt és nagy kötényt viseltek. Fehér dél-afrikaiak voltak, talán néhány mulatt is. Megkérdezték, AIDS-es vagyok-e, és honnan jöttem. Mintha kihallgattak volna. Végül eldöntötték, hogy maradhatok. Elhelyeztek egy házban, de éjszaka átmentem arra a helyre, ahol megtaláltál.

– Hogyan tudtál felhívni?

– Még mindig megvan a telefonom. Az a férfi, aki idehozott engem, mindennap feltölti, és éjszaka titokban visszaadja. Felhívom az anyámat, és végighallgatom a rémült kiáltásait, ahogy megpróbálja a halált távol tartani. Igyekszem megvigasztalni, bár tudom, hogy már semmi értelme.

Lucinda elkezdett köhögni, mélyen és sokáig. Louise testhelyzetet változtatott, és a kezével rátalált egy kis magnetofonra a fa mellett. *Keresd a timbilát a sötétben!* Nem egy árnyék játszott a hangszeren, a zene kazettáról szólt. Lucinda abbahagyta a köhögést. Louise hallotta, ahogy levegő után kapkod a megerőltetéstől. Nem hagyhatom itt, gondolta. Henrik soha nem hagyta volna cserben. Kell, hogy legyen valami, amivel lehetséges csillapítani a szenvedését, valami, amivel talán meg lehet menteni.

Lucinda a keze után kapott, mintha támaszt keresne. De nem állt fel, hanem folytatta a beszédet.

– Hallgatom őket, ahogy ott fekszem a földön. Nem a betegeket, hanem az egészségeseket, akik a szomszéd szobában beszélnek. Éjszakánként, amikor a legtöbb fiatal fehér angyal elmegy aludni, és csak az éjszakai őrök vannak ébren, életre kel az alvilág. Szobák vannak a padló alatt, a földbe ásva.

– Mi van bennük?

– A borzalmak.

Lucinda hangja olyan erőden volt, hogy Louise kénytelen volt előrehajolni, ha hallani akarta. A lányt újabb köhögőroham fogta el, szinte megfojtotta. Úgy hangzott, mint a bugyborékolás, ahogy megpróbálta leszívni a levegőt a tüdejébe. Sokáig tartott, amíg Lucinda újra képes lett megszólalni. Louise hallotta, ahogy az albínó elkezd játszani a timbilán a szünet végeztével.

– Nem kell folytatnod, ha nem bírod.

– Folytatnom kell. Lehet, hogy holnapra már halott leszek. Nem akarom, hogy fölösleges legyen az utad. És Henriké sem.

– Mit láttál?

– Férfiakat csizmában, kötényben és gumikesztyűben, ahogy injekciókat adnak az embereknek. De nem csak a betegeknek. Sokan vannak az ideérkezők között, akik egészségesek, pontosan úgy, ahogy Umbi elmesélte. Őket kísérleti nyúlként használják az új vakcinák tesztelésére. Aztán fertőzött vért kapnak. Beléjük oltják a HIV-vírust, hogy kiderüljön, működik-e a vakcina. A legtöbben, akik abban a szobában fekszenek, ahol engem is megtaláltál, egészségesek voltak, amikor idejöttek. Aztán megfertőzték őket. De vannak mások is, olyanok, mint én, akik nem itt kapták el a fertőzést. Mi olyan gyógyszereket kapunk, amelyeket még állatokon sem próbáltak ki, hogy megnézzék, melyik gyógyszer hatásos, ha már kitört a betegség. A teszteket végzőknek az emberek, a patkányok és a csimpánzok felcserélhetők. Számukra az állatok tulajdonképpen kerülő utat jelentenek. Végül is nem őket kell meggyógyítani. És szerinted kit érdekel igazán, hogy afrikaiakat áldoznak fel annak érdekében, hogy a nyugati emberek gyógyszerhez és oltáshoz jussanak?

– Honnan tudod mindezt?

– Tudom.

Lucinda hangja hirtelen erősebb lett.

– Nem értem.

– Pedig értened kellene.

– Hogyan tudtad meg mindezt? A hallgatózáson keresztül?

– Henriktől tanultam.

– Ő is látta azt, amit te?

– Soha nem mondta ki egyenesen. Azt hiszem, kímélni akart engem. De beszélt a vírusról, és elmagyarázta, hogyan próbálnak ki különböző hatóanyagokat annak érdekében, hogy kiderítsék: mi az, ami eredményes, és milyen mellékhatások vannak. Henrik maga járt mindennek utána, nem iskolában tanulta. Tudni akarta. Önkéntesnek jött ide, hogy kiderítse az igazságot. Azt hiszem, az itt átéltek borzasztóbbak voltak, mint amit valaha is el tudott képzelni.

Louise a lány keze után tapogatózott a sötétben.

– Szerinted ezért halt meg? Mert felfedezte, hogy mi történik a föld alatti világban?

– Az önkénteseknek szigorúan tilos lemenniük a pincébe, ahol a vírushatásokat és a gyógyszereket tárolják. Henrik megszegte a tilalmat. A felfedezés és a tiltott területre való belépés utáni vágya miatt lement a lépcsőn.

Louise megpróbálta felfogni Lucinda szavait. Henrik tehát lement a lépcsőn, és felfedezett egy titkot, ami az életébe került.

Végig igaza volt. Henriket meggyilkolták. Valaki arra kényszerítette, hogy altatót vegyen be. Ugyanakkor mardosta a kétség. Valóban ilyen egyszerű lenne az igazság?

– Majd holnap folytatjuk – mondta Lucinda, és a hangja újra erőtlenné és suttogóvá lett. – Most nem bírom tovább.

– Nem maradhatsz itt. Elviszlek innen.

– Ha megpróbálok elmenni, akkor soha nem fogják békén hagyni a családomat. Itt maradok. Meg kell halnom valahol.

Louise belátta, feleslegesen próbálná rábeszélni Lucindát arra, hogy hagyja magát elvinni innen.

– Hogyan jössz vissza?

– Az a legjobb, ha nem tudod. De nem kell aggódnod. Tudsz holnapig maradni?

– A szállodában lakom.

– Gyere vissza, amikor hallod a timbilát a sötétben. Lehet, hogy más helyen leszek, de visszajövök, ha még lélegzem. Nem jó meghalni, amíg az ember nem mondta el végig a történetét.

– Akkor még nem fogsz meghalni.

– Meg fogok halni. Egyikünknek se legyen kétsége efelől. Tudod, mitől félek a legjobban? Nem attól, hogy fájni fog, vagy attól, hogy a szívem az utolsó pillanatig megpróbál majd ellenállni. Attól félek, hogy olyan elviselhetetlenül sokáig leszek halott. Nem látom a halálom végét. Most menj!

Louise nem válaszolt. Képtelen volt bármit mondani.

A timbila hangja a tenger felől érkező szelekkel emelkedett és süllyedt a sötétben.

Louise felállt, és a kivilágított szálloda felé indult. Lucinda irányából semmi nem hallatszott.

A szálloda éttermében egy csapat dél-afrikai vacsorázott. Louise észrevette Warrent a bárban. A férfi magához intette. Louise látta a szemén, hogy becsípett.

– Próbáltam felhívni magát, de nem vette fel. Azt hittem, kiment a tengerhez, és eltűnt.

– Kikapcsoltam a telefonomat.

– Nagyon aggódtam. Szüksége van még rám ma este?

– Nem.

– És holnap? Fogadni szoktam a nappal, hogy ki kel fel korábban, én vagy ő.

– Kifizethetem, amit idáig csinált?

– Most nem. Holnap vagy egy másik nap. Üljön le ide, és meséljen az országáról, a hóról és a hidegről!

– Most túl fáradt vagyok. Talán holnap.

Felment a szobájába. Végtelenül kimerült volt. A gondolatok nyugtalanul kavargtak a fejében. Úgy érezte, le kellene mennie az étterembe, hogy egyen valamit, bár nem volt éhes. Ezenkívül le kellene ülnie és leírnia mindazt, amit Lucinda elmesélt; a hallottak egy tanúvallomás kezdetét jelenthették. Ám csak ahhoz volt ereje, hogy az ablakhoz álljon.

A hotel előtti homokos téren három autó állt, két fehér terepjáró és Warren teherautója. Összeráncolta a homlokát. Ki ez a Warren tulajdonképpen? Miért nem ismerte fel Louise-t, a recepciós korábbi vendégét? Talán csak el akarta titkolni, hogy tudja, ki a fehér nő? Miért nem ül otthon Warren a családjánál? Miért nem akarja elfogadni a fizetséget? A kérdések száguldoztak a fejében. Lehetséges, hogy Warren azt a megbízást kapta, tartsa megfigyelés alatt Louise Cantort?

Megcsóválta a fejét, behúzta a függönyt, ellenőrizte, be van-e zárva az ajtó, majd egy széket rakott a kilincs és egy komód közé. Lefekvéshez készülődött. Hallotta, ahogy a két dél-afrikai autó elment. Mosakodás után visszament az ablakhoz, és óvatosan kinézett a függönyön keresztül. Warren teherautója még mindig ott állt. A timbila elhallgatott.

Bebújt az ágyba. A légkondicionáló kattogott, és néha-néha hűsítő légáramlatot fújt ki magából. Gondolatban megszűrte Lucinda szavait egy filteren keresztül, hogy ellenőrizze, nem felejtett el semmi fontosat.

Mikor felébredt, már reggel volt. Először nem tudta, hol van. Kiugrott az ágyból, és elhúzta a függönyt. Nem látta Warren autóját. Egy meztelen felsőtestű fekete nő mosakodott a szálloda bejáratánál lévő vízcsap mellett. Louise ránézett az órájára, és kiszámolta, hogy nyolc órát aludt megszakítás nélkül. Tekintetével megkereste azt a helyet, ahol előző este Lucindával találkozott. A fa még ott volt, néhány tyúk kapirgált a fűben. Eszébe jutott a Warrennel kapcsolatos gyanúja, és elszégyellte magát.

Azt látom, ami nem létezik, gondolta. A sötéttségben kell keresnem, nem a világosságban.

A tenger csillogott. Hirtelen ellenállhatatlannak találta. Felvette a fürdőruhát, magára tekert egy törülközőt, és lement a strandra. A part majdnem teljesen néptelen volt, csak néhány kisfiú játszott a homokban, és egy csoport asszony gázolt a vízben előrehajolva: úgy tűnt, kagylókat gyűjtenek. Louise elindult a vízben, és olyan mélyre ment, ahol már

tudott úszni. Érezte az áramlatot, de nem esett nehezeire ellenállnia.

Artur mellette haladt. Együtt úsztak a sötét tóban, és a karcsapások között az apja elmesélte, hogy a tó feneketlen.

Elnyújtózott; a vízben való mozgástól mindig megkönnyebbült. Az Aronnal való legnehezebb időszakokban néha elment úszni, a tengerben, egy tóban vagy egy medencében – mindegy volt, milyen lehetőséget talál. A hátán lebegett, és felnézett a kék égre. A Lucindával való találkozás egy nehezen megfogható álommmá vált.

Amikor végül kiment a tengerből, és megtörölközött, kipihentebbnek érezte magát, mint már nagyon hosszú ideje. Visszament a szállodába. Warren teherautója nem állt egyik árnyékot adó fa alatt sem. A kempinghelyről nyáron sülő hal illatát érezte. Az albínó még nem érkezett meg a timbilával. Louise egyedül volt az étteremben. Egy felszolgáló, akit korábban már látott, odament hozzá, és felvette a rendelést. A kenyér és a kávé mellé egy omlettet is rendelt. Szinte valószínűtlen béke honolt az étterem fölött. Saját magától, a felszolgálótól és egy láthatatlan konyhai kisegítőtől eltekintve a világ üres volt.

Valamikor bizonyára Henrik is ült itt, és evett valamit. Lehet, hogy úgy, ahogyan én most: egy magányos reggeli előtt, arra várva, hogy az albínó mikor kezd játszani a timbilán.

Ivott még egy csésze kávé. Amikor fizetni akart, a felszolgáló nem volt sehol. A pénzt a tányér alatt hagyta, és kiment az étteremből. Warren még nem tért vissza. Felment a szobájához, és kinyitotta az ajtót.

Csak akkor vette észre az ablak előtt ülő férfit, amikor már bezárta maga mögött az ajtót. Christian Holloway felállt. Mosolygott, és védekezően széttárta a karját.

– Tudom, hogy nem illik hívatlanul bemenni mások szobájába. Ha szeretné, szívesen kimegyek és bekopogok, mivel udvarias ember vagyok.

– Hogy jött be ide? Nem volt bezárva az ajtó?

– Engem valahogy mindig is vonzottak a különleges képességek. Kihívás volt számomra elsajátítani a zárok megbűvölésének a tudományát. Őszintén szólva, ez az ajtó nem jelentett különösebb nehézséget számomra. Sanghajban sikerült egyszer bejutnom egy tripla záron keresztül egy templomba. De azért mással is foglalkozom. Például a sziluettvágás ősi tudományával. Nem könnyű tevékenység, sok gyakorlást igényel, de egyedülálló kikapcsolódást jelent.

– Miért volt Henriknél a maga sziluettje?

– Én adtam oda neki. Látott kínai sziluettvágókat, és szerette volna megtanulni ezt a művészetet. Van valami végtelenül lenyűgöző abban, ahogy embereket árnyékká és profillá lehet lekicsinyíteni.

– Miért jött ide?

– Érdeklődést mutatott a munkám iránt. Viszonzásul felajánlok egy kis időt egy beszélgetésre.

– Nyugodtan akarok felöltözni.

– Mikor jöjtek vissza?

– Inkább azt szeretném, hogy lent találkozzunk.

A férfi összeráncolta a homlokát.

– Az étteremben és a bárban túl nagy a zaj. Lehangolódott hangszerek, csörömpölő edények, a semmiről beszélgető emberek.

– Nekem erről más a véleményem. De kész leszek egy félóra múlva.

– Visszajövök.

Christian Holloway némán kiment. Egy dolgot megtanult az afrikaiaktól, akiket olyan

mélyen megvetett: ugyanolyan hangtalanul mozgott, mint ők.

Louise öltözködés közben megpróbált felkészülni a férfi visszatérére. Hogyan tudná szembesíteni a férfit a kérdéseivel? Érdemes egyenesen megmondania Christian Hollowaynek, hogy őt tartja felelősnek a fia haláláért? Félnem kellene, gondolta. A rémülettől dermedten kellene ülnöm. Ha igazam van, ez az ember engem is ugyanúgy megölhet, ahogy megölte Henriket és Umbit. Nem jelent semmit, hogy egyedül jön be a szobámba, a kísérői itt vannak körülötte. Láthatatlanok, de itt vannak.

A férfi olyan halkán kopogtatott, hogy Louise alig hallotta meg. Amikor kinyitotta az ajtót, látta, hogy a folyosó üres, csak Christian Holloway áll előtte. A férfi mosolygott, és belépett a szobába.

– Ez a szálloda régen állítólag a dél-afrikai turisták kedvenc tartózkodási helye volt. A portugál gyarmatosítás ideje alatt Mozambik maga volt a földi paradicsom. Megvolt minden: strand, horgászat, meleg éghajlat és nem utolsósorban a fiatal lányok, akiket szinte semmibe nem került elejteni. Ez ma már csak halványuló emlékként él az emberek fejében.

– A világ lassacskán mégiscsak jobb lesz.

– Ez attól függ, hogy kit kérdez.

– Most én kérdezek. Ki maga, és mi a célja?

– Ezért jön vissza ide állandóan?

– Henrik, a fiam, idejött. Ezt maga is tudja. Azután hazament Svédországba, és meghalt. Ezt is tudja.

– Már kifejeztem a részvéteimet. Sajnos nem hiszem, hogy az ember meg tudja osztani a fájdalmát mással. A fájdalomukat egyedül cipeljük, hasonlóan ahhoz, hogy magányosan halunk meg.

– Miért kellett a fiamnak meghalnia?

A férfi nem veszítette el a lélekjelenlétét. A tekintete tiszta volt, ahogy egyenesen Louise szemébe nézett.

– Miből gondolja, hogy én tudok válaszolni erre a kérdésre?

– Azt hiszem, maga az egyetlen, aki tud rá válaszolni.

– Mit gondol, mi az, amit én tudok?

– Hogy miért halt meg. És hogy ki ölte meg.

– Maga azt mondta, hogy a rendőrség szerint öngyilkosság történt.

– Nem öngyilkosság volt. Valaki kényszerítette, hogy bevegye az altatókat.

– Saját tapasztalatból tudom, milyen nehéz elfogadni az igazságot, ha a gyermekünk eldobja magától az életet.

– Tudom, hogy a maga fia azért lett öngyilkos, mert HIV-fertőzött volt.

Egy pillanatra csodálkozást látott átfutni Christian Holloway arcán, de a férfi gyorsan összeszedte magát.

– Nem vagyok meglepődve a tájékozottságán. A fia nyilván tudott erről a dologról. Semmit nem lehet titokban tartani a mai világban.

– Henrik szerint mindent el lehet rejteni. Kennedy elnök agya csak egy példa volt erre.

– Emlékszem az esetre. A Warren-bizottság hiába dolgozott a kérdésen. Valószínűleg létezik egy végtelenül egyszerű magyarázat, ami mindenkinek elkerülte a figyelmét.

– Henrik azt mondta, a mai világra az a jellemző, hogy az igazságot mindig elrejtik azok, akiknek valami érdekük származik a hazugságok dicsőítéséből. Vagy akik eszközként használják durva, ugyanakkor nehezen leleplezhető spekulációk fedezésére.

– Aligha hiszem, hogy ez csak a mi világunkra lenne jellemző. Nem tudok olyan korszakról, amikor az emberek ne így működtek volna.

– De nem az a feladatunk, hogy leleplezzük a hazugságokat, és küzdjünk az igazság-

talanság ellen?

Christian Holloway széttárta a kezét.

– Én a magam módján harcolok az igazságtalanság ellen – mégpedig a tudatlanság és a félelem legyőzésével. Megmutatom, miképp lehet segítséget nyújtani. Megkérdezte, hogy mi az, ami hajt engem. Elmondom magának. Az a szándék, hogy megértsem: hogyan volt képes egy olyan tudatlan férfi, mint a messzi mongóliai pusztákról származó Dzsingisz kán, a harcosaival együtt legyőzni fejlett katonai szervezeteket és vezető nemzeteket, majd utána egy olyan birodalmat létrehozni, amelyre a világ nem látott példát korábban. Milyen leküzdhetetlen fegyverük volt? Azt hiszem, megtaláltam a választ.

– És mi az?

– A hosszú nyílvesszők. A mód, ahogy szinte eggyé váltak a lovaikkal. A képességük, hogy megtalálják azt a csodálatos pillanatot, amikor a legnagyobb találati biztonsággal tudták kilőni a nyilat, miközben egy vágózó ló hátán ültek. A fontos dolgokra jellemző módon a válasz itt is egyszerű volt. Ma már szégyellem magam, hogy olyan sokáig tartott megtalálni a megoldást. Természetesen úgy történt, hogy a lovasok megtanulták akkor kilőni a nyilat, amikor a ló összes patája egyszerre volt a levegőben. Akkor egy szédítően rövid pillanatra tökéletes egyensúlyban voltak. Az a harcos, amelyik akkor lőtte ki a nyilat, biztos lehetett abban, hogy célba talál. Dzsingisz kán nagyszerűsége nem vérszomjas, őrzöngő hordáiban rejtett, hanem annak a pontos ismeretében, hogy a káoszról mikor születik meg a nyugalom. Hagyom, hogy ez a megoldás inspiráljon, és e szerint próbálom élni az életem.

– Azáltal, hogy megépíti a telepeit?

– Azáltal, hogy megpróbálok egyensúlyt létrehozni ott, ahol hiányzik. Az, aki ebben az országban, ezen a kontinensen HIV-fertőzött lesz, meghal. Kivéve, ha véletlenül a csekély számú gazdag családok egyikébe születik. De ha a nyugati országok valamelyikében kapja el a betegséget, akkor számolhat azzal, hogy megkapja a szükséges támogatást és gyógyszereket, függetlenül attól, hogy kik a szülei.

– Van egy föld alatti világ kint a falujában. Olyan, mint egy rabszolgaszállító hajó. A fedélzeten sétálgatnak az előkelő utasok. Lent a raktérben leláncolva, egymáshoz préselve nyomorognak a többiek, a rabok.

– Nem értem, miről beszél.

– Van egy föld alatti világ, ahol beteg és egészséges emberekkel kísérleteznek. Tudok mindenről, bár nem tudom bebizonyítani.

– Ki állított ilyet?

– Volt ott egy férfi, aki megpróbált beszélni velem. Másnapra eltűnt. Egy másik férfinak, aki szintén el akarta mesélni, mi folyik a maga falujában, elvágta a nyakát.

– Erről nem tudok.

– De maga a felelős azért, hogy mi történik ott?

– Természetesen.

– Akkor azért is felelős, hogyha pontosan az ellenkezője történik a misszióján, mint amit maga állít.

– Hadd magyarázzak el magának valamit. Nem létezhet világ küzdelem nélkül, és nem létezhet egy civilizáció sem anélkül, hogy meghatározná az emberek közötti érintkezés szabályait. De a szabályok a szegényeknek íródnak. Az erős meglátja, hogy mennyire tágíthatja a határokat, és létrehozza a saját szabályait. Maga azt szeretné, ha minden tett kiindulópontja az emberek könyörületessége és jó szándéka lenne. De ha nincs magánérdek, akkor nincs fejlődés sem. A gyógyszeresabadalmak garantálják azt a nyereséget, amely lehetővé teszi az új gyógyszerek kifejlesztését és a kutatás folytatását. Tegyük fel, hogy amit maga mond a falvaimról: igaz. Nem mondtam, hogy így van, de

feltételezzük egy pillanatra. Elképzelhetetlen, hogy valami jó is származhat ebből a látszatra brutális tevékenységből? Gondoljon arra, hogy sürgősen szükség van egy AIDS elleni gyógyszerre. Dél-Afrika olyan gigantikus katasztrófa határán áll, amelynek mérete csak a pestiséhez hasonlítható. Mit gondol, mely államok hajlandók milliárdokat fordítani a vakcina kutatására? A pénzt fontosabb dolgokra, mint például az Irak elleni háborúra fordítják.

* * *

Christian Holloway felállt.

– Nincs több időm. Mennem kell. Látogasson meg újra, ha kedve van.

– Nem adom fel, amíg ki nem derítem, hogy mi történt Henrikkal.

A férfi hangtalanul nyitotta ki az ajtót.

– Bocsásson meg, hogy kinyitottam a zárat. Túl nagy volt a kísértés.

Christian Holloway eltűnt a folyosón. Az ablakon keresztül Louise látta, ahogy kimegy a szállodából, és beszáll egy autóba.

Egész testében remegett. A férfi kisiklott a kezéből. Nem sikerült falhoz állítani és letörni az ellenállását. Louise feltette a kérdéseit, amelyek által mégis a férfi kapta meg a válaszait. Louise rájött, a férfi azért jelentkezett, hogy kiderítse, mennyit tud Henrik anyja, és azért ment el, mert rájött, nincs félnivalója.

Most már csak Lucindában reménykedhetett. A lány volt az egyetlen, aki még fényt deríthetett mindarra, ami valójában történt.

Este meghallotta a timbilát a sötétben. A zene ezúttal közelebb volt a tengerhez. Követte a hangot, óvatosan lépkedett, és megpróbált keresztülmenni a sötétségen. Újhold volt, az éjszakai égboltot vékony ködpára takarta.

Amikor a zene elhallgatott, Lucinda lélegzetvételei után hallgatózott, de csak csend volt körülötte. Egy pillanatig arra gondolt, hogy csapdába csalták, és nem Lucinda, hanem másfajta árnyékok várják a sötétben, ahogy Umbit és Henriket is várták, és talán Aront is.

Aztán meghallotta, hogy Lucinda a nevét mondja egészen közélről. Egy gyufaszál lángolt fel, és kigyúlt egy lámpa.

Louise leült a földre. Érezte Lucinda homlokán, hogy a lánynak magas láza van.

– Nem lett volna szabad eljönnöd. Túl beteg vagy.

– Tudom. Valahol meg kell halnom. A föld ugyanolyan jó itt, mint máshol. Ezenkívül nem egyedül halok meg. Nem leszek társaság nélkül a föld alatt. A hallottak világában több ember van, mint az élőkében. Csak arra kell figyelni, hogy ott haljunk meg, ahol a többi halott vár.

– Christian Holloway meglátogatott ma.

– Gondoltam, hogy meg fogja tenni. Hátrafordultál, amikor idejöttél? Nem követtek?

– Nem láttam senkit.

– Nem azt kérdeztem, hogy láttál-e valakit. Hanem azt, hogy követett-e valaki.

– Nem láttam és nem hallottam semmit.

Louise látta, hogy Lucinda megpróbál elhúzódní tőle.

– Térre van szükségem magam körül. A láz feléget minden levegőt.

– Mit akartál elmesélni nekem?

– A folytatást. A véget. Ha van vége egyáltalán.

De Lucindának nem volt ideje többet mondani. Egy lövés robbantotta szét a csendet. Lucinda megrándult, az oldalára esett, és nem mozdult többé.

Louise hirtelen maga előtt látta azokat a képeket, amelyeket Henrik dossziéiban talált. Lucindát pontosan azon a helyen találta el a lövés, ahol John Kennedy elnök agyába is behatolt a halálos golyó. A különbség annyi volt, hogy a Lucinda koponyájából kipréselődő agyvelő elrejtésével aligha fog valaki is törődni.

Louise sikított. Az utazása végére ért, de semmi nem úgy alakult, ahogy remélte. Az igazság a lába előtt hevert. Tudta, hogy ki lőtt. Egy férfi volt az, aki szilueteket vágott, egy megfoghatatlan árnyék, aki a világnak azt állította, hogy csak jót akar. De ki hinne neki, Louise-nak? Lucinda halála kérlelhetetlenül az utazás végét jelentette.

Szeretett volna Lucinda mellett maradni, de nem mert. Még zavarodottsága és félelme közepette is azt remélte, hogy Lucinda láthatatlan barátai közül valaki a sötétben áll a lámpa fénykörén kívül, és majd gondjaiba veszi a lányt.

Egy újabb éjszakát virrasztott át rettegve. Nem bírt gondolkodni, jeges üresség vette körül.

Reggel hallotta, hogy Warren teherautója közeledik. Lement a recepcióba, és kifizette a szobáját. Amikor kilépett az épületből, Warren a szálloda előtti téren állt és cigarettázott. A helyen, ahol Lucindát meggyilkolták, semmi nem maradt. Nyoma sem volt embereknek, holttestnek. Warren eldobta a cigarettát, amikor meglátta, és gondterhelten összeráncolta a homlokát.

– Lövöldözés volt az éjszaka – mondta. – Nekünk, afrikaiaknak túl sok gazdátlan fegyver van a kezünkben. Túl gyakran célzunk egymásra.

Warren kinyitotta a kocsiajtót előtte.

– Hova utazunk ma? Szép napunk van. Mutathatok olyan lagúnákat, ahol a víz gyöngyként gurul át a tenyéren. Dél-Afrikában drágakövek után kutattam feneketlen bányákban. De itt mifelénk a gyémánt értékes vízcseppek formájában folyik át az ujjaink között.

– Majd egyszer máskor. Nem most. Vissza kell utaznom Maputóba.

– Olyan messzire?

– Olyan messzire! Mondja az árat, és kifizetem.

Warren nem szólt semmit, hanem beült a vezetőülésbe, és a kuplungot a legkisebb sebességbe tette. Louise visszanézett, és arra gondolt, hogy soha többé nem fogja látni a strandot, ahol kénytelen volt átélni azt a sok szörnyűséget.

* * *

Egész reggel utaztak, a vörös por kavargott körülöttük. A nap hamarosan magasan járt az égen, és a hőség beborította a tájat.

Louise csendben ült végig a hosszú utat Maputóba, és érkezéskor szó nélkül kifizette Warrent. A férfi sem kérdezett semmit, csupán elköszönt. Louise bejelentkezett egy Terminus nevű szállodába, magára zárta az ajtót, majd hagyta, hogy magába szippantsa a szakadék. Két napot töltött ott, és senkivel sem beszélt a felszolgálókon kívül, akik néha-néha valami ennivalót vittek fel a szobájába. Még Arturt sem hívta fel, hogy segítséget kérjen.

Harmadnap kikényszerítette magát az ágyból, s elhagyta a szállodát és Mozambikot. Johannesburg érintésével repült Madridba, ahol december 23-án délután szállt le. A Barcelonába tartó járatok tele voltak karácsonyi utazókkal. Habozott, hogy érdemes-e vonattal mennie, de amikor helyet kapott egy másnap délelőtti járatra, úgy döntött, mégis marad.

Madridban esett az eső. Csillogó karácsonyi díszek lógtak a kirakatokban, és az utcákon különös Mikulások haladtak el néha-néha a taxi ablaka előtt. A Ritzben, az általa

ismert legdrágább szállodában vett ki szobát.

Egyszer régen elsétáltak Aronnal a Ritz előtt, útban a Prado Múzeum felé. Még mindig emlékezett rá, hogy Aronnal eljátszottak a gondolattal: kidobnak annyi pénzt, hogy egy éjszakát eltölthessenek az egyik lakosztályban. Most Aron pénzéből fizette a szobát, bár a férfi nem volt sehol. A férfi utáni hiányérzet állandó fájdalmat okozott neki. Most először értette meg, hogy amikor megtalálta Aront a piros papagájok között, valami a régi szerelemből is visszatért.

Bement a múzeumba az út szemközti oldalán. Még mindig nem felejtette el az utat Goya festményeihez és rézkarcaihoz.

Aronnal sokáig álltak egy idős nőt ábrázoló festmény előtt. Aron kézen fogta, és utólag rájöttek, hogy a kép előtt mindketten az elkerülhetetlen öregségre gondoltak.

Az egész délutánt a múzeumban töltötte, és megpróbálta rövid pillanatokra elfelejteni, amit átélt.

Másnap, amikor Barcelonába utazott, még mindig esett. A repülőgépből való kiszállás közben megsédült, és kénytelen volt a terminálba vezető folyosó falának támaszkodni. Egy légikísérő megkérdezte, szüksége van-e segítségre. Megrázta a fejét, és továbbment. Úgy érezte, mintha egyfolytában úton lett volna azóta a nap óta, hogy elindult Argolíszból, és felszállt a kora reggeli Lufthansa-járatra Frankfurt és Stockholm felé. Gondolatban – leginkább azért, hogy távol tartsa magától a szédülést – felsorolta az indulások és érkezések hosszú sorát. Athén-Frankfurt-Stockholm-Visby-Stockholm-Östersund-Stockholm-Frankfurt-Barcelona-Madrid-Johannesburg-Maputo-Johannesburg-Frankfurt-Athén-Frankfurt-Stockholm-Östersund-Stockholm-Frankfurt-Johannesburg-Maputo-Johannesburg-Madrid-Barcelona.

Egy rémálomszerű utazás állomásai voltak ezek. Körülötte emberek haltak meg vagy tűntek el. Érezte, hogy Umbi és Lucinda arca mindig üldözni fogja, még akkor is, ha idővel egyre halványuló fotográfiákká alakulnak majd, amelyeken nehéz kivenni az arcvonásokat. Tudta, hogy Christian Holloway is mindig élni fog az emlékei között. A sziluettje egy olyan, végtelenül könyörtelen embernek, aki nem hagyja magát legyőzni.

A sok látható arc mögött álltak az árnyak, az arctalanok.

Elment Henrik lakásához. Blanca a lépcsőházat súrolta, amikor megérkezett.

Sokáig ültek és beszélgettek Blanca lakásában. Utólag Louise nem sok mindenre emlékezett az elhangzottakból. Megkérdezte, ki járt Henrik lakásában közvetlenül azután, hogy meghalt. Blanca értetlenül nézett rá.

– Határozottan úgy éreztem, hogy nem mondtál igazat a múltkor.

– Miért hazudtam volna?

– Nem tudom. Ezért kérdezem.

– Tévedtél. Senki nem volt itt. Nem titkoltam el semmit előletek Aronnal.

– Akkor tévedtem.

– Aron jelentkezett?

– Nem.

– Nem értem.

– Lehet, hogy az egész túl sok lett neki. A férfiak néha törékenyek. Lehet, hogy egyszerűen visszautazott Apollo Baybe.

– Nem kerested ott?

– Egy másik Apollo Bayre gondolok, amelyről nem is tudom, hol van. Igazából csak azért jöttem, hogy utoljára megnézzem Henrik lakását. Ne gyere velem, egyedül szeretnék

lenni.

Felment a lakásba, és arra gondolt, hogy a szoba, amelyben abban a pillanatban tartózkodik, a középpontot jelenti az életében. Szenteste volt, szürke eső esett, és fogalma sem volt, hogy az élete hogyan alakulhat a továbbiakban.

Amikor kiment, Blanca egy levéllel a kezében várta.

– Ezt elfelejtettem odaadni neked. Pár napja érkezett.

A levélen nem volt feladó. A bélyeg szerint Spanyolországban adták postára. A neve és a szálloda címe állt a borítékon.

– Hogy került ez a levél hozzád?

– A szállodából hozta el valaki. Úgy tűnik, megadtad nekik Henrik címét.

– Valóban? Erre nem emlékszem.

Louise eltette a levelet.

– Biztos vagy benne, hogy nincs több levél nálad?

– Egészen biztos.

– Olyan levél sem, amelyet Henrik utasítása szerint később kell elküldened? Egy év múlva? Tíz év múlva?

Blanca értette. Megrázta a fejét. A Nazrinnak küldött levélen kívül nem volt nála semmi.

Elállt az eső. Louise úgy döntött, hogy sétál egy nagyot, rendesen kifárasztja magát, majd a szállodában vacsorázik. Elalvás előtt még felhívja Arturt, és boldog karácsonyt kíván neki. Ha nem utazik is haza karácsony másnapján, azt megígérheti az apjának, hogy szilveszterre mindenképpen otthon lesz.

Csak késő este jutott eszébe a levél. A szobájában olvasta el. Növekvő borzalommal értette meg, hogy semminek sincs vége, a fájdalom, amit hordozott, még nem érte el a tetőpontját.

A szöveg angolul íródott. Az összes személyes adatot – mint név, ország és város – fekete filccel húzták át.

A személyes adatok megegyeznek a testre erősített azonosító cédulán szereplő adatokkal. Az általános bőrszín halvány, a hullafoltok lilák, és a test hátoldalán helyezkednek el. Beállt a hullamerevség. A szemek körül és a szem nyálkahártyájában bevérvések találhatók. A hallójáratokban, orrjáratokban, a szájüregben és a végbélnyílásban nem található idegen tárgy. A látható nyálkahártyák színtelenek, vérzésnek nincs nyoma. A testen nem fedezhető fel látható sérülés és sebhely. A külső nemi szervek épek, és mentesek idegen anyagoktól.

Még mindig nem értette, hogy miről szól a levél, csak egy halvány félelem motoszkált benne. Folytatta az olvasást:

A belső vizsgálat szerint a fejbőrön nincs nyoma vérzésnek. A koponya ép, a koponyacsontok belső fala halvány. A külső agyburkon kívül és alatt nem fedezhető fel vérzés. A külső agyburok ép. A szív normál kinézetű. A szívburok és a pitvarok nincsenek összenyomódva. A középvonal nincs elmozdulva. A lágy hártyák csillogók. A hártyák között nem fedezhető fel vérzés vagy kóros elváltozás. Az agykamrák normál méretűek. A szürke- és a fehérállomány közötti átmenet éles. A szürkeállomány normál színű. Az agyvelő normál állagú. Az agykéreg ütüreibe nem található lerakódás.

Louise tovább olvasott a keringésről, a légzőszervekről, az emésztőrendszeréről és a kivá-

lasztó szervekről. A lista hosszú volt, és a csontváz átvizsgálásával zárult. A legvégén álltak a következtetések.

Az elhunytat hason fekve találták az aszfalton. Különleges nyomozási leletet nem találtak a helyszínen. A bevérvételek miatt valószínűsíthető, hogy a halál oka fojtogatás. Az átfogó vizsgálat arra utal, hogy a halált egy másik személy szándékos cselekedete okozta.

Egy igazságügyi orvos szakértői boncolási jegyzőkönyvet tartott a kezében, amelyet egy ismeretlen orvos írt egy ismeretlen kórházban. Csak akkor döbbsen rá eliszonyodva, hogy Aron feküdt a boncasztalon, amikor elolvasta a magasságról és súlyról szóló adatokat.

Egy másik személy szándékos cselekedete. Miután Aron kiment a templomból, valaki elfogta, megfojtotta, és az utcán hagyta. De ki találta meg? És miért nem jelentkezett a spanyol rendőrség? Kik voltak a boncolást végző orvosok?

Hirtelen kétségbeesett szükségét érezte, hogy beszéljen Arturral. Felhívta a férfit, de nem mesélt Lucindáról és a boncolási jegyzőkönyvről, hanem csak annyit közölt, hogy Aron meghalt, de most nem tud többet mondani. Artur tudta, hogy nem szabad kérdezősködni. Csak aziránt érdeklődött, mikor szándékozik hazamenni.

– Nemsokára – válaszolta Louise.

Kiürítette a bárszekrényt, és azon gondolkodott, vajon hogyan fogja kibírni a szomorúságot, amit cipelnie kell. Érezte, hogy a lelkében az utolsó, még egyenesen álló boltívek is összedőléssel fenyegetnek. Azon az éjszakán Barcelonában, miközben a boncolási jegyzőkönyv előtte hevert a padlón, arra gondolt, hogy nem bír tovább ellenállni.

Másnap visszament Henrik lakásába. Miközben megpróbálta eldönteni, mit csináljon a fia holmijával, hirtelen rájött, mit kell tennie ahhoz, hogy tovább tudjon élni.

Csak egyetlen lehetséges út volt, és az itt kezdődött, Henrik lakásában. Mindaz, amit Henriknek már nem volt ideje elmondani, most őrá szállt. Henrik anyja fogja kiásni és összeilleszteni a hiányzó darabokat.

Hogy mondta Lucinda? *Nem jó meghalni, amíg az ember nem mondta el végig a történetét.* Louise saját története. És Henriké. És Aroné. Három történet, amely most egygyé vált.

Ott kell elkezdenie, ahol senki más nem tudja.

Érezte, hogy sietnie kell. Az idő összezsugorodott körülötte. De először haza kell utaznia Arturhoz, hogy együtt elmenjenek Henrik sírjához, és talán Aronnak is gyűjtsanak egy gyertyát.

December 27-én kijelentkezett a szállodából, és kiment a repülőtérre. Ködös idő volt. Kiszállt a taxiból, s megkereste az Iberia pultját és a Stockholmba tartó járatot.

Hosszú idő óta először erősnek érezte magát. Az iránytű abbahagyta a körforgást.

Beadta a csomagját, majd megállt, és vett egy újságot, mielőtt áthaladt a biztonsági ellenőrzésen.

* * *

Nem vette észre a férfit, aki távolból követte a tekintetével.

Az idegen csak akkor hagyta el az indulási csarnokot, amikor Louise átment a biztonsági ellenőrzésen.

Utószó

Húsz éve, messze fent Zambia nyugati részén, az angolai határnál, láttam egy fiatal afrikai férfit meghalni AIDS-ben.

Az volt az első alkalom – de nem az utolsó.

A férfi arcának emléke egész idő alatt élénken bennem élt, amíg terveztem és megírtam ezt a könyvet.

Ez a könyv egy regény, fikció. De a különbség a valóságos események és a között, ami megtörténhetett volna, néha szinte elenyésző. Íróként természetesen másképp kutatok, mint egy újságíró. Mégis, a munkánk során mindketten az emberek, a társadalom és a világ legsötétebb sarkaiba világítunk bele. Nem ritka, hogy ugyanarra az eredményre jutunk.

Éltem mindazzal a szabadsággal, amit a regényírás megenged. Csak egy példa: legjobb tudásom szerint soha nem dolgozott Lars Håkansson nevű követségi tisztviselő vagy SIDA-alkalmazott a svéd diplomáciai képviseletnél Maputóban. Ha – a várakozásom ellenére – ez az információ tévesnek bizonyulna, egyszer s mindenkorra most kívánom leszögezni, hogy nem rá gondolok!

Ritkán találkozom olyan értékrenddel, amelyet ennek a szereplőnek adtam. Azt kívánom, bárcsak azt írhatnám: „soha” – de sajnos nem tehetem.

Sokan segítettek leereszkedni oda, ami sok szempontból csak pokolként jellemezhető. Két személyt szeretnék megemlíteni. Elsőként Robert Johanssont Göteborgból, aki előásott mindent, amit csak kértem, és ezenkívül megfűszerezte saját felfedezéseivel. Másodszor Anastazia Lazaridou, a filozófiai tudományok doktorát az athéni Bizánci Múzeumból, aki átkalauzolt engem a régészet komplex világán.

Mindenki másnak egy közös köszönet jár.

Végül, egy regénynek vége lehet a 212. vagy a 383. oldalon, de a valóság folytatódik. A leírtak természetesen teljességgel az én választásaim és döntéseim eredményei. Ugyanúgy, ahogy a harag is az enyém; a harag, amely űzött.

Fårö, 2005. május

Henning Mankell